

การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

โดย

Mr.Vuong Ngoc LE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาตะวันออก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะใบหน้าในภาษา
เวียดนาม

โดย
Mr.Vuong Ngoc LE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาตะวันออก
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

AN ANALYSIS OF STRUCTURES AND REFLECTIONS IN VIETNAMESE FACE
IDIOMS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (EPIGRAPHIC IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES)

Department of Oriental Languages

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวข้อง อวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม
โดย	Mr.Vuong Ngoc LE
สาขาวิชา	จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับ ปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ บุญยฤทธิ์

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตาม
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

	.....	คุณบดีคณะโบราณคดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดำรงพล อินทร์จันทร์)		
พิจารณาเห็นชอบโดย		
	.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กังวล ศักดิ์ชีมา)		
	.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ บุญยฤทธิ์)		
	.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. โสภนา ศรีจำปา)		

61114201 : จารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : สำนวนภาษาเวียดนาม, สำนวนอวัยวะบนใบหน้า, โครงสร้างสำนวน, ภาพสะท้อน

Mr. Vuong Ngoc LE: การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวข้อง
อวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.
อรรรรณ บุญยฤทธิ์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามใน
2 ประเด็นคือ โครงสร้างและภาพสะท้อน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนภาษาเวียดนามจำนวน 620
สำนวนจากพจนานุกรมภาษาเวียดนามจำนวน 2 เล่ม ผลการวิจัยพบอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏใน
โครงสร้างสำนวนจำนวน 16 อวัยวะ แต่มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 25 คำ ความถี่ของ
การปรากฏอวัยวะบนใบหน้าที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ “mặt (หน้า)”, “khẩu/ miệng/
mỏ/ mồm/ mồm (ปาก)”, “mắt (ตา)”, “đầu/ tróc (หัว)”, “tai (หู)”, “cổ/ hầu/ họng
(คอ)”, “tóc (ผม)”, “mũi (จมูก)”, “(lông) mày (คิ้ว)”, “răng, nanh (ฟัน/ เขี้ยว)”, “môi/ mép
(ริมฝีปาก)”, “lưỡi (ลิ้น)”, “má (แก้ม)”, “râu (หนวด/ เครา)”, “gáy (ต้นคอ)” และ “trán
(หน้าผาก)” ผลการศึกษาสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบนใบหน้าสามารถจำแนกโครงสร้างได้เป็น 3 กลุ่ม
คือ โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรเป็นโครงสร้างสำนวนที่พบจำนวน 283 สำนวน แบ่งเป็นโครงสร้าง
ย่อย 17 โครงสร้าง รองลงมาคือโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรพบมากที่สุดจำนวน 273 สำนวน
แบ่งเป็นโครงสร้างย่อย 39 โครงสร้าง และโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบพบจำนวน 63 สำนวน
แบ่งเป็นโครงสร้างย่อย 19 โครงสร้าง

ผลการศึกษาด้านภาพสะท้อนพบว่า สำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามมี
ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว โดยนำชื่อของพืช สัตว์ และสิ่งของต่าง ๆ มาใช้เป็น
วัตถุดิบเพื่อเปรียบเทียบกับลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล พบภาพสะท้อนในสำนวน 10 ประเด็น
กล่าวคือ ความงามของผู้หญิงเวียดนาม วัฒนธรรมอาหาร วิถีเกษตรกรรม เครื่องแต่งกาย เครื่อง
ดนตรี ความเชื่อของชาวเวียดนาม ประเพณี อาชีพดั้งเดิม ลักษณะของบุคคล และลักษณะการ
พูดจา

61114201 : Major (EPIGRAPHIC IN THAI AND ORIENTAL LANGUAGES)

Keyword : Vietnamese Idioms, Face Idioms, Idiomatic Structures, Reflections

Mr. Vuong NGOC LE : AN ANALYSIS OF STRUCTURES AND REFLECTIONS IN VIETNAMESE FACE IDIOMS Thesis advisor : Associate Professor Orawan Boonyarith, Ph.D.

This research aims at studying the Vietnamese face idioms in terms of their structures and reflections. The data of 620 Vietnamese idioms were collected from 2 Vietnamese dictionaries. The research results show that 16 facial body parts appear in the idiomatic structures, but there are 25 different words of facial body parts. The frequency of facial body parts appearing in descending order is: “mặt (face)”, “khẩu/ miệng/ mỏ/ mồm/ mồm (mouth)”, “mắt (eye)”, “đầu/ trốc (head)”, “tai (eye)”, “cổ/ hầu/ họng (neck)”, “tóc (hair)”, “mũi (nose)”, “(lông) mày (eyebrow)”, “răng, nanh (teeth/ canine teeth)”, “môi/ mép (lip)”, “lưỡi (tongue)”, “má (check)”, “râu moustache/ beard”, “gáy (nape)” and “trán (forehead)”. According to the research, the structures of Vietnamese face idioms can be categorized into 3 groups. First, the symmetrical idiomatic structure, the most prevalent group, is found in 283 idioms and can be divided into 17 sub-structures. Second, the asymmetrical idiomatic structure is present in 273 idioms, which can be divided into 39 sub-structures. Third, the comparative idiomatic structure, the least common form, is found in 63 idioms with 19 sub-structures.

Regarding the analysis of the reflections, the results reveal that the Vietnamese face idioms are related to the surrounding environments by using the names of plants, animals, and various objects as the materials to compare with human characteristics and behaviors. There are 10 aspects of the reflections found, including Vietnamese women’s beauty, food culture, agricultural ways, clothing, musical instruments, Vietnamese beliefs, customs, traditional occupations, personal characteristics, as well as speaking manners.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรธรณ บุญยฤทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาเคี่ยวเข็ญอย่างไม่รู้สีกเหน็ดเหนื่อย ให้คำปรึกษา ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนให้คำแนะนำประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กังวล ศัชชีมา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. โสภณา ศรีจำปา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการปรับแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออกที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านจารึกให้แก่ผู้วิจัย รวมถึงเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำด้านขั้นตอนการในการเรียนการดำเนินเอกสารต่าง ๆ และการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ในระบบ thesis รวมถึงความปรารถนาดีและกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

การศึกษาในระดับปริญญาโทและการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จลุล่วงด้วยดีมิได้หากขาดการสนับสนุนด้านความช่วยเหลือเกี่ยวกับองค์ความรู้ภาษาไทย รวมถึงการสนับสนุนด้านการเรียนในระดับปริญญาโทจากรองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ การดูแลช่วยเหลือผู้ศึกษามาโดยตลอดทั้งเรื่องที่พักอาศัยและชีวิตประจำวันจากพี่วินัย ดีเหลือ คุณน้าอดิสรณ์ ชัยพยุงพันธ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมชั้นเรียน ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากรที่ส่วนร่วมสร้างสีสันในการเรียนในระดับปริญญาโทของผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่ผู้ที่ได้เอ่ยนามและมีได้เอ่ยนามที่มีส่วนให้กำลังใจ ถ้ามองสาระทุกข์สุขดิบขณะที่ดำเนินจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขออุทิศวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้แก่คุณพ่อ Le Ngoc Cong ที่ไม่ทันได้แสดงความยินดีต่อความสำเร็จของลูกชาย และขอกราบขอบพระคุณแม่ Le Thi Can ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ลูก ขอขอบคุณพี่สาวและน้องสาวทุกคนที่เข้าใจและให้กำลังใจน้องชายในการตัดสินใจมาเรียนที่ประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยสามารถผ่านพ้นอุปสรรคต่าง ๆ จนสำเร็จได้ในวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
การดำเนินการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 ปรัชศน์วรรณกรรม.....	10
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสำนวนภาษาเวียดนาม.....	10
1.1 การจำแนกสำนวนภาษาเวียดนามตามโครงสร้าง.....	10
1.2 ลักษณะทางความหมาย (Semantic feature).....	22
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนในภาษาเวียดนาม.....	23
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนในสำนวนภาษาเวียดนาม.....	25
บทที่ 3 โครงสร้างและความหมายของสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม.....	29

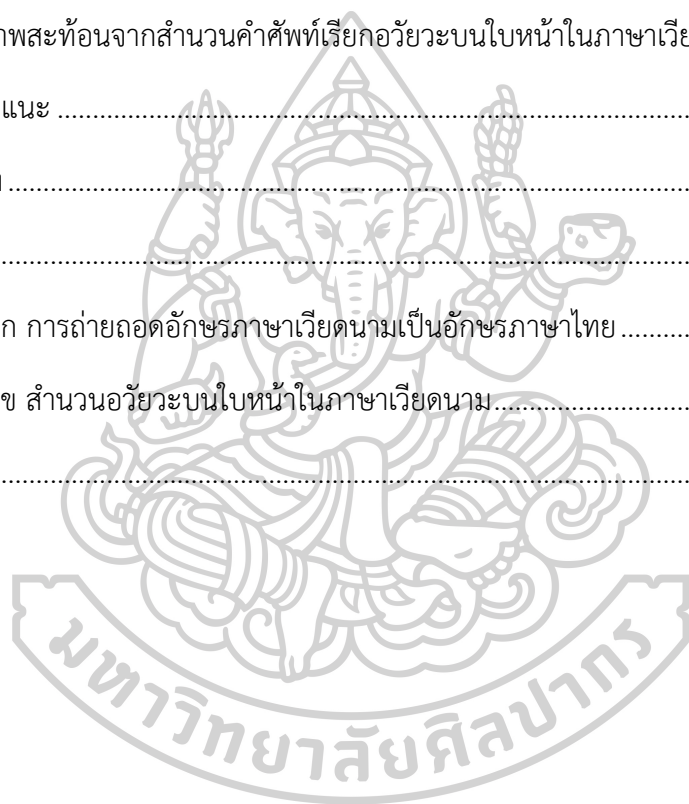
1. โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตร.....	34
1.1 โครงสร้าง AxAy	35
1.2 โครงสร้าง BxBy.....	42
1.3 โครงสร้าง CxCy	49
1.4. โครงสร้าง Dx Dy	54
1.5 โครงสร้าง BAB	55
1.6 โครงสร้าง ABx ABy	56
1.7 โครงสร้าง ExEy.....	57
1.8 โครงสร้าง BHx BHy.....	58
1.9 โครงสร้าง CAx CAy	58
1.10 โครงสร้าง DBx DBy.....	59
1.11 โครงสร้าง BAx BAy	59
1.12 โครงสร้าง HBHB.....	60
1.13 โครงสร้าง ACB ACB.....	60
1.14 โครงสร้าง BCB BCB.....	61
1.15 โครงสร้าง ABFA ABFA.....	61
1.16 โครงสร้าง BCFA BCFA.....	62
1.17 โครงสร้าง HAB HAB.....	62
2. โครงสร้างเปรียบเทียบ.....	62
2.1 กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “nhu เช่น, เหมือน, คล้าย”	63
2.1.1 โครงสร้าง Bx nhu By.....	63
2.1.2 โครงสร้าง Bx nhu B.....	65
2.1.3 โครงสร้าง B nhu Bx.....	66
2.1.4 โครงสร้าง A nhu Ax	69

2.1.5	โครงสร้าง C như Bx.....	70
2.1.6	โครงสร้าง A như AxAy.....	70
2.1.7	โครงสร้าง B như Ax.....	71
2.1.8	โครงสร้าง A như Bx.....	72
2.1.9	โครงสร้าง Ax như Ay	72
2.1.10	B như Bx.....	72
2.1.11	โครงสร้าง Ax như C	73
2.1.12	โครงสร้าง Bx như D.....	73
2.1.13	โครงสร้าง CB như Bx.....	73
2.1.14	โครงสร้าง Như BFB	74
2.2	กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “hơnกว่า,มากกว่า”	74
2.2.1	โครงสร้าง Ax hơn Ay.....	74
2.2.2	โครงสร้าง Bx hơn B.....	75
2.2.3	โครงสร้าง Bx hơn By	75
2.3	กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “bằngเท่ากัน”	76
3.	โครงสร้างอสมมาตร	76
3.1	โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี.....	77
3.1.1	โครงสร้าง AB.....	77
3.1.2	โครงสร้าง ABx.....	83
3.1.3	โครงสร้าง Ax	86
3.1.4	โครงสร้าง AxVP.....	88
3.1.5	โครงสร้าง AVP	90
3.1.6	โครงสร้าง AxCy.....	91
3.1.7	โครงสร้าง AxS	92

3.1.8	โครงสร้าง APP	92
3.1.9	โครงสร้าง AxPP	93
3.1.10	โครงสร้าง AxCBy	94
3.1.11	โครงสร้าง AxEDy	94
3.1.12	โครงสร้าง ANP	94
3.1.13	โครงสร้าง AxNP	95
3.1.14	โครงสร้าง HVP	95
3.2	โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลี.....	95
3.2.1	โครงสร้าง BB	96
3.2.2	โครงสร้าง BxPP	99
3.2.3	โครงสร้าง BCB.....	101
3.2.4	โครงสร้าง BBVP.....	102
3.2.5	โครงสร้าง BC.....	103
3.2.6	โครงสร้าง BxCy.....	103
3.2.7	โครงสร้าง BxS	104
3.2.8	โครงสร้าง BBx.....	104
3.2.9	โครงสร้าง BDx.....	105
3.2.10	โครงสร้าง BxVP.....	105
3.2.11	โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกจำนวน	106
3.3	โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี	107
3.3.1	โครงสร้าง CB.....	107
3.3.2	โครงสร้าง CBx.....	111
3.3.3	โครงสร้าง CxVP.....	113
3.3.4	โครงสร้าง CxGy.....	114

3.3.5 โครงสร้าง CxNP	114
3.3.6 โครงสร้าง CVP.....	115
3.3.7 โครงสร้าง CxAP.....	115
3.3.8 โครงสร้าง CBVP	115
3.3.9 โครงสร้าง CBxGBy	116
3.4 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นบุพบทวลี.....	116
3.5 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นวิเศษณ์วลี.....	116
3.6 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยค.....	117
3.6.1 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียว	117
3.6.2 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความรวม	121
บทที่ 4 ภาพสะท้อนจากสำนวนอวยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม	123
1. ภาพสะท้อนความงามของผู้หญิงเวียดนาม	124
2. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร.....	126
2.1 อาหารคาว.....	127
2.3 เครื่องดื่ม	130
3. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม.....	131
4. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย.....	135
5. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องดนตรี.....	137
6. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนาม.....	139
6.1 ภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องผี/ วิญญาณ	140
6.2 ภาพสะท้อนความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ.....	142
7. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณี	144
8. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับอาชีพ	146
9. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล.....	149

9.1 ภาพสะท้อนลักษณะที่ดีของบุคคล.....	149
9.2 ภาพสะท้อนลักษณะไม่ดีของบุคคล.....	151
10. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะการพูดจา.....	154
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	158
1. สรุปผลการศึกษา.....	158
1.1 โครงสร้างของสำนวนที่เกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม.....	158
1.2 ภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม.....	171
2. ข้อเสนอแนะ.....	174
รายการอ้างอิง.....	176
ภาคผนวก.....	184
ภาคผนวก ก การถ่ายถอดอักษรภาษาเวียดนามเป็นอักษรภาษาไทย.....	185
ภาคผนวก ข สำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม.....	187
ประวัติผู้เขียน.....	269

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม	6
ตารางที่ 2 จำนวนสำนวนในภาษาเวียดนามที่สัมพันธ์กับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 2.....	31
ตารางที่ 3 อักษรที่ใช้แทนประเภทหมวดคำในโครงสร้างสำนวนในภาษาเวียดนาม	33

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรในภาษาเวียดนาม	17
ภาพที่ 2 โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบในภาษาเวียดนาม	18
ภาพที่ 3 การจำแนกโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรในภาษาเวียดนาม	20
ภาพที่ 4 สัดส่วนจำนวนสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามตามประเภทโครงสร้าง	32
ภาพที่ 5 ลักษณะดวงตานิวกซ์ของผู้หญิงชาวเวียดนาม	125
ภาพที่ 6 ของหวาน/ ขนมดั้งเดิมในวัฒนธรรมอาหารเวียดนามที่พบในสำนวนเรียกอวัยวะบนใบหน้า	129
ภาพที่ 7 วัฒนธรรมการต้อนรับแขกด้วยน้ำชา	131
ภาพที่ 8 อุปกรณ์ “cày bừa” (คันไถและคราด)	133
ภาพที่ 9 อุปกรณ์ “gầu dai เกี้ยว ชาย” สำหรับวิดน้ำเข้าแปลงนา	133
ภาพที่ 10 ลักษณะการสวม “mũ ni หมวกพระ”	136
ภาพที่ 11 การแต่งกายของชายชาวเวียดนามในอดีตด้วย “khăn ผ้าโพกหัว” และ “khố ผ้าเตี่ยว”	136
ภาพที่ 12 “chuông ระฆัง” ในวัดพุทธศาสนานิกายมหายาน	138
ภาพที่ 13 การแสดงเครื่องดนตรี “đàn bầu พิณน้ำเต้า”	138
ภาพที่ 14 การแสดงเครื่องดนตรี “kèn bầu แคนน้ำเต้า”	139
ภาพที่ 15 วิญญาณร้าย “thần nanh” หรือ “thần trùng” ที่ปรากฏตัวเป็นนกงอยปากแดงจิก ซากศพ	142
ภาพที่ 16 การประกอบพิธี “lễ lại mặt การกลับไปเยี่ยมบ้านฝ่ายเจ้าสาว”	145
ภาพที่ 17 การประกอบพิธี “đua đám tang การเคลื่อนศพไปยังสุสาน”	146
ภาพที่ 18 นกกระราง (chim khuốc) และการเลี้ยงนกกระรางในกรง	148
ภาพที่ 19 ลักษณะใบหน้ารูปเหลี่ยมเป็นรูปอักษรเตียน (ตัวอักษรนา)	150

ภาพที่ 20 ลักษณะผลของลูกเลี่ยน (trái xoan) และลักษณะใบหน้ารูปวงรีเป็นลูกเลี่ยน..... 151

ภาพที่ 21 ลักษณะผลกระซับ (trái ké) และรังของอีกา (tổ quạ) 153

ภาพที่ 22 ข้าวหมัก (mê หรือ com mê)..... 156

ภาพที่ 23 พริกดอง (ót ngâm) 157

ภาพที่ 24 จำนวนสำนวนในภาษาเวียดนามที่สัมพันธ์กับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า..... 160

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญซึ่งมนุษย์ใช้สื่อสารระหว่างกันเพื่อแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน นอกจากนี้ นักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรมต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ทั้งภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังที่ บราวน์ (Brown, 1994: 165) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมไว้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เช่นเดียวกับวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของภาษา ไม่อาจแยกออกจากกันโดยไม่ทำให้ความสำคัญของภาษาหรือวัฒนธรรมเลือนหายไป

สำนวนเป็นข้อความประเภทหนึ่งที่สูงขึ้นเพื่อบันทึกปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งสามารถรับรู้ผ่านการใช้ภาษา พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1227) ได้นิยามความหมายของสำนวนไว้ว่า สำนวนเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ ขึ้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด นักวิชาการไทยให้ความเห็นเกี่ยวกับสำนวนไปในทำนองเดียวกัน ดังเช่น รัชณี โชติสถิตกุล (2532: 25) กล่าวถึงความสำคัญของสำนวนสรุปได้ว่า สำนวนเป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นถึงสภาพทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติของมนุษย์แต่ละชาติแต่ละภาษา ดังนั้นสิ่งที่ได้จากการศึกษาสำนวนของชาติใดชาติหนึ่ง นอกจากจะได้ความรู้เรื่องภาษาแล้ว ยังสามารถเข้าใจถึงสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ด้วย สุริยา รัตนกุล (2540: 53) เสนอว่า สำนวนเป็นการใช้ภาษาที่ผู้พูดภาษาในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกันยอมรับและนิยมใช้สืบต่อกันมาเพื่อให้เกิดความรู้สึก สะท้อนอารมณ์ หรือเสริมคำพูดให้คมคายเป็นที่ตรึงใจของคนอื่น ๆ จนเป็นที่นิยมและใช้กันทั่วไป นอกจากนี้ การใช้สำนวนเป็นการแสดงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมทางภาษาด้วย สุนันทา ไสร์จัจ (2546: 3) อธิบายให้เห็นว่า การศึกษาเรื่องสำนวนนอกจากจะมีคุณค่าในด้านภาษาแล้ว ยังมีคุณค่าในด้านอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า

“สำนวนภาษิตมีอยู่ในภาษาของทุกชนชาติ บรรพบุรุษและนักปราชญ์ของแต่ละชาติ แต่ละภาษาต่างได้กลั่นกรองความรู้ ความคิดและประสบการณ์อันหลากหลายจาก

สภาพความเป็นไปในสังคมของตนในยุคหนึ่ง ๆ ขึ้นมาเป็นสำนวน ภาษิต เพื่อใช้บอกเล่าเรื่องราวในอดีตและอบรมสั่งสอนลูกหลาน ถ้อยคำสำนวนเก่า ๆ ที่มีมาแต่โบราณจึงเป็นคำกล่าวที่ลึกลับคมคาย กะทัดรัด น่าฟัง ทั้งมีความหมายลึกซึ้งกินใจ การศึกษาสำนวนภาษิตจึงมีคุณค่ามากมายทั้งในด้านสุนทรียะทางภาษาและข้อคิด อุทาหรณ์ ตลอดจนเข้าใจวิถีการดำเนินชีวิต อุปนิสัยใจคอของคนแต่ละชาติที่ต่างวัฒนธรรม ประเพณี สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี”

ในภาษาเวียดนาม นักวิชาการนิยามความหมายของคำศัพท์ “thành ngữ sánvăn” ไว้ในทำนองเดียวกัน อาทิ มหาวิทยาลัยภาษาเวียดนาม (Đại Từ Điển Tiếng Việt) ได้นิยามไว้ว่า “สำนวนหมายถึง กลุ่มคำเฉพาะตัวที่ใช้กันอย่างคุ้นชิน ที่ไม่สามารถอธิบายความหมายอย่างง่าย ๆ จากความหมายของคำที่ใช้ในการสร้างสำนวน” (Nguyễn Như Ý, 2013) หวาง วัน แห่งญ (Hoàng Văn Hành, 1994: 37) กล่าวว่า “สำนวนเป็นกลุ่มคำที่ตายตัว มีความแน่นอนในแง่ของโครงสร้างสมบูรณ์ และเป็นเชิงเปรียบเทียบในแง่ของความหมาย และใช้กันอย่างแพร่หลายในการสนทนาในชีวิตประจำวัน” เกียว วัน (Kiêu Văn อ้างถึงใน Tài, 2013: 89) นิยามความหมายของสำนวนในภาษาเวียดนามว่า “สำนวนในภาษาเวียดนามมีองค์ประกอบที่ตายตัวด้วยโครงสร้างของคำหรือวลี อยู่ในหมวดหมู่ของคำอย่างสมบูรณ์ โดยมีการสร้างนัยทางความหมาย ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางวรรณศิลป์และเป็นส่วนหนึ่งของการพูดจา” จากนิยามความหมายดังกล่าวข้างต้น เลคโซโน, จันท์เต็ม และลินญ (Lecksono, Jantem and Linh, 2020: 39) ได้สรุปนิยามความหมายของสำนวนในภาษาเวียดนามไว้ว่า “สำนวนภาษาเวียดนามมีองค์ประกอบที่ตายตัวโดยมีโครงสร้างเป็นคำหรือวลี แต่จัดอยู่ในระดับคำและมีนัยทางความหมาย ทั้งนี้ผู้รู้หนังสือจะเข้าใจและสามารถตีความสำนวนและนำไปใช้ในการพูดจา”

การศึกษาสำนวนภาษาเวียดนามเป็นประเด็นหนึ่งที่มีการศึกษามาอย่างยาวนาน โดยนักวิชาการชาวเวียดนามนับตั้งแต่ช่วง ค.ศ.1970 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม การศึกษายังจำกัดอยู่เพียง 2 ประเด็นเท่านั้นคือ การศึกษาลักษณะของสำนวนภาษาเวียดนามโดยเฉพาะ และการศึกษาสำนวนภาษาเวียดนามเปรียบเทียบกับสำนวนในภาษาอื่น ๆ โดยการศึกษาทั้ง 2 ประเด็นจะเริ่มต้นจากศึกษา ลักษณะโครงสร้างและความหมายของสำนวนภาษาเวียดนาม ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ทราบว่าสำนวนภาษาเวียดนามมีลักษณะโครงสร้างจำแนกได้เป็น 3 แบบ คือ สำนวนโครงสร้างสมมาตร (Symmetrical structures) สำนวนโครงสร้างเปรียบเทียบ (Comparative structures) และสำนวนโครงสร้างอสมมาตร (Non - Symmetrical structures) (Hoàng Thị Yến, 2017; Nguyễn Đình Hiên, 2018; Nguyễn Công Đức, 1995; Đặng Nguyễn Giang, 2013)

การศึกษาคำเรียกอวัยวะที่ปรากฏในสำนวนภาษาเวียดนามเป็นประเด็นหนึ่งที่นักวิชาการชาวเวียดนามให้ความสนใจศึกษาและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยผลการศึกษาพบว่ามีสำนวนที่ใช้คำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนเวียดนามจำนวนมาก (Tjuka, 2019; Huong Do Thi Thu, 2020) ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของจิญ ธิ ห่า (Trinh Thi Hà, 2018) ศึกษาเรื่องความหมายเชิงสัญลักษณ์ในสำนวนภาษาไต่ (Tày) และภาษาเวียดนาม พบคำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในสำนวนภาษาเวียดนามจำนวน 13 คำเรียก เช่นเดียวกับงานวิจัยของเหงวียน ทุ แห่ญู และเหงวียน เตี่ยน ลีอง (Nguyễn Thu Hạnh and Nguyễn Tiến Long, 2019) พบมีจำนวนถึง 33 คำเรียก อย่างไรก็ตาม ประเด็นการศึกษาดังกล่าวยังจำกัดขอบเขตเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคำประสม (Trình Đức Hiển, 2006) ภาพสะท้อนระบบสัญลักษณ์ (Bùi Khắc Việt, 1981) และการศึกษาศัพท์คำเรียกอวัยวะเฉพาะแขนขา (Four limbs) (Thi Thu Nguyen, 2005) นอกจากนี้การศึกษาสำนวนเกี่ยวกับคำเรียกส่วนอวัยวะต่าง ๆ ในภาษาเวียดนามยังเป็นการศึกษาในภาพรวม ไม่ได้เฉพาะเจาะจงกับสำนวนที่ปรากฏคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า

การศึกษาสำนวนเกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากบริเวณใบหน้าประกอบด้วยอวัยวะต่าง ๆ จำนวนมาก และเป็นส่วนของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจนมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ชาวเวียดนามจึงนิยมนำคำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้ามาใช้ประกอบขึ้นเป็นสำนวนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu tắt mắt tối đầu tắt หมด ใต้ หัว ดับ หน้า มืด	หมายถึง “ตกอยู่ในสภาวะยากลำบากขาดการพักผ่อน” (Tình trạng vất vả liên miên không lúc nào rảnh, nghỉ ngơi.) (VT1: 379; VT2: 495)
đỏ mặt tía tai đỏ หมด ใต้ ตาย แดง หน้า แดงอมม่วง หู	หมายถึง “โกรธหรืออาย” (Đỏ mặt lên vì tức giận hoặc xấu hổ.) (VT1: 413; VT2: 533)
miệng quan tròn trệ เหมือน กวาน จัน แจ้ ปาก ขุนนาง กั้น เต็ก	หมายถึง “การพูดจาโดยพลการ ตามอำเภอใจ” (Tùy tiện, đúng sai bất chấp, hay tráo trở không đáng tin tưởng trong lời nói, miệng lưỡi của bọn quan lại trong xã hội cũ.) (VT2: 1036)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
môi hở răng lạnh โมย เหว รัง แห่ล่ญ ริมฝีปาก ไม่สนิท ฟัน เย็น	หมายถึง “พฤติกรรมเลวร้ายกับบุคคลใกล้ชิด” (Đối xử không tốt với những người thân thích, gần gũi với mình, thì chính mình cũng phải chịu ảnh hưởng xấu.) (VT2: 1048)
má phấn môi son ม้า เฟิน โมย ซอน แก้ม แป้ง ริมฝีปาก ซาด	หมายถึง “ชอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม” (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)

tai to mắt lớn ตวย ตอ หมด เล้น หู ใหญ่ หน้า ใหญ่	หมายถึง “ผู้มีอำนาจ ผู้มีตำแหน่งสูง” (Chỉ người có quyền thế, địa vị trong xã hội) (VT1: 1117; VT2: 1415)
---	---

จากการสำรวจข้อมูลสำนวนที่มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามโดยใช้หมวดคำและความสัมพันธ์ของคำเป็นเกณฑ์ ผู้วิจัยพบโครงสร้างของสำนวนอื่น ๆ นอกเหนือจากที่นักวิชาการชาวเวียดนามได้เสนอไว้เพิ่มเติมอีก เช่น นักวิชาการชาวเวียดนามใช้คำศัพท์แสดงการเปรียบเทียบในโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบเพียง 1 คำคือ “như เช่น/เหมือน/ คล้าย” แต่ผู้วิจัยพบคำแสดงการเปรียบเทียบในโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบเพิ่มอีก 2 คำคือ “hơnกว่า/มากกว่า” และ “bằngเท่ากัน” ดังรายละเอียดในตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt đỏ như gấc หมด ต้อ ญื่อ แก็ก หน้า แดง เหมือน พักข้าว	หน้าแดงเหมือนสีของพักข้าว อาการหน้าแดงเพราะเขินอาย (Mặt đỏ ứng lên như màu quả gấc.) (VT2: 1015)
lời sắc hơn guom เหลื่อย ซัก เฮิน เกือม ลึ้น คม กว่า กระบี่	คำที่พูดออกจากปากนั้นโหดร้ายที่สุด (Lời nói, mồm miệng độc địa.) (VT2: 982)
mặt bằng ngón tay chéo หมด บั่ง ง้อน ไต แจ้ว หน้า เท่า นิ้วมือ ไขว้	ใบหน้าเล็ก ผอมหดเข้า (Mặt nhỏ, gầy quắt lại.) (VT2: 1015)

นอกจากนี้ สำนวนที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและกิจกรรมของเกษตรกร การละเล่นพื้นบ้าน ความเชื่อและศาสนา นิทาน ตำนาน

วรรณกรรมและนิทานพื้นบ้าน รวมถึงยังสะท้อนให้เห็นภาพทางประวัติศาสตร์และจากธรรมชาติ (Đỗ Thị Thu Hương, 2017; Le Thao Anh, 2019: 4; Leksono, Jantem and Linh, 2020)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสำนวนที่เกี่ยวข้องคำศัพท์เรียกอวัยวะบนหน้าในภาษาเวียดนามเพื่อวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างและความหมาย ตลอดจนศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางโครงสร้างของสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม
2. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. การคัดเลือกแหล่งข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เก็บรวบรวมสำนวนอวัยวะบนใบหน้าจากพจนานุกรมภาษาเวียดนาม โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

- 2.1 เป็นพจนานุกรมที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยหน่วยงานระดับชาติที่บัญญัติหรือกำกับดูแลด้านภาษาของชาติ และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ
- 2.2 มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับสำนวนในภาษาเวียดนาม
- 2.3 มีคำศัพท์บรรจุมากกว่า 10,000 คำขึ้นไป
- 2.4 เป็นฉบับพิมพ์ล่าสุด

จากการกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจึงได้พจนานุกรม 2 เล่มที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลดังนี้ Từ điển tiếng Việt (พจนานุกรมภาษาเวียดนาม) จาก Viện Ngôn ngữ học (สถาบันภาษาศาสตร์เวียดนาม) (Hoàng Phê, 2019) ได้รับรางวัลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับชาติ (2005) โดยใช้อักษรย่อเป็น VT1 และ Đại từ điển tiếng Việt (มหาพจนานุกรมภาษาเวียดนาม) (Nguyễn Như Ý, 2013) ใช้อักษรย่อเป็น VT2

3. เกณฑ์การคัดเลือกข้อมูล

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลสำนวนที่เกี่ยวข้องอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามไว้ดังนี้

3.1 เป็นสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบนใบหน้าตั้งแต่บริเวณศีรษะจนถึงบริเวณลำคอที่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ แก้ม คอ คิ้ว จมูก ตีนคอ ตา ปาก ผม ฟัน ริมฝีปาก ลิ้น หนวดเครา หน้า หน้าผาก หัว หู ที่พจนานุกรมภาษาเวียดนามที่เป็นแหล่งข้อมูลระบุว่าเป็นสำนวน

3.2 ในกรณีนี้พจนานุกรมภาษาเวียดนามที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลไม่ได้ระบุว่าเป็นสำนวน แต่หากผู้วิจัยพบว่าสามารถจัดข้อมูลที่มีลักษณะทางโครงสร้างและความหมายเป็นสำนวนได้ ผู้วิจัยจะรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วย

4. การรวบรวมข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามในรูปตารางสำหรับการบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft Excel โดยผู้วิจัยได้จำแนกประเภทสำนวนตามอวัยวะและตามลำดับตัวอักษรภาษาเวียดนามพร้อมทั้งแปลสำนวนเป็นภาษาไทย และระบุแหล่งข้อมูล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

ลำดับ	อวัยวะ	สำนวน	ความหมาย
1	“mặt หน้า”	ba mặt một lời บา หมัด หมัด เหล้ย สาม หน้า หนึ่ง คำ	มีจำนวนคนเพียงพอที่เป็นพยานให้คำพูดของตน (Có đủ người làm chứng cho lời nói.) (VT1: 26; VT2: 52)
2	“khẩu/ miệng/ mồm/ mồm/ mồm ปาก”	bụng đói miệng khát บุง ต้อย เหมียง ค้ำต ท้อง หิว ปาก กระหาย	อยู่ในสภาพปากแห้งท้องหิว อยากกิน อยากดื่ม (Ở trong trạng thái đói khát, thèm ăn, thèm uống.) (VT2: 155)
3	“mắt ตา”	có mắt như mù กือ มัด ญือ หมู่ มี ตา เหมือน บอด	ตามองไม่เห็นหรือไม่มีความสามารถรับรู้ พบเห็น ความจริงได้ (Không thấy hoặc không có khả năng nhìn nhận, phát hiện ra sự thật.) (VT2: 327)
4	“đầu/ tróc หัว”	ba đầu sáu tay บา เดิว เซ้า ไต สาม หัว หก แขน	คนที่มีกำลังความสามารถเหนือคนธรรมดาหลาย เท่า (Vị sức lực, tài năng gấp mấy người thường.) (VT1: 25; VT2: 51)
5	“tai หู”	bụng đói tai điếc บุง ต้อย ตาย เตี้ยก ท้อง หิว หู หนวก	คนที่ตกอยู่ในภาวะหูโหนกก็ไม่สนใจว่าจะอะไรถูก อะไรผิด แล้วเสียดทำทุกอย่างเพื่อจะได้อิ่มท้อง (Đã đói thì không còn biết gì đến việc phải trái nên cứ làm liều.) (VT2: 155)

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม (ต่อ)

ลำดับ	อวัยวะ	สำนวน	ความหมาย
6	“cổ/ hầu/ họng คอ”	chặn họng bẻ hầu จั้น ห่อง แบ่ เหิว กั้น คอ หัก กระดูก	บีบรัด กีดขวางไม่ให้พูด ไม่ให้แสดงความคิดเห็น (Áp chế, ngăn cản không cho nói, không cho phát biểu.) (VT2: 238)
7	“tóc ผม”	chẻ sợi tóc làm tư แจ้ เส่ย ตืออก หล่าม ตือ เซาะ เส้นผม เป็น สี่	วิเคราะห์ละเอียดเกินไป แยกย่อยเกินไป (Vi việc phân tích quá tỉ mỉ, sa vào những chi tiết vụn vặt không cần thiết.) (VT1: 184; VT2: 234)
8	“mùi จมูก”	gửi mũi xa miệng เกิน หมุย ซา เหมียง ไกล จมูก ไกล ปาก	รับรู้ถึงรสชาติแต่กินไม่ได้ ได้รู้ได้เห็นแต่ครอบครองไม่ได้ (Cảm nhận được mùi vị mà không được ăn, được biết, được thấy mà không được hưởng thụ.) (VT2: 604)
9	“lông mày คิ้ว”	mày liễu mặt hoa ไหม เหลี้ยว หมัด ฮวา คิ้ว ใบหลิว หน้า ดอกไม้	ผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม สดใส มีคิ้วรูปใบหลิว หน้าซันบานเหมือนดอกไม้ (Người con gái xinh đẹp, tươi tắn, có lông mày lá liễu, mặt tươi như bông hoa.) (VT2: 1007)
10	“răng, nanh ฟัน/ เขี้ยว”	lo bò trắng răng ล่อ บ่อ จิ้ง รัง ห้วง วัว ขาว ฟัน	กังวลในเรื่องที่ไม่ควรกังวล (Lo lắng những chuyện không đáng lo.) (VT2: 395)
11	“môi/ mép ริมฝีปาก”	gái thâm môi, trai lòi mắt ก๊าย เทม โมย, จาย โหลย มัด หญิง ดำ ฝีปาก, ชาย โปน ตา	(เป็นการดูลักษณะคน) ผู้หญิงฝีปากดำ ชายตาโปนจะเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยม อันตราย (Một kinh nghiệm xem tướng người là đàn bà thâm môi, đàn ông lòi mắt là người đảo để, thâm hiểm.) (VT2: 595)
12	“lưỡi ลิ้น”	lưỡi không xương เหลื่อย คง เซื่อง ลิ้น ไม่ (มี) กระดูก	หมายถึงคนที่วันนี้พูดเป็นอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดเป็นอย่างหนึ่งโดยง่าย เชื่อถือไม่ได้ (Vi người nay nói thế này, mai lại nói thế khác một cách rất dễ dàng, không thể tin được.) (VT2: 757)
13	má แก้ม	má phấn môi son ม้า เฟิ่น โมย ซอน แก้ม แป้ง ริมฝีปาก ผงชาต	ชอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)
14	“râu หนวด/ เครา”	rậm râu râu sấu mắt เหรัม เริว เซิว มัด ดก เครา ลึก ตา	ลักษณะภายนอกของผู้ชายที่ดูร้าย แกร่งกล้า มีเจตนาร้าย (Tướng đàn ông dữ tợn, mạnh mẽ, thâm hiểm.) (VT2: 1329)

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม (ต่อ)

ลำดับ	อวัยวะ	สำนวน	ความหมาย
15	“gáy tấn cò”	sờ lên gáy سهو لهن گئی แตะ ซึ้น tấnคอ	ย้อนกลับมามองที่ตัวเอง (Tự mình nhìn lại chính mình.) (VT1: 1100; VT2: 1393)
16	“trán หน้าผาก”	lo bạc râu, râu bạc tóc ลอบากเรียว, เสียว บาก ตี อก ห้วง หงอก เคร่า, เคร้า หงอก ผม	ห้วงใย ซึมเศร้ามากจนทำให้แก่เร็วขึ้น (Lo lắng, buồn phiền đến mức làm cho già nua nhanh chóng.) (VT2: 935)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนี้ แบ่งเป็น

5.1 วิเคราะห์ลักษณะทางโครงสร้างและความหมายของสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบน
ใบหน้าในภาษาเวียดนาม

5.2 วิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบน
ใบหน้าในภาษาเวียดนาม

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบน
ใบหน้าในภาษาเวียดนามจากพจนานุกรมภาษาเวียดนาม 2 เล่ม นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังรวบรวมข้อมูลที่ไม่มีการระบุว่าเป็นสำนวน แต่มีโครงสร้างและความหมายเป็นสำนวนเพิ่มเติมด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สำนวน หมายถึง คำ วลีหรือประโยคที่มีความหมายแฝงมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

คำเรียกอวัยวะบนใบหน้า หมายถึง คำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าตั้งแต่บริเวณศีรษะจนถึงบริเวณลำคอที่สามารถมองเห็นได้ ได้แก่ แก้ม คอ คิ้ว จมูก tấnคอ ตา ปาก ผม ฟัน ริมฝีปาก ลิ้น หนวดเครา หน้า หน้าผาก หัว หู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงลักษณะทางโครงสร้างและความหมายของสำนวนเกี่ยวว้อยะบนไบหน้าในภาษาเวียดนาม
2. ทราบถึงภาพสะท้อนที่พบในสำนวนที่เกี่ยวกับว้อยะบนไบหน้าในภาษาเวียดนาม
3. ให้ความรู้ด้านภาษาและภาพสะท้อนแก่คนไทยที่ศึกษาภาษาเวียดนาม

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดที่ใช้การศึกษางานวิจัยนี้และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสำนวนภาษาเวียดนาม

นักวิชาการชาวเวียดนามมีการศึกษาประเภทของสำนวนอย่างต่อเนื่อง มีการจำแนกประเภทสำนวนภาษาเวียดนามออกมาเป็นแบบต่าง ๆ เช่น หว่าง วัน แฮญ (Hoàng Văn Hành, 2008) จำแนกประเภทสำนวนภาษาเวียดนามตามที่มาของคำในสำนวนได้ 2 ประเภท คือ สำนวนภาษาเวียดนามแท้ (Pure Vietnamese idioms) และสำนวนภาษาเวียดนามที่ยืมมาจากจีน (Idioms borrowed from Chinese) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการชาวเวียดนามส่วนใหญ่ได้จำแนกประเภทของสำนวนภาษาเวียดนามใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางโครงสร้างและลักษณะทางความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การจำแนกสำนวนภาษาเวียดนามตามโครงสร้าง

สำนวนภาษาเวียดนามส่วนใหญ่มีโครงสร้างเป็นวลี มักประกอบด้วยคำ 4 คำ (Hoàng Văn Hành, 2008; Tran Thanh Tam, 2018)

เลื่อง วัน ดาง (Luong Văn Đang, 1978) เป็นนักวิชาการชาวเวียดนามที่สำคัญ เขียนหนังสือเกี่ยวกับสำนวนในภาษาเวียดนามชื่อ “Thành ngữ tiếng Việt (สำนวนภาษาเวียดนาม)” ได้จำแนกประเภทของสำนวนภาษาเวียดนามตามลักษณะโครงสร้าง ดังนี้

1. สำนวนที่ประกอบจากคำเดี่ยว 3 คำหรือมากกว่านั้น (Idioms with three words or more) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

bỏ + hơi + tai	⇒	bỏ hơi tai
lúy lúm hú	⇒	หมายถึง “เหนื่อยมากจนลมออกหู”
treo + đầu + dê + bán + thịt + chó	⇒	treo đầu dê, bán thịt chó
แขวน หัว แพะ ขาย เนื้อ หมา	⇒	หมายถึง “หลอกขายของไม่ดีให้”

2. ส่วนวนที่เป็นคำเดี่ยวหรือคำประสมคำประสม (Idioms with a single word and a compound word) ตัวอย่างเช่น

bé + hạt tiêu		bé hát tiêu
เล็ก เมล็ดพริกไทย	⇒	หมายถึง “ถึงตัวเล็กแต่เก่งกล้า สามารถ”
có + máu mặt		có máu mặt
มี หน้าเลือด	⇒	หมายถึง “กล้าหาญ, เหนือกว่าผู้อื่น”

3. ส่วนวนที่เกิดจากการประกอบคำประสมสองคำรวมกัน (Idioms with two compounds) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

nhảm mắt + xuôi tay		nhảm mắt xuôi tay
หลับตา วางมือ	⇒	หมายถึง “เสียชีวิต, ตาย”

4. ส่วนวนที่เป็นประโยคความเดียว (Idioms as simple sentence) ส่วนวนในลักษณะนี้จะมีโครงสร้างเป็นประธาน + กริยา + กรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

châu cháu + đá + xe		châu cháu đá xe
ตุ๊กแตน ตะ รถ	⇒	หมายถึง “การต่อสู้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้มีกำลังน้อยกว่าต่อสู้กับผู้มีกำลังเหนือกว่า”
mèo mù + vớ + cá rán		mèo mù vớ cá rán
แมวตาบอด จับได้ ปลาทอด	⇒	หมายถึง “โชคดีโดยบังเอิญ บังเอิญสำเร็จ นอกเหนือความสามารถ”

5. ส่วนวนที่มีรูปแบบเป็นคำสัมผัสอักษรหรือคำประสม (Idioms with alliterations or compound words) มาประกอบรวมกันเป็นส่วนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

hì hà + hì hục		hì hà hì hục
ไม่มีความหมาย ต่อเนื่อง, กระตือรือร้น	⇒	หมายถึง “ทำงานมากเกินไปในช่วงเวลานาน”
ăn bót + ăn xén		ăn bót ăn xén
กิน ลดลง กิน ตัด	⇒	หมายถึง “ฉ้อโกง, ตัดแบ่งกันอย่างผิดกฎหมาย”

6. ส่วนวนแบบสมมาตรที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (Idioms with symmetrical comparisons) เป็นส่วนวนที่มีคำแสดงการเปรียบเทียบว่า “nhu” (เหมือน, เช่น, ดัง) คั่นกลาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

nặng như chì หนัก เหมือน ตะกั่ว	⇒	nặng như chì หมายถึง “อยู่ในสภาพที่สาหัสหรือ ยากลำบาก”
nát như tương เละ เหมือน ซอส	⇒	nát như tương หมายถึง “ตกอยู่ในภาวะเลื่อมล้ำ, ยุ่งเหยิง อย่างสาหัส”

จะเห็นว่านักวิชาการท่านนี้ได้จำแนกประเภทของสำนวนตามโครงสร้างแต่ไม่มีการวิเคราะห์โครงสร้างในรายละเอียดและไม่มีการกำหนดสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแทนในแต่ละส่วนของสำนวน งานของเลื่อง วัน ดาง เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์สำนวนของนักวิชาการท่านอื่นในเวลาต่อมา

เหงวียน กง ตี้ก (Nguyễn Công Đức, 1995) เป็นนักวิชาการชาวเวียดนามคนแรกที่ได้กำหนดตัวอักษรแทนคำต่าง ๆ ที่ปรากฏในสำนวนและได้จำแนกสำนวนเวียดนามตามลักษณะโครงสร้างเป็น 2 แบบ โดยมีการกำหนดอักษรแทนส่วนต่าง ๆ ของสำนวน ดังนี้

1. โครงสร้างสมมาตร (Symmetrical structures) ส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำ 4 คำ สำนวนประเภทนี้ถูกใช้ทั่วไปในการสนทนา และมีโครงสร้างของสำนวนแยกย่อยดังนี้

โครงสร้าง AxAy เป็นสำนวนที่เกิดจาก A ซึ่งเป็นคำกริยา ส่วน xy เป็นส่วนขยายของ A ตัวอย่างเช่น

A	x	A	y	
buôn	gian	bán	lận	⇒ หมายถึง “หลอกลวงในการค้าขายหรือการทำงาน”
ซื้อ	หลอก	ขาย	ลวง	
ăn	không	nói	có	⇒ หมายถึง “สร้างเรื่องโกหก, ใส่ร้ายคนอื่น”
กิน	ไม่	พูด	มี	

โครงสร้าง BxB_y เป็นสำนวนที่เกิดจาก B ซึ่งเป็นคำนาม ส่วน xy เป็นส่วนขยายของ B ตัวอย่างเช่น

B	x	B	y	
mồm	năm	miệng	muồi	⇒ หมายถึง “พูดมาก พูดแย้งหรือแทรกคนอื่น”
ปาก	ห้า	ปาก	สิบ	
điều	ong	tiếng	ve	⇒ หมายถึง “มติมหาชน, พูดคุยเรื่องราวของผู้อื่นด้วยเจตนาที่ไม่ดี”
เรื่อง	ต่อ	เสียง	จี้กั่น	

โครงสร้าง CxCy เป็นสำนวนที่เกิดจาก C ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ ส่วน xy เป็นส่วนขยายของ C ตัวอย่างเช่น

C	x	C	y	
dại	mồm	dại	miêng	⇒ หมายถึง “พูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด, พูดดูหมิ่นสิ่งศักดิ์สิทธิ์”
โง่	ปาก	โง่	ปาก	
vụng	ăn	vụng	nói	⇒ หมายถึง “พูดไม่คล่อง, พูดไม่ดีทำให้คนอื่นโมโห”
เช่	กิน	เช่	พูด	

โครงสร้าง Dx Dy เป็นสำนวนที่เกิดจาก D ซึ่งเป็นคำบอกจำนวน ส่วน xy เป็นส่วนขยายของ D ตัวอย่างเช่น

D	x	D	y	
nửa	đùa	nửa	thật	⇒ หมายถึง “ที่เล่นที่จริง”
ครึ่ง	หยอก	ครึ่ง	จริง	
nửa	úp	nửa	mở	⇒ หมายถึง “พูดจากลับกลอก, พูดให้คาดเดาเอาเอง”
ครึ่ง	คว่ำ	ครึ่ง	เปิด	

2. โครงสร้างเปรียบเทียบ (Comparative structures) โครงสร้างสำนวนประเภทนี้เป็นสำนวนเปรียบเทียบ โดยมีคำ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ปรากฏคั่นกลางระหว่างส่วนหน้ากับส่วนหลังของสำนวนเพื่อแสดงการเปรียบเทียบ โดยใช้ตัวอักษรย่อเป็น A, B เพื่อระบุตำแหน่งว่า A เป็นข้อความที่มีตำแหน่งอยู่ก่อน “như” และ B เป็นข้อความที่มีตำแหน่งอยู่หลัง “như” เท่านั้นไม่ได้ระบุเป็นหมวดคำ และ x เป็นส่วนที่สามารถขยายได้ทั้ง A และ B สามารถแบ่งโครงสร้างเป็น 4 โครงสร้างย่อย คือ A như B, Ax như B, A như Bx และ Ax như Bx ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ โครงสร้าง A như B เป็นโครงสร้างสำนวนที่ A เป็นคำกริยาหรือคำคุณศัพท์ ส่วน B เป็นคำนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A	như	B	
nói	như	vet	⇒ หมายถึง “พูดมาก, พูดแต่ไม่เข้าใจความหมาย”
พูด	เหมือน	นกแก้ว	
ngang	như	cua	⇒ หมายถึง “ไม่ตามระเบียบ, ดื้อดึง, ไม่ฟังใครสอน”
ดื้อ	เหมือน	ปู	

โครงสร้าง Ax như B เป็นโครงสร้างสำนวนที่ Ax เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาตามด้วยคำคุณศัพท์ (verb-adjective phrase)¹ ส่วน B เป็นคำนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ax	như	B		
nói dối như		cuội ²	⇒	หมายถึง “พูดโกหก, พูดโกหกเก่ง”
พูด		โกหก เหมือน		
nói ngọt như		đường	⇒	หมายถึง “ปากหวาน, พูดจาไพเราะ”
พูด		หวาน เหมือน		
		น้ำตาล		

โครงสร้าง A như Bx เป็นโครงสร้างสำนวนที่ A เป็นคำกริยา ส่วน Bx เป็นนามวลีแต่ไม่ได้ระบุว่าเป็นนามวลีประกอบด้วยหมวดคำใด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A	như	Bx		
dối như		dối vòng	⇒	หมายถึง “ปลอมด้วยความอ่อนโยนและ
ปลอม		เหมือน		อดทน”
		ปลอม		
chửi như		hát hay	⇒	หมายถึง “คำทอไม่ลดละ”
ด่า, ว่า		เหมือน		
		ร้องเพลง		
		เพราะ		

โครงสร้าง Ax như Bx เป็นโครงสร้างสำนวนเปรียบเทียบระหว่างนามวลีกับนามวลีที่มี โดยมี Ax เป็นนามวลีที่ประกอบด้วยคำนามและส่วนขยาย ส่วน Bx เป็นนามวลีประกอบด้วยคำนามและส่วนขยาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Ax	như	Bx		
chuyện nhỏ		ngó rắng	⇒	หมายถึง “การร่วมกันพูดคุยเสียงดังอีกที”
เรื่อง		บาน		
		เหมือน		
		ข้าวโพด		
		ควั		

การจำแนกโครงสร้างสำนวนของ Nguyễn Công Đức เริ่มมีการจำแนกโครงสร้างสำนวนตามหมวดคำและเป็นแบบอย่างที่น่าสนที่ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ในโครงสร้างสำนวนเปรียบเทียบเรื่องอักษรย่อแทนคำไม่ได้ชัดเจนเหมือนในโครงสร้างสมมาตร อักษรย่อ A เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำคุณศัพท์ และ Ax ที่มี A ไม่ใช่คำกริยา ซึ่งทำให้เกิดการสับสนในเรื่องของการใช้อักษรย่อแทนคำในสำนวน

หว่าง ถิ เอียน (Hoàng Thị Yến, 2017) และเหงียน ดิญ เหียน (Nguyễn Đình Hiền, 2018) ได้จำแนกลักษณะทางโครงสร้างของสำนวนในภาษาเวียดนามเป็น 3 ลักษณะ และมีการใช้

¹ ในภาษาเวียดนามคำว่า “โกหก” และ “หวาน” ที่ตามหลังคำกริยาแบบนี้ถือว่าเป็นคำคุณศัพท์

² “cuội” เป็นชื่อตัวละครจากนิทานพื้นบ้านเวียดนามที่ชอบพูดโกหกเก่ง

อักษรย่อแทนหมวดคำเช่นเดียวกันกับ Nguyễn Công Đức แต่ใช้อักษรย่อ A B C D เป็นการกำหนดตามตำแหน่ง หรือมีรูปซ้ำกัน ไม่ได้ดูที่หมวดคำอย่างชัดเจนว่า คำไหนเป็นคำหลัก คำใดเป็นคำขยาย ดังต่อไปนี้

1. สำนวนสมมาตร (Symmetrical idioms) เป็นสำนวนภาษาเวียดนามที่สำคัญ มีคำเรียงกันเป็นคู่ในลักษณะสมมาตร โครงสร้างของสำนวนจะแทนคำต่าง ๆ ด้วยอักษรย่อ A B C D เป็นคู่สมมาตร คือ AB และ CD ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A	B	C	D	
học	trước	quên	sau	⇒ หมายถึง “ได้หน้าลืมหลัง”
เรียน	หน้า	ลืม	หลัง	

นอกจากนี้นักวิชาการทั้ง 2 ท่านยังได้นำเสนอสำนวนในภาษาเวียดนามที่มีโครงสร้างแบบ A B A D คือมีคำที่เกิดในตำแหน่ง A ซ้ำกัน กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “một” “หนึ่ง” ซ้ำ 2 ที่ ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

A	B	A	D	
một	lòng	một	đá	⇒ หมายถึง “มีความซื่อสัตย์ รักเดียวใจเดียว”
หนึ่ง	ใจ	หนึ่ง	กระเพาะ	

ส่วน สำนวนในภาษาเวียดนามที่มีจำนวนเลขคู่ ก็ยังคงมีความสมมาตรในลักษณะเป็นคู่ เช่นเดียวกับสำนวนที่มีโครงสร้างแบบ A B C D หรือ A B A D โดยมีคำกริยาที่ใช้อักษรย่อ V เป็นแกนกลางของสำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A	B	V	C	D	
mồm	miệng	đỡ	chân	tay	⇒ หมายถึง “คนปากหวานใช้ปากในการทำงานแทนได้ดีเพราะปากหวาน”
ปาก	ปาก	ช่วย	เท้า	มือ	

A	B	V	A	D	
cá	lớn	nuốt	cá	bé	⇒ หมายถึง “คนที่มีอำนาจ/ พลังมากกว่าย่อมชนะคนที่อ่อนแอ”
ปลา	ใหญ่	กลืน	ปลา	เล็ก	

จากตัวอย่างสำนวนในภาษาเวียดนามที่มีโครงสร้างเป็นจำนวนเลขคู่ จะมีคำกริยา (V) “đỡ” “ช่วย” และ “nuốt” “กลืน” เป็นแกนกลางของสำนวน และส่วนที่เหลือยังคงมีความสมมาตรแบบ A B C D หรือแบบ A B A D

2. สำนวนเปรียบเทียบ (Comparative idioms) ใช้เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง สำนวนเปรียบเทียบในภาษาเวียดนามจะมีโครงสร้างที่แน่นอน กล่าวคือ มีการใช้คำว่า “nhu”

แปลว่า “เหมือน คือ ดัง เช่น แฉกเช่น” ระหว่างส่วนหน้ากับส่วนหลังของสำนวนเปรียบเทียบ
โครงสร้างสำนวนเปรียบเทียบแบ่งเป็น 3 แบบ ดังนี้

A như B	
đen như mực	⇒
ดำ เหมือน หมึก	หมายถึง “ดำเหมือนน้ำหมึก”
(A) như B	
(anh em) như tay với chân	⇒
พี่น้อง ดัง มือกับเท้า	หมายถึง “ความสัมพันธ์ที่แนบแน่น”
A (như) B	
thẳng (như) ruột ngựa	⇒
ตรง ดัง ไส้ ม้า	หมายถึง “คำพูดหรือการกระทำที่ตรงไปตรงมา”

โครงสร้างสำนวนประเภทที่ 2 นี้ สามารถละ A หรือ như ได้ด้วย

3. สำนวนธรรมดา (Ordinary idioms) เป็นสำนวนมีลักษณะเป็นวลีที่ตายตัว เกิดจากการประกอบคำ 4 คำ หรือ 5 คำ ที่ไม่ได้มีลักษณะทางความหมายที่ใกล้เคียงกัน ใช้อักษรย่อ A B C D หรือ A B C D E ที่เกิดขึ้นจากการรวมคำที่มีความหมายต่าง ๆ กลายเป็นวลีที่มีความหมายใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A B C D	
con dao hai lưỡi	⇒
เล่ม มีด สอง ลิ้น	หมายถึง “สถานการณ์ย่อมมีสองด้านเสมอ”
A B C D E	
múa riù qua mắt thợ	⇒
รำ, รำ ขวาน ผ่าน ตา ช่าง	หมายถึง “การรอดตัวว่าชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่ไม่ชำนาญต่อหน้าผู้ที่มีความชำนาญ”

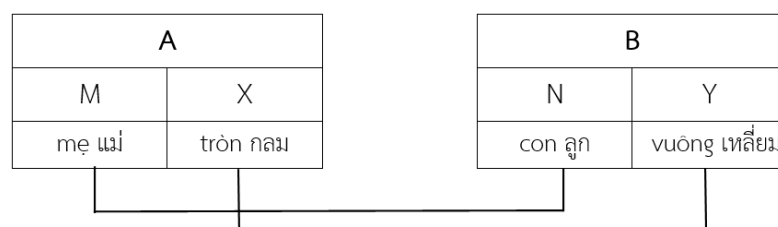
งานวิจัยของนักวิชาการทั้ง 2 ท่านนี้ไม่ได้จัดโครงสร้างสำนวนตามแบบของ เหงวียน กง ตี้ก (Nguyễn Công Đúc, 1995) แต่มีการใช้ตัวอักษรย่อเพื่อบอกถึงจำนวนคำหรือลำดับคำที่ประกอบในสำนวนเท่านั้น

ตั้ง เหงวียน ซาง (Dang Nguyen Giang, 2018: 29-290) ศึกษาเกี่ยวกับสำนวนภาษาเวียดนามไว้ โดยคงการจำแนกสำนวนภาษาเวียดนามตามโครงสร้างออกเป็น 3 ประเภทเช่นเดียวกับนักวิชาการก่อนหน้า และมีการประยุกต์ใช้อักษรย่อในการระบุคำในสำนวน อย่างไรก็ตาม อักษรย่อที่ตั้ง เหงวียน ซาง ใช้แตกต่างกับอักษรย่อที่ เหงวียน กง ตี้ก (Nguyễn Công Đúc, 1995) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงสร้างแบบสมมาตร (Symmetrical Idioms)

ตั้ง เงวียน ซาง กำหนดโครงสร้างสำนวนสมมาตรเป็นเลขคู่และแบ่งโครงสร้างสำนวนเป็น 2 ส่วน โดยมี “A” เป็นส่วนแรก และมี “B” เป็นส่วนที่ 2 และแบ่งส่วนของ “A” เป็น “M” และ “X” โดย “M” เป็นคำเริ่มต้นของ “A” และ “X” เป็นส่วนขยาย ในส่วนของ “B” แบ่งเป็น “N” และ “Y” โดย “N” เป็นคำเริ่มต้นของ “B” และมี และ “Y” เป็นส่วนขยาย โดยไม่ได้มีการวิเคราะห์ว่า “M” กับ “N” อยู่ในหมวดคำใด แต่มีการมองว่า “A” กับ “B” เป็นวลีที่มีส่วนประกอบมาจาก “A” “M” กับ “X” และ “B” “N” กับ “Y” ซึ่งมีการใช้ “X” และ “Y” ในลักษณะที่คล้าย ๆ กับเหงวียน กง ตี้ก (Nguyễn Công Đức, 1995) แต่ไม่เหมือนกัน ดังโครงสร้างต่อไปนี้

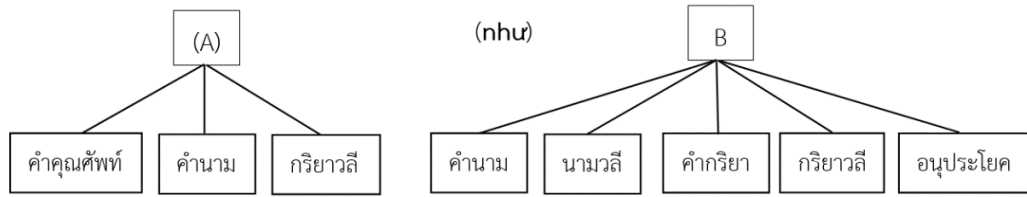

ภาพที่ 1 โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรในภาษาเวียดนาม
(ที่มา: ดัดแปลงจาก Dang Nguyen Giang, 2018: 36)

จากตัวอย่างสำนวน “mẹ tròn con vuông” จะเห็นได้ว่าสำนวนมี 4 คำแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วน A และส่วน B โดยคำว่า “mẹ mẹ” ในตำแหน่ง M มีคำว่า “trònกลม” และในตำแหน่ง X เป็นส่วนขยาย “con ลูก” ในตำแหน่ง N มีคำว่า “vuôngเหลี่ยม” ในตำแหน่ง Y เป็นส่วนขยาย

2. โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ (Symmetrical Idioms)

สำนวนโครงสร้างแบบเปรียบเทียบประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ “A” และ “B” และมีคำแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ปรากฏคั่นกลางระหว่างทั้ง 2 ส่วน ส่วน A อาจเป็นคำคุณศัพท์ คำนาม กริยาวลี ส่วน B อาจเป็นคำนาม นามวลี คำกริยา กริยาวลี หรืออนุประโยคก็ได้ ดังปรากฏในโครงสร้างต่อไปนี้

ภาพที่ 2 โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบในภาษาเวียดนาม

(ที่มา: ดัดแปลงจาก Dang Nguyen Giang, 2018: 45)

จากโครงสร้างข้างต้น โครงสร้างแบบเปรียบเทียบสามารถจำแนกเป็นโครงสร้างย่อย ได้ 4 โครงสร้างคือ A như B, (A) như B, như B และ (nhu) AB ซึ่งอักษรย่อแทนคำที่อยู่ในวงเล็บจะมีหรือไม่มีก็ได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างเปรียบเทียบ A như B

โครงสร้างเปรียบเทียบ A như B เป็นโครงสร้างที่มี A เป็นคำคุณศัพท์หรือคำกริยา และมีคำแสดงการเปรียบเทียบคือ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ส่วน B เป็นคำนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

nóng như lửa	หมายถึง “มีอารมณ์ร้อน”
ร้อน เหมือน ไฟ	
chạy như ma đuổi	หมายถึง “วิ่งอย่างรวดเร็ว”
วิ่ง เหมือน ผีไล่	

โครงสร้างเปรียบเทียบ (A) như B

โครงสร้างเปรียบเทียบ (A) như B เป็นโครงสร้างที่มี A เป็นคำคุณศัพท์ คำนามหรือคำกริยา โดยที่ A สามารถละได้ และมีคำแสดงการเปรียบเทียบคือ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ส่วน B สามารถเป็นคำนาม นามวลี กริยาหรืออนุประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(chậm) như rùa	หมายถึง “มีอารมณ์ร้อน”
ช้า เหมือน เต่า	
(mặt) như chàm đỏ	หมายถึง “หวาดกลัว”
หน้า เหมือน คราม เท	
mặt tái như gà cắt tiết	หมายถึง “ซีดขาวด้วยความกลัว”
หน้า ซีด เหมือน ไก่ ตัด เลือด	

หรือ : như gà cắt tiết
เหมือน ไก่ ตัด เลือด

โครงสร้างเปรียบเทียบ như B

โครงสร้างเปรียบเทียบ như B เป็นโครงสร้างที่ไม่มี A ปรากฏโครงสร้างเริ่มต้นมีคำแสดงการเปรียบเทียบคือ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ส่วน B สามารถเป็นคำนาม นามวลี กริยาวลีหรืออนุประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

như ngậm hột thị	หมายถึง “ไม่ปริปากพูด”
เหมือน อม เมล็ด จันทน์	
như chó vóí mèo	หมายถึง “มักเป็นอริกันเสมอ”
เหมือน หมา กับ แมว	
như vẹt nghe sấm	หมายถึง “ฟังไม่เข้าใจ”
เหมือน เป็ด ฟังฟ้าร้อง	

โครงสร้างเปรียบเทียบ AB³

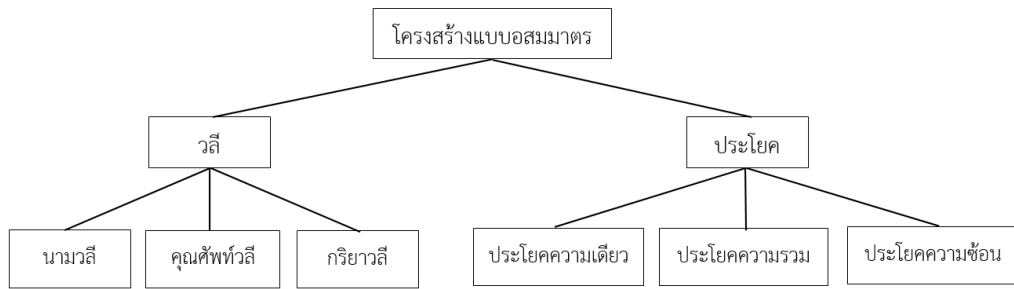
โครงสร้างเปรียบเทียบ AB ที่ละคำแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” โดยมี A เป็นคำคุณศัพท์ ส่วน B เป็นคำนามหรือคำกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

trẻ măng	หมายถึง “เด็กมาก ๆ”
อ่อน หน่อไม้	
đen thui	หมายถึง “ดำมาก ๆ”
ดำ เผานไหม้เกรียม	

3. โครงสร้างแบบอสมมาตร (Non-symmetrical Idioms)

สำนวนโครงสร้างแบบอสมมาตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อยเป็นโครงสร้างแบบอสมมาตรแบบวลี ซึ่งอาจเป็นวลีแบบใดแบบหนึ่ง เช่น นามวลี คุณศัพท์วลี หรือกริยาวลี และโครงสร้างแบบอสมมาตรแบบประโยค ซึ่งอาจเป็นประโยคแบบใดแบบหนึ่ง เช่น ประโยคความเดียว ประโยคความรวม หรือประโยคความซ้อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

³ ผู้วิจัยไม่พบโครงสร้างเปรียบเทียบ AB ที่ละคำแสดงการเปรียบเทียบแบบนี้ในงานวิจัย

ภาพที่ 3 การจำแนกโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรในภาษาเวียดนาม
(ที่มา: ดัดแปลงจาก Dang Nguyen Giang, 2018: 48)

1) โครงสร้างแบบสมมาตรแบบวลี

โครงสร้างแบบสมมาตรแบบวลีสามารถแบ่งได้เป็น 3 โครงสร้างย่อยตามประเภทของวลีคือ โครงสร้างแบบสมมาตรแบบนามวลี โครงสร้างแบบสมมาตรแบบคุณศัพท์วลี และโครงสร้างแบบสมมาตรแบบกริยาวลี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างแบบสมมาตรแบบนามวลี

โครงสร้างแบบสมมาตรแบบนามวลีประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ A ซึ่งเป็นคำนามหรือนามวลี ส่วน B เป็นนามวลีหรือคุณศัพท์วลี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

bạn nói khổ	หมายถึง “เพื่อนสนิทที่เคยผ่านความยากลำบากมาด้วยกันมานาน”
เพื่อน ต่อ ผ้าเตี่ยว	
cá mè một lứa	หมายถึง “อยู่ระดับหรือพวกเดียวกัน”
ปลา เกล็ดเงิน หนึ่ง ชุด	

โครงสร้างแบบสมมาตรแบบคุณศัพท์วลี

โครงสร้างแบบสมมาตรแบบคุณศัพท์วลีประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ A ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ ส่วน B เป็นคำนาม นามวลีหรือกริยาวลี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

mát mặt	หมายถึง “รู้สึกภูมิใจ”
เย็น หน้า	
túc lòi con người	หมายถึง “โมโหมาก”
โมโห หนุน ลูกตาดำ	

โครงสร้างแบบอสมมาตรแบบกริยาวลี

โครงสร้างแบบอสมมาตรแบบกริยาวลีประกอบส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ A ซึ่งเป็นคำกริยาหรือกริยาวลี ส่วน B เป็นคำนาม นามวลีหรืออนุประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

bắt chạch dâng đuôi	หมายถึง “ทำอะไรด้วยความไม่มั่นใจก็จะไม่ได้ผลดี”
จับ ปลาไหล ทาง หาง	
đạp võ dừa sợ võ dừa	หมายถึง “ไม่กล้าทำอะไรเพราะกลัวคนบางคน”
เหยียบ เปลือก แตง กลัว เปลือก มะพร้าว	
không động đến lòng chàng	หมายถึง “ปล่อยให้ใครคนหนึ่งอยู่คนเดียว”
ไม่แตะถึงขนขา	

2. โครงสร้างแบบอสมมาตรที่เป็นประโยค

โครงสร้างแบบอสมมาตรแบบประโยคสามารถแบ่งได้เป็น 3 โครงสร้างย่อยตามประเภทของประโยคคือ โครงสร้างแบบอสมมาตรแบบประโยคความเดียว โครงสร้างแบบอสมมาตรแบบประโยคความรวม และโครงสร้างแบบอสมมาตรแบบประโยคความซ้อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประโยคความเดียว	
chim chích vào rừng	หมายถึง “ทำอะไรด้วยความสับสน”
นกกระเจาบ เข้าป่า	
ประโยคความรวม	
một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ	หมายถึง “เห็นอกเห็นใจในความลำบากของคนอื่น”
หนึ่งตัวม้าเจ็บทั้งคอกทั้งหญ้า	
ประโยคความซ้อน	
cà cuống chết đến dít còn cay	หมายถึง “คนที่ดื้อรั้น ถึงจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความคิดของตน”
แมงดาตายถึงก้นย้งเผ็ด	

จากการทบทวนวรรณกรรมโครงสร้างสำนวนภาษาเวียดนามดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่านักวิชาการชาวเวียดนามส่วนใหญ่มีเกณฑ์ในการจำแนกสำนวนคล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดในการจำแนกโครงสร้างของแต่ละโครงสร้าง ดังได้ทบทวนวรรณกรรมมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปได้ว่า สำนวนภาษาเวียดนามมีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นวลีประกอบด้วยคำอย่างน้อย 3-5 คำ ส่วนมากมีโครงสร้างแบบอสมมาตร

1.2 ลักษณะทางความหมาย (Semantic feature)

Vinogradov (1977) ได้ให้ความหมายของสำนวนว่า “สำนวนเป็นการผสมผสานทางเคมี พิเศษของทุกองค์ประกอบทางความหมาย ซึ่งเป็นคุณสมบัติใหม่เฉพาะตัว” ส่วน Kunin (2006) กล่าวว่า “ความหมายของสำนวนไม่ว่าจะบางส่วนหรือว่าทั้งหมดจะแตกต่างจากความหมายของ องค์ประกอบทั้งหมด” เช่นเดียวกับนักวิชาการชาวเวียดนาม เหงียน ดิ่ง ต้วน (Nguyễn Đình Tuán, 2011) ได้อธิบายไว้ว่า “เห็นได้ชัดเจนว่า เราไม่สามารถตีความสำนวนได้ตรงตามตัวอักษร แต่สามารถ รับรู้ได้จากหน่วยทางความหมายที่แยกออกมาซึ่งมีความหมายเชิงอุปมา และเผยให้เห็นการสะท้อน ภาพของสิ่งของและแนวคิดต่าง ๆ” โดยเหงียน ดิ่ง ต้วน ได้ยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน ดังนี้

ăn cháo đá bát	หมายถึง: ทยศัทธาหลังผู้มีบุญคุณของตน (VT2:
กิน ข้าวต้ม เตะ ชาม	35)

จากตัวอย่างข้างต้น ความหมายของสำนวนไม่ได้ถูกตีความหมายตรงของคำแต่ละคำ คือ คำว่า “ăn” (กิน), “cháo” (ข้าวต้ม), “đá” (เตะ) และ “bát” (ชาม) แต่ความหมายของสำนวน ดังกล่าวเป็นการตีความเชิงเปรียบเทียบทางความหมายโดยรวมของคำทุกคำในสำนวน แล้วจึงกำหนด เป็นความหมายของสำนวนนี้ว่า “ทยศัทธาผู้มีพระคุณ”

อย่างไรก็ตาม เราสามารถรับรู้ความหมายของสำนวนภาษาเวียดนามตรงตามตัวอักษร เมื่อสำนวนนั้นมีโครงสร้างในเชิงเปรียบเทียบด้วยการใช้คำว่า “nhu” (เหมือน, คล้าย, เช่น, ดัง) ดังที่ ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้ (Nguyễn Đình Tuán, 2011)

cứng như đá	หมายถึง: แข็งมาก มีความแข็งเหมือนหิน (VT2: 375)
แข็ง เหมือน หิน	
đẹp như tranh	หมายถึง: ความงามในอุดมคติ สมบูรณ์เหมือนใน
สวย เหมือน ภาพ	ภาพวาด (VT2: 507)

ตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า หากเราทราบความหมายแต่ละคำศัพท์ ก็จะสามารถทราบ ความหมายของสำนวนทั้งหมด

ม้า ชาง เลิน (Mã Giang Lân, 1988) ได้กล่าวถึงสำนวนและคุณค่าของสำนวนในหนังสือ รวบรวมสำนวน สุภาษิต และเพลงพื้นบ้านเวียดนามไว้ว่า สำนวนเป็นคำพูดของชาวบ้านที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน และมีเนื้อหาที่กระชับ รัดกุม แสดงให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดของชาวบ้านในการมอง และเข้าใจโลก สังคม และมนุษย์ รวมถึงทัศนคติ และความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้านที่เกี่ยวกับปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต นอกจากนี้สำนวนยังเป็นหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับวิทยาการและปรัชญา ชาวบ้านต่าง ๆ เนื่องด้วยอยู่ใช้ชีวิตกับธรรมชาติต้องหาเลี้ยงชีพและได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสังคม

ชาวบ้านจึงถ่ายทอดประสบการณ์ วิธีชีวิต และมโนคติทางจริยธรรมของตนผ่านสำนวน เช่น ประสบการณ์ในการสังเกต ภูมิอากาศ การผลิตพืชผักผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ ความคิดด้านมนุษยธรรม การประพฤติปฏิบัติที่ดีของบุคคล อุทมการณ์ และประเด็นอื่น ๆ คุณค่าของสำนวนที่ต้องพูดถึงในอันดับแรกคือความลึกซึ้งด้านเนื้อหา รองลงมาคือความงามในการใช้ภาษา ชาวเวียดนามได้ใช้จุดเด่นของภาษาเวียดนามเกี่ยวกับเรื่องของเสียง คำ ความหมาย และไวยากรณ์ในการสร้างสำนวนเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน โดยการเลือกเลือกใช้คำอย่างพิถีพิถันเพื่อให้ภาษาที่ใช้มีความหมายที่หลากหลายผ่านใช้สำนวน

นอกจากนี้ นักวิชาการชาวเวียดนามยังได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นลักษณะทางความหมายของสำนวนภาษาเวียดนามว่า ความหมายของสำนวนภาษาเวียดนามสามารถสื่อความหมายได้ใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ ความหมายเชิงบวก (Positive meaning) ความหมายเป็นกลาง (Neutral meaning) และความหมายเชิงลบ (Nguyễn Đình Tuấn, 2011)

การอธิบายเกี่ยวกับเรื่องความหมายของสำนวนภาษาเวียดนามไม่ได้มีผู้ศึกษาไว้มากนัก แต่ผู้ที่เขียนเกี่ยวกับสำนวนจะเขียนในลักษณะของการอธิบายว่าสำนวนมีความว่าอย่างไรเท่านั้น การศึกษาความหมายของสำนวนในภาษาเวียดนามมักจะศึกษารวมกับสุภาษิตและเพลงพื้นบ้าน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในตอนนี้นำวิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาเวียดนามใน 2 ประเด็น กล่าวคือ การศึกษาเกี่ยวกับสำนวนในภาษาเวียดนาม และการศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์ในสำนวนในภาษาต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนวนในภาษาเวียดนาม

เหงวียน หง็อก หวู (Nguyen Ngoc Vu), เหงวียน ถิ ทุ เวิน (Nguyen Thi Thu Van) และ เหงวียน ถิ โห่ง เลียน (Nguyen Thi Hong Lien) (2000) ทำวิจัยเรื่อง “Cross-linguistic Analysis of Metonymic Conceptualization of Personality in English and Vietnamese Idioms Containing "Head", "Face" and "Eyes” (การวิเคราะห์ข้ามภาษาของแนวคิดเรื่องบุคลิกภาพในสำนวนภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนามประกอบด้วย "หัว", "ใบหน้า" และ "ตา") งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบบทบาทของนามนัยและแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพในสำนวนภาษาอังกฤษและภาษาเวียดนามที่ประกอบด้วย "หัว" "ใบหน้า" และ "ตา" โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในภาษาอังกฤษจำนวน 713 สำนวน และภาษา

เวียดนามจำนวน 947 สำนวน นักวิจัยท่านนี้ได้กล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับสำนวนจากมุมมองของภาษาศาสตร์ การรู้คิดโดยเฉพาะผ่านการอุปมาและนัยของความหมายทางปัญญาที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ขณะที่บทบาทของคำอุปมาอุปมัยเชิงมนทัศน์ในการสร้างความหมาย คำนามเชิงมนทัศน์ยังคงมีการสำรวจน้อยเกินไป ผลการศึกษาพบว่า มีความคล้ายคลึงกันหลายประการของสำนวนที่ประกอบด้วย "หัว" "ใบหน้า" และ "ตา" บุคลิกภาพทั้งในวัฒนธรรมอังกฤษและเวียดนาม แต่ทำไมสำนวนส่วนของร่างกายในภาษาคนเวียดนามมีลักษณะใช้คู่สัญลักษณ์จำนวนมาก แต่ลักษณะนี้ไม่เกิดขึ้นในสำนวนภาษาอังกฤษ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสนใจมากขึ้นต่อนัยทางแนวคิดในการสอนสำนวนเพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถตีความหมายของสำนวนแทนที่จะปล่อยให้ นักเรียนเรียนรับรู้เพียงความหมายโดยรวมของสำนวน ผู้สอนควรกระตุ้นให้พวกเขาตีความหมายสำนวน นอกจากนี้ควรอธิบายนัยเชิงแนวคิดด้วยจะช่วยให้ผู้เรียนภาษาสามารถตีความหมายทางสำนวนและจดจำไว้ได้อีกต่อไป

ตั้ง เงวียน ชาง (Dang Nguyen Giang, 2023) ทำวิจัยเรื่อง “Comparative Images in Vietnamese Perception Through Idioms With Comparisons” (ภาพพจน์เปรียบเทียบในการรับรู้ของชาวเวียดนามผ่านสำนวนที่มีการเปรียบเทียบ) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพพจน์เปรียบเทียบในการรับรู้ของชาวเวียดนามผ่านสำนวนที่มีการเปรียบเทียบจากมุมมองทางวัฒนธรรม โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรมสำนวนภาษาเวียดนามจำนวน 731 สำนวน นักวิจัยท่านนี้ได้นิยามความหมายของสำนวนว่า สำนวนถือเป็นหน่วยภาษาพิเศษที่แสดงถึงวัฒนธรรมและมุมมองของชาติ และสำนวนที่มีการเปรียบเทียบเป็นสำนวนประเภทหนึ่งที่ใช้กันทั่วไปในการสื่อสารของชาวเวียดนาม ภาพพจน์เปรียบเทียบของสำนวนเหล่านี้มาจากส่วนประกอบที่เป็นวัฒนธรรมทั่วไป รวมถึงลักษณะและการรับรู้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนาม และมีการระบุกลุ่มภาพพจน์เปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า มีภาพพจน์เปรียบเทียบในสำนวนภาษาเวียดนามโดยการเปรียบเทียบมาจากมนุษย์ สัตว์ วัตถุสิ่งของและวัสดุ ปรัชญาทางธรรมชาติ อาหาร และพืชต่าง ๆ ความหลากหลายของภาพพจน์เปรียบเทียบของสำนวนที่มีการเปรียบเทียบเป็นภาพสะท้อนไม่เพียงแต่ทางภูมิศาสตร์ และลักษณะทางธรรมชาติของเวียดนาม แต่ยังรวมถึงความมั่งคั่งทางวัตถุและชีวิตทางจิตวิญญาณของชาวเวียดนามด้วย

ตั้ง เงวียน ชาง (Dang Nguyen Giang), โห่ หง็อก จุง (Ho Ngoc Trung) และ หว่าง เตวียต มิญ (Hoang Tuyet Minh) (2024) วิจัยหัวข้อ “Happy Images in Vietnamese Perception Through Idioms of Happiness: A Cultural Approach” (ภาพพจน์ความสุขในการรับรู้ของชาวเวียดนามผ่านสำนวนแห่งความสุข: กระแสวัฒนธรรม) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบภาพพจน์ความสุขที่คนเวียดนามรับรู้ผ่านสำนวนแห่งความสุขจากมุมมองทางวัฒนธรรม

งานวิจัยเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาที่นำเสนอภูมิหลังทางทฤษฎีของสำนวนภาษาเวียดนาม โดยรวบรวมข้อมูลสำนวนจากพจนานุกรมเวียดนาม โดย ซาง (Giang) ได้กล่าวถึงสำนวนว่า สำนวนแสดงให้เห็นถึงหน่วยทางภาษาพิเศษเนื่องจากสะท้อนถึงภูมิปัญญาของมนุษย์ในการรับรู้โลก พวกเขาได้เชื่อมโยงและแปรสภาพเป็นคลังเก็บวัฒนธรรมของชุมชนในอดีต สำนวนยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ด้านภาษาศาสตร์ เช่น ความสุข ความเศร้า ความโกรธ ฯลฯ ผลการศึกษาพบว่า ภาพพจน์ความสุขในการรับรู้ของชาวเวียดนามผ่านสำนวนความสุขนั้นมาจาก สัตว์ อวัยวะของมนุษย์ และ กิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ

ปรีชา ลักษณะสกุลชัย (2540) ศึกษาเรื่อง “สำนวนเวียดนามที่คล้ายกับสำนวนไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย และสรุปถึงความสำคัญของการศึกษาเรื่องสำนวนไว้ว่า สำนวนอาจใช้เป็นสื่อการศึกษา ทำความเข้าใจถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทักษะคติ ตลอดจนวิถีคิดของชนชาติได้เป็นอย่างดี สำนวนจึงเป็นเรื่องที่น่าจะได้มีการศึกษากันอย่างลึกซึ้งต่อไป โดยเฉพาะในยุคโลกไร้พรมแดนคนทุกเชื้อชาติมีโอกาสพบปะสนทนากันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว จึงน่าจะได้มีการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาสำนวนภาษาเวียดนามพบได้ว่า เป็นทั้งการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของสำนวนภาษาเวียดนามประเภทเดียว และในเชิงสำนวนภาษาเวียดนามเปรียบเทียบกับในภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสำนวนภาษาเวียดนามมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามในด้านต่าง ๆ ตลอดจนสำนวนยังถูกนำมาใช้เพื่อสะท้อนให้เห็นปัญหาจากภัยธรรมชาติ การสร้างชาติ หรือการสร้างอัตลักษณ์ของชาวเวียดนาม ส่วนประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า สำนวนภาษาเวียดนามมีทั้งประเด็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างกับสำนวนในภาษาอังกฤษและสำนวนภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทำให้ทราบได้ว่า ยังไม่มีงานวิจัยใด ๆ ที่ศึกษาสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในประเด็นด้านโครงสร้าง ความหมาย ตลอดจนโลกทัศน์เชิงเปรียบเทียบกับในสำนวนภาษาไทย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในงานวิจัยนี้

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนในสำนวนภาษาเวียดนาม

ในตอนนี้นำผู้วิจัยจะได้นำเสนอการทบทวนที่เป็นผลการศึกษาเกี่ยวกับสำนวนหรือประเด็นการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโลกทัศน์ของชาวเวียดนาม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

โสภณา ศรีจำปา (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง “โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาชิต” งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาโลกทัศน์โดยใช้การวิเคราะห์ทางภาษาศาสตร์ คือ โครงสร้างทางไวยากรณ์และฉันทลักษณ์ ซึ่งในการศึกษาวิเคราะห์สุภาชิตเวียดนามนี้เป็นการศึกษาเชิงสหวิชาการ ได้แก่ การศึกษาทางมานุษยวิทยา วัฒนธรรม คติชนวิทยา และภาษาศาสตร์ จากการศึกษาสุภาชิตเวียดนามจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันสำนวน ผู้วิจัยได้แสดงโลกทัศน์ที่ได้สะท้อนจากสุภาชิตเวียดนามไว้ว่า ชาวเวียดนามให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอยู่ร่วมในสังคมที่เป็นไปอย่างเรียบง่าย และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรับประทานและการทำงานในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทำให้เห็นโลกทัศน์ของชาวเวียดนามในแง่มุมต่าง ๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 หมวด ได้แก่ สุภาชิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคม การดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ ความรู้สึกและจิตใจ มนุษย์ร่างกายและหน้าที่ของอวัยวะ สิ่งของเครื่องใช้และหมวดทั่วไป พบว่าโลกทัศน์ทางสังคมของชาวเวียดนามมีพื้นฐานอยู่กับสังคมในระดับครอบครัวและหมู่บ้าน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบญาติมิตร ในด้านการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ ชาวเวียดนามสอนให้ทำมาหากินโดยสุจริตและพอเพียง ความตายเป็นเรื่องธรรมดาที่เกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ชาวเวียดนามสอนให้เป็นคนมีระเบียบวินัยรู้จักหน้าที่ สมถะ นุ่มนวล กตัญญูตามคำสอนของลัทธิขงจื้อ ส่วนในเรื่องความเชื่อนั้นชาวเวียดนามเชื่อว่าฟ้าเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของคน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์สะท้อนลักษณะของครอบครัวขยาย ฝ่ายหญิงเมื่อแต่งงานแล้วจะมาอยู่ที่บ้านสามี สามีเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว ภรรยาทำหน้าที่เป็นผู้ตาม สุภาชิตเกี่ยวกับร่างกายและหน้าที่ของอวัยวะ สะท้อนว่าอวัยวะต่าง ๆ ทำหน้าที่สัมพันธ์ และสามารถทลายลักษณะนิสัยของคนได้ สุภาชิตเวียดนามกล่าวถึงเงินตราโดยสะท้อนให้เห็นว่าชาวเวียดนาม ยอมรับว่าเงินเป็นสิ่งมีค่า คนมีเงินจะได้รับการยกย่อง แต่เงินก็ทำให้คนลืมหืมตาได้เช่นกัน

วุ ธิ กิม จี (Vu Thi Kim Chi, 2550) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบที่มาและวิธีการใช้สำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย และเพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตจากสำนวนเวียดนามและสำนวนไทยเปรียบเทียบกับสำนวนเวียดนาม โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมสำนวนจากพจนานุกรมภาษาเวียดนามจำนวน 3 เล่ม และพจนานุกรมภาษาไทยจำนวน 2 เล่ม เพื่อคัดเลือกสำนวนจากภาษาทั้ง 2 ที่มีความหมายตรงกันหรือมีความหมายคล้ายคลึงกัน

ผลการศึกษาด้านความหมายพบว่า สำนวนภาษาเวียดนามที่มีความหมายตรงหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนภาษาไทย แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบเหมือนกันบางประการมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือสำนวนภาษาเวียดนามที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกันกับสำนวนภาษาไทย แต่สิ่งนำมาเปรียบเทียบต่างกัน และสำนวนภาษาเวียดนามและสำนวนภาษาไทยที่มีความหมายตรงกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยนำสิ่งที่เปรียบเทียบเหมือนกันพบจำนวนน้อยที่สุด

ผลการศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติพบว่า ด้วยเหตุที่ว่า ทั้ง 2 ประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะทางกายภาพของผู้คนพันธุ์สัตว์ พืช ไม่แตกต่างกันมาก ส่วนภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตพบว่า คนไทยและคนเวียดนามส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พึ่งพาอาศัยอยู่กับธรรมชาติในการทำมาหากิน ตั้งถิ่นฐานในชนบทที่ใกล้กับแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ รู้จักประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ และสร้างบ้านเรือน มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณี มีการอบรมสั่งสอนให้คนในครอบครัวและสังคมให้ประพฤติในสิ่งที่ดี

นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ยังได้สรุปว่า สำนวนมีลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งมีรากฐานจากคตินิยมความคิดของบรรพบุรุษที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น แฝงไว้ด้วยปรัชญาชีวิตข้อคิด รวมถึงข้อพึงปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกทางสังคม และแสดงถึงภูมิปัญญาของคนแต่ละชนชาติ

ธัญญา จันทร์เต็ม (2563) ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบความหมายคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหมายในสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ในภาษาไทย ภาษาเวียดนามและอินโดนีเซีย และศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่ปรากฏในสำนวนทั้งสามภาษานี้ โดยใช้การวิเคราะห์ความหมายและนำเสนอโดยพรรณาวิเคราะห์ (Descriptive analysis) และเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมเกี่ยวกับสำนวนทั้ง 3 ภาษา

ผลการวิจัยพบว่า ความหมายของคำว่า “ฝน” ทั้ง 3 ภาษามีความหมายเหมือนกัน และในภาษาไทย คำว่า “ฝน” ยังมีความหมายเพิ่มขึ้นมาในสำนวน ส่วนภาพสะท้อนคำว่า “ฝน” ในสำนวนทั้ง 3 ภาษาในทางธรรมชาติและวิถีชีวิตนั้น พบว่า “ฝน” ในทั้ง 3 ภาษามีภาพสะท้อนในลักษณะร่วมกัน 3 ประการ ได้แก่ ภาพสะท้อนทางธรรมชาติด้านภูมิศาสตร์และมนุษย์ ภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตในด้านความเป็นอยู่ และในภาษาไทยมีภาพสะท้อนโดดเด่นทางด้านครอบครัว ศาสนาและความเชื่อ ภาษาเวียดนามมีภาพสะท้อนโดดเด่นด้านสัตว์ และด้านค่านิยมเกี่ยวกับความประพฤติ และภาษาอินโดนีเซียมีภาพสะท้อนโดดเด่นในด้านการกีฬา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทำให้เห็นว่า ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์ในสำนวนภาษาเวียดนามยังมีอยู่น้อยมาก ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโลกทัศน์ของชาวเวียดนามผ่านสำนวนและใช้พื้นฐานเพื่อต่อยอดการศึกษาครั้งนี้เพียง 2 เรื่อง กล่าวคือ งานวิจัยของโสภณา ศรีจำปา ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์ของชาวเวียดนามผ่านสุภาษิตเวียดนาม และงานวิจัยของ วุฒิ กิม จี (2550) ซึ่งศึกษาเรื่องภาพสะท้อนของสำนวนในภาษาเวียดนามในภาพกว้างและนำมาเปรียบเทียบกับสำนวนภาษาไทย นอกจากนี้ การศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนภาษาต่าง ๆ ยังใช้ระเบียบวิธีการศึกษาที่

แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลจากการทบทวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนเชิงการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาและในทุกประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับภาพสะท้อน

บทที่ 3

โครงสร้างและความหมายของสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

สำนวนภาษาเวียดนามมีนักวิชาการทางด้านภาษาและภาษาศาสตร์ทั้งคนเวียดนามและต่างชาติได้ศึกษาไว้อย่างมาก ตลอดจนมีการจำแนกโครงสร้างสำนวนภาษาเวียดนามเป็นประเภทต่าง ๆ ดังได้กล่าวในส่วนปริทัศน์วรรณกรรมในบทที่ 2 ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามโดยประยุกต์การจำแนกประเภทโครงสร้างตามทีนักวิชาการชาวเวียดนามได้ศึกษาไว้

ผู้วิจัยจะนำเสนอคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏในสำนวนภาษาเวียดนามทุกคำ เพื่อให้เห็นว่า มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าใดบ้างที่พบในสำนวนภาษาเวียดนาม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลด้วยการแจกแจงจำนวนสำนวนที่พบของคำศัพท์เรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าเรียงลำดับการนำเสนอตามตัวอักษรของคำศัพท์ภาษาเวียดนาม และเนื่องจากอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าในภาษาเวียดนามมีคำศัพท์เรียกมากกว่า 1 คำ ผู้วิจัยจะนำเสนอคำศัพท์ที่มีความหมายเดียวกันหรือที่อ้างอิงถึงอวัยวะเดียวกันไว้ด้วยกัน

คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ใช้ในสำนวนที่ศึกษาพบทั้งหมด 25 คำ คือ “cổ คอ”, “đầu หัว”, “gáy ต้นคอ”, “hầu คอ”, “họng คอ”, “khẩu ปาก”, “lông mày คิ้ว”, “lưỡi ลิ้น”, “má แก้ม”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “mép ริมฝีปาก”, “miệng ปาก”, “mỏ ปาก”, “mồm ปาก”, “môi ริมฝีปาก”, “mòm ปาก”, “mũi จมูก”, “nanh เขี้ยว”, “răng ฟัน”, “rau หนวด/เครา”, “tai หู”, “tóc ผม”, “trán หน้าผาก” และ “tróc หัว” ในจำนวนคำศัพท์ทั้ง 25 คำนี้มีคำศัพท์ที่สื่อความหมายถึงอวัยวะเดียวกันคือ คำศัพท์เรียกอวัยวะ “ปาก” เป็น “khẩu/ miệng/ mỏ/ mồm” และ “mòm” คำศัพท์เรียกอวัยวะ “ฟัน” ใช้ได้ทั้งคำ “nanh” และ “răng” คำศัพท์เรียกอวัยวะ “หัว” ใช้ได้ทั้งคำ “đầu” และ “tróc” และ “คอ” ใช้ทั้งคำ “cổ” “hầu” และ “họng” ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำศัพท์ 25 คำใช้หมายถึงอวัยวะบนใบหน้าเพียง 16 อวัยวะเท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาษาเวียดนามได้รับอิทธิพลมาจากภาษาจีนจึงทำให้มีรูปคำยืมจากภาษาจีนที่เรียกว่า “ฮั่น เวียด (Hán Việt)” ปรากฏใช้คู่กับคำศัพท์ของภาษาเวียดนาม

เมื่อพิจารณาจากจำนวนการปรากฏพบว่า คำศัพท์เรียกอวัยวะที่ใช้ในสำนวนจำนวนมากที่สุดคือ “mặt หน้า” พบจำนวน 133 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาคือ “khẩu, miệng,

mỏ, mỗm, mỗm ปาก” พบจำนวน 116 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 18.7 และลำดับที่ 3 คือ “mất ตา” คำศัพท์ พบจำนวน 102 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะที่พบในสำนวนจำนวนน้อยที่สุดคือ “trán หน้าผาก” พบจำนวน 1 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 0.16 สำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าสำนวนหนึ่ง ๆ อาจมีคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏมากกว่า 1 คำ ผู้วิจัยเน้นการวิเคราะห์สำนวนโดยดูจากคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งแรกที่พบในสำนวน และนับจำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะที่พบในตำแหน่งที่ 2 เพื่อให้ทราบว่ามีการใช้คำเรียกอวัยวะในสำนวนที่หลากหลายมากกว่า 1 คำ ดังปรากฏรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนสำนวนในภาษาเวียดนามที่สัมพันธ์กับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 2

อวัยวะ	ปรากฏในตำแหน่งที่ 1	ร้อยละ	ปรากฏในตำแหน่งที่ 2	ร้อยละ
“mặt หน้า”	133	21.5	25	17.0
“khẩu/ miệng/ mồm/ mồm ปาก” ⁴	116	18.7	31	20.1
“mắt ตา” ⁵	102	16.5	18	12.2
“đầu/ tóc หัว”	93	15.0	5	3.4
“tai หู”	35	5.7	15	10.2
“cổ/ hầu/ họng คอ”	30	4.8	11	5.8
“tóc ผม” ⁶	21	3.4	3	2.0
“mũi จมูก”	17	2.7	7	4.8
“lông mày คิ้ว” ⁷	16	2.6	13	8.8
“răng, nanh ฟัน/ เขี้ยว” ⁸	14	2.3	7	4.8
“môi/ mép ริมฝีปาก”	14	2.3	4	2.7
“lưỡi ลิ้น”	9	1.5	2	1.4
má แก้ม	9	1.5	1	0.7
“râu หนวด/ เครา”	7	1.1	0	0.0
“gáy ต้นคอ”	2	0.3	0	0.0
“trán หน้าผาก”	1	0.2	5	3.4
รวม	619	100	147	100

การวิเคราะห์โครงสร้างของสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามในงานวิจัยนี้ ประยุกต์การวิเคราะห์โครงสร้างสำนวนในภาษาเวียดนามของนักวิชาการชาวเวียดนาม เช่น Hoàng Thị Yến, 2017; Nguyễn Đình Hiền, 2018; Nguyễn Công Đức, 1995; Dang Nguyen

⁴ คำว่า “miệng” เป็นคำศัพท์ภาษากลาง ใช้ทุกโอกาส คำว่า “khẩu” เป็นคำยืมจากภาษาจีน คำว่า “mồm” เป็นคำศัพท์ที่ไม่เป็นทางการ ใช้พูดทั่วไป คำว่า “mỏ” และ “mõm” ใช้กับสัตว์

⁵ คำศัพท์ว่า “mắt ตา” อาจใช้ในรูป “con mắt ดวงตา”

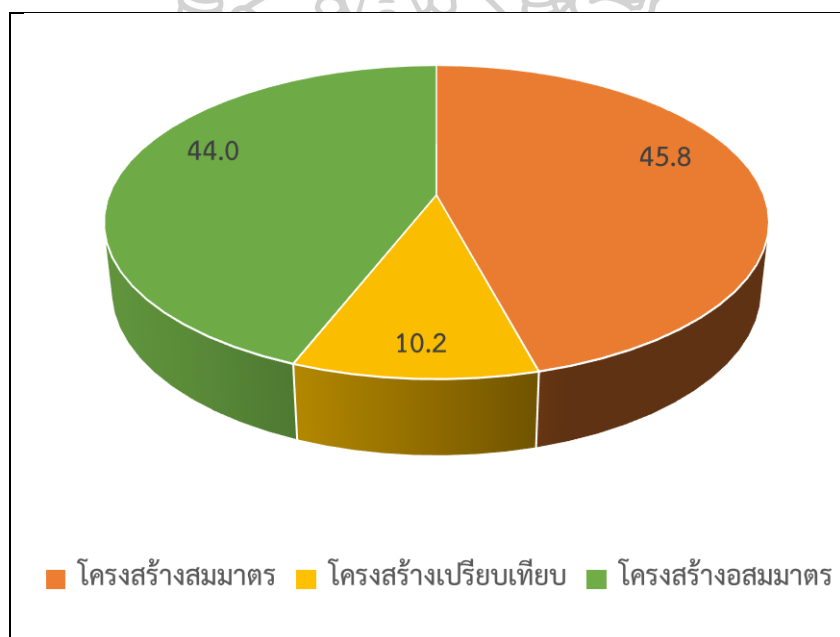
⁶ คำศัพท์ “tóc ผม” อาจใช้ในรูป “sợi tóc เส้นผม” และ “mái tóc เรือนผม”

⁷ คำศัพท์ว่า “lông mày คิ้ว” ปรากฏในสำนวนในรูปแบบลดรูปเป็น “mày คิ้ว”

⁸ คำศัพท์ว่า “nanh เขี้ยว” ฟันแหลมคมสำหรับฉีกเนื้อและอาหาร อยู่ระหว่างฟันหน้ากับกราม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 213)

Giang, 2018 แม่นักวิชาการชาวเวียดนามใช้ประเภทหมวดคำเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทโครงสร้างสำนวน แต่ไม่ได้พิจารณาประเภทของหมวดคำอย่างละเอียด เช่นไม่มีการแยกโครงสร้างสำนวนโดยใช้คำปฏิเสธ คำบอกจำนวนเป็นเกณฑ์ ต่างจากผู้วิจัยที่พิจารณาประเภทหมวดคำอย่างละเอียด ผู้วิจัยจึงพบทั้งโครงสร้างสำนวนเหมือนที่นักวิชาการชาวเวียดนามได้นำเสนอไว้และโครงสร้างใหม่เพิ่มเติม

ผลการศึกษาโครงสร้างของสำนวนอวัยวะบนใบหน้าพบจำนวน 619 สำนวน สามารถจำแนกตามโครงสร้างได้ 3 กลุ่ม คือ โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตร โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบ และโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตร เมื่อพิจารณาจากจำนวนโครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามแต่ละกลุ่มพบว่า โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรมีจำนวนมากที่สุดคือ 283 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ โครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรพบจำนวน 273 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 44.0 และโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบเป็นลำดับสุดท้ายจำนวน 63 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2

ภาพที่ 4 สัดส่วนจำนวนสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามตามประเภทโครงสร้าง

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดอักษรโรมันเพื่อแสดงประเภทของหมวดคำและวลีในโครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 อักษรที่ใช้แทนประเภทหมวดคำในโครงสร้างสำนวนในภาษาเวียดนาม

อักษร	หน้าที่ของคำ
A	คำกริยา
B	คำนาม
C	คำคุณศัพท์
D	คำบอกจำนวน
E	คำบุพบท
F	คำเชื่อม
G	คำวิเศษณ์
H ⁹	คำปฏิเสธ
S	ประโยค
x	ส่วนขยายลำดับที่ 1
y	ส่วนขยายลำดับที่ 2
NP	นามวลี
VP	กริยาวลี
AP	คุณศัพท์วลี
PP	บุพบทวลี

คำกริยาที่ปรากฏในสำนวนอาจเป็นกริยาต่อเนื่องก็ได้

ส่วนขยาย x, y อาจเป็นคำในหมวดคำใดหมวดคำหนึ่งก็ได้

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอตัวอย่างโครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าเป็น 2 คอลัมน์ คอลัมน์ซ้ายมือนำเสนอตัวอย่างสำนวนอวัยวะบนใบหน้า 3 บรรทัด คือ

บรรทัดที่ 1 แสดงตัวอย่างสำนวนในภาษาเวียดนาม เรียงตามลำดับอักษรโรมัน และเน้นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ต้องการศึกษาด้วยตัวหนา

บรรทัดที่ 2 แสดงเสียงอ่านคำศัพท์ภาษาเวียดนามโดยถ่ายทอดเป็นอักษรไทย (ดูภาคผนวก ก การถ่ายทอดอักษรภาษาเวียดนามเป็นอักษรภาษาไทย)

บรรทัดที่ 3 แสดงความหมายของคำศัพท์ภาษาเวียดนามแต่ละคำ

⁹ คำปฏิเสธในภาษาเวียดนามสามารถมีความหมายของคำช่วยกริยาปรากฏร่วมด้วย เช่น không có (ไม่มี), không cần (ไม่ต้อง)

คอลัมน์ขวามือนำเสนอความหมายของสำนวน โดยผู้วิจัยแปลความหมายของสำนวนเป็นภาษาไทยตามนิยามความหมายที่ระบุในพจนานุกรมภาษาเวียดนามเล่มที่ศึกษาพร้อมระบุแหล่งที่มาของนิยามความหมายไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

หากสำนวนมีความหมายมากกว่า 1 ความหมาย ผู้วิจัยจะเสนอทุกความหมาย

ในกรณีที่การแปลความหมายของสำนวนตามนิยามจากพจนานุกรมภาษาเวียดนามยากต่อความเข้าใจ ผู้วิจัยจะแปลสรุปความเป็นภาษาไทยไว้ในเครื่องหมายวงเล็บอีกครั้งหนึ่ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>mỗi cái tóc mỗi tội โหมย ก้าย ต็อก โหมย โดย แต่ละ เส้นผม แต่ละ โทษ</p>	<p>มีความผิดมากต่อเทพเจ้า เปรียบเหมือนบนศีรษะมีผมมากเท่าไรโทษก็มีมากเท่านั้น (Mắc nhiều tội lỗi với thần linh, vì như trên đầu có bao nhiêu cái tóc thì mình phạm bấy nhiêu tội.) (VT2: 1048) (มีความผิดเท่ากับจำนวนของเส้นผมบนศีรษะ)</p>

ผู้วิจัยจะนำเสนอโครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามแต่ละโครงสร้างตามคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเรียงลำดับจากจำนวนมากที่สุดไปหาจำนวนน้อยที่สุด โดยยึดคำศัพท์เรียกอวัยวะตำแหน่งแรกทีพบ ในกรณีที่พบข้อมูลสำนวนของอวัยวะบนใบหน้าจำนวนมาก ผู้วิจัยจะนำเสนอเพียง 5 ตัวอย่าง และผู้วิจัยจะนำเสนอสำนวนที่มีความหมายเดียวกันไว้ในเชิงอรรถ

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามมีรายละเอียดดังนี้

1. โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตร

โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรคือโครงสร้างสำนวนที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วนมีโครงสร้างเหมือนกัน เช่น เป็นสำนวนที่มีค่านามและคำขยายเหมือนกันทั้ง 2 ส่วน หรือเป็นสำนวนที่มีคำกริยาและคำขยายเหมือนกันทั้ง 2 ส่วน นักวิชาการชาวเวียดนามจำแนกโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรเป็น 8 โครงสร้างย่อย กล่าวคือ $Ax Ay$; $Bx By$; $Cx Cy$; $Dx Dy$; $ABCD$; $ABAD$; $ABVCD$ และ $ABVAD$ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากประเภทหมวดคำเพิ่มเติม สามารถแบ่งโครงสร้างสำนวนอวัยวะบนหน้าในภาษาเวียดนามเป็น 17 โครงสร้าง คือ $Ax Ay$; $Bx By$; $Cx Cy$; $Dx Dy$; BAB^{10} ; $ABx ABy$; $Ex Ey$; $BHx BHy$; $CAx CAy$; $DBx DBy$; $Bx Ay$; $HBHB$; $ACB ACB$; $BCB BCB$, $ABFA ABFA$; $BCFA BCFA$, $HAB HAB$ ดังต่อไปนี้

¹⁰ โครงสร้างนี้มีมีคำกริยาเป็นแกนกลางของสำนวนแบบเดียวกับกับโครงสร้าง $ABVCD$ ของหว่าง ถิ เอียน (Hoàng Thị Yến, 2017)

1.1 โครงสร้าง AxAy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้าง AxAy มีจำนวนทั้งสิ้น 96 สำนวน โครงสร้าง AxAy เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบสมมาตรที่มีคำ 4 คำ โดย A ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำกริยาตัวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ส่วน x และ y เป็นส่วนขยายซึ่งเป็นคำนามโดยอาจเป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือทั้ง 2 ตำแหน่งก็ได้

ในโครงสร้าง AxAy นี้พบว่า มีคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏเกือบครบทุกอวัยวะ ยกเว้น “lưỡi ลิ้น”, “má แก้ม”, “râu หนวด/ เครา”, และ “trán หน้าผาก” คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏมากที่สุด 2 ลำดับแรกคือ “đầu หัว” และ “miệng ปาก” ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 25 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bẻ đầu sút trán ¹¹ เบ้ เตี้ย ซีด จี้น แตก หัว บิ่น หน้าผาก	บิ่นแตก สึกหรือ ไม่สมบูรณ์ (Bị sút mẻ, tiêu hao dần, không còn nguyên vẹn nữa.) (VT2: 106)
cát đầu mở mắt เกือ เตี้ย เหมอ หมัด เงย หัว เปิด หน้า	ชีวิตดีขึ้น ร่ำรวยขึ้น มีความภูมิใจในตัวเอง (Khám khá lên, phát đạt, thịnh vượng lên, được rạng rỡ, hãnh diện, tự hào.) (VT2: 302)
cuối đầu cuối cớ เกือย เตี้ย เกือย โก้ ชี้ หัว ชี้ คอ	ข่มเหงบังคับให้ทำตาม (Úc hiếp bắt phải phục tùng.) (VT1: 292; VT2: 377)
giấu đầu hở đuôi เขี้ยว เตี้ย เหนอ ดวย ซ่อน หัว เผยหาง	คนที่อยากเก็บอะไรไว้เป็นความลับ แต่บางส่วนถูกเปิดเผยโดยไม่ตั้งใจ ทำให้คนอื่นรับรู้ (Muốn giấu điếu gì nhưng lại vô tình để lộ ra phần nào đó cho người ta đoán biết được.) (VT1: 503; VT2: 635)

¹¹ สำนวน “sút đầu mẻ trán หัวแตก หน้าผากบิ่น” มีคำกริยาปรากฏหน้าคำนามแต่คำกริยานั้นทำหน้าที่ขยายคำนามเป็นแบบ A ขยาย x

สำนวน	ความหมายของสำนวน
quỳ gói ôm đầu กวี โก้ย โอม เต๋ว คุก เข่า จับ หัว	ยอมแพ้ ยอมจำนน (Chịu khuất phục, đầu hàng.) (VT2: 1308)

1.1.2 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “khẩu/ miệng/ mồm ปาก” พบจำนวน 20 สำนวน ทั้งนี้พบว่าคำศัพท์เรียกอวัยวะ “ปาก” ที่ปรากฏในสำนวนหนึ่ง ๆ นิยมหลากหลายคำคือใช้คำศัพท์เรียก “ปาก” ต่าง ๆ กัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bóp mồm bóp miệng บ๊อบ โหม่ม บ๊อบ เหมียง บีบ ปาก บีบ ปาก	ประหยัด ใช้จ่ายอย่างอดออม เพื่อเก็บเงินไว้ (Tiết kiệm, tằn tiện, dè sẻn trong ăn tiêu để tích cóp, dành dụm.) (VT2: 135)
đấm mồm đấm miệng เต็ม โหม่ม เต็ม เหมียง ต่อย ปาก ต่อย ปาก	ตีสอนบนเพื่อให้ช่วยจัดการงาน (แฝงความหมายดูถูก) (Cho quà cáp, biếu xen để nhờ giải quyết công việc, hàm ý coi khinh.) (VT1: 374; VT2: 489)
há miệng chờ sung ฮ้า เหมียง เจอ ซุง ฮ้า ปาก รอ มะเตื่อ	คนที่มีนิสัยขี้เกียจ รอแต่เสียงไซค์ ไม่ยอมทำงาน (Vị thái độ lười biếng, chỉ chờ ăn sẵn bằng cách cầu may, chứ không chịu làm.) (VT1: 523; VT2: 660)
mau mồm mau miệng เมา โหม่ม เมา เหมียง ไว ปาก ไว ปาก	มีไหวพริบ คล่องแคล่วลื่นไหลในการพูด การพบปะผู้คน (Hoạt bát, lanh lợi, xởi lởi trong nói năng, giao thiệp.) (VT2: 1005)
xuất khẩu thành chương ซัวด โขว แก่ญ เจื่อง ออก ปาก เป็น หนังสือ	คนมีความสามารถทางภาษา พูดตอบโต้อย่างเก่งกาจและ คล่องแคล่ว (Có tài văn chương, ứng đối văn thơ rất nhanh nhạy tài tình.) (VT2: 797)

1.1.3 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 9 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chỉ mặt đặt tên จี หมัด ดัด เตน ชี้ หน้า ตั้ง ชื่อ	เรียกชื่อจริง เปิดเผยความจริง (Gọi đích danh, vạch rõ thực chất.) (VT2: 264)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đeo mo vào mắt แคว มอ หว่าว หมัด สวม กาบหมาก เข้า หน้า	ได้รับความอับอาย ถึงขนาดที่ไม่กล้ามองใครหรือไม่ให้คนอื่นมองเห็น เปรียบเสมือนคนที่กำลังรู้สึกอายต้องเอากาบหมากมาปิดหน้า (Mang nhọc vào thân đến mức không dám nhìn ai hoặc để ai thấy mình, ví như người cảm thấy tủi hổ phải đeo mo vào mắt vậy.) (VT2: 505)
giấu mắt ẩn hình เขี้ยว หมัด เอ็น หิญ ซ่อน หน้า ซ่อน เกา	ปกปิดเพื่อไม่ให้คนอื่นรู้ว่าตนเป็นใครและอาศัยอยู่ที่ไหน (Che giấu, không để cho người khác biết mình là ai và ở đâu.) (VT2: 635)
quen mắt cần đầu แควน หมัด กั้น เคา คุ้น หน้า กัด เจ็บ	ยิ่งรู้จักกันยิ่งขายแพง ยิ่งสนิทยิ่งประพฤติก้าวต่อกัน (Càng quen càng bán đắt, càng thân càng xử tệ.) (VT2: 1302)
vạch mắt chỉ tên แหวก หมัด จี เตน เผย หน้า ชี ชื่อ	เปิดเผยโฉมหน้าจริงที่ชั่วร้าย บอกชื่อตัวการผู้หลอกลวงได้ถูกต้อง เพื่อช่วยให้คนอื่นไม่หลงกล (Vạch rõ, làm rõ bộ mặt thật xấu xa, gọi đích danh thủ phạm, kẻ lừa bịp để tiện để mọi người khỏi nhầm lẫn.) (VT2: 1735)

1.1.4 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 8 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
no bụng đói con mắt นอ บุง ด้อย กอน มัด อิม ท้อง หิว ดวง ตา	รับประทานอาหารอย่างตะกละตะกลาม เพราะอาหารอร่อย ถึงแม้กินอิมแล้วแต่ยังอยากกินอีก (Tham ăn hoặc vì món ăn quá ngon, quá hấp dẫn nên dù bụng đã no rồi, nhưng vẫn cảm thấy thòm thèm muốn ăn nữa.) (VT2: 1191)
nhắm mắt đưa chân งุ้ม มัด เตือ เงิน หลับ ตา ก้าว ขา	ยอมรับชะตากรรมในเชิงลบ ปล่อยให้ตามโชคชะตาได้แค่ไหนก็เอาแค่นั้น (Chấp nhận số phận một cách tiêu cực, mặc cho sự may rủi, đến đâu hay đến đó.) (VT1: 896; VT2: 1154)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
nhắm mắt khoanh tay ถ่ม ถ่ม แคว้น ไต หลับ ตา กอด แขน	นั่งนิ่ง ๆ ไว้ ไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ ทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Đành phải ngồi yên, không động tĩnh gì, làm ngơ trước mọi diễn biến bên ngoài.) (VT2: 1154)

nhắm mắt làm ngơ ถ่ม ถ่ม หล้าม เอง หลับ ตา ทำ(เป็น) เพิกเฉย	จิตใจจะหลีกเลี่ยง ทำเหมือนไม่รู้อะไรเกี่ยวกับความจริงที่กำลังเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาเพื่อไม่อย่างมีความเกี่ยวข้อง เลี่ยงหนีปัญหาที่จะเข้ามา (Có tình lãng tránh, làm ra vẻ không biết gì về sự thật đang diễn ra trước mắt để tránh liên lụy, phiền phức.) (VT2: 1154)
--	---

nhắm mắt xuôi tay ถ่ม ถ่ม ซวย ไต หลับ ตา วาง มือ	ตาย (Chết.) (VT1: 819; VT2: 1154)
---	-----------------------------------

1.1.5 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “răng/ nanh ฟัน/ เขี้ยว” พบจำนวน 8 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cán răng bắm bung กั้น รัง เบี้ยว บุง กัด ฟัน กัด ท้อง	เก็บกดเอาไว้ ไม่แสดงความโกรธ และความเกลียดชัง ออกมา (Cố nén lòng lại, nhẫn nhục chịu đựng để không biểu lộ thái độ, lòng căm giận, thù ghét ra ngoài.) (VT2: 201)

cán răng buộc bụng กั้น รัง บวก บุง กัด ฟัน มัด ท้อง	กัดฟันอดทนต่อความลำบาก กินใช้อย่างประหยัด (Chịu đựng gian khổ ăn uống, chi dùng tiết kiệm.) (VT2: 201)
---	--

có nanh có mỏ ถือ เขี้ยว ถือ หมอ มี เขี้ยว มี ปาก	(คน) กะล่อน มีอารมณ์ดุเดือด โหดร้าย น่ากลัว (Tinh ranh, có tính khí mãnh liệt, ghê gớm, ác độc, đáng sợ.) (VT2: 327)
--	--

giấu vuốt che nanh เขี้ยว วัวด แฉ เขี้ยว ซ่อน เล็บ ซ่อน เขี้ยว	เก็บซ่อนเร้น ปกปิดเจตนา ซ้ำเชิงในการต่อสู้ เพื่อกำจัด ศัตรูเมื่อมีโอกาส (Giấu giếm, che đậy ý đồ, thủ đoạn chống đối, hạ bệ đối thủ của mình, khi chưa có đủ điều kiện thực hiện.) (VT2: 635)
---	---

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mài nanh giũa vuốt หมาย แฉฉาบ สิว ฝ้า ฝน เขี้ยว ฝน เล็บ	ฝึกฝนเตรียมกำลังให้พร้อมเพื่อโจมตีหรือต่อสู้กับฝ่ายอื่น ๆ (Rèn luyện, chuẩn bị mọi mặt nhằm tăng cường sức mạnh để tiến công hoặc đối chọi một lực lượng khác.) (VT2: 996)

1.1.6 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “cổ/ hầu/ họng คอ” พบจำนวน 8 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chặn họng bẻ hầu จั้น ห่อง แบ้ เหว กั้น คอ หัก คอ	ปิดรั้ว กีดขวางไม่ให้พูด ไม่ให้แสดงความคิดเห็น (Áp chế, ngăn cản không cho nói, không cho phát biểu.) (VT2: 238)
mua thùng thắt cổ มัว ถึง ถัด โก้ ซื้อ เขือก ผูก คอ	ทำร้ายตัวเอง เปรียบเหมือนคนที่ซื้อเขือกมาผูกคอฆ่าตัวตาย (Tự mình làm hại mình, tự hủy hoại mình, ví như người ta mua thùng thắt cổ tự tử.) (VT2: 1062)
vắt cổ chày ¹² ra nước วัด โก้ ใจ รา เนื่อก บิ๊บ คอ สาก ออก น้ำ	เปรียบเหมือนนิสัยคนที่ขี้เหนียวเกินไป (Vị tính người keo kiệt quá đáng.) (VT1: 1399; VT2: 1748) เรื่องไร้เหตุผลไม่สามารถทำได้ (Chuyện vô lí, không thể thực hiện được.) (VT1: 1399; VT2: 1748)
vắt chân lên cổ ¹³ วัด เงิน เล่น โก้ ก่าย ขา ขึ้น คอ	วิ่งสุดแรงหวังให้ทันงานหรือหลบหนีให้เร็วที่สุด (Cố hết sức mà chạy để mong cho kịp hoặc thoát cho nhanh.) (VT1: 1399; VT2: 1748)
xo vai rút cổ ขอ วาย หรูด โก้ หด บ่าหด คอ	(ร่างกาย) ขาดการบำรุงรักษา ลักษณะท่าทางดูไม่เหมาะสม (Thân hình tiêu tụy, dáng điệu không được đàng hoàng.) (VT2: 1817)

¹² “cổ chày คอซาก” หมายถึงส่วนกลางของซากขนาดยาว หรือซากตัวข้าว

¹³ อีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันคือ “quàng chân lên cổ (กว่าง เงิน เล่น โก้)” (พัน ขา ขึ้น คอ) (VT2: 1291)

1.1.7 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “(lông) mạy คิ้ว” พบจำนวนทั้ง 6 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mở mạy mở mắt เหมอ ใหม่ เหมอ หมัด เปิด คิ้ว เปิด ตา	มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างดี มีเกียรติ มีความภาคภูมิใจในตัวเองกับคนรอบข้าง (Sống đàng hoàng, hành diện, tự hào với mọi người xung quanh.) (VT1: 816; VT2: 1058)
nở mạy nở mắt เหนอ ใหม่ เหนอ หมัด บาน คิ้ว บาน หน้า	แสดงความสุขและความสมหวังบนใบหน้าที่เต็มไปด้วยความปิติยินดี รุ่งโรจน์ (Sung sướng, mãn nguyện thể hiện rõ trên nét mặt hân hoan, rạng rỡ.) (VT2: 1207)
sấp mạy sấp mắt เซ็บ ใหม่ เซ็บ หมัด คว่ำ คิ้ว คว่ำ หน้า	(ชีวิต) ลำบากลำบาก ทั้งวันหมกมุ่นอยู่กับงาน หรือต้องวิ่งไปวิ่งมาดำเนินงานต่าง ๆ (Vất vả, suốt ngày chúi mũi vào công việc hoặc lo chạy vạy việc gì.) (VT2: 1369)
sung mạy sung mắt ซิ่ง ใหม่ ซิ่ง หมัด บวม คิ้ว บวม หน้า	หงุดหงิด โมโห จำใจต้องยอมทำอะไรบางอย่าง (Có vẻ bực bội, tức giận, tỏ ra bất đắc dĩ phải chấp nhận làm việc gì.) (VT2: 1048)
vẽ mạy vẽ mắt แหว ใหม่ แหว หมัด เขียน คิ้ว วาด หน้า	สร้างภาพให้ตนเอง สร้างชื่อเสียงให้ตนเอง (Gây dựng cho, đem danh tiếng cho.) (VT2: 1756)

1.1.8 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” พบจำนวน 4 สำนวน ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างสำนวน	ความหมายของสำนวน
bung tai bịt mắt บึง ตาย บิด มัด ปิด หู ปิด ตา	อยู่อย่างโดดเดี่ยวแยกห่างจากสังคม ไม่สนใจ ไม่รับรู้ และหันหลังกับทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Sống tách biệt với xã hội, làm ngơ không quan tâm, không nghe ngóng, quay lưng với những gì xảy ra quanh mình.) (VT2: 162)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bung tai giả dối บึง ตาย สา เดี้ยก ปิด ตา แกล้ง หนวก	รู้ว่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นไม่ถูกต้องแต่ไม่ยอมพูดหรือไม่ยอมแสดงความคิดเห็น และทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็น (Biết việc không đúng nhưng không muốn hoặc không dám nói, có ý làm ngo.) (VT2: 162)
bung tai trộm chuông บึง ตาย จ้ม จวง ปิด หู ขโมย ระฆัง	ทำอะไรแบบโง่ ๆ เหมือนคนขโมยระฆัง กลัวเสียงระฆังดังทำให้คนอื่นรู้ ก็เลยอุดหูตัวเองเพื่อไม่ต้องได้ยินเสียงระฆัง (Việc làm ngu ngốc, khờ khạo, ví như kẻ ăn trộm chuông, sợ chuông kêu to kẻ khác biết, nên tự bịt tai mình cho đỡ nghe tiếng kêu của chúng.) (VT2: 162)
đắp tai cài trốc ดัด ตาย ก่าย จัก ปก หู เหน็บ หัว	มีพฤติกรรมเฉยเมย มีเจตนาไม่สนใจเรื่องอะไรเลย เหมือนปิดหูไม่ได้ยิน (Có thái độ thờ ơ, cố tình làm ngo trước mọi việc, coi như bịt tai không nghe thấy.) (VT2: 486)
1.1.9 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “môi/ mép ริมฝีปาก”, “mũi จมูก”, “tóc ผม” แต่ละอวัยวะพบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้	
สำนวน	ความหมายของสำนวน
khua môi múa mép ควั โมย มั่ว แม็บ แกว่ง ริมฝีปาก แกว่ง ริมฝีปาก	พูดมาก เก่งแต่ปาก พูดเก่งพูดโหม้เพื่อแสดงออกว่าตัวเองเก่ง (Bém mép, nói nhiều, tỏ ra hùng biện, thường ba hoa khoa lác.) (VT1: 649; VT2: 828)
trả môi trả miếng จำ โมย จำ เหมียง คืน ริมฝีปาก คืน คำ	ถกเถียง ตอบโต้กัน (Cãi lại, đối đáp đôi co với nhau.) (VT2: 1620)
đúng mũi chịu sào ดึ่ง หมุย จิว สาว ยื่น จมูก ยอม ไม้	ต้องแบกรับภารกิจที่หนักที่สุดของงานที่ทำร่วมกัน (Vi trường hợp phải gánh vác nhiệm vụ nặng nề nhất trong một công việc chung.) (VT1: 449; VT2: 569)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
vật mũi dút miệng วัด หมูย ดู้ด เหมียง ปีบ จมูก ยัด ปาก	มีชีวิตรายากจน ขาดแคลนอาหาร ทำได้เท่าไรก็เอามาเท่านั้น (Nghèo túng, đói khổ, làm đến đâu hay đến đó.) (VT2: 1749)
chè sợi tóc làm tu แจ๋ เส่ย ต็อก หล่าม ตื่อ เซาะ เส้นผม เป็น สี่	วิเคราะห์ละเอียด แยกย่อยเกินไป (Ví việc phân tích quá tỉ mỉ, sa vào những chi tiết vụn vặt không cần thiết.) (VT1: 783; VT2: 1395)
kết tóc xe tơ กั๊ด ต็อก แซ เตอ ถัก ผม เดิน ไย	แต่งงาน เป็นสามีภรรยากัน (Kết hôn, nên vợ nên chồng với nhau.) (VT2: 783)

1.1.10 สำนวนโครงสร้าง AxAy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “má แก้ม”, “trán หน้าผาก” แต่ละอวัยวะพบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
phùng má trợn mắt ¹⁴ ฟุ้ง ม้า เจิ้น มัด โป่ง แก้ม ถลิ่ง ตา	มีหน้าตาเหมือนกำลังโมโห แสดงท่าที่เจ้ากี้เจ้ากา หรือแสดง ท่าที่ข่มขู่คนอื่น เปรียบเหมือนงูพิษกำลังจะเตรียมโจมตีฝ่าย ตรงข้าม (Về mặt giận dữ, tỏ ra rất hống hách, đe net, ví như con rắn độc, phùng mang giương mắt chuẩn bị tấn công đối phương.) (VT2: 1267)
vang tay quá trán วุง ไต กว้า จ้าน แกว่ง มือ (สูง)กว่า หน้าผาก	ใช้เงินฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายโดยไม่มีขอบเขต (Chi dùng quá hoang phí, không có chừng mực.) (VT2: 1787)

1.2 โครงสร้าง BxBy

ผลการศึกษาพบสำนวนอวัยวะบนใบหน้ามีโครงสร้างแบบนี้มีจำนวนมากที่สุด พบจำนวน
ทั้งสิ้น 123 สำนวน โครงสร้าง BxBy เป็นโครงสร้างแบบสมมาตรที่เกิดจากคำศัพท์ 4 คำ โดย B เป็น
คำนามเรียกอวัยวะทั้งอวัยวะบนใบหน้าและอวัยวะส่วนอื่น ๆ ของร่างกายปรากฏในตำแหน่งที่ 1
และตำแหน่งที่ 3 ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนามหรือคำกริยา และพบ

¹⁴ อีก 2 สำนวนที่มีความหมายอย่างเดียวกันคือ “phồng mang trợn mắt (ฟุ้ง มาง เจิ้น มัด)” (โป่ง เหงือก ถลิ่ง ตา) (VT2: 1266) และ “phùng mang trợn mắt ฟุ้ง มาง เจิ้น มัด” (โป่ง เหงือก ถลิ่ง ตา) (VT2: 1275)

เพียงส่วนน้อยที่เป็นคำคุณศัพท์ นอกจากนี้ยังพบว่าคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏในตำแหน่งที่ 2¹⁵ หรือตำแหน่งที่ 4 ได้ด้วย

ในโครงสร้าง BxBy นี้ พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ “đầu หัว”, “khẩu/ miêng/ mỏ/ môm/ môm ปาก” และ “mặt หน้า” และไม่พบสำนวนที่มี “gáy ต้นคอ”, “lưỡi ลิ้น”, “mũi จมูก”, “râu หนวด/ เครา”, และ “trán หน้าผาก” ในโครงสร้างนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “khẩu/ miêng/ mỏ/ môm/ môm ปาก” พบจำนวน 31 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bụng chua miêng ngọt บุง จิว เหมียง หงอด ท้อง เปรี้ยว ปาก หวาน	ปากพูดดี พูดแต่เรื่องธรรมะ แต่จิตใจโหดเหี้ยม ชั่วร้าย (Ngoài miêng nói hay, nói điều nhân đức, nhưng trong lòng lại ác độc, nham hiểm.) (VT2: 155)
họa tùng khẩu sinh หว่า ตุง เขิว ชิญ ภัย ตาม ปาก เกิด	ประสบภัยเพราะคำพูด เพราะการพูดที่ไม่ระมัดระวัง ไม่ เรียบร้อย (Tai họa do lời nói mang lại, do nói năng bộp chộp, không chín chắn.) (VT2: 719)
miêng cộp gan thỏ เหมียง กอบ กาน ถอ ปาก เสือ ตับ กระจ่าย	แสดงออกมาเหมือนเป็นคนกล้าหาญ แต่ในความเป็นจริง แล้วเป็นคนอ่อนแอ (Tỏ ra bạo gan, nhưng thực chất hèn kém.) (VT2: 1035)
miêng mặt lòng dao เหมียง เหมิต หล่อง ชาว ปาก น้ำผึ้ง ใจ มีด	ปากพูดแต่คำหวาน ๆ ดี ๆ แต่จิตใจโหดเหี้ยม (Miêng nói ngon ngọt tốt đẹp nhưng trong lòng độc ác, nham hiềm.) (VT2: 1036)
môm loa mép giải โหม่ม ลวา แม็บ สาย ปาก ลำโพง ปาก เต่า	ชอบพูดมากและเสียงดัง แทรกเข้ามาในเวลาที่คุณอื่นพูด (ความหมายเชิงตำหนิ) (To tiếng và lăm lời lẩn át cả người khác [hàm ý chê].) (VT1: 811; VT2: 1049)

1.2.2 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 28 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

¹⁵ ดูสำนวนที่ปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tóc ผม”

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu bạc răng long เด็ว บาก รัง ล็อง หัว หงอก ฟัน โยง	สภาพคนเราตอนแก่ (Tả tuổi hoàn toàn về già.) (VT1: 377; VT2: 492) (คนแก่ที่มีผมหงอก)
đầu bò đầu búu เด็ว บ่อ เด็ว เบี้ยว หัว วัว หัว โหนก	ดื้อดึง ไม่สนใจถูกผิด ไม่เกรงกลัวกฎหมาย (Ưng búu, ngang tàng, bất chấp lẽ phải, luật pháp.) (VT1: 377; VT2: 492)
đầu gio mặt muội เด็ว ซอ หมัด หม่วย หัว ซี้เถ้า หน้า เขม่า	การทำงานหนักและลำบาก แบกภาระการงานและชีวิตของครอบครัว (Vất vả, cực nhọc, bận bịu lo toan công việc, cuộc sống gia đình.) (VT2: 494)
đầu rồng đuôi tôm เด็ว โหรง ดวย ตม หัว มังกร หาง กุ้ง	ไม่เข้ากัน ไม่สามารถจัดเป็นชุดเป็นกลุ่มได้ (Cọc cạch, không đồng bộ, không ăn khớp giữa các chi tiết, bộ phận với nhau.) (VT2: 495)
đầu xanh tuổi trẻ เด็ว แซ่ญ ต่วย แจ้ หัว เขียว อายุ อ่อน	คนที่ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว (Trẻ trung, đang ở độ tuổi thanh niên.) (VT2: 496)

1.2.3 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 25 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt nặng mày nhẹ หมัด หน่ง ใหม้ แหญะ หน้า หนัก คิ้ว เบา	มีท่าที คำพูดที่แสดงอาการหงุดหงิดโมโห (Có những cử chỉ lời nói tỏ ra khó chịu bực bội, tức tối.) (VT2: 1016)
mặt nước chân mây หมัด เนื่อก เจิน เมี้ย หน้า น้ำ ตีน เมฆ	ถูกพัดไป พนจรไปที่ห่างไกล (Sự trôi dạt, phiêu bạt tới nơi xa xôi.) (VT2: 1017)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt tam mảy tứ หมัด ตาม ใหม่ ต้อ หน้า สาม คิ้ว สี่	ตลบตะแลง พลิกแพลง มักเปลี่ยนใจ เปรียบเสมือนลูกเต๋าที่ ทอยได้หลายหน้า บางที่ได้แต้มเป็น 3 บางทีก็ได้แต้มเป็น 4 คาดเดาไม่ได้ (Lật lọng, tráo trở, hay thay đổi lòng dạ, ví như con thò lò, khi ở mặt ba, khi ở mặt bốn, không thể lường trước được.) (VT2: 1017)
mắt trơ trán bóng หมัด เจอ จ้าน บ้อง หน้า ด้าน หน้าผาก ไส	หน้าด้าน ตื้อดิ่งไม่รู้จักอาย (Mặt lì lợm, trơ trẽn, không biết hổ thẹn.) (VT2: 1017)
tay bắt mắt mừng ไต บัด หมัด หมิ่ง มือ จับ หน้า ยิ้มแย้ม	การพบปะกันที่เต็มไปด้วยความปิติยินดี หน้าชื่นตาบาน และมีความสุข (Tả cảnh gặp gỡ vui vẻ và mừng rỡ.) (VT1: 1130; VT2: 1431)

1.2.4 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน
16 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
da ngà mắt phượng ชา หง่า มัด เฟื่อง ผิว งา ตา นกฟีนิกซ์	ผู้หญิงที่งาม มีผิวพรรณขาวเหมือนงาช้าง ดวงตาสวย เหมือนดวงตานกฟีนิกซ์ (Người con gái rất xinh đẹp, có nước da trắng như ngà, mắt đẹp tựa mắt phượng.) (VT2: 383)
mắt dơi mày chuột มัด เซย ใหม่ จวด ตา ค้างคาว คิ้วหนู	มีรูปร่างภายนอกที่แสดงถึงจิตใจอันชั่วร้าย มีเล่ห์เหลี่ยม (Có tướng mạo thể hiện tâm địa xấu xa, gian xảo.) (VT2: 1014)
mắt lòe chàn chàm มัด หลว่่า เงิน เจ้ม ตา พร่า เท้า ซ้ำ	คนแก่อายุมากที่อยู่ในสภาพกำลังเจ็บป่วย (Già nua, ốm yếu.) (VT2: 1014)
mắt thánh tai hiền มัด แท้ญู ตาย เหี่ยน ตา เทพ หู นักรบราชญ์	คนที่มีไหวพริบปฏิภาณ มีความรู้ความเข้าใจอย่าง กว้างขวางและลึกซึ้งหลาย ๆ ด้านในชีวิต (Sáng suốt, có sự am hiểu sâu rộng về nhiều mặt trong cuộc sống.) (VT2: 1014)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt tròn mắt dẹt มัต จ๋อน มัต แสด ตา กลม ตา แบน	กลัวมาก สับสนมาก (มักใช้เวลาพูดถึงฝูงชน) (Tả vẻ sợ hãi, nhón nhác [thường của số đông]) (VT1: 784; VT2: 1015)

1.2.5 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tóc ผม” พบจำนวน 7 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
da trắng tóc dài ซา จั้ง ต๋อก สาย ผิว ขาว ผม ยาว	ความงามที่เข้ายวนใจของผู้หญิง ตามทัศนะในการรับรู้ความงามแบบดั้งเดิม (Vẻ đẹp quyền rũ của người phụ nữ, theo quan niệm thẩm mỹ truyền thống.) (VT2: 383)
kẻ tóc chân tơ แก๋ ต๋อก เจิน เตอ ร่อง ผม ตีน ขน	รู้ทั้งหมด ละเอียดยิบ หรือรู้หมดทุกเรื่องทุกรายละเอียด (Tất cả, đến tận cùng, đến mọi chi tiết rất nhỏ.) (VT1: 179; VT2: 174)
tóc bạc răng long ต๋อก บาก รัง ลีอง ผม หงอก ฟัน โยง	สภาพคนแก่ที่สุขภาพเสื่อม ผิวหนังเหี่ยวแห้ง เจ็บป่วยเป็นประจำ (Già nua, ốm yếu.) (VT2: 1600)
tóc mây mày nguyệt ต๋อก เมีย ใหม่ เงวียด ผม เมฆ คิ้ว จันทร์	ผู้หญิงที่มีความงดงาม ด้วยเรือนผมดัดตั้งเมฆและคิ้วโค้งดุจดั่งดวงจันทร์เสี้ยว (Người phụ nữ xinh đẹp, vớ mái tóc như mây, lông mày cong như vành trăng.) (VT2: 1006)
tóc xanh nanh vàng ต๋อก แซ่ญ เน้ญ หว่าง ผม เขียว เขี้ยว เหลือง	คนอยู่ในวัยหนุ่มสาวแต่สุขภาพอ่อนแอ ซีดเซียว เหลืองซีด (Người trẻ tuổi mà ốm yếu, xanh xao, vàng vọt.) (VT2: 1006)

1.2.6 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” พบจำนวน 5 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bụng đói tai diếc บุง ด้อย ตาย เตี้ยก ท้อง หิว หู หนวก	คนที่ตกอยู่ในภาวะหิวโหยก็ไม่สนใจอะไรถูกอะไรผิดแล้ว เสียงทำทุกอย่างเพื่อจะได้อิ่มท้อง (Đã đói thì không còn biết gì đến việc phải trái nên cứ làm liều.) (VT2: 155)
đàn gảy tai trâu दान โกว่ ตาย เจิว พิน ตืด หู ควาย	การทำเรื่องที่ไม่มีความหมายสำหรับคนที่ไม่มีความสามารถ รับรู้ความดีความงามทางศิลปะ (Ví việc làm uổng công nhằm vào đối tượng không có khả năng tiếp thu, không biết thưởng thức cái hay.) (VT1: 357; VT2: 468)
tai nghe mắt thấy ตาย แง่ มัด เพี้ย หู ได้ยิน ตา เห็น	ได้ยินกับหู ได้เห็นกับตา (Trực tiếp nghe thấy, được chứng kiến trực tiếp.) (VT2: 1014)
tai to mặt lớn ตาย ตอ หมด เลื่อน หู ใหญ่ หน้า ใหญ่	ผู้มีอำนาจ มีตำแหน่งที่สูงในสังคม (แฝงความหมายไม่ เคารพนับถือ) (Chỉ người có quyền thế, địa vị trong xã hội [hàm ý không coi trọng].) (VT1: 1117; VT2: 1145)
tai vách mach rùng ตาย แวก แหมก หรั่ง หู ผนัง ซิปจระ ป่า	เรื่องที่พูดคุยกันอาจถึงหูคนอื่น หากไม่ระมัดระวังให้ดี ความลับนั้นจะถูกเปิดเผย (Chuyện gì nói riêng với nhau cũng có thể lọt đến tai người khác, không cẩn thận thì dễ lộ bí mật.) (VT1: 1117; VT2: 1145)

1.2.7 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “lòng mày cิ้ว” พบ
จำนวน 5 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mày chai mặt đá ใหม่ ฉาย หมด ต้า คิ้ว ด้าน หน้า หิน	คนหน้าด้าน ไม่รู้จักอาย (Trơ trên, chai lì, không biết xấu hổ, nhục nhã.) (VT2: 1007)
mày liễu mặt hoa ใหม่ เหลียว หมด ฮวา คิ้ว ใบหลิว หน้า ดอกไม้	ผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม สดใส มีคิ้วรูปใบหลิว หน้าชื่น บานเหมือนดอกไม้ (Người con gái xinh đẹp, tươi tắn, có lòng mày lá liễu, mặt tươi như bông hoa.) (VT2: 1007)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mày ngài mắt phượng ¹⁶ ใหม่ หงาย มัด เฟื่อง คิ้ว ตัวไหม ตา นกฟีนิกซ์	ผู้หญิงที่งดงาม มีคิ้วเล็กและหนา ดวงตาเหมือนดวงตาของนกฟีนิกซ์ (Người con gái xinh đẹp, có lông mày nhỏ và dày, mắt như chim phượng) (VT2: 1007)
mày ngang mũi dọc ใหม่ งาม หมุ่ย สอก คิ้ว แนวระนาบ จมูก แนวตั้ง	หน้าตาที่มีลักษณะเฉพาะ (Mặt mũi với những đặc điểm cụ thể.) (VT2: 1007) (ใช้ในเชิงดูถูกเมื่อต้องการสอบถามลักษณะหน้าตาของผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ดี/ไม่เหมาะสม)
mày se mặt sém ใหม่ แซ่ ทมด แซ้ม คิ้ว แห้ง หน้าไหม้	คนที่มีชีวิตยากลำบาก ทำงานทั้งวันไม่พักไม่หยุด (Vất vả, làm việc quần quật, túi bụi suốt ngày.) (VT2: 1007)

1.2.8 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “má แก้ม” พบจำนวน 2 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
má dào mày liễu ม้า ต่าว ใหม่ เหลียว แก้ม ท้อ คิ้ว ไบหลิว	หญิงสวย ความสวยของผู้หญิงที่มีแก้มสีชมพูเหมือนลูกท้อ และคิ้วทั้ง 2 ข้างงามดั่งไบหลิว (Người phụ nữ đẹp, sắc đẹp của người phụ nữ.) (VT2: 994)
má phấn môi son ม้า phấn โมย ซอน แก้ม (ทา)แป้ง ริมฝีปาก (ทา)ผงชาด	ขอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)

1.2.9 สำนวนโครงสร้าง BxBy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะอื่น ๆ คือ “cỏ cỏ”, “môi/ mép ริมฝีปาก”, “răng/ nanh ฟัน/ เขี้ยว” และ “lưỡi ลิ้น” พบแต่ละอวัยวะจำนวน 1 สำนวนเท่านั้น ดังนี้

¹⁶ อีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันคือ “mắt phượng mày ngài (mắt เฟื่อง ใหม่ หงาย)” (ตา นกฟีนิกซ์ คิ้ว ตัวไหม) (VT2: 1007)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cố cày vai bừa โก้ โก้ วาย เปื้อ คอ คั่นไถ ไหล่ คั่นคราด	คนที่ทำงานที่หนักที่สุดของอาชีพเกษตรกรรม (Chỉ hạng người phải cày cấy những công việc nặng nhọc nhất trong nghề nông.) (VT1: 256; VT2: 340)
môi hở răng lạnh มอย เหว รัง หล่ญ ริมฝีปาก ไม่สนิท ฟัน เย็น	มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือมีอิทธิพลซึ่งกันและกันของกลุ่มคนมีความสัมพันธ์เป็นสายเลือดเดียวกัน (Quan hệ thân thiết, gắn bó hữu cơ, ảnh hưởng lẫn nhau giữa những người có quan hệ gần gũi, thân thuộc.)
răng long đầu bạc รัง ลื่อง เดี่ยว บาก ฟัน โยก หัว หงอก	สภาพของคนแก่อายุมาก สุขภาพเสื่อมลง (Tuổi cao, già yếu.) (VT2: 492)
đá dưa đầu lưỡi ด้า เตื่อ เดิว เหลือย หิน ส่ง ปลายลิ้น	ปากหวานแต่จิตใจดโกง มีเล่ห์เหลี่ยม (Miệng lưỡi ngon ngọt nhưng tâm địa giả dối gian manh.) (VT2: 454)

1.3 โครงสร้าง CxCy

โครงสร้าง CxCy เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบสมมาตรที่เกิดจากคำศัพท์ 4 คำ โดย C เป็นคำคุณศัพท์ปรากฏในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 จะเป็นคำคุณศัพท์ตัวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ และตำแหน่ง x และ y เป็นคำนาม ผลการศึกษาพบสำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างนี้เป็นอันดับที่ 3 จำนวนทั้งสิ้น 36 สำนวน

โครงสร้าง CxCy เป็นโครงสร้างสำนวนที่มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏเพียง 10 อวัยวะ คือ “cố/ họng คอ”, “đầu/ thủ หัว”, “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm ปาก”, “lông mày คิ้ว”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “mũi จมูก”, “râu หนวด/ เครา”, “tai หู” และ “tócผม” คำศัพท์เรียกอวัยวะที่ปรากฏในสำนวนมากที่สุด 2 ลำดับแรกคือ “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm ปาก” รองลงมาคือ “mặt หน้า” ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏน้อยที่สุดคือ “mũi จมูก”, “râu หนวด/ เครา” และ “tóc ผม” เพียงอวัยวะละ 1 สำนวน ดังรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

1.3.1 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm/ mồm ปาก” พบจำนวน 13 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bạo mồm bạo miệng บ่าว โหม่ม บ่าว เหมียง กล้า ปาก กล้า ปาก	กล้าพูดในสิ่งที่คนอื่นรู้สึกเกรงกลัวไม่กล้าพูด (Dám nói những điều, những lời mà người khác cảm thấy e ngại, không dám nói.) (VT1: 51; VT2: 82)
độc mồm độc miệng ดก โหม่ม ดก เหมียง ร้าย ปาก ร้าย ปาก	มักพูดในทางร้าย ไม่เป็นมงคล (Hay nói những lời gở, không lành.) (VT1: 424; VT2: 545)
rộng miệng cả tiếng หรั่ง เหมียง กำ เตี้ยง กว้าง ปากใหญ่ เสียง	ปากกว้างเสียงดัง พูดในเชิงบังคับเหมือนการพูดของผู้มีอำนาจ [(Miệng rộng thì tiếng vang to) Có cách nói hách dịch, trích thượng (cách ăn nói của kẻ có quyền thế).] (VT2: 1340)
thơm tay may miệng เทิม ไต ไม เหมียง หอม มือ โชคดี ปาก	มีโชคดี ทำงานเก่ง พูดจान่าโชค ทำและพูดล้นได้ตามที่ปรารถนา (Có vía tốt, mát tay làm việc, nói năng đều may mắn, tốt đẹp, làm và nói đều đạt được như ý nguyện.) (VT1: 424; VT2: 545)
trống mồm trống miệng โจ้ง โหม่ม โจ้ง เหมียง โล่ง ปาก โล่ง ปาก	พูดจาอย่างไม่ระมัดระวัง มักเผลอตัว ทำให้ความลับถูกเปิดเผย (Nói năng thiếu ý tứ, hay sơ hở, để lộ bí mật.) (VT2: 1164)

1.3.2 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 4 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đỏ mặt tía tai ด้อ หมัด เตี้ย ตาย แดง หน้าแดง หู	สีหน้าเปลี่ยนเป็นสีแดงเพราะโกรธหรืออาย (Đỏ mặt lên vì tức giận hoặc xấu hổ.) (VT1: 413; VT2: 533)
gần mặt xa lòng เกิน หมัด ซา หล่อง ใกล้ หน้าไกลใจ	อยู่ใกล้กัน แต่ไม่มีน้ำใจให้กัน (Sống gần nhau, ở gần nhau nhưng không có tình cảm với nhau.) (VT2: 604)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mát mặt chặt dạ มัด หมด จัด สะ เย็น หน้า แน่น ท้อง	ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีกินมีใช้อย่างเพียงพอ (Đời sống khấm khá, no đủ.) (VT2: 1004) (สามารถลืมตาอ้าปากได้)
xấu mặt chặt dạ เขี้ยว หมด จัด สะ ขี้ หน้า แน่น ท้อง	รูปแบบภายนอกหน้าตาดูไม่สวยงาม แต่เป็นของแท้ของดี หรือเป็นคนที่มีความตั้งใจดี (Hình thức, bề ngoài xấu nhưng thực chất.) (VT2: 1806)

1.3.3 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “dầu หัว” พบจำนวน 4 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cúng dầu cúng cỗ กิ่ง เด็ด กิ่ง โกว แข็ง หัว แข็ง คอ	คนที่ตื้อตึง ไม่ยอมเปลี่ยนความคิดของตนเองโดยง่าย ไม่ยอมรับฟังคำสั่งคำเตือนของผู้ใหญ่ (Không dễ từ bỏ ý kiến riêng của mình để nghe theo người mà mình phải phục tùng; bướng bỉnh.) (VT1: 291; VT2: 375)
lớn dầu to cái đại เลิ่น เด๋ว ตอ กาย สาย โต หัว โต ความโง่	(คน) มีอายุมากหรือมีสถานะสูง แต่กระทำตัวโง่เขลา ทำให้ถูกผู้อื่นเยาะเย้ย (Lớn tuổi hoặc có địa vị cao mà làm những việc đại dốt mang hậu quả lớn, bị nhiều người chế cười.) (VT2: 963)
rắn dầu cứng cổ รัน เด๋ว กิ่ง โกว แข็ง หัว แข็ง คอ	ตื้อตึง สั่งสอนยาก (Ngang ngạnh, ương bướng, khó dạy bảo.) (VT2: 1324)
to dầu khó chui ตอ เด๋ว ค้อ จุย โต หัว ยาก ลอด	คนที่มีตำแหน่งสูงต้องทำงานอย่างระมัดระวัง ไม่สามารถทำงานอย่างไร้ระเบียบ ทำตามอำเภอใจได้ (Chức vị to, phải làm việc cẩn trọng, không thể tùy tiện, bừa bãi.) (VT2: 1595)

1.3.4 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “taiหู” พบจำนวน 4 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chương tai gai mắt ¹⁷ เจื่อง ตาย กาย มัด ขัด หู ขัด ตา	ดื้อดำน ผิดกับปรกติ รู้สึกรำคาญ เวลาดูหรือฟัง (Ngang ngừc, trái lẽ thường, gây khó chịu khi nhìn, khi nghe.) (VT1: 244; VT2: 317)
đinh tai nhúc óc ดิญ ตาย ญึก อ็อก แสบ หู ปวด สมอง	มีเสียงดั่งลั่น ทำให้หนวกหู รู้สึกอึดอัด (Có âm thanh, tiếng động mạnh, đanh, gây cảm giác khó chịu.) (VT2: 528)
quen tai nhãn mặt แควน ตาย หยัน หมัด คุ้นเคย หู คุ้นเคย หน้า	คนที่คุ้นเคยทั้งในคำพูดและรูปร่างหน้าตา (Những người đã quá quen thuộc về cả lời ăn tiếng nói đến hình dáng bên ngoài.) (VT2: 1302) (คนที่รู้จักกันอย่างดีเพราะพบกันเป็นประจำ)
trái tai gai mắt จ่าย ตาย กาย มัด ขัด หู ขัด ตา	มองไม่ถูกตา ฟังไม่ถูกหู (Trái lẽ thường, khó nghe.) (VT1: 1294; VT2: 1624)

1.3.5 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “(lòng) mạy คิ้ว” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mát mạy mát mặt มัด ใหม่ มัด หมัด เย็น คิ้ว เย็น หน้า	มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสบาย ๆ ความยากลำบากลดลงกว่าเมื่อก่อน (Đời sống dễ chịu, thoải mái, đỡ vất vả hơn.) (VT2: 1004)
nặng mạy nặng mặt หนั่ง ใหม่ หนั่ง หมัด หนัก คิ้ว หนัก หน้า	กำลังงอน มีท่าทีคับแค้นแน่นใจ (Hòn dỗi, bực dọc.) (VT2: 1089)

¹⁷ อีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันคือ “ngang tai chương **mặt** (งาง ตาย เจื่อง มัด)” มีความหมายว่า “ดื้อดำน ผิดกับปรกติ รู้สึกรำคาญ เวลาดูหรือฟัง” (VT2: 1099)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
tối mày tối mắt โด้ย ใหม่ โด้ย หมัด มีด คิ้ว มีด หน้า	งานยุ่งมากจนไม่มีเวลาว่าง (Bận rộn, không một chút rảnh rỗi.) (VT1: 1279) อยู่ในสภาพมึนงง ไม่มีสติที่จะเผชิญกับปัญหา (Ở trong trạng thái choáng váng, xây xẩm mặt mày, không còn tỉnh táo để đối phó.) (VT1: 1607)

1.3.6 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
sáng con mắt chặt đầu gói ซ้าง กอน มัด จัด เต๊ว โก๊ย สว่าง ดวงตา แน่น หัวเข่า	ผู้สูงอายุแต่สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตยังดีอยู่ (Người tuổi cao mà vẫn khỏe mạnh, sáng suốt.) (VT2: 1359)
tối mắt tối mũi โด้ย มัด โด้ย หมุย มีด ตา มีด จมูก	ยุ่งอยู่กับงานจนไม่มีเวลาว่างสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ (Bận rộn quá, không chút rảnh rỗi, nhàn nhã.) (VT1: 1279; VT2: 1607)
vụng tay hay con mắt หุง ไต่ ไฮ กอน มัด ซุ่มซำม มือ ดี ดวงตา	ทำงานไม่เก่ง แต่วิจารณ์เก่ง (Làm thi kém, nhưng nhận xét rất tinh tường.) (VT2: 1788)

1.3.7 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “cổ/ họng คอ” พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
rát cổ bông họng ร้าด บ่อง โก่ ห่อง แสบ คอ ไหม้ คอ	พูดมาก ตะโกนเสียงดัง แต่ไร้ผล (Nói nhiều, gào thét nhiều mà không có kết quả.) (VT2: 1320)
thấp cổ bé họng เท๊บ โก่ เบ๊ ห่อง ต่ำคอ เล็กคอ	คนที่ไม่มีสถานะทางสังคม ไม่มีอำนาจในมือ เมื่อประสบความอยู่ดีธรรม ถึงจะเรียกร้องอะไร ก็ไม่ได้ผล (Không có địa vị, quyền thế thì có kêu ca khi bị oan ức cũng vô ích.) (VT2: 604)

1.3.8 สำนวนโครงสร้าง CxCy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mũi จมูก”, “râu หนวด/ เครา” และ “tóc ผม” พบแต่ละอวัยวะจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gắn mũi xa miệng เกิน หมูย ซา เหมียง ใกล้ จมูก ไกล ปาก	รู้ว่ามิรสชาติอย่างไรแต่กินไม่ได้ ได้รู้ได้เห็นแต่ครอบครอง ไม่ได้ (Cảm nhận được mùi vị mà không được ăn, được biết, được thấy mà không được hưởng thụ.) (VT2: 604)
rậm râu sâu mắt หริ่ม เริว เซิว มัด ดก เครา ลึก ตา	ลักษณะภายนอกของผู้ชายที่ดูร้าย มีกำลังวังชา และคาด เดาใจยาก (Tuông đàn ông dữ tợn, mạnh mẽ, thâm hiểm.) (VT2: 1329)
mỗi cái tóc mỗi tội โหมย ก้าย ต็อก โหมย โต้ย แต่ละ เส้นผม แต่ละ โทษ	มีความผิดมากต่อเทพเจ้า เปรียบเหมือนบนศีรษะมีผมมาก เท่าไรโทษก็มีมากเท่านั้น (Mắc nhiều tội lỗi với thần linh, ví như trên đầu có bao nhiêu cái tóc thì mình phạm bấy nhiêu tội.) (VT2: 1329) (มีความผิด เท่ากับจำนวนของเส้นผมบนศีรษะ ผมแต่ละเส้น โทษแต่ละ กระทง)

1.4. โครงสร้าง DxDy

ผลการศึกษาพบสำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างนี้มีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 4 คือมี 6 สำนวน โครงสร้างสำนวนแบบนี้ใช้กับคำศัพท์เรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าเพียง 5 อวัยวะเท่านั้นคือ “dầu หัว”, “miệng ปาก”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, และ “tai หู” โครงสร้าง DxDy เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบสมมาตรที่เกิดจากการสร้างคำศัพท์ 4 คำ โดย D ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำบอกจำนวน ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนามซึ่งปรากฏเป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือทั้ง 2 ตำแหน่งก็ได้

1.4.1 สำนวนโครงสร้าง DxDy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
ba mặt một lời ¹⁸ บา หมัด หมัด เหล้ย สาม หน้า หนึ่ง คำ	มีจำนวนคนเพียงพอที่เป็นพยานให้คำพูดของตน (Có đủ người làm chứng cho lời nói.) (VT1: 26) (VT2: 52)

¹⁸ คำบอกจำนวน D ขยายคำนามในตำแหน่งของ x

สำนวน	ความหมายของสำนวน
hai mặt một lời ฮาย หมัด หมด เหลือ สอง หน้า หนึ่ง คำ	การสาบาน การตกลงแน่นอนระหว่าง 2 คน (Thề thốt, thỏa thuận chắc chắn mười mười giữa hai người.) (VT1: 664)

1.4.2 สำนวนโครงสร้าง Dx Dy ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว”, “mắt ตา” “miệng ปาก” และ “tai หู” พบแต่ละอวัยวะจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
ba đầu sáu tay บา เดี้ยว เซ้า ไต สาม หัว หก แขน	คนที่มีกำลังความสามารถเหนือคนธรรมดาหลายเท่า (Vi sức lực, tài năng gấp mấy người thường.) (VT1: 25; VT2: 51)
trăm tay nghìn mắt จัม ไต nghìn มัด ร้อย มือ พัน ตา	มีกำลังอันยิ่งใหญ่ รู้จักสังเกต มีสติปัญญาอันชาญฉลาด (Có sức mạnh to lớn, có sự nhìn nhận, trí tuệ tinh thông sáng suốt.) (VT2 : 1634)
một miệng hai lòng หมด เหมียง ฮาย หล่อง หนึ่ง ปาก สอง ใจ	คนที่ชอบหลอกลวง มักกลับกลอก เปลี่ยนใจง่าย (Giả dối, hay tráo trở, lật lọng.) (VT2 : 1055)
ngàn tai vạn mắt หน่าน ตาย หน่าน มัด พัน หู หมื่น ตา	มีไหวพริบ แจ่มแจ้งในการรับรู้ข้อมูล หรือทราบสถานการณ์ (Nhanh nhẹn, tinh tường trong việc nắm bắt thông tin, nắm bắt tình hình.) (VT2 : 1098)

1.5 โครงสร้าง BAB

โครงสร้าง BAB¹⁹ เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบสมมาตรที่เกิดจากคำศัพท์ 3 คำ โดยที่ B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนามประสมหรือคำซ้อนซึ่งเป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะ บนใบหน้าและอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน งานวิจัยนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 2 อวัยวะคือ “miệng/ mồm ปาก” และ “mắt ตา” โดย A ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำกริยา “đỡ ช่วย” “hạiทำลาย” และ “che ปิดบัง” คั่นกลางระหว่าง B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 สำนวนโครงสร้าง BAB พบคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng/ mồm ปาก” เพียง 2 สำนวน และ”mắt ตา” 1 สำนวน

¹⁹ Nguyễn Công Đức (1995) จัดให้โครงสร้างสำนวนนี้เป็น ABVAD

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>mòm miệng đỡ chân tay โหม่ม เหมียง เต๋อ เงิน ไต ปาก ช่วย ขาแขน</p>	<p>คนขี้เกียจแต่ฉลาด เพียงใช้คำพูดอย่างคล่องแคล่วก็ไม่ต้องทำงาน (Lười mà khôn ranh, chỉ dùng lời nói khéo mà đỡ phải làm.) (VT1: 818; VT2: 1049)</p>
<p>cái miệng hại cái thân กาย เหมียง ห่าย กาย เเทิน ปาก ทำร้าย ตัว</p>	<p>พูดจาไม่ระมัดระวัง ไม่รู้จักเก็บความลับ ชอบโอ้อวดเย่อหยิ่ง อาจก่อผลร้ายแก่ตนเองได้ (Nói năng thiếu thận trọng, không biết giữ mồm giữ miệng, hay khoe khoang càn rỡ, ngạo mạn thì có lúc gây vạ vào mình.) (VT2: 181)</p>
<p>vải thua che mắt thánh หวย เทื่อ แจ มัด แท้ญ ผ้า บาง ปิดบัง ตา เทพ</p>	<p>ใช้วิธีง่าย ๆ เพื่อปกปิดความผิดหรือการกระทำต่อหน้าเขี้ยวชาญ (Dùng những phương tiện và biện pháp thô thiển, giản đơn để giấu giếm, che đậy những ý đồ, hành động trước mắt người tinh tường.) (Vt2: 1736)</p>

นอกจากสำนวนโครงสร้างแบบสมมาตรที่เหมือนกับที่นักวิชาการชาวเวียดนามได้นำเสนอไว้แล้วทั้ง 5 โครงสร้างข้างต้น เมื่อพิจารณาจากหมวดคำ งานวิจัยนี้ยังพบโครงสร้างแบบสมมาตรอื่น ๆ อีก 12 โครงสร้างแต่มีสำนวนที่เกิดกับอวัยวะบนใบหน้าไม่มาก คือพบสำนวนที่เกิดกับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 8 อวัยวะเท่านั้น ได้แก่ “cổ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “lòng mạy คิ้ว”, “lưỡi ลิ้น”, “mặt หน้า”, “môi/ mép ริมฝีปาก”, “khẩu/ miệng/ mồm/ mòm/ mòm ปาก” และ “răng/ nanh ฟัน/ เขี้ยว” โดยส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนเกี่ยวกับ “đầu หัว” รองลงมาคือ “khẩu/ miệng/ mồm/ mòm/ mòm ปาก” และลำดับที่ 3 คือ “mặt หน้า” ดังต่อไปนี้

1.6 โครงสร้าง ABx ABy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้าง ABx ABy เป็นโครงสร้างสมมาตรที่เกิดจากคำ 6 คำ พบสำนวนที่มีโครงสร้างแบบนี้จำนวน 4 สำนวน โดย A ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำกริยา และ B ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และพบคำศัพท์เรียกอวัยวะเพียงคำเดียวคือ “đầu หัว” ซึ่งปรากฏในตำแหน่งที่ 2 หรือตำแหน่งที่ 5 ส่วน x ในตำแหน่งที่ 3 และ y ในตำแหน่งที่ 6 เป็นส่วนขยาย

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đƯỢC đầu voi đòi đầu ngựa เดือก เดิว วอย ต่อย เดิว เหงือ ได้ หัว ช้าง ทวง หัว ม้า	โลภมากเกินไป ได้อย่างหนึ่งแล้วยังอยากได้อีกอย่างอื่นอีก (Quá tham lam, đã được cái này lại đòi cái khác nữa.) (VT2: 570)
giật đầu cá, vá đầu tôm เสียด เดิว ก้า, ว้า เดิว ตม ดึง หัว ปลา ปะ หัว กุ้ง	ดิ้นรน ทำทุกวิถีทาง นำสิ่งหนึ่งไปทดแทนอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้ พอกับการดำเนินชีวิตหรือทำบางสิ่งบางอย่าง (Xoay xở, lo liệu, lầy chỗ nọ, bù đắp chỗ kia mới đủ điều kiện sống hoặc đủ để làm được một cái gì đó.) (VT2: 635)
treo đầu dê bán thịt chó แจว เดิว เซ บ้าน ถิด จ้อ แขวน หัว แพะ ขาย เนื้อ หม่า	ฉ้อโกงทางการค้า ขายเป็นปลอม โฆษณาอย่างหนึ่งแต่ขาย อย่างหนึ่ง (Bịp bợm, giả danh, giả hiệu cái tốt đẹp để làm cái xấu xa.) (VT2: 1645)

นอกจากนี้ยังพบสำนวนที่ “**đầu** หัว” ปรากฏในตำแหน่งที่ 6 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
được đang chân lán đang đầu เดือก ดั่ง เจิน เลิน ดั่ง เดิว ได้ ทาง ขา ล้า ทาง หัว	ไม่รู้ดีชั่ว ได้ประโยชน์แล้วไม่รู้จักพอ แต่ก็ยังละโมภโลภมาก อยากได้มากกว่าเดิม (Không biết điều, được lợi, được nhường nhìn thì cứ lấn tới, dần thêm để được nhiều hơn, được tất cả.) (VT2: 571)

1.7 โครงสร้าง ExEy

ผลการศึกษาพบสำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างนี้เพียง 3 สำนวนเท่านั้น โครงสร้าง ExEy เป็นโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรที่เกิดจากคำ 4 คำ โดย E ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำบุพบท ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนามที่เป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือทั้งสองตำแหน่งก็ได้ มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 3 คำเท่านั้น คือ “lông mày คิ้ว”, “mặt หน้า” และ “răng ฟัน” ที่ปรากฏในโครงสร้างแบบนี้ และพบอวัยวะละ 1 สำนวนเท่านั้น

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cuối mặt đầu màý ก๊วย หมัด เต๋ว ใหม่ ปลาย หน้า ต้น คิ้ว	ทุกจุด ทุกรายละเอียดบนใบหน้า (Mọi điểm, mọi chi tiết trên khuôn mặt.) (VT2: 369)
đầu màý cuối mặt เต๋ว ใหม่ ก๊วย มัด ต้น คิ้ว ปลาย ตา	เหลือบมอง ให้สัญญาณกันแบบลับ ๆ (ให้สื่อความง่าย) (Liếc nhìn, ra hiệu cho nhau một cách kín đáo.) (VT2: 494)
trên răng dưới dài เจน รัง เซื้อย ซ้าย บน ฟันล่าง ลูกอ้วนพะ	มือเปล่า ยากจน ไม่มีทรัพย์สินสมบัติหรือตำแหน่งอะไรเลย (Trắng tay, nghèo khổ, không còn chút của cải, tài sản hoặc chức vụ nào.) (VT2: 1647)

1.8 โครงสร้าง BHx BHy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างแบบสมมาตร BHx BHy เกิดจากคำ 6 คำ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และ H ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำปฏิเสธ ซึ่งก็คือคำว่า “không ไม่” ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 เป็นส่วนขยาย คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบในโครงสร้างนี้มีเพียงคำเดียวคือ “đầu หัว”

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu không khăn ²⁰ , đít không khố เต๋ว คง คั้น, ตืด คง โค้ หัว ไม่(มี) ผ้าโพกหัว, ก้น ไม่(มี) ผ้าเตี่ยว	แต่งตัวแบบสบาย ๆ ไม่พิถีพิถัน ไม่เรียบร้อย (Ăn mặc xuềnh xoàng, sơ sài, thiếu chỉnh tề.) (VT2: 494)
đầu không chàng , đít không rể เต๋ว คง จั่ง, ตืด คง เหร หัว ไม่ ผูก, ก้น ไม่ ราก	แยกออกห่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ไม่พึ่งพิงใคร (Tách biệt, không có quan hệ mật thiết, không có chỗ dựa với bất cứ ai.) (VT2: 1647)

1.9 โครงสร้าง CAx CAy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบ CAx CAy เกิดจากคำ 6 คำ โดย C ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำคุณศัพท์ และ A ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำกริยาซึ่งอาจมีมากกว่า 1 คำก็ได้ ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 เป็นคำขยาย พบ

²⁰ คำศัพท์ “khăn cấn” มาจาก “khăn xếp cấnเขบ” เป็นผ้าโพกหัวของชาวเวียดนามดั้งเดิมที่ใช้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง และใช้ในการแต่งกายชุดประจำชาติ “อ้าวสาย áo dài”

เพียงคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt ตา” และ “miệng ปาก” ในสำนวนโครงสร้างสมมาตรแบบนี้ โดยปรากฏในตำแหน่งที่ 3 และพบเพียง 2 สำนวน

สำนวน	ความหมายของสำนวน
khòn dòn ra mặt , què quặt dòn ra chân tay คน ส่น รา หมัด, แก้ว กวัด ส่น รา เงิน ไต ฉลาด ดัน ออกมา หน้า, พิการ ดัน ออกมา แขน ขา	ดูภายนอกเพื่อคาดเดานิัยภายใต้อาตหรือ เลว (Nhin bề ngoài đoán được phẩm chất bên trong tốt hay xấu.) (VT2: 820)

khòn ra miệng , đại ra tay คน รา เหมียง, สาย รา ไต ฉลาด ออก ปาก, ไร่ ออก มือ	คนฉลาดใช้คำพูด ชื่นว้สั่งงานคนอื่นได้ มีแต่ คนโง่เท่านั้นถึงจะต้องทำงาน (Kẻ khôn thì dùng miệng lưỡi, chỉ tay năm ngón, kẻ đại mới lao vào làm.) (VT2: 821)
---	--

1.10 โครงสร้าง DBx DBy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบ DBx DBy เกิดจากคำ 6 คำ โดย D ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำบอกจำนวน และ B ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำนาม พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในสำนวนที่มีโครงสร้างแบบนี้ คือ “miệng ปาก” และ “mặt หน้า” ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 และพบเพียงคำศัพท์ละ 1 สำนวน

สำนวน	ความหมายของสำนวน
một mặt người, mười mặt của หมด หมัด เหมียง, เหมียง หมัด ก้ว หนึ่ง หน้า คน, สิบ หน้า ของ	หลักศีลธรรมของคนเวียดนามที่ให้คุณค่าของคนมากกว่า สิ่งของ (Đạo lý của người Việt Nam quý trọng con người hơn của cải.) (VT2: 1054)
một miệng kín, chín miệng hở หมด เหมียง กิ้น, จิ้น เหมียง เทอ หนึ่ง ปาก แน่น, แก้ว ปาก หลวม	ยากที่จะรักษาความลับได้ (Khó có thể giữ được điều bí mật.) (VT2: 1005)

1.11 โครงสร้าง BAx BAy

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างแบบสมมาตร BAx BAy เป็นโครงสร้างที่เกิดจากคำศัพท์ 6 คำ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และ A ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำกริยา และ x, y ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 เป็นส่วนขยาย สำนวนโครงสร้างแบบนี้พบเพียง 1 สำนวนและมีคำศัพท์เรียกอวัยวะเพียง 1 คำคือ “dầu หัว” ปรากฏในตำแหน่งที่ 1

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu đời trời, chân đạp đất เดี่ยว โด่ยม เจยม, เจยม ตาบ เดือด หัว เทิน ฟ้า, ขา เทียมบ ดิน	การใช้ชีวิตและการกระทำอย่างเสรี สง่าผ่าเผย ไม่ถูกบีบบังคับหรือควบคุมจากใคร ไม่ยอมจำนนให้ใคร (Lời sống và hành động tự do, hiên ngang, ngang tàng, không chịu sự bó buộc, kiểm chế, cũng như chịu khuất phục bất cứ ai.) (VT2: 493)

นอกจากโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรที่เหมือนกับที่นักวิชาการชาวเวียดนามได้นำเสนอไว้แล้ว เมื่อพิจารณาจากหมวดคำ งานวิจัยนี้ยังพบโครงสร้างสมมาตรเพิ่มเติมอีก 6 โครงสร้าง โครงสร้างแบบนี้สามารถระบุหมวดคำที่เกิดในโครงสร้างได้แน่นอนโดยไม่ต้องระบุส่วนขยาย x, y ประกอบในโครงสร้าง อย่างไรก็ตาม แต่ละโครงสร้างมีจำนวนสำนวนเพียง 1 ถึง 2 สำนวน

1.12 โครงสร้าง HBHB

โครงสร้าง HBHB เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบสมมาตรที่เกิดจากการสร้างคำศัพท์ 4 คำ โดย H ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำปฏิเสธ ส่วน B ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบในโครงสร้างนี้มีเพียงคำเดียวคือ “đầu หัว” และพบเพียง 2 สำนวน

สำนวน	ความหมายของสำนวน
không đầu không đũa คง เดี่ยว คง ตัว ไม่มี(มี) หัว ไม่มี(มี) ตะเกียบ	วิธีการพูดที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีหัวไม่มีหาง ไม่เป็นระเบียบพูดไม่รู้เรื่อง (Thiếu tinh chặt chẽ, không đầu không đuôi, lại rất lộn xộn, bạ gì nói nấy.) (VT1: 645; VT2: 823)
không đầu không đuôi คง เดี่ยว คง ดวย ไม่มี(มี) หัว ไม่มี(มี) หาง	ลักษณะคำพูดที่สั้นเกินไป เนื้อความขาดความละเอียดชัดเจน (Cụt lùn, không có tính rành mạch, chặt chẽ trong nói năng suy nghĩ.) (VT2: 823)

สำนวนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในภาษาเวียดนาม คำปฏิเสธสามารถปรากฏหน้าคำนามโดยมีการละคำกริยา “có มี”

1.13 โครงสร้าง ACB ACB

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบ ACB ACB เกิดจากคำ 6 คำ โดย A ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำกริยา และ C ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งเป็นส่วนขยายของ B ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 โดย CB ที่ปรากฏร่วมกันขยาย

A สำนวนโครงสร้างแบบนี้พบเพียง 1 สำนวนและมีคำศัพท์เรียกอวัยวะเดียวในสำนวนโครงสร้างสมมาตรแบบนี้คือ “rau หนวด/ เครา” โดยปรากฏในตำแหน่งที่ 3

สำนวน	ความหมายของสำนวน
lo bực rau , sấu bực tóc ลอ บาก เร็ว, เสี้ยว บาก ตีอก ห้วง หงอก เครา, เคร้า หงอก ผม	ห้วงใย ซึมเศร้ามากจนทำให้แก่เร็วขึ้น (Lo lãng, buồn phiền đến mức làm cho già nua nhanh chóng.) (VT2: 935)

1.14 โครงสร้าง BCB BCB

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้าง BCB BCB เป็นโครงสร้างสมมาตรที่เกิดจากคำศัพท์ 6 คำ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และ C ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำคุณศัพท์ที่ใช้ขยาย B ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 โดย CB ที่ปรากฏร่วมกันนี้ใช้ขยาย B ข้างหน้า สำนวนที่มีโครงสร้างแบบนี้พบเพียง 1 สำนวนกับคำศัพท์เรียกอวัยวะ “môi ริมฝีปาก” โดยปรากฏในตำแหน่งที่ 3

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gái thâm môi ²¹ , trai lõi mắt ก๊าย เข้ม โมย, จาย โหล้ย มัด หญิง ดำ ริมฝีปาก, ชาย โปน ตา	ผู้หญิงริมฝีปากดำ ผู้ชายตาโปนจะเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยมอันตราย (Một kinh nghiệm xem tướng người là đàn bà thâm môi, đàn ông lõi mắt là người đảo đẽ, thâm hiểm.) (VT2: 595) (เป็นหนึ่งในการดูลักษณะคน)

1.15 โครงสร้าง ABFA ABFA

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้าง ABFA ABFA เป็นโครงสร้างสมมาตรที่เกิดจาก 8 คำ โดย A ในตำแหน่งที่ 1, 4, 5 และ 8 เป็นคำกริยา B ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 6 เป็นคำนาม F ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 7 เป็นคำเชื่อม “thì ก็” สำนวนที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบนี้พบเพียง 1 สำนวนกับคำศัพท์เรียกอวัยวะคือ “mồm ปาก” ซึ่งปรากฏในตำแหน่งที่ 2

สำนวน	ความหมายของสำนวน
có mồm thì cắp, có nắp thì dầy ก้อ โหม้ม ถี่ กีบ, ก้อ นับ ถี่ เตย มี ปาก ก็ เก็บ, มี ฝา ก็ ปิด	ต้องระมัดระวังในการพูด รักษาคำพูดให้ดี ไม่พูดเมื่อยังไม่คิดให้ถี่ถ้วน ไม่พูดคุยกับคนหลายคน (Phải hết sức cẩn thận, giữ gìn trong lời ăn tiếng nói, không ăn nói lung tung, khéo chuyện với nhiều người.) (VT2: 327)

²¹ ในภาษาเวียดนามการเรียงคำคุณศัพท์หน้าคำนาม หรือเรียงคำนามตามด้วยคำคุณศัพท์ บางครั้งมีความหมายเหมือนกัน แต่บางครั้งมีความหมายต่างกัน

1.16 โครงสร้าง BCFA BCFA

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้าง BCFA BCFA เป็นโครงสร้างสมมาตรที่เกิดจากคำศัพท์ 8 คำ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำนาม C ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 6 เป็นคำคุณศัพท์ F ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 เป็นคำเชื่อม คือคำว่า “thì ก็” ส่วน A ในตำแหน่งที่ 4 และตำแหน่งที่ 8 เป็นคำกริยา สำนวนที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบนี้พบเพียง 1 สำนวน กับคำศัพท์เรียกอวัยวะคือ “luõi ลิ้น” ซึ่งปรากฏในตำแหน่งที่ 1

สำนวน	ความหมายของสำนวน
luõi mềm thì còn, răng cứng thì gầy เหลื่อย เหม้ม ถึ่ ก่อน, รัง กิ่ง ถึ่ ไก่ ลิ้น อ่อน ก็ เหลื่อย, ฟัน แข็ง ก็ หัก	ต้องประพฤติตัวอย่างอ่อนโยน และฉลาดถึงจะได้ประโยชน์ (Cần phải biết xử sự mềm mỏng, khéo léo thì mới có lợi cho mình.) (VT2: 982)

1.17 โครงสร้าง HAB HAB

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบ HAB HAB เกิดจากคำ 6 คำ โดย H ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำปฏิเสธ “không ไม่” และ “chẳng ไม่” A ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำกริยา และ B อยู่ในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 6 เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า สำนวนที่มีโครงสร้างสมมาตรแบบนี้พบเพียง 1 สำนวนกับคำศัพท์เรียกอวัยวะคือ “cỏ cỏ” ซึ่งปรากฏในตำแหน่งที่ 3

สำนวน	ความหมายของสำนวน
không bóp cỏ chẳng lè luõi คง บีบ ไก่ จ้ง แหล่ เหลื่อย ไม่ บีบ cỏ ไม่ แลบ ลิ้น	ต้องกระทำอย่างรุนแรง ต้องบุกจู่โจมคู่ต่อสู้จนยอมแพ้ (Phải hành động mạnh, phải lấn tới đối thủ mới chịu thua.) (VT2: 823)

2. โครงสร้างเปรียบเทียบ

โครงสร้างเปรียบเทียบเป็นโครงสร้างสำนวนที่พบจำนวนน้อยที่สุดเพียง 63 สำนวน ที่เรียกชื่อโครงสร้างนี้ว่า “โครงสร้างเปรียบเทียบ” เนื่องจากมีคำแสดงการเปรียบเทียบปรากฏในสำนวน โดยนักวิชาการชาวเวียดนามจำแนกสำนวนที่มีคำว่า “nhu เช่น, เหมือน, คล้าย” เป็นโครงสร้างเปรียบเทียบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าคำแสดงการเปรียบเทียบที่ปรากฏในสำนวนมีมากกว่านั้น กล่าวคือ พบคำแสดงการเปรียบเทียบ 3 คำคือ “bằng เท่ากัน”, “nhu เช่น, เหมือน, คล้าย” หรือ “hơnกว่า, มากกว่า” ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งโครงสร้างเปรียบเทียบเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “nhu” กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “hơn” และกลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “bằng”

ผลการศึกษาสำนวนอวัยวะบนใบหน้าพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 9 อวัยวะ แต่มีคำเรียกอวัยวะมากกว่า 9 คำ คือ “cỏ, họng คอ”, “đầu หัว”, “khẩu, miệng, mỏ, mõm, mõm ปาก”, “lưỡi ลิ้น”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “môiริมฝีปาก”, “tai หู” และ “tócผม” โดยมีอวัยวะ “mặt หน้า” ปรากฏมากเป็นลำดับแรกพบจำนวน 31 สำนวน รองลงมาคืออวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 10 สำนวน และลำดับสุดท้ายคือ อวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 6 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย”

โครงสร้างเปรียบเทียบกลุ่มนี้เป็นโครงสร้างที่ปรากฏค่าแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบเป็นโครงสร้างย่อย 15 โครงสร้างดังเรียงความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ Bx như By; Bx như B; B như Bx; B như B; A như Ax; C như Bx; A như AxAy; B như Ax; A như Bx; Ax như Ay; B như Bx; Ax như C; Bx như D; CB như Bx; Như BFB โครงสร้างสำนวนกลุ่มนี้ปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะจำนวน 8 อวัยวะคือ “cỏ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “khẩu, miệng, mỏ, mõm, mõm ปาก”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “môiริมฝีปาก”, “tai หู” และ “tócผม” ดังต่อไปนี้

2.1.1 โครงสร้าง Bx như By

โครงสร้าง Bx như By เป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบที่พบจำนวน 12 สำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนามซึ่งเป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า ได้แก่ “mặt หน้า”, “mắt ตา”, “miệng ปาก” และ “tócผม” ส่วน x เป็นส่วนขยาย และค่าแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 3 ส่วน B ในตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนามที่มี y เป็นส่วนขยาย ดังตัวอย่างสำนวนต่อไปนี้

1) สำนวนโครงสร้าง Bx như By ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 8 สำนวน ดังตัวอย่างสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt ngay như chúa tàu nghe kèn หมัด ไง ญื่อ จิ้ว เต่า แจ แก่น หน้า ชื่อ เหมือน เจ้า จิน พัง (เสียง) แคน	หน้าตาตกตะลึง งุนงง เพราะไม่รู้เรื่องอะไรเลย (Mặt ngạc nhiên đến đờ đẫn, dài thuôn ra, do không hiểu biết gì.) (VT2: 1015)
mặt ngày như ngỗng ỉa หมัด เจี้ย ญื่อ หงง เอี้ย หน้า ชื่อ เหมือน น่าน จี๊	หน้าตาเซื่อง ๆ ใจเวลาไม่รู้จะต้องพูดจาโต้ตอบอย่างไร (Vẻ mặt đờ đẫn ngày ngò, không còn biết phản ứng nói năng gì hơn.) (VT2: 1015)

สำนวน

mắt rỏ như tổ ong bầu
 หมัด โหระ ฎือ โต อ้องเบี้ยว
 หน้า พรุน เหมือน รัง ต่อ

mắt tái như gà cắt tiết
 หมัด ต้าย ฎือ ก่า กัด เตี้ยด
 หน้า ซีด เหมือน ไก่ ตัด เลือด

mắt trơ như mắt thót
 หมัด เจอ ฎือ หมัด เท็ด
 หน้า ด่าน เหมือน หน้า เขียง

ความหมายของสำนวน

ผิวหน้าไม่เรียบ เป็นหลุมเป็นบ่อทั่วหน้า ส่วนมากเกิดจากรอยของโรคอีสุกอีใส (Mắt lỗ chỗ đều khắp, thường là vết tích của bệnh đậu mùa.) (VT2: 1017)

หน้าซีดขาว แสดงอาการออกสันขวัญหนี ด้วยหวาดหวั่นเหมือนไก่กำลังจะที่ถูกเชือด (Mắt tái xám, tỏ rõ sự kinh hồn, khiếp đảm ví như mặt con gà đã cắt hết máu.) (VT2: 1017)

หน้าด่านไม่รู้จักอาย (Trơ lì không biết hổ thẹn.) (VT2: 1017)

2) สำนวนโครงสร้าง Bx như By ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน

mắt đỏ như mắt cá chày
 มัด ต่อ ฎือ มัด ก้า ใจ
 ตา แดง เหมือน ตา ปลาบาร์เบล

mắt to như mắt ốc nhồi
 มัด ต่อ ฎือ มัด อ็อก โหญ่ญ
 ตา โต เหมือน ตา หอย โข่ง

ความหมายของสำนวน

ตามีสีแดงเหมือนตาปลาบาร์เบล เปรียบเหมือนสายตาของคนที่กำลังโกรธจัด (Mắt đỏ sọc trông như mắt cá chày.) (VT2: 1015)

ตาโตและนูนออกมาเหมือนหอยโข่ง (Mắt rất to và lồi ra như con ốc nhồi.) (VT2: 1017)

3) สำนวนโครงสร้าง Bx như By ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng ปาก” พบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน

miệng bà đống như lòng chim khướu
 เขี้ยว ป่า ดั่ง ฎือ หล่ง จิม เคี้ยว
 ปาก ร้างทรง เหมือน กรง นกกระราง

ความหมายของสำนวน

ไม่สามารถเชื่อในคำพูดที่เหลวไหลของพวกร้ายทรง (Không thể tin vào lời nói của bọn đống cốt quàng xiên ba hoa bẻm mép.) (VT2: 1015)

4) สำนวนโครงสร้าง Bx như By ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tóc ผม” พบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>tóc xòm như tổ quạ ตีอก เล็ม ฎือ โต้ กวะ ผม รุงรัง เหมือน รัง กา</p>	<p>ผมรุงรังยุ่งเหยิงราวกับรังนกกา (Đầu tóc bù xù, bòm xòm giống như tổ quạ.) (VT2: 1601)</p>

2.1.2 โครงสร้าง Bx như B

โครงสร้างเปรียบเทียบ Bx như B มี B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า ได้แก่ “mặt หน้า”, “mặt ตา” และ “dầuหัว” โดยพบคำเรียกอวัยวะ “mặt หน้า” ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ “mặt ตา” และลำดับสุดท้ายคือ “dầuหัว” ส่วน x ในตำแหน่งที่ 2 เป็นส่วนขยาย และคำแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ในตำแหน่งที่ 3 และมี B ในตำแหน่งที่ 4 เป็นค่านาม

1) สำนวนโครงสร้าง Bx như B ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 8 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>mặt đỏ như gấc หมัด ต้อ ฎือ เก็ก หน้าแดง เหมือน พักข้าว</p>	<p>หน้าแดงเหมือนสีของพักข้าว อาการหน้าแดงเพราะเขินอาย (Mặt đỏ ửng lên như màu quả gấc.) (VT2: 1015)</p>
<p>mặt nằng như chì หมัด หนั่ง ฎือ จี้ หน้าหนัก เหมือน ตะกั่ว</p>	<p>ทำหน้าตึง เจ็บขริม แสดงอาการไม่พอใจ โกรธเคือง (Mặt nằng trịch, lăm lì, tỏ ra bực bội, tức giận.) (VT2: 1016)</p>
<p>mặt nhàn như bì หมัด ญัน ฎือ บี หน้ายับ เหมือน กระจอบ</p>	<p>ทำหน้าบูดเบี้ยวอยู่เพราะเจ็บปวด เหนื่อยล้า หรือโมโห (Mặt nhàn nhó, vì đau đớn, mệt nhọc, hoặc bực tức.) (VT2: 1016)</p>
<p>mặt tươi như hoa หมัด เตื่อย ฎือ ฮวา หน้าสด เหมือน ดอกไม้</p>	<p>หน้าตาสดใส สวยงามน่ารัก (Có vẻ mặt tươi tắn, xinh xắn.) มีความปิติยินดี ตื่นเต้นดีใจ (Vui mừng, phấn khởi.) (VT2: 1017)</p>
<p>mặt vàng như nghệ หมัด หว่าง ฎือ เหงะ หน้าเหลือง เหมือน ขมิ้น</p>	<p>หน้าเหลืองเหมือนสีของขมิ้น เป็นผลเนื่องมาจากการเจ็บป่วยหรือหวาดกลัว (Mặt vàng như màu vàng củ nghệ, do ốm yếu, hay quá sợ hãi.) (VT2: 1017)</p>

2) สำนวนโครงสร้าง Bx như B ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt sắc như dao มัต ซัก ญื่อ ซาว ตา คม เหมือน มีด	สายตาหลักแหลมและว่องไว หรือมักจะเล่นหูเล่นตากับคนอื่น (มักจะเป็นตาของผู้หญิง) (Mắt sắc sảo, tinh nhanh, hay đưa đũa, liếc tinh [thường là mắt của phụ nữ]). (VT2: 1014)

3) สำนวนโครงสร้าง Bx như B ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu (หัว)” พบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu bạc như bông เต้ว บาก ญื่อ บง หัว หอก เหมือน ฝ้าย	สภาพคนของแก่ อายุมากแล้ว ผมหงอกขาวเหมือนดอกฝ้าย (Đã già, cao tuổi, tóc bạc trắng tựa như bông.) (VT2: 492)

2.1.3 โครงสร้าง B như Bx

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ B như Bx พบเป็นจำนวน 12 สำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนามซึ่งเป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบเพียง 4 อวัยวะคือ “đầu หัว”, “mặt หน้า”, “mắt ตา” และ “miệng/ mồm ปาก” มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” ในตำแหน่งที่ 2 ส่วน B ในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนามและมี x ในตำแหน่ง 4 เป็นส่วนขยาย สำนวนโครงสร้าง B như Bx

1) สำนวนโครงสร้าง B như Bx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng/ mồm ปาก” พบจำนวน 4 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
miệng như gầu dai ²² เหมียง ญื่อ เก้ว ซาย ปาก เหมือน ตะกร้าวิดน้ำ	ปากกว้าง แผงความหมายว่า พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย (Miệng to, hàm ý hay nói, hay khóc). (VT2: 1036)

²² “gầu dai” หรือ “gầu dầy” เป็นตะกร้าสานด้วยไม้ไผ่ ตรงส่วนปลายตะกร้ามีเชือกยาวร้อยผูกไว้ด้านละ 2 เส้น รวม 4 เส้น เพื่อให้ผู้ใช้ 2 คนจับปลายคนละข้าง ๆ ละ 2 เส้นสำหรับวิดน้ำเข้าแปลงนาหรือแปลงการเกษตร (VT2: 605)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
miệng như thác nước เหมือน ญื่อ ท้าก เนื่อก ปาก เหมือน น้ำตก	มีความรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง มีความสามารถในการพูดและพูดอะไรก็จะพูดไม่หยุด เปรียบการพูดเหมือนน้ำตกที่ไหลลงมาไม่หยุด (Có kiến thức sâu rộng, uyên bác, có tài ăn nói, nói cái gì cứ nói mãi không hết lời, ví mồm miệng như dòng sông tuôn trào từ trên cao xuống, không ngừng, không nghỉ.) (VT2: 797)
mồm như quạ cái โหม่ม ญื่อ กวาง ก้าย ปาก เหมือน กา ตัวเมีย	คนปากโป้ง ชอบพูดเสียงดัง ด้วยวาจาชั่วร้าย เปรียบเหมือนเสียงร้องของกาตัวเมีย (Nói to, nói quang quác những điều độc ác, ví như quạ cái kêu.) (VT2: 1149)
mồm như sọ gố โหม่ม ญื่อ แส่ว โก ปาก เหมือน ตา ไม้	พูดมากและพูดไม่หยุด ไม่อ่อนโยน (Mồm cứ nói xoàng xoạc ra, không nhẹ nhàng, không dịu dàng.) (VT2: 1149)

2) สำนวนโครงสร้าง B như Bx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt như mắt lợn luộc มัด ญื่อ มัด เหลิ่นหลวก ตา เหมือน ตา หมู ต้ม	ตาขาวซีด เต็มไปด้วยความโหดร้าย ดวงตาขาวซีดเปรียบเหมือนตาของหมูที่ถูกต้ม (Mắt trắng dã, đầy vẻ độc ác, ví như mắt của lợn luộc.) (VT2: 1014) (สังคมเวียดนาม เชื่อว่าคนที่มีความตาขาวมากกว่าตาดำมักจะมึนสับสน)
mắt như mắt rắn ráo มัด ญื่อ มัด รัน ร้าว ตา เหมือน ตา งูสิง	สายตาเหลือบมองแล้วหันไปทางอื่นด้วยความหวาดระแวง ไม่สบสายตาของคนอื่น (Mắt nhìn lăm lét, không thẳng thắn.) (VT2: 1014)
mắt như mắt thầy bói มัด ญื่อ มัด ถ่อย บ้อย ตา เหมือน ตา หมอดู	ตาที่มองอะไรก็ไม่เห็น ตาที่มองไม่เห็นราวกับหมอดูตาบอด (Mắt không nhìn thấy gì, ví như mắt thầy bói mù lòa.) (VT2: 1014) (การมองเห็นไม่กว้างไกลหรือไม่มีวิสัยทัศน์)

3) ส่วนนโครงสร้าง B như Bx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 3 ส่วนน ดังนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
đầu như búa bổ เดื่อ ฎื่อ บัว โป หัว เหมือน ขวาน ทูบ	ปวดหัวรุนแรงเหมือนถูกขวานจาม (Đầu nhức như có nhát búa bổ vào đầu.) (VT2: 495)
đầu như quạ đánh เดื่อ ฎื่อ กะ เต็ญ หัว เหมือน กา ตี	ผมยุ่งเหยิงรุงรัง (Đầu tóc rối bời, tơi tả.) (VT2: 495)
đầu như trái ké ²³ เดื่อ ฎื่อ จ้าย แก็ หัว เหมือน ผลกระชับ	ผมยุ่งเหยิงไม่เรียบร้อย (Đầu tóc bù xù, không gọn gàng.) (VT2: 495)

4) ส่วนนโครงสร้าง B như Bx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 ส่วนน ดังนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
mặt như gà cắt tiết หมัด ฎื่อ ก่า กัด เต็ยด หน้า เหมือน ไก่ ตัด เลือด	หน้าซีดขาวด้วยความกลัวอย่างมาก รวกับหน้าไก่ที่โดนเชือดจนเลือดไหลออกหมด (Mặt tái xám do quá sợ hãi, khiếp đảm, ví như vè mặt của gà đã cắt hết tiết.) (VT2: 1016)
mặt như mặt mo หมัด ฎื่อ หมัด มอ หน้า เหมือน หน้า กาบหมาก	หน้าด้านไม่รู้ละอายใจต่อการกระทำอันชั่วช้าของตน (Mặt trơ lì không biết hổ thẹn về những việc làm xấu xa của mình.) (VT2: 1016)

²³ “trái ké” ในภาษาไทยคือ “กระชับ” เป็นไม้ล้มลุกชนิด *Xanthium indicum* K. Koenig ex Roxb. ในวงศ์ Compositae มักขึ้นเป็นวัชพืชในทุ่งนาและริมน้ำ ลำต้นและใบคาย ใบมนเว้า ขอบจัก โคนใบแหลม ดอกเล็ก รวมเป็นกระจุกแน่น ผลรี ยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร มีหนามปลายงอทั่วทั้งผล รากหอมอ่อน ๆ ใช้ออบผ้าได้ บางส่วนของไม้นี้ใช้เป็นยาได้ แต่ทั้งต้นเป็นพิษต่อปศุสัตว์, ชีครอก หรือ ชี้อัน ก็เรียก. (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 27)

2.1.4 โครงสร้าง A như Ax

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ A như Ax พบจำนวน 5 ส่วนน โดย A ในตำแหน่งที่ 1 และในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำกริยา คำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2 และมี x ในตำแหน่งที่ 4 เป็นส่วนขยาย มีคำศัพท์เรียกอวัยวะคือ “tai หู” และ “họng คอ” โดยคำเรียกอวัยวะ “tai หู” ปรากฏมากที่สุดจำนวน 4 ส่วนน คำศัพท์เรียกอวัยวะ “họng คอ” พบเพียง 1 ส่วนน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
nghe như dấm vào tai แง ญื่อ เต็ม หว่าว ตาย ฟัง เหมือน ต่อย เข้า หู	ฟังด้วยความอึดอัดเนื่องจากผู้พูดมีปัญหาในการสื่อสาร (Nghe với cảm giác khó chịu, khó tiếp thu, thường chỉ do cách nói, cách đặt vấn đề không khéo léo, thiếu tế nhị có vẻ ngang gàn.) (VT2: 1108)
nghe như rót vào tai แง ญื่อ รือต หว่าว ตาย ฟัง เหมือน เท เข้า หู	ฟังรับหู สื่อสารเข้าใจ เพราะมีวิธีการพูดที่อ่อนโยน น่าฟัง และน่าเชื่อถือ (Cảm giác rất dễ nghe và rất dễ tiếp thu, do có cách nói nhẹ nhàng, hấp dẫn, đầy thuyết phục.) (VT2: 1108)
nói như (mật) rót vào tai น้อย ญื่อ (เหมิด) รือต หว่าว ตาย พูด เหมือน (น้ำผึ้ง) เท เข้า หู	การพูดที่ชัดเจนด้วยน้ำเสียงที่อ่อนหวาน ดึงดูดเมื่อได้ฟัง (Nói rành rọt bằng giọng nói ngọt ngào dịu dàng có sức thuyết phục, cuốn hút khi nghe.) (VT2: 1195) (พูดอย่างชัดเจนด้วยน้ำเสียงที่ไพเราะ นุ่มนวล โน้มน้าวใจและดึงดูดใจผู้ฟัง)
nói như dấm vào tai น้อย ญื่อ เต็ม หว่าว ตาย พูด เหมือน ต่อย เข้า หู	การพูดเสียงดังมากไปหรือว่าพูดตามอำเภอใจ แย้งกับความคิดของผู้อื่น ทำให้ไม่สามารถฟังได้หรือยอมรับได้ (Nói to tiếng hoặc nói ngang ngược, trái với ý người khác nên khó tiếp thu, khó chấp nhận được.) (VT2: 1195) (พูดแรง ๆ ชัดใจผู้อื่น ยกแก่การทำ ความเข้าใจ)
nói như móc họng น้อย ญื่อ มีอก ห่อง พูด เหมือน ล้วง คอ	พูดจาด้วยคำพูดเหน็บแนม เสียดสี ต่ำทออย่างรุนแรง กล่าวหาใส่ร้าย (Nói bằng những lời lẽ cạnh khỏe, nhiếc móc, xỉ vả cay độc.) (VT2: 1195)

2.1.5 โครงสร้าง C như Bx

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ C như Bx พบจำนวน 4 ส่วน โดย C ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำคุณศัพท์ ตามด้วยคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2 และมี B ในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนาม ส่วน x ในตำแหน่งที่ 4 เป็นส่วนขยาย ส่วนโครงสร้างเปรียบเทียบแบบนี้สามารถพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าได้ทั้งในตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 4 โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะที่พบคือ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 ส่วน และ “taiหู” พบจำนวนส่วน 1 ส่วน ดังนี้

ส่วน	ความหมายของส่วน
trơ như đầu chó đá เจอ ฎือ เต๋ จ้อ ต้า ด้าน/ แข็ง เหมือน หัวสุนัข หิน	ตื้อด้าน หรือมีลักษณะเงามัน (Trơ lì, nhìn bóng.) (VT2: 1665)
lì như tiền chi ²⁴ hai mặt หลี่ ฎือ เตียน จี่ ฮาย หมัด เรียบ เหมือน เงินเรียบ สอง หน้า	ตื้อตึง ไม่พูดไม่จา (Trơ lì, không nói không rằng.) (VT2: 923)
trơ như mặt thót เจอ ฎือ มัด เต็ด ด้าน เหมือน หน้า เขียว	ตื้อด้าน ไม่รู้จักอาย (Trơ lì, không biết hổ thẹn.) (VT2: 1665)
tàng háng như chó cụt tai เต็ง เหิง ฎือ จ้อ กุด ตาย งงวย เหมือน หมา ขาด หู	อาการใจลอย อารมณ์เสียเพราะทุกเรื่องที่เกิดขึ้นไม่เป็นตามที่คาดไว้ล่วงหน้า (Ngó người ra, cụt húng đột ngột vì mọi chuyện xảy ra không đúng như dự đoán, mong muốn của mình.) (VT2: 39)

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบโครงสร้างเปรียบเทียบ “như (เช่น, เหมือน, คล้าย)” อื่น ๆ ที่มีจำนวนไม่เกิน 3 ส่วนต่อ 1 โครงสร้าง ดังนี้

2.1.6 โครงสร้าง A như AxAy

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ A như AxAy มีจำนวนคำที่แน่นอน 6 คำ พบจำนวน 3 ส่วน โดย A ในตำแหน่งที่ 1 ตำแหน่งที่ 3 และตำแหน่งที่ 5 เป็นคำกริยา มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2 ส่วน x และ y ในตำแหน่งที่ 4 และตำแหน่งที่ 6 เป็นส่วนขยาย

²⁴ หมายถึงเงินเหรียญที่ใช้มานานมากจนทั้ง 2 ด้านเรียบและมองไม่เห็นลวดลายของเหรียญ

โดยมีคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏเพียงอวัยวะเดียวเท่านั้นคือ “mặt หน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 6 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chúi như tát nước vào mặt จี้ย ฎือ ต้าต เนื่อก หว่าว หมัด ด่า เหมือน สาดน้ำ เข้า หน้า	ด่าทอต่อว่าต่อ ๆ กันด้วยคำกล่าวหาใส่ร้าย (Chúi thậm tệ, liên hồi với lời lẽ cay độc.) (VT2: 315)
mãng như tát nước vào mặt มั่ง ฎือ ต้าต เนื่อก หว่าว หมัด ด่า เหมือน สาดน้ำ เข้า หน้า	ด่าร้าย ๆ ต่อเนื่องกัน ไม่ให้ทันย้อนถาม หรืออธิบาย (Mãng chúi xa xả, tới tấp, không để cho kịp hỏi lại.) (VT2: 1013)
nói như đổ mè ²⁵ vào mặt น้อย ฎือ โด้ แหม หว่าว หมัด พูด เหมือน เทข้าวหมัก เข้า หน้า	พูดหรือด่าทอใส่หน้าแบบสาดเสียเทเสียอย่างไม่วีหน้า (Nói xa xả, chúi mắng, xỉ vả một cách thậm tệ, nhục nhã.) (VT2: 1196)

2.1.7 โครงสร้าง B như Ax

โครงสร้างเปรียบเทียบ B như Ax พบจำนวน 3 สำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนามที่เป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า ตามด้วยคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2 ส่วน A ในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำกริยา และมี x ในตำแหน่งที่ 4 เป็นส่วนขยาย โดยคำศัพท์ที่เรียกอวัยวะที่พบคือ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 สำนวน และ “mặt ตา” พบจำนวน 1 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt như đổ chàm หมัด ฎือ โด้ จ้ำม หน้า เหมือน เท สีคราม	หน้าซีดขาวเหมือนสีครามเพราะกลัวมาก (Mặt tái xanh, tái xám như màu chàm, do kinh sợ, khiếp đảm.) (VT2: 1016)
mặt như dưa dằm หมัด ฎือ เตื่อ ต้าม หน้า เหมือน ส่ง งานศพ	หน้าเหี่ยวโศกเศร้า เหมือนหน้าของคนที่ร่วมงานศพ (Mặt buồn ủ rũ, giống như vẻ mặt của người dưa dằm tang.) (VT2: 1016)
mặt như xát ót มัด ฎือ ซ้ำด เอ็ด ตา เหมือน ทา พริก	แสบตา เปรียบเหมือนถูเอาพริกมาทา (Mặt cay xè, ví như bị xát ớt.) (VT2: 1014)

²⁵ ข้าวหมักมีลักษณะคล้ายโฉก มีรสเปรี้ยวใช้สำหรับการประกอบอาหาร

2.1.8 โครงสร้าง A như Bx

โครงสร้างเปรียบเทียบ A như Bx พบสำนวนที่มีโครงสร้างแบบนี้จำนวน 2 สำนวน โดย A ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำกริยา คำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2 ส่วน B ในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนามที่เป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะ ส่วน x ในตำแหน่งที่ 4 เป็นส่วนขยาย โดยพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 2 อวัยวะคือ “mỏปาก” และ “mặtหน้า” ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
nhăn như mặt hổ phù ยิ้ม ญ้อ หมัด โห ฝู ย่น เหมือน หน้า ตรา รูปหน้าเสือ	ขมวดคิ้ว ทำหน้าถ่มทิ้งด้วยความโกรธจนถึงขั้นดุร้ายราวกับหน้าเสือในภาพวาดและรูปปั้น (Mặt mày nhăn nhúm lộ vẻ cău giận, đến mức dữ tợn, ví như mặt hổ phù trong tranh tượng.) (VT2: 1154) (ซึกสีหน้าด้วยความโกรธ)
ăn như mỏ khoét อั้น ญ้อ หมอ แควัด กิน เหมือน ปาก ชูด	กินมากและกินตลอดเวลา กินเท่าใดก็ไม่อิ่ม (Ăn nhiều và luôn miệng, bao nhiêu cũng không vừa.) (VT1: 17; VT2: 39)

2.1.9 โครงสร้าง Ax như Ay

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ Ax như Ay พบจำนวน 2 สำนวน โดยมี Ax และ Ay เป็นกริยาวลีที่มีคำกริยาที่มี A เป็นคำกริยาและ x, y เป็นส่วนขยาย มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ปรากฏคั่นกลางระหว่าง Ax และ Ay โครงสร้างสำนวนนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏเพียงอวัยวะเดียวคือ “mặtหน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
giở mặt như giở bàn tay เสอ หมัด ญ้อ เสอ บ่าน ไต เปิด หน้า เหมือน เปิด ฝ่า มือ	ไม่รักษาคำมั่นสัญญา วันนี้นับแบบหนึ่งวันหน้าอีกแบบ (Sống lật lọng, hay tráo trở, nay thế này, mai thế khác.) (VT2: 645)
lật mặt như trở bàn tay เหลิด หมัด ญ้อ เจ้อ บ่าน ไต พลิก หน้า เหมือน พลิก ฝ่า มือ	เปลี่ยนท่าทีจากดีเป็นร้ายอย่างรวดเร็ว (Thay đổi thái độ từ tốt sang xấu một cách nhanh chóng.) (VT2: 907)

2.1.10 B như BHx

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ B như BHx พบเพียง 1 สำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนามที่เป็นคำเรียกอวัยวะ คำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 2

H เป็นคำปฏิเสธ และ x เป็นส่วนขยาย คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบในโครงสร้างแบบนี้มีเพียงคำว่า “mắt ตา”

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt như mắt không đong tú มัต ฎือ มัต คง ต่ง ตือ ตา เหมือน ตา ไม่(มี) ลูกตาดำ	ไม่เห็นอะไร ตาเปรียบเทียบเหมือนไม่มีลูกตาดำ (Không nhìn thấy gì, ví như mắt không có con người [đòng tú].) (VT2: 1014)

2.1.11 โครงสร้าง Ax như C

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ Ax như C พบเพียง 1 สำนวน โดยมี A ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำกริยา ส่วน x ในตำแหน่งที่ 2 เป็นส่วนขยายซึ่งเป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบเพียงคำว่า “mắt ตา” คำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ในตำแหน่งที่ 3 ส่วน C ในตำแหน่งที่ 4 เป็นคำคุณศัพท์

สำนวน	ความหมายของสำนวน
có mắt như mù กือ มัต ฎือ หมู มี ตา เหมือน บอด	ตามองไม่เห็นหรือไม่มีความสามารถรับรู้ ไม่สามารถพบเห็นความจริงได้ (Không thấy hoặc không có khả năng nhìn nhận, phát hiện ra sự thật.) (VT2: 327)

2.1.12 โครงสร้าง Bx như D

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ Bx như D พบเพียง 1 สำนวน โดย Bx ในตำแหน่งที่ 1 และ x ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำนามที่เป็นส่วนขยาย โดยมีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า “khẩu ปาก” ปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ส่วน D ในตำแหน่งที่ 4 เป็นคำบอกจำนวน และคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ปรากฏคั่นกลางระหว่าง Bx และ D

สำนวน	ความหมายของสำนวน
khẩu tâm như nhất เขิว เติม ฎือ ฎือด ปาก ใจ เหมือน หนึ่ง	ซื่อสัตย์ การพูดการคิด และการกระทำเป็นแบบเดียวกัน ไม่ผิดเพี้ยน ไม่แตกต่าง (Trung thực, nói, nghĩ và làm thống nhất, không khác lệch, trái ngược.) (VT2: 797)

2.1.13 โครงสร้าง CB như Bx

โครงสร้างแบบเปรียบเทียบ CB như Bx พบเพียง 1 สำนวน โดย C เป็นคำคุณศัพท์เป็นส่วนขยายของ B ที่เป็นคำนามเรียกอวัยวะบนใบหน้า มีคำแสดงการเปรียบเทียบ “như” ใน

ตำแหน่ง 3 ส่วน Bx ประกอบด้วยคำนามและส่วนขยาย โดยพบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งที่ 2 เพียงอวัยวะเดียว “mặt หน้า”

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đực mặt như ngỗng ỉa ²⁶ ตึก หมัด ฎือ หง เอี้ย ด้าน หน้า เหมือน ห่าน ชี้	หน้าแสดงอาการตกตะลึง เพราะแปลกใจมากหรือกระวนกระวายไม่รู้ว่าจะพูดหรือจัดการอย่างไรให้เหมาะสม (Mặt ngẩn ra, đờ ra do quá xa lạ hoặc lúng túng chưa biết nói sao, xử lý thế nào cho phải.) (VT2: 569)

2.1.14 โครงสร้าง Như BFB

โครงสร้าง Như BFB เป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบที่พบจำนวน 1 สำนวน โครงสร้างนี้ขึ้นต้นด้วยคำแสดงการเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” มี B ในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม โดยพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียงคำเดียวคือ “môi ริมฝีปาก” ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 และ 4 ส่วน F ในตำแหน่งที่ 3 เป็นคำเชื่อม

สำนวน	ความหมายของสำนวน
như môi với răng ฎือ โมย เว้ย รัง เหมือน ปาก กับ ฟัน	มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างองค์ประกอบซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Quan hệ khăng khít gắn bó giữa các yếu tố, không thể tách rời nhau được.) (VT2: 1185) (ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดแนบแน่น)

2.2 กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “hơnกว่า, มากกว่า”

โครงสร้างเปรียบเทียบแบบนี้เป็นโครงสร้างที่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ “hơnกว่า, มากกว่า” งานวิจัยนี้พบโครงสร้างแบบนี้ 3 แบบย่อยคือ โครงสร้าง Ax hơn Ay, Bx hơn B และ Bx hơn By โดยปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะ 4 อวัยวะคือ “đầu หัว”, “lưỡi ลิ้น”, “mắt ตา” และ “mặt หน้า” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 โครงสร้าง Ax hơn Ay

โครงสร้าง Ax hơn Ay เป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบที่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ “hơnกว่า, มากกว่า” ในตำแหน่งที่ 3 โดยมี A ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็น

²⁶ อีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันคือ “nghệt **mặt** như ngỗng ỉa (เหงด หมัด ฎือ หง เอี้ย)” มีความหมายแต่คำว่า “เงอะงะ หน้า เหมือน ห่าน ชี้” (VT2: 1110)

คำกริยา และมี x ในตำแหน่งที่ 2 และ y ในตำแหน่งที่ 5 เป็นส่วนขยาย พบสำนวนที่มีโครงสร้างแบบนี้เพียง 1 สำนวนปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ “mặt หน้า” ในตำแหน่งที่ 2

สำนวน

lại **mặt** hơn ăn cưới
หลาย หมด เสิน อัน เกื้อย
ย่อน หน้า กว่า กิน งานแต่งงาน

ความหมายของสำนวน

ส่วนเสริมแต่ใช้เงินมากกว่างานส่วนหลัก เปรียบเหมือนการใช้เงินในพิธีเยี่ยมค่านับหลังงานแต่งงานมากกว่าเงินที่ใช้ในงานแต่งงาน (Phần phụ lớn hơn, tốn kém hơn phần chính, ví như chi phí cho lễ lại mặt sau ngày cưới còn nhiều hơn cả những chi phí trong lễ cưới.) (VT2: 867)

2.2.2 โครงสร้าง Bx hơn B

โครงสร้าง Bx hơn B เป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบที่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ “hơn กว่า, มากกว่า” ในตำแหน่งที่ 3 โดยมี B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และมี x ในตำแหน่งที่ 2 เป็นส่วนขยาย พบสำนวนโครงสร้างแบบนี้เพียง 2 สำนวนกับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ “lưỡi ลิ้น” และ “mặt หน้า” ในตำแหน่งที่ 1

สำนวน

Lưỡi sắc hơn guom
เหลียว ซัก เสิน เกื่อม
ลิ้น คม กว่า กระบี่

ความหมายของสำนวน

คำที่พูดออกจากปากนั้นโหดร้ายที่สุด (Lời nói, mồm miệng độc địa.) (VT2: 982)

con **mắt** to hơn cái bụng
กอน มัด ตอ เสิน ก้าย บุง
ดวง ตา ใหญ่ กว่า ท้อง

ไม่สามารถกะปริมาณเพื่อจัดเตรียมอาหาร จึงเตรียมเผื่อไว้มากเกินไปเพราะกลัวไม่พอ [ถึงแม้ในความเป็นจริงจะพอหรือมากเกินไปแล้ว] (Không có khả năng định lượng khẩu phần nên khi chuẩn bị bữa ăn chỉ lo thiếu [dù đã đủ hoặc nhiều rồi].) (VT2: 569)

2.2.3 โครงสร้าง Bx hơn By

โครงสร้าง Bx hơn By เป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบที่ปรากฏคำแสดงการเปรียบเทียบ “hơn กว่า, มากกว่า” ในตำแหน่งที่ 3 โดยมี B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 เป็นคำนาม และมี x ในตำแหน่งที่ 2 และ y ในตำแหน่งที่ 5 เป็นส่วนขยาย พบเพียงคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ **đầu หัว**” ในโครงสร้างสำนวนแบบนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>đầu gà hơn đuôi trâu เด็ด กว่า ไก่ ดวย เจ็ด หัว ไก่ (ดี)กว่า หาง ควาย</p>	<p>ถึงแม้จะมีตำแหน่งที่ต่ำต้อย อยู่ในตำแหน่งที่ไม่มีเกียรติ แต่มีเงินเดือน มีความเป็นอิสระ มีสิทธิ์ตัดสินใจด้วยตัวเองดีกว่าคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง มีชื่อเสียงแต่ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น (Tuy chỉ ở chức vụ thấp, nơi không được coi là danh giá lắm, nhưng bổng lộc, được tự do, có quyền tự quyết vẫn hơn chức vụ cao, nơi làm có danh tiếng mà ít bổng lộc, lại phụ thuộc vào nhiều người khác.) (VT2: 493) (มีอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ตนเองต้องการ)</p>

2.3 กลุ่มโครงสร้างเปรียบเทียบ “bằng เท่ากัน”

โครงสร้างเปรียบเทียบแบบนี้เป็นโครงสร้างที่ปรากฏค่าแสดงการเปรียบเทียบ “bằng เท่ากัน” งานวิจัยนี้พบโครงสร้างแบบนี้เพียง 1 โครงสร้างคือ โครงสร้าง B bằng Bx และพบเพียง 1 สำนวนเท่านั้น โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 เป็นคำนาม และมี x ในตำแหน่งที่ 4 เป็นส่วนขยาย มีคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียงคำเดียวคือ “mặt หน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 1

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>mặt bằng ngón tay chèo หมัด บัง งอน ไต่ แจ๋ว หน้า เท่า นิ้วมือ ไขว้</p>	<p>ใบหน้าเล็ก ผอมทืดเข้า (Mặt nhỏ, gầy quắt lại.) (VT2: 1015)</p>

3. โครงสร้างอสมมาตร

โครงสร้างอสมมาตรเป็นโครงสร้างสำนวนที่พบจำนวน 272 สำนวน สาเหตุที่เรียกโครงสร้างแบบนี้ว่า “โครงสร้างอสมมาตร (Non - symmetrical idioms)” เนื่องจากมีความหมายเฉพาะสามารถจัดเป็นสำนวนได้ และเมื่อเทียบกับโครงสร้างแบบสมมาตร โครงสร้างแบบนี้ไม่มีส่วนใดในโครงสร้างที่เกิดซ้ำกัน

นักวิชาการชาวเวียดนาม เช่น Đặng Nguyễn Giang (2018) ได้จำแนกโครงสร้างสำนวนภาษาเวียดนามในกลุ่มนี้เป็น 2 กลุ่ม คือ โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นวลี และโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยค โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นวลีแบ่งได้ตามประเภทของวลีได้เป็น 3 โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี (Non - symmetrical idioms as verb phrases) โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลี (Non - symmetrical idioms as noun phrases) และโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี (Non - symmetrical idioms as adjective phrases) ส่วนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็น

ประโยคแบ่งตามประเภทของประโยคเป็น 3 โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียว (Non - symmetrical idioms as simple sentence) โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความรวม (Non - symmetrical idioms as compound sentence) และโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความซ้อน (Non - symmetrical idioms as complex sentence)

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามที่ศึกษาพบว่า มีโครงสร้างแบบอสมมาตรเช่นเดียวกัน โดยพบทั้งสำนวนโครงสร้างอสมมาตรแบบวลี และสำนวนโครงสร้างอสมมาตรแบบประโยค ทั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ใช้อักษรย่อ A แทนส่วนหลัก และ B แทนส่วนประกอบเหมือนที่นักวิชาการชาวเวียดนามใช้ แต่จะวิเคราะห์โดยใช้อักษรย่อต่าง ๆ แทนหมวดคำ ส่วนขยาย และประเภทวลีเหมือนที่วิเคราะห์โครงสร้างแบบสมมาตรและโครงสร้างแบบเปรียบเทียบ

ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏในโครงสร้างแบบอสมมาตรพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าครบทั้งหมดจำนวน 22 คำ คือ “cổคอ”, “đầuหัว”, “gáy ต้นคอ”, “họngคอ”, “khẩuปาก”, “lông màyคิ้ว”, “lưỡiลิ้น”, “máแก้ม”, “mắtตา”, “mặtหน้า”, “mépริมฝีปาก”, “miệngปาก”, “mỏปาก”, “môiริมฝีปาก”, “mồmปาก”, “mũiจมูก”, “nanhเขี้ยว”, “răngฟัน”, “râuหนวด/เครา”, “taiหู” และ “tócผม” โดยคำว่า “mắtตา” ปรากฏมากเป็นลำดับแรกพบจำนวน 63 สำนวน รองลงมาคืออวัยวะ “mặtหน้า” พบจำนวน 60 สำนวน และลำดับสุดท้ายคือ อวัยวะ “khẩu, miệng, mỏ, môi, mồmปาก” พบจำนวน 39 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลีเป็นโครงสร้างสำนวนที่พบมากที่สุดจำนวน 115 สำนวน เป็นโครงสร้างที่มีคำกริยาเป็นส่วนหลักและมีส่วนขยายต่าง ๆ ประกอบกันเป็นกริยาวลีสามารถแยกได้ 14 โครงสร้างย่อย ได้แก่ AB; ABx; Ax; AxVP; AVP; AxCy; AxS; APP; AxPP; AxCBy; AxEDy; ANP; AxNP และ HVP ส่วนคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบในโครงสร้างสำนวนแบบนี้พบเกือบทั้งหมดยกเว้น 2 อวัยวะเท่านั้นคือ “(lông) màyคิ้ว” และ “tránหน้าผาก” โดยคำเรียกอวัยวะที่พบมากที่สุด 4 ลำดับแรกคือ “mặtตา” พบ 26 สำนวน รองลงมาคือ “mặtหน้า” พบจำนวน 22 สำนวน “cổคอ” พบจำนวน 13 สำนวน และ “mũiจมูก” พบจำนวน 12 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 โครงสร้าง AB

โครงสร้าง AB เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่มี A ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำกริยา ส่วน B ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำนาม พบการปรากฏของคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเกือบครบทุกอวัยวะยกเว้น

“má ګั่ม”, “lòng mạy ګั้ว” และ “trán หน้ำผาก” คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ “cỏ ๓” และ “mắt ๓” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ส่วนนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “cỏ/ họng ๓” พบจำนวน 11 ส่วนน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
bóp cỏ บ็อบ ๓ บ็บ ๓	กดช็อย่างไรปรานี เอาเปรียบคนอื่นมากเกินไป (Hà hiếp tàn nhấn, bóc lột quá đắng.) (VT1: 148; VT2: 199)
cắt cỏ กั้ด ๓ ตัด ๓	ราคาหรือดอ๓เบ็ยสูงมากเกินไป (Giá cả, lãi suất quá cao đến mức tàn nhấn, đắng sợ.) (VT2: 203)
chặn họng จั้น ๓ กั้น ๓	ชั้ดขวาง ๓ไม่ให้พูดสิ่งท็อยากพูดหรือแทรกแซงไม่ให้พูดออกมาทັ้หมด (Ngặn chặn không cho nói ra điều địnห nói hoặc không để cho nói hết ý.) (VT1: 174; VT2: 238)
đám họng เด็ม ๓ แ๓ง ๓	ใช้คำพูดยั้วให้โมโห (Chọc tức, thường bằng lời nói.) (VT1: 374; VT2: 488)
è cỏ แ่อ ๓ โก่ง ๓	ใช้แรงท้งานที่หนักเกินไป (Phải đem hết sức lực ra làm việc quá nặng.) ต้องแบกรับภาระหรืองานที่หนักเกินไป ลำบากและตรงกันข้ามกับความต้องการของตน (Phải gánh chịu một sự việc quá cục nhọc, vất vả, hoàn toàn trái với ý muốn.) (VT1: 456; VT2: 577)

2) ส่วนนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ๓” พบจำนวน 11 ส่วนน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวน	ความหมายของสำนวน
mở mắt เหมย มัด ลឹม ตา	เห็นและรับรู้ความผิดพลาดของตัวเอง (Thấy được nhận thức sai lầm, tỉnh ngộ.) (VT1: 816; VT2: 1058)
nháy mắt ญัย มัด กระพริบ ตา	ช่วงเวลาสั้น ๆ เหมือนเพียงกระพริบตาเดียว (Khoảng thời gian rất ngắn tựa như chỉ kịp nháy mắt.) (VT1: 895; VT2: 1153)
nhảm mắt ญ้ม มัด หลับ ตา	ตาย (Chết.) ทำเหมือนไม่รู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับความจริงบางอย่าง (Làm như không biết gì cả về một sự thật nào đó.) (VT1: 896; VT2: 1154)
nút mắt นืด มัด ร้าว ตา	เพิ่งลឹมตา เพิ่งเกิด ใช้หมายถึงคนที่ยังเป็นเด็กมาก (Mới mở mắt, vừa mới sinh ra, thường dùng để nói người còn quá trẻ.) (VT1: 947; VT2: 1215)
vạch mắt แหวก มัด เปิด ตา	(ทำให้) เห็นและเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง (Làm cho hiểu rõ điều hay lẽ phải, dạy bảo.) (VT2: 1736)

3) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 10 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
lên mặt เลน หมัด ขึ้น หน้า	แสดงความอหังการดูถูกคนอื่น (Tỏ ra kiêu căng coi thường người khác.) (VT1: 711)
mặt mặt เม็ด หมัด หาย หน้า	ไปไหนไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็นหน้า (Đi biệt đầu, không ai thấy mặt đầu cả hàm ý trách mắng.) ไม่มีศักดิ์ศรีและความน่าเชื่อถือ (Không còn thể diện, uy tín gì nữa.) (VT1: 788; VT2: 1020)
mở mặt เหมย หมัด เปิด หน้า	สามารถภูมิใจในตัวเองเหมือนกับคนอื่น (Có thể ít nhiều hãnh diện được với mọi người.) (VT1: 816)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
qua mắt กวาด ข้าม หน้า	เพิกเฉย ไม่ขอความคิดเห็น หรือไม่แจ้งให้ทราบ แสดงกิริยา ดูถูกคนอื่น (Lờ đi không hỏi ý kiến hoặc không cho biết, tỏ ra coi thường.) (VT1: 1008; VT2: 1280)
ra mắt รา ออก หน้า	แสดงออกอย่างชัดเจน ไม่ปกปิดอะไร (Tỏ rõ ra, không che đậy giấu giếm gì.) (VT1: 1035; VT2: 1315)

4) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mũi จมูก” พบจำนวน 6
สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bóp mũi บีบ บีบ จมูก	กลั้นแก๊สได้ง่ายดาย (Bắt nạt một cách dễ dàng.) (VT1: 95; VT2: 135)
cản mũi ก้าน ขวาง จมูก	ขัดขวาง สร้างอุปสรรค (Ngăn cản, gây trở ngại.) (VT2: 185)
cuời mũi เกี้ยว หัวเราะ (ออก) จมูก	หัวเราะแบบเหม่อปากและเสียงขึ้นจมูก แสดงกิริยาดูถูก (Cuời ngậm miệng, phát ra một vài tiếng bằng đường mũi, tỏ ý khinh thường.) (VT1: 292; VT2: 376)
dắt mũi ยัด จูง จมูก	รั้งไว้ ควบคุม บังคับให้รับใช้ เชื่อฟังและทำตาม (Níu kéo, điều khiển, bắt phải phục tùng, tuân thủ mà làm theo, nghe theo.) (VT1: 308; VT2: 396)
xỏ mũi สอด เจาะ จมูก	เอาเชือกสอดจมูกวัวควายเพื่อจูงไป ใช้ในกรณีที่ตั้งการ หรือควบคุมคนอื่นได้ง่าย (Luồn thừng vào mũi trâu bò để dắt đi; dùng để ví trường hợp sai khiến, điều khiển một cách quá dễ dàng.) (VT1: 1461; VT2: 1817)

5) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cấm đầu กั้ม เดี้ยว กั้ม หัว	กั้มหัวทำอะไรอย่างหมกหมุ่น ไม่สนใจกับสิ่งภายนอก (Cúi đầu xuống làm một việc gì đó mãi miết, không để ý đến xung quanh.) ไม่มองไม่เห็น ไม่คิดให้ตี่จึ้งทำตามคำพูดของผู้อื่น (Mù quáng, thiếu suy nghĩ mà nghe theo lời người khác.) (VT1:148; VT2: 199)
cúi đầu ก๊วย เดี้ยว กั้ม หัว	ยอมจำนน ยอมแพ้ หมดทางสู้ (Khuất phục, chịu đầu hàng, chịu thua.) (VT2: 365)
đăm đăm เด็ม เดี้ยว ชน หัว	ทำงานที่มีความเสี่ยง หรือหมกมุ่นทำงาน และไม่ได้สนใจสิ่งอื่นรอบตัว (Lao vào những công việc một cách liều lĩnh hoặc tập trung quá mà không còn biết đến cái khác.) (VT2: 492)

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรแบบ AB ที่ปรากฏอวัยวะบนใบหน้าอื่น ๆ ที่พบเพียงจำนวน 1 2 สำนวนเท่านั้นดังนี้

6) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng ปาก” พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
sẩy miệng เสี้ย เขม็ียง หลุด ปาก	หลุดปากพูดออกมาในเรื่องที่ไม่ควรพูด (Lỡ miệng nói ra điều không nên nói mà không kịp giữ lại.) (VT2: 1371)
tra miệng จา เขม็ียง แทรก ปาก	พูดแทรกในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน (Nói chen, nói ngang vào những chuyện không liên quan đến mình.) (VT2: 1619)

7) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mép ริมฝีปาก” พบจำนวน 2 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
múa mép มั่ว แม่บ แกว่ง रिमฝีปาก	พูดมั่ว พูดอวดอ้าง (Ăn nói ba hoa, khoác lác.) (VT1: 820)
nói mép น้อย แม่บ พูด रिमฝีปาก	ทำเป็นพูดเก่งและคล่องแคล่ว ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น (Nói nhiều và khéo, nhưng chỉ là lời nói ở ngoài miệng chứ trên thực tế thì không phải vậy.) (VT2: 1194)

8) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “râu หนวด/ เครา” พบจำนวน 2 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
lên râu เลน เริว ขึ้น หนวด	แสดงความภูมิใจในตัวเอง อวดเก่งอวดดี (Tỏ ra hãnh diện, kiêu căng.) (VT2: 919)
quặp râu กวบ เริว งอ หนวด	(ผู้ชาย) กลัวภรรยา (Có tính sợ vợ.) (VT2: 1295)

9) สำนวนโครงสร้าง AB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” “tóc ผม” พบอวัยวะละ 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
ngứa tai แฉื้อ ตาย คัน หู	รู้สึกหงุดหงิดโมโหเมื่อได้ยินเรื่องที่ไม่ถูกต้อง (Cảm thấy bực dọc khó chịu khi nghe thấy điều sai trái.) (VT1: 882; VT2: 1139)
thay mái tóc ไท ม้าย ตีอก เปลี่ยน เรือน ผม	แก่แล้ว ผมบนหัวหงอกขาวหมดแล้ว (Đã già, khi mái tóc đã bạc trắng.) (VT2: 1471)

3.1.2 โครงสร้าง ABx

โครงสร้าง ABx เป็นโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย A เป็นคำกริยาในตำแหน่งที่ 1 และ Bx เป็นส่วนขยายของ A โดยประกอบด้วยคำนามและส่วนขยาย พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 8 คำคือ “đầu หัว”, “lưỡi ลิ้น”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “miệng/ mồm ปาก”, “mũi จมูก”, “râu หนวด/ เครา” และ “tóc ผม” ในตำแหน่งที่ 2 หรือในตำแหน่งที่ 3 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng/ mồm ปาก” พบจำนวน 3 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
che miệng thế gian แจ เหมือน เท่ ซาน ปิด ปาก โลกมนุษย์	ปิดกั้น ปิดบังคำพูดของสังคม หลีกเลี่ยงคำวิพากษ์วิจารณ์และความอยากรู้อยากเห็นของคนอื่น (Che đây, bung bit miệng lưỡi người đời, tránh dư luận hoặc sự bình phẩm, soi mói của người khác.) (VT2: 251)
đánh giặc mồm แต่ญ หยัก โหมม ปราบ ศัตรู (ด้วย) ปาก	คนบางคนเก่งแต่ปาก แต่จริง ๆ แล้วเป็นคนซื่อฉลาด ไม่กล้าทำในสิ่งที่ตนพูดออกมา (Miệng nói thì mạnh mẽ ba hoa nhưng thực chất là nhút nhát, sợ hãi, không dám làm điều vừa nói ra.) (VT2: 474)
vào miệng cộp หว่าว เหมือน กอบ เข้า ปากเสือ	ตกเข้ามาในพื้นที่อันตราย ยากที่จะรอดพ้นได้ (Vào nơi đầy nguy hiểm, khó bề thoát khỏi tai họa.) (VT2: 1734)

2) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” พบจำนวน 3 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đi đàng đầu ตี ตั่ง เตี้ยว เดิน (ด้วย) ทาง หัว	เน้นการพูดยืนยันของคนที่พูดโกหกกว่าเรื่องที่ยกมาพูดนั้นจะเป็นไปไม่ได้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (Từ biểu thị ý nhấn mạnh sự đánh giá chủ quan của người nói đối với điều nêu ra là không thể có được, không thể xảy ra được.) (VT1: 394; VT2: 512)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gõ đầu tré ก้อ เดี้ยว แจ้ เขก หัว เด็ก	สอนหนังสือให้กับเด็ก (พูดเป็นนัยว่าล้อเล่นหรือไม่จริงจัง) [Day học cho trẻ con (hàm ý đùa hoặc không coi trọng).] (VT1: 514; VT2: 649)
gục đầu vai vé ²⁷ กุก เดี้ยว วาย เว้ ก้ม หัว ผู้มีอำนาจ	ยอมสยบ สู้แข่งขันเสียขาผู้ที่มีสถานะสูง มีอำนาจเพื่อให้สำเร็จเรื่องอันมิชอบธรรม (Luôn lọt, quy lụy người có địa vị quyền lực để đạt được điều không chính đáng.) (VT2: 655)

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าอื่น ๆ อวัยวะละไม่เกิน 2 สำนวน ดังต่อไปนี้

3) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
có máu mặt ก้อ มั่ว หมัด มี เลือด หน้า	แสดงออกว่ามีเงินเก็บเงินใช้ ชีวิตดีไม่มีอะไรต้องห่วง (Tỏ ra có tiền dư dật, đời sống khá giả.) (VT1: 247; VT2: 327) (เป็นคนมีฐานะดี)
còn mặt mũi nào ก่อน หมัด หมุย หน้า เหลือ หน้า จมูก ไหน	เสียศักดิ์ศรี ไม่สามารถมองหน้ากันหรืออยู่ร่วมกันได้อีกต่อไป (Mất thể diện, không thể nhìn mặt nhau hoặc chung sống với nhau.) (VT2: 337)

4) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt ตา” พบจำนวน 2 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
che mặt thế gian แจ้ มัด เท้ ซาน ปิด ตา โลกมนุษย์	การปกปิดความจริง ไม่เปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ (Che đậy, bưng bít, không cho thiên hạ biết.) (VT2: 251)

²⁷ คำว่า “vai vé” หมายถึง ผู้มีอำนาจ หรือผู้มีสถานะทางสังคม มาจากคำว่า “vai” หมายถึง “บ่า” และ “vé” หมายถึง “หน้าตัก”

สำนวน	ความหมายของสำนวน
giuong mắt éch เชิง มัด เอ็ก แผ่ ตา กบ	ตะลึงเมื่อเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ด้วยความงงงัน) หรือไม่มี ความสามารถทำอะไรได้ (Mở to mắt nhìn việc xảy ra với vẻ ngờ nghệch hoặc bất lực.) (VT1: 513; VT2: 648)

5) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tóc ผม” พบจำนวน 2
สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
dụng tóc gáy สิ่ง ตોક ไก้ ตั้ง ผม ต้นคอ	หวาดกลัวต่อเรื่องที่ยองขวัญ เลวร้ายถึงขนาดเส้นผมและ ผมต้นคอตั้งตรง (Quá sợ trước việc rùng rợn, khủng khiếp đến mức tóc gáy dựng đứng cả lên.) (VT1: 342; VT2: 444)
sờn tóc gáy เสิน ตોક ไก้ ลุก ผม ต้นคอ	มีความรู้สึกว้าวมที่ต้นคอตั้งตรงเพราะหวาดกลัวมาก (Có cảm giác tóc gáy dựng ngược lên do quá kinh sợ.) (VT1: 1102; VT2: 1397)

6) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mũi จมูก” พบจำนวน 2
สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
xỏ chân lõ mũi สอด เจีน โหล หมุย สอด ขา รู จมูก	อาศัยการที่ได้ตามใจ หรืออ่อนปัญญาจนเคยตัว ดูถูกหรือ ข่มเหง บังคับให้ทำตามที่ตัวเองชอบ (Lợi dụng tình cảm yêu chiều, quý mến hoặc non yếu về trí tuệ sinh ra nhờn, coi thường hoặc bắt nạt, sai khiến lòi kéo làm theo ý thích riêng tu). (VT2: 1817)
thò lò mũi xanh ถ่อ หล่อ หมุย แฉ่ญ ไหลหยด จมูก เขียว	เด็กที่มีน้ำมูกไหลหยด ดูไม่สะอาด (Trẻ con để mũi chảy dài xuống, trông bẩn thỉu.) ยังเป็นเด็ก ยังอยู่ในวัยเด็ก (Còn thơ trẻ, ở tuổi con nít.) (VT2: 1515)

7) สำนวนโครงสร้าง ABx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “lưỡi ลิ้น”, “râu หนวด/
เครา” แต่ละอวัยวะพบจำนวน 1 สำนวนเท่านั้น ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
uốn ba tác ²⁸ lười อ้วน บา เต็ก เหลื่อย ม้วน สามเดซิเมตร ลิ่น	แสดงความสามารถในการพูดเพื่อทำอะไรสักอย่าง (แฝงความหมายติเตียน) [Trở tài ăn nói để làm việc gì (hàm ý chê).] (VT1: 1377; VT2: 1724) (พุดยกยอผู้อื่น)
vuốt râu hùm vuốt เริว หุ่ม นวด หนวด เสือ	กระทำการประมาทเลินเล่อ บังอาจและเสี่ยงอันตรายต่อผู้ที่มีกำลังเหนือกว่า หรือกองกำลังที่เหนือกว่าตนหลายเท่า (Hành động táo bạo, liều lĩnh và nguy hiểm đối với người có uy lực hoặc lực lượng đối chọi mạnh hơn mình gấp bội.) (VT1: 1437; VT2: 1789)

3.1.3 โครงสร้าง Ax

โครงสร้าง Ax เป็นโครงสร้างสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย A เป็นคำกริยา x เป็นส่วนขยาย โดยคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าสามารถปรากฏในตำแหน่งที่ 2 หรือตำแหน่งที่ 3 ตำแหน่งที่ 4 ของวลี โครงสร้างแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 4 คำคือ “cổ/ họng คอ”, “mắt ตา”, “tai หู” และ “tóc ผม” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) สำนวนโครงสร้าง Ax ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 6 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
nhìn bằng nửa con mắt หลุ้น บั่ง เหนือ กอน มัด มอง ด้วย ครึ่ง ดวง ตา	เหยียดหยาม ดูถูกคนอื่น (Kinh thường, coi rẻ người khác.) (VT2: 1173)
sợ xanh mắt mèo เสอะ แซ่ญ มัด หม่าว กลัว (จนตา) เขียว (เหมือน) ตา แมว	กลัวมาก (Rất sợ hãi.) (VT2: 1394)
tiếc rỏ máu mắt เตี้ยก หรอ เมา มัด เสียดาย ไหล เลือด ตา	เสียดายที่สุด เจียนใจจะขาด (Tiếc ghê gớm, đến mức đau đơn quá chừng.) (VT2: 1568)

²⁸ ภาษาเวียดนามวิเคราะห์คำว่า “ba tác” ประกอบด้วยคำบอกจำนวนและคำลักษณนามซึ่งภาษาเวียดนามจัดเป็นประเภทย่อยของคำนาม

สำนวน	ความหมายของสำนวน
trông mòn con mắt จง หม่อม กอน มัด รอ (จน) เสื่อม ดวงตา	การรอคอยที่ยาวนานด้วยความรักและความคิดถึง (Chờ đợi, da diết, dăm dăm trông ngóng.) (VT2: 1662)

chờ đờ cả mắt เฉื่อย ต่อ กำ มัด รอ (จน) แดง ทั้ง ตา	รอคอยจนหมดแรงสิ้นหวัง (Trông ngóng, chờ đợi, mong mỏi đến khắc khoải, mỏi mòn.) (VT2: 290)
--	--

2) สำนวนโครงสร้าง Ax ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chán đến (tận) mang tai จ้าน เต็ม (เต็ม) มาง ตาย เบื่อ ถึง หน้าหู	เบื่อถึงขนาดที่ไม่ชอบและไม่อยากได้อะไรอีกเลย (Chán quá mức đến nỗi không còn chút thích thú mong muốn gì.) (VT1: 167; VT2: 152)

chạy hơi ra lỗ tai ไจ้ เฮย รา โหล ตาย วิ่ง (จน) ลม ออก รูหู	วิ่งจนปวดเมื่อยทั้งตัว (Chạy đến mệt lử cả người.) (VT2: 234) (ทำงานหนักไม่ได้หยุดพัก)
--	--

thở ra lỗ tai เถอ รา โหล ตาย หายใจ ออก รูหู	เหนื่อยมาก เกือบจะหมดแรง (Quá mệt, gần như kiệt sức.) (VT2: 1529)
--	---

3) สำนวนโครงสร้าง Ax ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “cổ/ họng คอ” และ “tóc ผม” พบเพียงอวัยวะละ 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chạy long tóc gáy ไจ้ ล็อง ต็อก ไก้ วิ่ง (จน) หลุด ผม ต้นคอ	ยุ่งเหยิงวุ่นวาย รีบเร่งในการทำงาน (Bận rộn tíu tít, tất tả ngược xuôi để lo công việc.) (VT1: 171; VT2: 234)
nói rất bồng cổ họng น้อย ร้าด บ่อง โก่ ห่อง พูด (จน) แสบ ไซ้ คอ	พูดมาก พยายามอ้อนวอน โน้มน้าวคนอื่นเกี่ยวกับเรื่องบางอย่าง (Nói rất nhiều, cố nài nỉ, thuyết phục ai về điều gì.) (VT2: 1196)

3.1.4 โครงสร้าง AxVP

โครงสร้าง AxVP เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดยมี Ax เป็นกริยาวลีที่มี A เป็นคำกริยา x เป็นส่วนขยาย และมี VP เป็นกริยาวลีที่ขยาย โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 4 คำคือ “mặt หน้่า” พบ 2 สำนวน และ “mỏ ปาก”, “mép ริมฝีปาก”, “mắt ตา” และ “mũi จมูก” พบอวัยวะละ 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
tắm khi nào vượt mặt khi ấy ต้ม คี หน้่าว ้วัด หมด คี เอ้ย อาบน้ำ เมื่อไร ลูบ หน้่า เมื่อนั้น	ลืมบุญคุณ ร้ารวยแล้วลืมช่วงเวลาที่ຍักยากลำบาก (Không nhớ ơn trước nghĩa sau, giàu rồi quên lúc nghèo, sang rồi quên lúc hèn.) (VT2: 1302)
vượt mặt còn phải né mũi ้วัด หมด ก่่อน ฝ่าย เหน ्हมุย ลูบ หน้่า ยัง ต้อง เกรง ใจจมูก	ไม่กล้าทำอะไรที่ไม่ดีต่อใครเพราะเกรงว่าจะมีคนอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับคนนั้น ๆ (Không dám thẳng tay làm điều tệ hại với ai vì còn né người khác có liên quan mặt thiết đến họ.) (VT2: 1647)
ăn xong lại quẹt mỏ อัน ซ้อง หล่าย แกวด หมอ กิน เสรีจ (ยัง) มา เช็ด ปาก	อกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณผู้เลี้ยงดูช่วยเหลือ ใช้เสร็จแล้วทิ้ง (Vô ơn, hưởng thụ xong là rũ tuột, không còn nhớ tới người nuôi nấng, nuôi mang.) (VT2: 42)
ăn vụng biết chùi mép อัน ्ह่วง เบียด จุ้ย แม็บ กิน แอบ รู้จัก เช็ด ริมฝีปาก	รู้จักปกปิด เก็บซ่อนการกระทำชั่วหรือความผิดของตน (Biết che đậy, giấu giếm những hành vi xấu hoặc sai trái của mình.) (VT2: 41)
múa riu qua mắt thợ มั่ว ्हริ้ว กวา มัด เถอะ แกว่ง ขวาน ช้่าม ตา ช่าง	ทำในเรื่องที่ไม่ได้มีความชำนาญต่อหน้าผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ (Vi trường hợp làm việc mình không thông thạo trước mặt người rất thành.) (VT2: 820)
vặt mũi chỉ đũa dút miệng ्हวัด ्हมุย จี ดู้่ ดู้่ด ्हเมียง ถอน จมูก แค ्हอย ยัด ปาก	ทำงานลำบาก ดั้นรนทำทุกวิธีทางแต่ก็ได้แค่พอกิน ไม่มีเหลือเก็บสักนิด (Làm vất vả, chạy vạy xoay xở đủ cách mà chỉ đủ ăn, không có chút dư dật nào.) (VT2: 1749)

นอกจากนี้ในโครงสร้าง AxVP ยังพบว่า VP อาจเป็นกริยาวลีที่มีคำปฏิเสธนำหน้าได้ด้วย โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 3 คำคือ “mũi จมูก” พบ 3 สำนวน “mặt

หน้า” พบ 2 สำนวน, “mép रिमฝีปาก” ส่วน “cỏ cỏ”, “đầu หัว” และ “mắt ตา” แต่ละอวัยวะ พบเพียง 1 สำนวน โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏในได้ทั้งในตำแหน่งที่ 2 หรือในตำแหน่งที่ 5 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
vặt mũi chả đủ dứt miệng วัด หมูย จ่า ตู๋ ตืด เหมียง บิ๊บ จมูก ไม้ พอ ยัด ปาก	ยากจน ทำงานหาเงินไม่พอใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (Nghèo khó, làm ăn không đủ tiêu pha, sinh sống hằng ngày.) (VT2: 1748)
hí mũi chua sạch หี หมูย เจือ แส็ก สั่ง จมูก ยังไม่ สะอาด	ยังอ่อนหัด ยังเด็กแต่มักไปทำเรื่องของผู้ใหญ่ (Còn non nót, đại dốt nhưng lại thường làm những việc của người lớn tuổi.) (VT1: 549; VT2: 696)
vặt mũi chua sạch วัด หมูย เจือ แส็ก ตุต จมูก ยังไม่ สะอาด	เป็นคนอายุน้อย ความรู้ยังไม่มากพอ (แฝงความหมายดูถูก) [Nói người quá non trẻ, chưa biết gì (hàm ý khinh).] (VT1: 1399; VT2: 1479)
vuốt mắt không nề mũi วู้ด หมัด คง เหน หมูย ลูบ หน้า ไม้ เกรงใจ จมูก	ตำหนิติเตียนหรือประณามคน ๆ หนึ่งโดยไม่เกรงใจ จนทำให้พาดพิงถึงคนที่ไม่เกี่ยวข้อง (Đả kích, mắng nhiếc một người nào đó mà không kiêng nể, để động chạm đến một người khác mà đáng lẽ ra phải coi trọng.) (VT1: 1437; VT2: 1789)
vuốt mắt không kíp วู้ด หมัด คง กีบ ลูบ หน้า ไม้ ทัน	ไม่ทันพูดหรือทำอะไรเพื่อช่วยลดความอับอาย ต้องยอมรับในความอับยศทั้งหมด (Không kíp nói gì, làm gì cho đỡ xấu hổ, mà đành phải chịu nhục.) (VT2: 1789)
cắt cỏ gà không cần dao phay กั๊ด โก่ ก่า คง เกิ่น ชาว ไฟ เชือด คอ ไก่ ไม้ ต้อง มีดอีโต้	ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ต้องใช้คนเก่ง (Làm việc nhỏ nhặt không cần đến người tài giỏi.) (VT2: 203)
cắt đầu không nói กั๊ด เต๊ว คง โหนย โง่ หัว ไม้ ไหว	อยู่ในสภาวะตกต่ำ ถดถอย พยายามอย่างสุดกำลังแล้วแต่ก็กลับมาเหมือนเดิมไม่ได้ (Ở trong hoàn cảnh sa sút, lụn bại, cố mãi vẫn không vươn lên được.) (VT2: 211)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
khuất mắt khôn coi ควัด มัด คน กอย กำบัง ตา ไม่สามารถ มอง	ไม่ได้เห็นกับตาก็ไม่รู้ความจริงว่าดีหรือชั่ว มงคลหรือ อัปมงคล ถูกหรือผิด (Không nhìn thấy tận mắt thì không biết được thực chất tốt hay xấu, lành hay dữ, đúng sai thế nào.) (VT2: 829)

3.1.5 โครงสร้าง AVP

โครงสร้าง AVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย A เป็นคำกริยาในตำแหน่งที่ 1 และ VP เป็นกริยาวลีที่ขยาย โครงสร้างสำนวนนี้พบคำเรียกอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าปรากฏเพียง 4 อวัยวะเท่านั้นคือ “gáy ต้นคอ”, “mũi จมูก” และ “răng ฟัน” พบอวัยวะละ 1 สำนวน โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 3 และ “mặt หน้า” พบจำนวน 1 สำนวน โดยคำเรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 และ/ หรือในตำแหน่งที่ 5 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
sờ lên gáy سهือ เลน ไก้ แตะ ขึ้น ต้นคอ	ย้อนกลับมามองที่ตัวเอง (Tự mình nhìn lại chính mình.) (VT1: 1100; VT2: 1393)
cười vào mũi เกือย หว้าว หมุย หัวเราะ เข้า จมูก	หัวเราะเยาะเย้ยใส่หน้า (Cười chế nhạo thẳng vào mặt.) (VT2: 377)
chết nhản răng เจ็ด ญั้น ริง ตาย ยิง ฟัน	ตายอย่างน่าสลดใจ สมน้ำหน้า (มักใช้ในคำต่า) [(Chết một cách thê thảm, đáng đời (thường dùng trong câu chửi).] (VT2: 260)
ăn ngộp mặt ngộp mũi อัน เหงิบ หมด เหงิบ หมุย กิน ท่วม หน้า ท่วม จมูก	กินเยอะ กินจนหน้าใจ (Ăn nhiều, ăn chán chề thùa thãi.) (VT2: 38)

ในโครงสร้าง AVP ยังพบ VP ที่เป็นกริยาวลีขยายมีคำปฏิเสธนำหน้า พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 2 คำคือ “mắt ตา” และ “miệng ปาก” ปรากฏในตำแหน่งที่ 5 พบอวัยวะละ 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chết không ai vượt mắt เจ็ด คง อาย วิวัด มัด ตาย ไม่มี(มี) ใคร ลูบ ตา	เสียชีวิตแต่ไม่ได้รับการดูแลตามพิธีกรรมเพื่อให้วิญญาณได้อยู่ในความสงบ (Chết mà không được chăm sóc theo đúng nghi lễ cho linh hồn được yên ổn, mát mẻ.) (VT2: 260)
làm chẳng đủ dứt miệng หล่ำม จั่ง ตู๋ ตืด เหมียง ทำ ไม่ พอ ยัด ปาก	ทุ่มเทมากในการทำงานแต่ไม่พอกิน (Bỏ nhiều công sức lao động mà không đủ ăn.) (VT2: 869)

3.1.6 โครงสร้าง AxCy

โครงสร้าง AxCy เป็นโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย Ax เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยาย และ Cy เป็นคุณศัพท์ที่ประกอบด้วยคำคุณศัพท์และส่วนขยาย โครงสร้างสำนวนแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 3 คำคือ “mắt หน้า” และ “miệng/ mồm ปาก” พบแต่ละอวัยวะจำนวน 2 สำนวน ส่วน “răng ฟัน” พบเพียง 1 สำนวน โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่กล่าวสามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งที่ 2 และตำแหน่งที่ 4 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gãy gối tời mắt โก๋ โก้ย โต้ย หมัด หัก เข่า มีด หน้า	อ่อนนุ่มถ่อมตน ลำบากยากเข็ญ (สถานะของผู้ที่ถูกกดขี่ในสังคมแบบเก่า) [Thực sự quy luy, vất vả, cực khổ (thân phận những người bị áp bức trong xã hội cũ).] (VT2: 606)
quen mắt đát hàng แควน หมัด ตืด hàng คุ้น หน้า แพง ของ	รู้จักกันแล้วการซื้อขายก็ง่ายและสะดวกมากขึ้น (Quen nhau rồi thì dễ mua dễ bán.) (VT2: 1017) (รู้จักคุ้นเคยกัน ทำอะไรก็ง่ายและสะดวก)
chủi lắm mồi mồm จี้ย ล้ำ หมอย โหม่ม ด่า มาก เมื่อย ปาก	ด่าไปมากเท่าใดก็ไร้ผล ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ (Tha hồ mắng chửi cũng vô hiệu, không đạt được mục đích.) (VT2: 315)
ngậm miệng kín tiếng เง้ม เหมียง กิ้น เตียง หุบ ปาก เงียบ เสียง	หุบปากเงียบไว้ ไม่พูดอะไรเพื่อรักษาความลับ (Im lặng, không được nói gì để giữ bí mật.) (VT2: 1104)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
lo bò trǎng rǎng ล่อ บ่อ จิ้ง รัง ห้วง วัว ขาว ฟัน	หุบปากเงียบไว้ ไม่ให้พูดอะไรเพื่อรักษาความลับ (Im lǎng, không đư ợc nói gì để giữ bí mật.) (VT2: 1104)

3.1.7 โครงสร้าง AxS

โครงสร้าง AxS เป็นโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย Ax เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยาย และ S เป็นประโยค โครงสร้างแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 2 คำคือ “mắt ตา” และ “mặt หน้า” พบอวัยวะพบละ 2 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chơi cò cò mắ t เจย ก่อ ก่อ โหม มัด เล่น นกกระยาง นกกระยาง จิก ตา	เล่นกับคนเลว บางทีอาจถูกพวกมันทำร้าย (Chơi thân với những kẻ xấu có khi bị chúng làm hại.) (VT2: 291)
trêu cò cò mắ t เจว ก่อ ก่อ โหม มัด หยอก นกกระยาง นกกระยาง จิก ตา	หยอกเย้า ยั่วอารมณ์คนอื่นก็จะถูกพวกเขาลงโทษ (Trêu túc, khiêu khích người ta, tất bị người ta trừng trị.) (VT2: 1647)
chơi chó chó liếm mắ t เจย จื้อ จื้อ เลี่ยม หมัด เล่น หมา หมา เลีย หน้า	มักง่าย เล่นสนทนากับพวกคนโง่คนเลวจนเคยตัว จะถูกพวกมันทำร้าย เปรียบเหมือนการเล่นกับหมาก็จะถูกหมาเลียหน้า (Để dǎi, xuê xòa, chơi thân tình với kẻ dại dột, kẻ xấu dǎm ra nhờn, đối xử một cách quá trớn, hoặc bị chúng làm hại; ví như chơi đùa với chó, thì sẽ có lúc bị chó liếm mặt.) (VT2: 291)
trêu chó chó liếm mắ t เจว จื้อ จื้อ เลี่ยม หมัด หยอก หมา หมา เลีย หน้า	หยอกเย้า ยั่วอารมณ์คนอื่นก็จะถูกพวกเขาลงโทษ (Trêu túc, khiêu khích người ta, tất bị người ta trừng trị.) (VT2: 1647)

3.1.8 โครงสร้าง APP

โครงสร้าง APP เป็นโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดยที่ A เป็นคำกริยา ตามด้วย PP เป็นบุพบทวลี โครงสร้างแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 คำคือ “tai หู” ปรากฏในตำแหน่งที่ 3 พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bỏ ngoài tai บ่อ หงว่าย ตาย ปล่อย นอก หู	ไม่รับฟัง ไม่สนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ เพราะเห็นว่าสิ่งที่คนอื่นพูดไม่ถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับเหตุผลของตัวเอง (Không thèm nghe, không thèm để ý, mặc kệ dư luận, vì tự thấy những điều người khác nói không đúng, không hợp với lô gic ứng xử của mình.) (VT1: 89; VT2: 129)

để ngoài tai เด๋ หงว่าย ตาย ไว้ นอก หู	ทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็นและไม่สนใจเรื่องที่เกิดขึ้นเลย (Coi như không nghe thấy, không quan tâm, không cần bận lòng, chấp nhận.) (VT2: 509)
--	--

3.1.9 โครงสร้าง AxPP

โครงสร้าง AxPP เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดย Ax เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยาย ส่วน PP เป็นบุพบทวลี โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 3 คำคือ “cổคอ”, “lưỡi ลิ้น” และ “tai หู” แต่ละอวัยวะพบเพียง 1 สำนวน โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 หรือในตำแหน่งที่ 4 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
thắt cổ bằng bấc ตัด โกว่ บั้ง เบ็ก ผูกคอ ด้วย ไล่ตะเกียง	ขี้ฉลาด เก่งแต่ปาก แต่จริง ๆ ไม่กล้าทำอะไร เปรียบเสมือนคนฆ่าตัวตายแต่ใช้ไล่เทียนหรือไล่ตะเกียงผูกคอตาย (Nhút nhát, chỉ mạnh mồm dọa chứ thực ra không dám làm, ví như kẻ luôn dọa sẽ tự tử nhưng lại dùng sợi dây thắt cổ bằng bấc đèn.) (VT2: 1475)

giấu guôm đầu lưỡi เขี้ยว เกื่อม เดี้ยว เหลื่อย ซ่อน กระบี่ ปลาย ลิ้น	คนคดโกง ปลิ้นปล้อน หรือคำพูดที่พูดออกมาหลักแหลมสามารถฆ่าคนได้ (Kẻ gian hùng lắt léo, lời nói ra sắc bén có thể giết được người ta.) (VT2: 635)
---	--

gác bỏ ngoài tai ก้าก บ่อ หงว่าย ตาย ละ ทิ้ง นอก หู	ไม่สนใจเรื่องที่คนอื่นพูด (Không quan tâm đến những điều người ta nói.) (VT2: 592)
---	--

3.1.10 โครงสร้าง AxCBy

โครงสร้าง AxCBy เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดยมี Ax เป็นกริยาวลีที่มี A เป็นคำกริยา x เป็นส่วนขยาย และ CBy เป็นคุณศัพท์วลีที่มี C เป็นคำคุณศัพท์ขยาย B ที่เป็นคำนามซึ่งเป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะและ y ส่วนขยาย โครงสร้างสำนวนแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 1 คำคือ “mặt หน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 4 พบจำนวนเพียง 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
thấy của tôi mặt lại เห็น กว้ ได้ย มัด หล่าย เห็น ของ มีด ตา อีก	โลภมาก เห็นแก่ทรัพย์สินสมบัติ เห็นสมบัติที่ไรก็จะไม่สนใจ ใครอีก (Tham lam, háo lợi, thấy có của cải thì không còn biết tới ai nữa.) (VT2: 1488)

3.1.11 โครงสร้าง AxEDy

โครงสร้าง AxEDy เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลี โดยมี Ax เป็นกริยาวลีที่มี A เป็นคำกริยา x เป็นส่วนขยาย และ EDy เป็นบุพบทวลีที่มี E เป็นคำบุพบท D เป็นคำบอกจำนวน และ y เป็นส่วนขยาย โครงสร้างสำนวนนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏเพียง 1 คำคือ “mặt หน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 5 พบจำนวน 1 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
coi người bằng nửa con mặt กอย เหงื่อ บั่ง เหนือ กอน มัด มองคน ด้วย ครึ่ง ดวงตา	แสดงความเยอหยิ่งจองหอง ดูถูกคนอื่น (Tỏ ra khinh người, không coi ai ra gì.) (VT1: 249; VT2: 331)

3.1.12 โครงสร้าง ANP

โครงสร้าง ANP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลีพบจำนวน 1 สำนวน โดยมี A เป็นคำกริยา และ NP เป็นนามวลีขยาย ในโครงสร้างแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 1 คือ “mặt หน้า” จำนวน 1 สำนวน โดยคำเรียกอวัยวะ “mặt หน้า” ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 และ “nhanh ฟื้น/ เขียว” โดยคำเรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đói mặt xanh nanh vàng ต้อย หมด แฉ่ญ เน็ญ หว่าง หิว (จน) หน้า เขียว เขียว เหลือง	สภาพชีวิตที่อยากจน ขาดแคลนอาหารเป็นเวลานาน (Sống trong cảnh đói, thiếu thốn kéo dài.) (VT2: 536)

3.1.13 โครงสร้าง AxNP

สำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นกริยาวลีแบบ AxNP มี Ax เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาและส่วนขยาย และ NP เป็นนามวลี พบคำศัพท์เรียกอวัยวะเพียงคำเดียวคือ “má แก้ม” ปรากฏในตำแหน่งที่ 4 จำนวน 1 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chờ ăn vạ ²⁹ , má dǎ sung เจอ อัน หะ, ม้า ต่ำ ซิ่ง รอ ร้องเสียงดัง/ ดิ้น, แก้ม แล้ว บวม	ทำซ้ำมาก ทำไม่ทันงานเร่งด่วนส่งผลให้พลาดงานที่สำคัญ (Quá chậm chạp, làm không kịp việc cần kịp, làm nhỡ cả việc hệ trong.) (VT2: 655)

3.1.14 โครงสร้าง HVP

โครงสร้าง HVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรแบบกริยาวลีที่มีคำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ผลการศึกษาพบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในโครงสร้างแบบนี้เพียง 1 คำคือ “đầu หัว” พบสำนวนเพียง 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chưa ráo máu đầu เจอ ร้าว เม้า เต๋ ยัง (ไม่) แห้ง เลือด หัว	ยังไม่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ [Chưa đến tuổi khôn lớn (hàm ý coi thường).] (VT1: 240; VT2: 313)

3.2 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลี

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีเป็นโครงสร้างที่พบน้อยที่สุดจำนวน 52 สำนวน เป็นโครงสร้างที่มีค่านามเป็นคำแรกและมีส่วนขยายต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีได้ 12 โครงสร้างย่อยคือ BB; BBVP; BxPP; BCB; BC; BxCy; BxS; BBx; BDx; Bx, VP; DBx และ DxAy พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในโครงสร้างสำนวนแบบนี้เกือบทั้งหมดยกเว้น 3 อวัยวะคือ “gáy ต้นคอ”, “râu หนวด/ เครา” และ “trán หน้าผาก” โดยคำเรียกอวัยวะที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm/ mồm ปาก” พบจำนวน 15 สำนวนรองลงมาคือ “mặt หน้า” พบจำนวน 13 สำนวน และ “mắt ตา” พบจำนวน 12 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

²⁹ “ăn vạ” หมายถึง ส่งเสียงร้องอย่างดังหรือทำอาการใด ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจ และให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ

3.2.1 โครงสร้าง BB

โครงสร้าง BB เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลี พบมากที่สุดถึง 23 จำนวน โครงสร้างแบบนี้มี 2 คำ โดย B เป็นคำนามซึ่งอาจเป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะในตำแหน่งที่ 1 หรือในตำแหน่งที่ 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) จำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 7 จำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
máu mặt เม้า มัด หน้า เลือด	ฐานะทางเศรษฐกิจมีอยู่มีกินพอสมควร (Hoàn cảnh kinh tế khá giả.) มีความสามารถเหนือคนอื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Có khả năng hơn người khác.) (VT2: 1006)
mặt mo มัด มอ หน้า กาบหมาก	คนหน้าด้านไม่รู้จักอาย (Chỉ kẻ không biết xấu hổ, trơ trên.) (VT1: 785; VT2: 1016)
mặt sắt มัด ซัด หน้า เหล็ก	ใบหน้ามีลักษณะเคร่งขรึม เยือกเย็น (Nghiêm nghị, lạnh lùng.) (VT2: 1017)
mặt trái xoan ³⁰ มัด จ้าย ขวาน หน้า ลูกเลี่ยน	ใบหน้ามีลักษณะเคร่งขรึม เยือกเย็น (Nghiêm nghị, lạnh lùng.) (VT2: 1017)
sạn mặt सान มัด กรวด หน้า	จำใจให้คนอื่นดูถูก ถึงแม้จะรู้ว่าเรื่องที่ทำไปเป็นเรื่องน่าละอายใจแต่ก็ยังทำ (Cho người ta khinh bỉ mà làm một việc biết là đáng hổ thẹn.) (VT1: 785; VT2: 1016)

2) จำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “máแก้ม” พบจำนวน 3 จำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

³⁰ ไม้เบญจพรรณชนิดหนึ่งใช้เป็นสมุนไพร ผลมีลักษณะกลมรี ผลเล็กยาว ผลอ่อนเป็นสีเขียว ผลสุกเป็นสีเหลืองอ่อนหรือสีน้ำตาลเหลือง ภายในผลมีเมล็ดเดี่ยวสีน้ำตาล (เมตไทย, 2022)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
má bánh đúc ³¹ ม้า แป้ง ตึก แก้ม ขนม ตึก	แก้มอวบ แก้มย้วย (Má phình phính, mập tròn.) (VT1: 765; VT2: 933)
má dào ม้า ต่า แก้มดอกท้อ	แก้มชมพูเหมือนดอกท้อ ใช้เรียกผู้หญิงงาม (Má hồng như hoa dào, dùng để chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 1; VT2: 26)
má phấn ม้า phấn แก้มแป้ง	แก้มเหมือนทาแป้ง เปรียบเทียบความงามของผู้หญิงหรือผู้หญิงที่หน้าตาสวย (Má có giới phấn; dùng để chỉ sắc đẹp của người phụ nữ hoặc chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994) (หญิงงามต้องแต่งหน้า)

3) สำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 3 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt cú vọ มัด ูกุ เหวาะ ตา นกแสก	คนที่มักสังเกตและทำแบบลับ ๆ ล่อ ๆ รอโอกาสที่จะลงมือทำร้ายคนอื่น หรือเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ให้แก่ตน (Chuyên để ý, rình mò, chực làm hại để kiếm chác, thu vén lợi lộc cho riêng mình.) (VT2: 1014)
mắt lõ đào ³² มัด โหล ต้าว ตา หลุม ต้าว	ดากลมและลึก (Mắt tròn xoè và rất sâu.) (VT2: 1014) (ถลึงตาเมื่อรู้สึกงงหรือไม่เข้าใจ)
mắt mui มัด หมุย ตา จมูก	สายตามองคน (แฝงความหมายตี ตำนี) [(Mắt nhìn hàm ý chê bai.)] (VT1: 784; VT2: 1014) (ตามีแต่ไม่ใช้มอง)

³¹ ขนมพื้นเมืองของเวียดนามทำมาจากแป้งข้าวเจ้ากวนจนสุกแล้วนำไปใส่ภาชนะหรือถ้วยตะไลเพื่อขึ้นรูปเป็นวงกลมหรือสี่เหลี่ยม รับประทานกับน้ำจิ้ม หรือตัดเป็นชิ้น ๆ พอคำเวลารับประทานใส่หมูสับ โรยด้วยหอมเจียวทอดราดน้ำซุ๊ป

³² หลุมสำหรับการเล่นทอยเหรียญ

4) สำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “miệng ปาก” พบจำนวน 3 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bia miệg เบีย หมี่ียง แผ่นจารึก ปาก	คำเล่าลือที่สืบเนื่องกันมา (Tiếng xấu để lại ở đời.) (VT1: 76; VT2: 114)
miệg lười หมี่ียง เหลื่อย ปากลิ้น	ปากกับลิ้นเป็นสัญลักษณ์ของการพูดจาที่คล่องแคล่วแต่ไม่ จริงจังใจ (Miệg và lưỡi biểu trưng của cách ăn nói lém lỉnh nhưng gian dối.) (VT1: 800; VT2: 1036)
mòm cá ngườ โหม่ม ก้า หงาว ปาก ปลาเบียว	ปากกว้างมาก พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย (Mòm rất rộng, hay nói, hay khóc.) (VT2: 1049)

นอกจากนี้ ยังพบคำศัพท์เรียกอวัยวะอื่น ๆ ที่ปรากฏในโครงสร้าง BB จำนวน 1 - 2 สำนวนดังต่อไปนี้

5) สำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tóc ผม” พบจำนวน 2 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
tóc mây ต็อก เมีย ผม เมฆ	ผมเขียว (ผมดำ) ที่มีความนุ่มนวลสวยงามของผู้หญิง (Tóc xanh, mềm đẹp của người phụ nữ.) (VT1: 1272; VT2: 1600)
tóc sương ต็อก เชื่อง ผม หมอก	ผมหงอกขาว หมายถึงผู้เฒ่า ผู้อาวุโส (Tóc bạc trắng; chỉ người già cả, tuổi già.) (VT1: 1272; VT2: 1600)

6) สำนวนโครงสร้าง BB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว”, “mày คิ้ว”, “lưỡi ลิ้น”, “mép ริมฝีปาก” และ “tai หู” พบอวัยวะละจำนวน 1 สำนวน ดังต่อไปนี้

sำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu gối เดี้ยว เกี้ยว หัว หมี่	พวกคนที่โหดเหี้ยม เป็นหัวหน้าพวกอันธพาล ชอบใช้ความรุนแรงในการปราบปรามกัน (Kẻ hung dữ, cầm đầu một bọn lưu manh, chuyên dùng bạo lực để trấn áp.) (VT1: 378; VT2: 493)
giọng lưỡi สื่อง เหลือย เสียง ลิ่น	การพูดจาหลอกลวง ไม่จริงใจ (Lời ăn nói gian xảo, không thực tâm.) (VT2: 643)
mày râu ไหม้ เริว คิ้ว เครา	คิ้ว (หนวด) และหนวดเครา เป็นสัญลักษณ์ของผู้ชาย ต้องมีความกล้าหาญซึ่งแตกต่างจากผู้หญิงที่อ่อนแอตามความคิดเก่า (Lông mày (râu) và râu; dùng để chỉ giới đàn ông, cho là phải có khí phách, khác với giới nữ yếu ớt, theo quan niệm cũ.) (VT1: 779; VT2: 1007)
mép thấy kiện แม็บ ถ่อย เกียน ริมฝีปาก ทนายความ	พูดมาก มีเหตุมีผลมาก เปรียบเหมือนปากของคนรับจ้างฟ้องศาลในสมัยก่อน (Mồm miệng nói nhiều, lí sự nhiều, ví như mồm của những người làm nghề đi kiện thuê (thầy kiện) trước đây.) (VT2: 1027) (คนพูดเก่งและพูดมีเหตุผล)
tai mắt ตาย มัด หู ตา	หมายถึงคนที่มีหน้าที่เป็นหูเป็นตา จัดหาข้อมูลช่วยให้ผู้อื่นได้ทราบสถานการณ์ (Tai và mắt, thường dùng để ví người chuyên nghe ngóng, tìm hiểu, cung cấp tin tức giúp người khác nắm bắt tình hình.) ผู้มีศักดิ์ศรี (Người có danh vọng.) (VT1: 1117; VT2: 145)

3.2.2 โครงสร้าง BxPP

โครงสร้าง BxPP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีเกิดจากคำ 4 คำ โดย Bx เป็นนามวลีที่ประกอบด้วย B เป็นคำนาม x เป็นส่วนขยาย และ PP เป็นบุพบทวลี สำนวนโครงสร้างแบบนี้ปรากฏกับคำศัพท์เรียกอวัยวะ 3 อวัยวะคือ “mắt ตา”, “tai หู” และ “tóc ผม” โครงสร้าง

อสมมาตรแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” มากที่สุด โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าสามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งที่ 1 และ/หรือในตำแหน่งที่ 4 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ส่วนนโครงสร้าง BxPP ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “tai หู” พบจำนวน 3 ส่วนน ดังต่อไปนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
chuyện bỏ ngoài tai เจวียน บ้อ หงว่าย ตาย เรื่อง ปล่อย นอก หู	เรื่องที่ยุ่หมยไม่มีเนื้อหาสาระอะไรไม่ยอกสนใจ (Chuyện vụn vặt, không thềm để tâm, chấp nhậ.) (VT2: 311)
gió thoảng ngoài tai ซ้อ ถวาง หงว่าย ตาย ลม พัด นอก หู	คำพูดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ส่งผลกระทบต่อหรือไม่ทำให้เกิดความประทับใจอะไรเลย (Lời nói sự việc lướt qua, không gây tác động hoặc để lại ấn tượng gì mạnh mẽ.) (VT2: 641)
sét đánh ngang tai แซ่ด เตัญ GANG ตาย ฟ้าผ่า ท่ามกลาง หู	ข่าวร้ายทำให้สะเทือนใจสุดขีด (Tin dữ bất ngờ làm choáng váng bàng hoàng.) (VT1: 1083; VT2: 1373)

2) ส่วนนโครงสร้าง BxPP ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบ 2 ส่วนน และ “tóc ผม” พบ 1 ส่วนน ดังต่อไปนี้

ส่วนน	ความหมายของส่วนน
mắt để trên trán มัด เต เจน จ้าน ตา ไว้ บน หน้าผาก	การมองไปที่อื่น มองไม่เห็นหรือไม่สนใจมองอะไรเลย (Nhìn đi đâu, chẳng thấy gì.) (VT2: 1014)
quả báo trước mắt กว่า บ้าว เจือก มัด กรรม ตอบ ข้างหน้า ตา	กรรมตามทันกับเรื่องร้ายหรือดีที่เคยก่อไว้ในชาติก่อน เกิดขึ้นต่อหน้าต่อตา (Sự đáp lại điều ác hay điều thiện đã làm trong kiếp trước hiển hiện ngay trước mắt.) (VT2: 1281)
tóc chắm ngang vai ต้อก เจิม GANG วาย ผม เตะ ท่ามกลาง บ่า	หญิงสาวเพ็งโต หรือกำลังย่างเข้าสู่วัยสาว (Thiếu nữ ở tuổi mới lớn lên, còn trẻ trung.) (VT2: 1600)

3.2.3 โครงสร้าง BCB

โครงสร้าง BCB เป็นโครงสร้างของสำนวนแบบอสมมาตรที่เป็นนามวลี โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 3 และ C ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำคุณศัพท์ อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษายังพบคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ได้อีกด้วยแต่พบเพียง 1 สำนวนเท่านั้น คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบ 3 คำ คือ “đầu หัว”, “mắt ตา” และ “mỏ/ mồm ปาก” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) สำนวนโครงสร้าง BCB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mỏ/ mồm ปาก” พบจำนวน 3 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gái đĩ già mồm ก๊าย ดี สำ โหม่ม หญิง โสเภณี แก่ ปาก	การกระทำที่มีความผิดชัดอย่างชัดเจน แต่เสียงดัง ต่ำ ทอไม่หยุดปาก เปรียบเหมือนหญิงโสเภณีที่ทำผิดแล้วยัง เสียงดังเพื่อกลบบกเลือนเรื่องที่ทำผิด (Đã sai trái rành rành còn to tiếng cãi, chửi rủa, ví như gái đĩ, đã xấu xa lại còn làm ầm ĩ lên để lấp liếm đi.) (VT1: 467; VT2: 594) (การกระทำที่ผิดพลาดแล้วไม่ ยอมรับผิด)
kẻ cắp già mồm แก๊ กั๊ สำ โหม่ม ขโมย แก่ ปาก	กระทำผิดแล้วยังทำปากเก่งเสียงดัง เหมือนพวกขี้ ขโมยที่ขโมยแล้วยังข่มขู่ ต่ำทอผู้เสียหายอย่างไม่เกรงกลัว (Đã sai phạm, làm trái rõ ràng, còn to tiếng cãi bừa, ví như bọn ăn cắp đã lấy của còn dọa dẫm, chửi mắng người bị mất không tiếc lời.) (VT2: 733)
thần nanh đở mỏ เถิ่น แหน่ญ ต้อ หมอ วิญญาณร้าย แดง ปาก	คนประเภทเจ้าเล่ห์ โหดร้าย ไม่สามารถกลับมาเป็นคนดีได้ เปรียบเหมือนปีศาจปากแดงชนิดหนึ่งที่มนุษย์จินตนาการ ขึ้นมา (Thuộc hạng người tinh quái, độc địa, bất trị, ví như loại thần nanh đở mỏ bất trị nào đó, do con người tưởng tượng ra.) (VT2: 1481)

2) สำนวนโครงสร้าง BCB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “đầu หัว” และ “mắt ตา” พบอวัยวะละ 1 สำนวนเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cá đối bằng đầu ก้า โต้ย บั้ง เตี้ยว ปลากระบอก เท้าหัว	เท่าเทียมกัน ไม่ด้อยกว่ากัน (Ngang bằng tương xứng, không kém nhau.) (VT2: 171)
con mắt tinh đời กอน มัด ติญ เตย ดวงตา ชำนาญชีวิต	ความชำนาญและความมีไหวพริบในการรับรู้ คิดเห็นและการประพฤติ (Tinh tường và tỏ ra nhạy bén trong nhìn nhận, đánh giá và ứng xử.) (VT2: 335)

3.2.4 โครงสร้าง BBVP

โครงสร้าง BBVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 2 เป็นคำนาม และ VP เป็นกริยาวลีที่มีคำปฏิเสธนำหน้า สำนวนโครงสร้างแบบนี้ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “khẩu/ miệng ปาก” เพียงอวัยวะเดียว จำนวน 4 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
khẩu huyết vị can เขิว เฮวียัด หวิ กาน ปาก เลือด ยังไม่ แห้ง	การกลับกลอก การทำผิดคำมั่นสัญญาอย่างรวดเร็ว เปรียบเหมือนคนดื่มเลือดสุญญากัน เลือดยังไม่ทันแห้งก็ทำผิดคำมั่นสัญญาเสียแล้ว (Trao trở, bội ước một cách nhanh chóng, ví như kẻ uống máu ăn thề, máu chưa khô đã làm trái lời thề.) (VT2: 796)
khẩu thiết vô bằng เขิวเถียดโว บั้ง ปาก ลิ้น ไม่(มี) หลักฐาน	คำพูดที่ปาก ไม่มีอะไรเป็นหลักฐานได้ เชื่อถือไม่ได้ (Lời nói ở miệng ra không có gì làm bằng.) (VT2: 796)
khẩu tâm bất nhất เขิว เติม เบ็ด เถี้ยว ปาก ใจ ไม่ หนึ่ง	ปากใจไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกัน พูดแต่คิดและทำแต่เรื่องชั่วร้าย (Ngoài miệng và trong lòng không thống nhất, không giống nhau, thường là nói tốt đẹp nhưng nghĩ và làm những việc xấu xa, đạo đức giả.) (VT2: 797)
miệng thể gian chẳng ít thì nhiều เหมียง เท่ ซาน จั้ง อัด ถึ เหญี้ยว ปาก โลกมนุษย์ ไม่ มาก ก็ น้อย	ต้องใส่ใจในคำเล่าลือ เพราะไม่ใช่ว่าเป็นการเสกสรรปั้นแต่งทั้งหมด (Cần chú ý tới dư luận, vì không phải người ta hoàn toàn bịa đặt ra.) (VT2: 1036) (คำพูดเสริมแต่ง)

3.2.5 โครงสร้าง BC

โครงสร้าง BC เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่เกิดจากคำ 2 คำ โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนามที่เป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า ส่วน C ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำคุณศัพท์สำนวน โครงสร้างแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 3 อวัยวะ ๆ ละ 1 สำนวน คือ “má แก้ม”, “mắt ตา” และ “tóc ผม” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
má hồng má ửng แก้ม ชมพู	แก้มแดงชมพู ใช้หมายถึงผู้หญิงงาม (Má đỏ hồng; dùng để chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994)
mắt xanh ³³ มด แซ่ญ ตา เขียว/ฟ้า	ตา สายตามองของผู้หญิง (ในการเลือกคนรัก) [Mắt, cái nhìn của người phụ nữ (để ý lựa chọn người yêu).] (VT1: 784; VT2: 1015)
tóc xanh ต็อก แซ่ญ ผม เขียว/ฟ้า	ผมยังเข้ม หมายถึงคนยังเป็นหนุ่มสาว คนอยู่ในวัยหนุ่มสาว (Tóc còn đen; chỉ người còn trẻ, tuổi trẻ.) (VT1: 1273; VT2: 1600)

3.2.6 โครงสร้าง BxCy

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีแบบ BxCy เป็นโครงสร้างเกิดจากประกอบคำ 4 คำ โดย Bx เป็นนามวลีที่มี B เป็นคำนาม x เป็นส่วนขยาย และ Cy เป็นคุณศัพท์วลีที่มี C เป็นคำคุณศัพท์ y เป็นส่วนขยาย ผลการศึกษาสำนวนที่มีโครงสร้าง BxCy พบเพียงคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 1 คือ “mặt หน้า” พบจำนวน 2 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt đỏ tía tai หมัด ต้อ เตี้ย ตาย หน้าแดง แดงหู	สีหน้าเปลี่ยนเป็นสีแดงเพราะโกรธหรือเจินอาย (Mặt mày đỏ ửng lên vì bực tức hoặc e thẹn.) (VT1: 785; VT2: 1015)

³³ คำศัพท์ “xanh” เป็นคำเรียกสีในภาษาเวียดนามจัดเป็นสี “GRUL” ซึ่งเป็นสีที่เหลืองกันอยู่ระหว่างทั้ง “สีฟ้า (blue)” หรือ “สีเขียว (green)” (เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์, 2545: 9) ด้วยเหตุนี้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงใช้ได้ทั้งสีฟ้าหรือสีเขียว หรืออาจหมายถึงเฉดสีเข้มอย่างสีดำได้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt sắt đên sì หมัด ซัด แदन สี หน้าเหล็ก ด่าปี่	สีหน้าแสดงความเยือกเย็น เกร่งขริม ดื้อดึง และดูร้าย (Mắt lạnh lùng, nghiêm nghị, lì lợm và dữ tợn.) (VT1: 785; VT2: 1015)

3.2.7 โครงสร้าง BxS

โครงสร้าง BxS เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลี โดย Bx เป็นนามวลีที่มีคำนามและส่วนขยาย ส่วน S เป็นประโยคที่มาขยาย ผลการศึกษาพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 2 คำ คือ “mắt ตา” และ “mũi จมูก” พบอวัยวะละ 1 สำนวน โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏทั้งในตำแหน่งที่ 1 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt trông, tay trở đũa muối มัต จง, ไต จ่อ ตู๋ เหมื่อย ตา มอง, มือ ชี้ ครบ สิบ	เห็นกับตาของตัวเอง ไม่สามารถผิดพลาดได้ (Chính mình chúng kiến, không thể nhầm lẫn vào đâu được.) (VT2: 1015)
mũi đại lái chịu đôn มูย สาย ล้าย จิว ด้อน จมูก โง่ คน ขับ รับ ผลกระทบ	ผู้บัญชาการ ผู้นำโง่สั่งการผิดพลาด ผู้น้อยผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต้องรับผิดชอบผลกระทบทั้งหมด (Người chỉ huy, lãnh đạo kém cỏi, sai lầm thì mọi hậu quả đều đổ lên đầu cấp dưới, người thực thi nhiệm vụ gánh chịu tất cả.) (VT2: 1065)

3.2.8 โครงสร้าง BBx

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีแบบ BBx เป็นโครงสร้างที่เกิดจากคำ 3 คำพบจำนวน 3 สำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนาม ส่วน Bx เป็นนามวลีที่มี B เป็นคำนามและ x เป็นส่วนขยาย ผลการศึกษาสำนวนที่มีโครงสร้าง BBx พบเพียงคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ “mắt ตา”, “mắt หน้า” แต่ละอวัยวะพบเพียง 1 สำนวน โดยปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt lộn luộc มัต เหลิ่น หลวก ตา หมูต๋ม	ตาขาวซีด เต็มไปด้วยความโหดร้าย เปรียบเหมือนดวงตาของหมูต๋ม (Mắt trắng dã, đầy vẻ độc ác, ví như mắt của lợn luộc.) (VT2: 1014)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt gà mái หมัด ก่าไม้ หน้า ไก่ตัวเมีย	ใบหน้ามีลักษณะผิวขาวซีด (ใช้หมายถึงผู้ชายมีโรคในตัวเอง อ่อนแอ ซ้ำฉลาด หรือเป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยม) [Mắt có màu da tai tái (chỉ những người đàn ông bệnh hoạn, yếu đuối, nhút nhát và phần nào gian xảo.)] (VT2: 1015)

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีแบบอื่น ๆ ซึ่งพบโครงสร้างละ 1 2 สำนวน จำนวน 9 โครงสร้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.9 โครงสร้าง BDx

โครงสร้าง BDx เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่เกิดจากคำ 3 คำ พบจำนวน โดย B ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำนาม และมี D ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำบอกจำนวน ส่วน x ในตำแหน่งที่ 3 เป็นส่วนขยายซึ่งปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 คำคือ “mặt หน้า” จำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
thò lò hai mặt ถ่อ หล่อ ฮาย หมัด ลูกเต๋า สอง หน้า	คนที่มีลักษณะปลิ้นปล้อน เปรียบเสมือนลูกเต๋าคู่ที่หมุนตัว ๆ ไม่หยุด จะพลิกทางไหน หน้าไหนก็ไม่สามารถคาดเดา ล่วงหน้าได้ในการพนัน (Tráo trở lật lọng, ví như con thò lò quay tít, lật trở bẻ nào, mặt nào không thể lường trước được trong các cuộc chơi bạc.) (VT2: 1515)

3.2.10 โครงสร้าง BxVP

โครงสร้าง BxVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่มี Bx เป็นนามวลีที่มี A เป็นคำนาม x เป็นส่วนขยาย และมี VP เป็นกริยาวลี โครงสร้างสำนวนแบบนี้พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 คำคือ “miệng ปาก” จำนวน 1 สำนวน โดยคำเรียกอวัยวะปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
miệng chào roi, lay trời dùng ăn เหมียง จ่าว เรย, ไหล่ เจ้ย ตึง อั้น ปาก ทัก ลอย ๆ , กราบ ฟ้า อย่า กิน	ทำที่เสแสร้ง ไม่จริงใจ (Thái độ giả tạo, không thật lòng.) (VT2: 1035)

3.2.11 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกจำนวน

ผลการศึกษาพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นนามวลีที่ขึ้นต้นด้วยคำบอกจำนวน 2 โครงสร้างคือ DxAy; DBx ในภาษาเวียดนามเมื่อพูดถึงจำนวนสิ่งของ คำบอกจำนวนจะปรากฏหน้าคำนาม และพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในโครงสร้างสำนวนแบบนี้เพียง 3 อวัยวะคือ “mắt ตา”, “tóc ผม” และ “đầu หัว” แต่ละอวัยวะพบเพียง 2 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) โครงสร้าง DxAy

โครงสร้าง DxAy เป็นโครงสร้างอสมมาตรแบบนามวลีที่มีคำบอกจำนวนขึ้นต้น พบจำนวน 2 สำนวน โดย D เป็นคำบอกจำนวน x เป็นส่วนขยายลำดับที่ 1 และ Ay เป็นกริยาวลีที่มี A เป็นคำกริยา y เป็นส่วนขยายลำดับที่ 2 ผลการศึกษาพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 2 อวัยวะ คือ “mắt ตา” และ “tóc ผม” แต่ละอวัยวะพบเพียง 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน

ngàn cân treo **sợi tóc**
hàng nghìn **giấy** **giấy** **đốt**
พัน กิโลกรัม **แขวน** **เส้นผม**

mười **mắt** **trông** **một**
เหมือน **mắt** **cong** **hết**
สิบตา **มอง** **หนึ่ง**

ความหมายของสำนวน

ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย และคับขันมาก ซึ่งยากที่จะผ่านพ้นหรือช่วยเหลือได้ (Ở vào tình thế hết sức nguy ngập, hiểm nghèo, khó bề vượt qua hoặc cứu chữa.) (VT2: 1098)

มีพยานจำนวนมาก พลาดไม่ได้ ไม่สามารถปฏิเสธได้ (Nhiều người cùng chứng kiến, không hề sai, không thể chối cãi được.) (VT2: 1073)

2) โครงสร้าง DBx

โครงสร้าง DBx เป็นโครงสร้างอสมมาตรแบบนามวลีที่มีคำบอกจำนวนขึ้นต้น พบจำนวน 1 สำนวน โดย D เป็นคำบอกจำนวน B เป็นคำนามและ x ส่วนขยาย พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะ คือ “tóc ผม” ปรากฏในตำแหน่งที่ 3 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน

ba thứ **tóc**
ba **thứ** **đốt**
สาม **แบบ** **ผม**

ความหมายของสำนวน

สภาพของคนมีอายุมาก ผมเปลี่ยนสีแล้ว (Đã nhiều tuổi, tóc đã ngả màu.)

เคยผ่านเหตุการณ์มามาก เข้าใจเรื่องราวในชีวิต (Từng trải nhiều, am hiểu sự đời.) (VT2: 53)

3.3 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีพบจำนวน 75 ส่วนวน เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่มีคำคุณศัพท์เป็นส่วนหลัก และมีส่วนขยายต่าง ๆ พบโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี 9 โครงสร้างคือ CB; CBx; CxVP; CxGy; CxNP; CVP; CxAP; CBVP และ CBx, GBy ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในโครงสร้างส่วนวนแบบนี้พบจำนวน 10 อวัยวะคือ “cỏ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “gáy ต้นคอ”, “khẩu ปาก”, “mắt ตา”, “diện/ mặt หน้า”, “mép ริมฝีปาก”, “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm/ mồm ปาก”, “răng/ nanh ฟัน/ เขี้ยว”, “râu หนวด/ เครา”, และ “tai หู” โดยคำเรียกอวัยวะที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ “mắt ตา” และ “mặt หน้า” พบจำนวน 22 ส่วนวน รองลงมาคือ และสุดท้ายคือ “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm/ mồm ปาก” พบจำนวน 12 ส่วนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 โครงสร้าง CB

โครงสร้าง CB เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีที่เกิดจากคำ 2 คำ โดย C ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำคุณศัพท์ ส่วน B เป็นคำนามซึ่งเป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 9 อวัยวะคือ “cỏ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “gáy ต้นคอ”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “môi ริมฝีปาก”, “khẩu/ miệng/ mồm ปาก”, “râu หนวด/ เครา” และ “tai หู” คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏในโครงสร้างนี้มากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ “mắt ตา” พบจำนวน 18 ส่วนวน รองลงมาคือ “mặt หน้า” พบ 15 ส่วนวน และลำดับสุดท้ายคือ “khẩu/ miệng/ mồm ปาก” พบ 9 ส่วนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ส่วนวนโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 18 ส่วนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ส่วนวน	ความหมายของส่วนวน
đỏ con mắt ต้อ กอน มัด แดง ตา	การรอคอยนานเกินไป จนตาแดง (Tà trạng thái mong ngóng quá lâu, đến mức đỏ cả mắt.) (VT1: 413; VT2: 532)
gút mắt กัด มัด สุด (สาย)ตา	หลงกล พบอุปสรรค ไม่ราบรื่นในทุก ๆ เรื่องที่ทำ (Mắc muu, trở ngại, không trôi chảy, suôn sẻ.) (VT2: 656)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
lác mắt ล้าก มัด เอียง ตา	รู้สึกประหลาดใจมาก และชื่นชม (Cảm thấy quá đỗi ngạc nhiên và thán phục.) (VT1: 676; VT2: 862)
ngon mắt งอน มัด อร่อย ตา	เกิดความรู้สึกชื่นชอบและมองไม่รู้จักเบื่อ (Gây được cảm giác thích thú, làm cho nhìn không biết chán.) (VT1: 868; VT2: 1123)

nóng mắt น้อง มัด ร้อน ตา	ขุ่นเคืองเมื่อเห็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรม (Nổi nóng vì thấy việc bất bình.) (VT1: 932; VT2: 1199)
---------------------------------	--

2) สำนวนโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt หน้า” พบจำนวน 15 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
dại mặt ส่าย หมัด โง่ หน้า	เสียหน้าต่อผู้คนเพราะกระทำเรื่องที่ไม่เหมาะสม (Mất thể diện trước mọi người vì việc làm dại dột.) (VT1: 413; VT2: 387)
kênh mặt เกี๋ย หมัด เอน หน้า	แสดงความอหังการ ดูถูกคนอื่น (Lên mặt tỏ ra kiêu căng, coi thường người khác.) (VT2: 781)
rắn mặt รั้น หมัด แข็ง หน้า	เด็กไม่เชื่อฟังคำสอน ไม่ว่าจะมีการตักเตือน เด็กที่มีนิสัยดื้อดึง สอนยาก (Trẻ con không chịu nghe theo những lời dạy dỗ, bất chấp cả sự rắn đe, bướng bỉnh, khó bảo.) (VT1: 1042)
sạm mặt ส้าม หมัด ดำ หน้า	รู้สึกละอายใจเพราะเสียหน้า (Hổ thẹn vì mất danh dự, thể diện.) (VT2: 1356)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
sắc mắt เส้น หมด หยาบ หน้า	กระดากอาย (Sượng sùng, xấu hổ.) (VT2: 1369)

3) สำนวนโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “khẩu/ miệng/ mồm ปาก” พบจำนวน 9 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
ác khẩu อ้าก เขิว ร้าย ปาก	ชอบพูดคำพูดที่ไม่ดี ว่าร้ายคนอื่น (Hay nói những lời độc địa.) (VT1: 2; VT2: 20)
dài mồm สาย โหม่ม ยาว ปาก	พูดมากเกินไป (Nhiều lời một cách quá quắt.) (VT2: 300)
mạnh miệng แหมญ เหมียง แกร่ง ปาก	กล้าพูดในเรื่องที่คนอื่นไม่กล้าพูดอย่างไม่เกรงกลัว (Dám nói một cách không ngại ngùng những điều người khác không dám nói.) (VT1: 772; VT2: 1002)
nỏ mồm หนอ โหม่ม ดั่ง ปาก	พูดมากและพูดเสียงดัง ทำให้รู้สึกรำคาญเวลาฟัง (Nói nhiều và lớn tiếng, gây cảm giác khó chịu.) (VT1: 926; VT2: 1191)
thói mồm โทัย โหม่ม เหม็น ปาก	ชอบพูดหาเรื่องคนอื่น หรือชอบพูดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Hay nói những chuyện không liên quan đến mình, gây xích mích.) (VT2: 1523)

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบน ใบหน้าที่มีจำนวนน้อยพบจำนวน 1 - 2 สำนวนต่อ 1 อวัยวะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4) สำนวนโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “cổ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “môi ริมฝีปาก” และ “tai หู” แต่ละอวัยวะพบจำนวน 2 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bạc đầu บาก เดีว หงอก หัว	วัยชรา (Tuổi già.) (VT1: 29; VT2: 56)
cứng đầu กึ่ง เดีว แข็ง หัว	ดื้อดึง ไม่ยอมฟังหรือไม่ยอมทำตามคำสั่ง และไม่ยอมถอนความคิดเห็นส่วนตัวโดยง่าย (Bướng bỉnh, không dễ dàng nghe theo để phục tòng người khác và từ bỏ ý kiến riêng của mình.) (VT1: 291; VT2: 375)
cứng cổ กึ่ง โก แข็ง คอ	ไม่ยอมทำตามคำสั่งจากคนที่ตัวเองรับใช้ และมักจะทำสิ่งที่ตรงกันข้าม (Tỏ ra không dễ tuân theo người mà mình phục tòng, thường hay làm trái lại.) (VT1: 291; VT2: 375)
cứng họng กึ่ง ห้อง แข็ง คอ	อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องยอมจำนน จะพูดแก้ตัวยังไงก็ไม่ได้ (Ở trong tình thế đành chịu im, không cãi vào đâu được.) (VT1: 291; VT2: 375)
bùi tai บ่วย ตาย สนุก หู	คำพูดที่สามารถทำให้คนอื่นยินยอมทำตาม (Lời nói dễ làm cho người ta vui lòng nghe theo, thuận theo.) (VT1: 111; VT2: 152)
mỏng tai หม่อง ตาย บาง หู	บุคคลที่มีนิสัยชอบสืบหาเรื่องส่วนตัวของคนอื่น (Hay tò mò nghe ngóng chuyện riêng của người khác.) (VT2: 806)
mềm môi เหม่อม โมย นิ่ม ริมฝีปาก	(ดื่มเหล้า) รู้สึกอร่อย สนุกปากจึงอยากดื่มไม่หยุด [(Uống rượu) có cảm giác ngon, vui miệng cứ uống mãi, không muốn thôi.] (VT2: 1029)
mỏng môi หม่อง โมย บาง ริมฝีปาก	ชอบแฉ่งแบาดเหมือนคนปากพล่อย (Hay mách lẻo, hay nói hót.) (VT2: 1043)

5) ส่วนนวงโครงสร้าง CB ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “gáy ต้นคอ” และ “râu หนวด” พบอวัยวะละ 1 ส่วนนวง ดังต่อไปนี้

ส่วนนวง	ความหมายของส่วนนวง
lạnh gáy แห้งแล้ง ไข้ หนาว ต้นคอ	เกรงกลัวถึงขนาดที่รู้สึกหนาวที่ท้ายทอย (Sợ tới mức cảm thấy ón lạnh ở gáy.) (VT1: 688; VT2: 886)
queo râu แกวว เร็ว หด เครา	ยอมแพ้ หมดทางสู้ (Bế tắc, chịu bó tay.) (VT2: 1302)

3.3.2 โครงสร้าง CBx

โครงสร้าง CBx เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีที่เกิดจากคำ 3 คำ โดย C ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำคุณศัพท์ที่ขยายนามวลีที่ตามมา ส่วน Bx เป็นนามวลีที่มีคำนามและส่วนขยาย พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 5 อวัยวะคือ “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “miệng ปาก”, “râu หนวด/ เครา” และ “tai หู” ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 หรือในตำแหน่งที่ 3 คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่ปรากฏในโครงสร้างนี้มากที่สุดคือ **mắt ตา** จำนวน 3 ส่วนนวง “mặt หน้า” และ “miệng ปาก” พบจำนวน 2 ส่วนนวง ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะอื่น ๆ พบเพียงอวัยวะละ 1 ส่วนนวง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ส่วนนวงโครงสร้าง CBx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 3 ส่วนนวง ดังต่อไปนี้

ส่วนนวง	ความหมายของส่วนนวง
thao láo mắt éch ทาว ล้าว มัด เอ็ก ขยายเต็มที่ ตา กบ	อาการที่รอคอยนานเกินไป ถึงขนาดตาเหลือก (Tả trạng thái mong ngóng quá lâu, đến mức đỏ cả mắt.) (VT1: 413; VT2: 532)
trắng mắt ra จั้ง มัด รา ขาว ตา ออก	เห็นชัดเจนว่าตัวเองด้อย เสียหายหรือผิดพลาด (Thấy rõ ràng là mình thua kém, thiệt hại hoặc sai lầm.) (VT2: 1636)
trơ mắt éch เจอ มัด เอ็ก ด้า่น ตากบ	แสดงความเฉยเมย ทำเหมือนตนเองไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Trơ lì, tỏ ra vô can với mọi chuyện xung quanh.) (VT1: 1323; VT2: 1665)

2) สำนวนโครงสร้าง CBx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “mặt/ diện หน้า” พบจำนวน 3 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
dày mặt mo ใส่ หมัด มอ หนา หน้า กาบหมาก	ตื้อตึง ไม่รู้จักอาย หรือผิดหูผิดตา (Li lợm, không biết hổ thẹn, chướng tai, chướng mắt.) (VT2: 394)
tối tăm mặt mui โต้ยดำ หมัด หมุย มืดมัว หน้า จมูก	อยู่ในสภาวะเหมือนไม่สามารถมองเห็นอะไรรอบตัวได้ เพราะมีแรงกระทบบางอย่างเข้ามา (Ở trạng thái tương như không còn thấy gì ở xung quanh do chịu một tác động mạnh mẽ nào đó.) วุ่นวายอยู่กับงาน ไม่มีเวลาว่างที่จะพักผ่อน (Bạn bận túi bụi, không chút thành thời nhàn hạ.) (VT2: 1434)
bạch diện thư sinh แบ่ก เสียน ทื่อ ซิญ ขาว หน้า บัณชิต	คนที่ยังขาดประสบการณ์ในชีวิต (Non trẻ, chưa từng trải, thiếu kinh nghiệm cuộc sống.) (VT2: 58)

3) สำนวนโครงสร้าง CBx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ ส่วน “miệng ปาก” พบจำนวน 2 สำนวน ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
câm miệng hén เกม เหมียง เฮ้น เงียบ ปาก หอย	อยู่เงียบ ๆ ไม่แสดงออกต่อเรื่องที่ควรพูด ควรให้ความคิดเห็น (Im lặng không nói năng gì trước tình thế đáng ra phải nói, phải có ý kiến.) (VT2: 203)
kẻ miệng lố เก่ เหมียง โหล ข้าง ปาก รู	แก่แล้ว ใกล้เคียงชีวิต (Già nua, sắp chết tới nơi rồi.) (VT2: 779)

4) สำนวนโครงสร้าง CBx ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ “râu ria หนวด/เครา” และ “tai หู” พบอวัยวะละ 1 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
vênh râu trê เว็ญ เริ้ว เจ เชิด หนวด ปลาตุ๊ก	แสดงความพอกพองใจ ทำเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับงาน หรือเย่อหยิ่ง อวดอ้างต่อหน้าคนอื่น (Tỏ ra thỏa mãn, vô can trước công việc hoặc kiêu căng, vênh vang trước mọi người.) (VT2: 1579)
bỏ hơi tai เบ๋อ เฮย ตาย แหลก ลม หู	เหนื่อยถึงขนาดลมออกทางหู (Mệt đến mức như hơi ra cả tai.) (VT1: 107; VT2: 148)

จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า คำศัพท์เรียกอวัยวะโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีแบบ CBx ส่วนใหญ่ใช้เพื่อเปรียบเทียบกับอวัยวะบนใบหน้าของสัตว์และส่วนต่าง ๆ สิ่งของ โดยคำศัพท์เรียกอวัยวะปรากฏเป็นคำหลัก และมีคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสัตว์และสิ่งของเป็นส่วนขยาย

3.3.3 โครงสร้าง CxVP

สำนวนโครงสร้าง CxVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีที่เกิดจากคำ 4 คำ โดยมี Cx เป็นคุณศัพท์วลีที่มีคำคุณศัพท์และส่วนขยาย และ VP เป็นกริยวลี พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 3 อวัยวะคือ “mặt หน้า” พบ 2 สำนวน และ “đầu หัว”, “miệng ปาก” พบอวัยวะละ 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gần lửa rất mặt เกิน เหลือ ร้าย หมด ใกล้ ไฟ แสบ หน้า	ผู้มีอำนาจไม่สามารถพึ่งพาผู้มีอำนาจสูงกว่า ยิ่งอยู่ใกล้ก็ถูกข่มเหง ด่าทอ (Người có quyền thế, gần cấp trên chỉ tổ bị hăm dọa, mắng mỏ, chứ chẳng được nhờ cậy gì.) (VT2: 604)
bằng mặt chẳng bằng lòng บั่ง หมด จั่ง บั่ง หล่อง พอ หน้า ไม่ พอ ใจ	ความสัมพันธ์ที่ไม่จริงใจต่อกัน ภายนอกดูเหมือนรักและศรัทธากัน ประพฤติดีต่อกัน แต่ในใจเกลียดกัน โกรธแค้นกัน (Sống không thật với nhau, bề ngoài tỏ ra yêu quý mến mộ đối xử tốt và hòa thuận với nhau nhưng trong lòng thì ghen ghét, nghi kỵ thù oán nhau.) (VT2: 90) (คนหน้าซื่อใจคด)
bạc đầu còn đại บาก เด๋ว ก่อน สาย หงอก หัว ยัง ไร่	มีอายุมากแล้วแต่ยังโง่ (Nhiều tuổi rồi mà còn đại độn.) (VT2: 56)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
méo miệng ðòi ăn xôi vò ³⁴ แม้ว เหมียง ต่อย อัน โซย หว่อ ปาก เบี้ยว อยาก กิน ข้าวเหนียวคลุกถั่ว	ไม่รู้จักถูกผิด ไม่มีความสามารถแต่เรียกร้องผลประโยชน์สูง (Không biết điều, chẳng tài cán lại đòi hỏi quyền lợi cao.) (VT2: 1027)

3.3.4 โครงสร้าง CxGy

โครงสร้าง CxGy เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีที่เกิดจากคำ 4 คำ โดย C เป็นคำคุณศัพท์ G เป็นคำวิเศษณ์ ส่วน x, y เป็นส่วนขยาย ในโครงสร้าง CxGy นี้พบจำนวน 2 สำนวน โดยคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะคือ “ด้าบ หัว” ปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ดังนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
to dấu mà đại ตอ เด้ว หม่า สาย โต หัว แต่ โง่	คนมีตำแหน่งสูง อายุมากแต่โง่เขลา ถูกคนชั้นล่าง คนอายุน้อยหลอกหรือทำให้เสียหน้า (Những người có địa vị cao, những người lớn tuổi dại dốt, để những kẻ bậc dưới, kẻ ít tuổi hơn đánh lừa, hoặc làm nhục.) (VT2: 1595)
trọc dấu càng mắt จอก เด้ว ก่าง ม้าต โล้น หัว ยิ่ง เย็น	ไม่มีตำแหน่งหน้าที่อะไรก็ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรยิ่งสบาย (Không có địa vị, không chịu trách nhiệm gì càng dễ chịu, thanh thản.) (VT2: 1655)

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีอื่น ๆ ที่ปรากฏ คำศัพท์เรียกอวัยวะ ๑ ละ 1 - 2 สำนวนอีก 9 โครงสร้าง ดังต่อไปนี้

3.3.5 โครงสร้าง CxNP

โครงสร้าง CxNP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีที่เกิดจากคำ 4 คำ โดย Cx เป็นคุณศัพท์วลีที่มีคำคุณศัพท์และส่วนขยาย และ NP เป็นนามวลี โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะคือ “ม่า แก้ม” ในตำแหน่งที่ 3 จำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

³⁴ “xôi vò” หมายถึง ข้าวเหนียวนึ่งกับถั่วเขียวกระเทาะเปลือก เมื่อสุกข้าวเหนียวจะมีสีเหลืองทองน่ากิน นิยมรับประทานกับหมูยอ (giò) โรยด้วยหัวหอมเจียว เป็นวัฒนธรรมทางอาหารของชาวเวียดนามซึ่งผูกพันกับวิถีชีวิต นอกจากนี้ ยังใช้เป็นอาหารในพิธีมงคลต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน เป็นต้น

สำนวน	ความหมายของสำนวน
nặg nự má dào หนัก เหนอะ ม้า ต่ำ หนัก หนัก แก้ม ดอก ท้อ	ผู้หญิงที่มีความสวยมักจะมีชะตากรรมที่ไม่มีความสุข (Thuờng phải gánh chịu số phận long đong bất hạnh.) (VT2: 1089) (หญิงสาวสวยแต่ชีวิตอาภัพ)

3.3.6 โครงสร้าง CVP

โครงสร้าง CVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่มีคำคุณศัพท์เป็นส่วนหลัก มีกริยาวิเศษณ์เป็นส่วนขยาย พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 2 อวัยวะคือ “mặt ตา” ในตำแหน่งที่ 3 และ “mũi จมูก” ในตำแหน่งที่ 5 พบจำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bận chúi mắt chúi mũi เป็น จួយ มัด จួយ หมุย ยุ่ง ก้ม ตา ก้ม จมูก	ยุ่งมาก มีงานมาก เปรียบเหมือนการก้มหน้าทำงาน ไม่มี เวลาเงยหน้าขึ้น (Rất bận, rất nhiều công việc, ví như chỉ có cúi mặt mà làm, không lúc nào ngẩng lên đầu.) (VT2: 95) (ตรากตรำทำงานหนัก)

3.3.7 โครงสร้าง CxAP

โครงสร้าง CxAP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลีมี C เป็นคำคุณศัพท์และ x เป็นส่วนขยาย และ AP เป็นคุณศัพท์วลี โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะคือ “răng ฟัน” ในตำแหน่งที่ 2 พบจำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
gần nhà giàu đau răng ăn cơm เกิน หลำ เส้า เคา รัง อัน คิม ใกล้ บ้านเศรษฐี ปวด ฟัน กิน ข้าวเฒ่า	ใกล้บ้านคนรวยมักจะเจอเรื่องที่น่ารำคาญ (Gần nhà giàu hay gặp những chuyện bực mình.) เลือกเพื่อนบ้านดี ๆ (Cần chọn láng giềng tốt mà quan hệ.) (VT2: 604) (คนที่อยู่ก็ขึ้นให้ทำสิ่งนั้น ๆ ถ้าอยู่ ใกล้คนดีก็ทำให้ชีวิตพบแต่ความสงบสุข)

3.3.8 โครงสร้าง CBVP

สำนวนโครงสร้าง CBVP เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี โดย CB เป็นคุณศัพท์วลีประกอบด้วย C คำคุณศัพท์ B เป็นคำนาม และ VP เป็นกริยาวิเศษณ์ โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะคือ “mặt หน้า” ในตำแหน่งที่ 3 พบจำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
hiền lành trước mặt làm giặc sau lưng เหียน แห่ลัญ เจ็อก หมัด หล่าม สัก เซา ลิ่ง อ่อนโยน ข้าง หน้า เป็น กบฏ ข้าง หลัง	มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่จริงใจ (Nghịch ngấm, giả dối.) (VT2: 698)

3.3.9 โครงสร้าง CBxGBy

โครงสร้าง CBxGBy เป็นโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นคุณศัพท์วลี โดยมี CBx เป็นคุณศัพท์วลีประกอบด้วย C เป็นคำคุณศัพท์ B เป็นคำนาม และ x เป็นส่วนขยาย และมี GBy เป็นวิเศษณ์วลีประกอบด้วย G เป็นคำวิเศษณ์ B เป็นคำนาม และ y ส่วนขยาย โครงสร้างแบบนี้พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า 1 อวัยวะคือ “**mặt** หน้า” ในตำแหน่งที่ 2 พบจำนวน 1 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
xấu mặt xin tương, cả phường cùng húp เขี้ยว หมัด ซิน เตือง, กำ เผื่อง กุ้ง ฮูป ขี้เหร่ หน้า ขอ ซอส, ทั้ง พวก ร่วม ซด	ด้วยผลประโยชน์ส่วนรวมจึงจำเป็นต้องเสี่ยงที่จะทำ เรื่องที่ไม่ค่อยสง่างามนัก (Vi lợi ích tập thể mà phải liều mình làm một việc không vẻ vang gì.) (VT1: 1437; VT2: 1789)

3.4 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นบุพบทวลี

ผลการศึกษาพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นบุพบทวลีเพียง 1 โครงสร้างคือ โครงสร้าง EB โดยมี E ในตำแหน่งที่ 1 เป็นคำบุพบท และมี B ในตำแหน่งที่ 2 เป็นคำนามซึ่งพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 1 อวัยวะคือ “**lời** ลิ่น” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
đầu lời เดหัว เหลือย ปลาย ลิ่น	คำพูดที่พล่อยออกมา คำพูดติดปาก (Lời nói được thốt ra luôn, cửa miệng.) ไม่จริงใจ เก่งแต่ปาก ดีแต่พูด (Không thật lòng, chỉ có trên lời nói mà thôi.) (VT1: 378; VT2: 494)

3.5 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นวิเศษณ์วลี

ผลการศึกษาพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่มีคำวิเศษณ์เพียง 1 โครงสร้างคือ โครงสร้าง GxCy โดยมี Gx เป็นวิเศษณ์วลีที่มี G เป็นคำวิเศษณ์ x เป็นส่วนขยาย และ Cy เป็นคุณศัพท์วลีที่มี C เป็นคำคุณศัพท์ และ y เป็นส่วนขยายซึ่งเป็นคำนามเรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ “**môi** ริมฝีปาก” ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
quá chén mèm môi กว๊าแจ๊นเหม่มม๊อ เกินแก้วนึมริมฝีปาก	เพราะเมาเหล้าจึงพูดมาก พูดมั่วไปหมด (Vi say rượu mà nói nhiều, nói lung tung.) (VT2: 1282)

3.6 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยค

ผลการศึกษาสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามสามารถจำแนกโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคได้เป็น 2 โครงสร้างคือ โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวพบจำนวน 26 สำนวน และโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความรวมพบ 4 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.6.1 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียว

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวประกอบด้วย ภาคประธานที่เป็นคำนามหรือนามวลี และภาคแสดงประกอบด้วยคำกริยาหรือกริยวลี กริยวลีประกอบด้วยคำกริยาและจะมีคำนามที่เป็นกรรมหรือไม่มีก็ได้ พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 8 อวัยวะคือ “dầu หัว”, “lưỡi ลิ้น”, “mắt ตา”, “mặt หน้า”, “miệng ปาก”, “môi ริมฝีปาก” “răng ฟัน”, และ “tai หู” ปรากฏในส่วนของภาคประธานหรือภาคแสดง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวที่ปรากฏคำเรียกอวัยวะ “mặt หน้า”พบจำนวน 7 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chó con liếm mắt จ้อกอนเลียมหมัด หมาลูกเลียหน้า	ผู้น้อยหรือเด็กที่ถูกตามใจมากเกินไป กลายเป็นเด็กดื้อ ไม่เคารพผู้ใหญ่ (Kẻ dưới được nuông chiều, đảm nhờn, hờn với người trên.) (VT2: 282)
ma bắt có mắt มาบัตก็้อหมัด ผีจับมีหน้า	การจะข่มเหงกลั่นแกล้งใคร ก็ต้องรู้จักเกรงกลัวผู้มีอำนาจ หรือมีความสามารถมากกว่าตน (Phải tùy tùng người mà hoạch họa, bắt nạt, phải biết nể sợ những người có thể lực, có tài năng hơn mình.) (VT2: 282)
mắt búng ra sũa หมัดบุงราเสื่อ หน้าตืดออกน้านม	ลักษณะของใบหน้าอ่อนนุ่มของเด็กเพิ่งโต (Tả về mặt non trẻ quá non trẻ của người vừa mới lớn.) (VT2: 990)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt cắt không còn hột máu หมัด กัด คง ก่อน โหด เม้า หน้า (ถูก) ตัด ไม่ เหลือ หยด เลือด	หน้าขาวซีดเพราะกลัวมาก (Mặt trắng bệch hoặc tái nhợt hẳn ra vì quá khiếp sợ.) (VT1: 784; VT2: 1015)
mắt đối mắt หมัด ไต่ย หมัด หน้า ต่อ หน้า	การต่อสู้กันแบบตัวต่อตัว (Đối chọi trực tiếp với nhau.) (VT2: 1015)

2) โครงสร้างสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวที่ปรากฏคำเรียกอวัยวะ “mắt ตา” พบจำนวน 6 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
con mắt là mắt đồng cân³⁵ กอน มัด หล้า หมัด ดั่ง เกิน ดวง ตา เป็น หน้า สลึง	สายตาของคนแค่มองก็ทราบคุณค่าของวัตถุ คนที่มีสายตาหลักแหลมแค่มองผ่าน ๆ ก็สามารแยกแยะดีความชั่วได้อย่างชัดเจน (Con mắt người ta chỉ nhìn cũng ước lượng được giá trị của vật, người có con mắt tinh đời thoáng qua cũng phân biệt được cái hay cái dở.) (VT2: 335) (มีสายตาที่สามารถแยกแยะดีชั่วได้)
gái một con trông mòn con mắt ก๊าย หมด กอน จง หม่อน กอน มัด สาว หนึ่ง ลูก ดู เสื่อม ดวง ตา	ผู้หญิงมีลูก 1 คนก็ยังสวย ยังน่าชม (Gái mới đẻ một lần thì đẹp, ưa nhìn.) (VT2: 595) (หญิงหลังคลอดบุตรหนึ่งคนที่ยังคงสภาพงดงามอยู่)
hai mắt đổ dồn làm một ฮาย มัด โด่ หย่น หล้าม หมด สอง ตา เท รวม เป็น หนึ่ง	ให้สิทธิพิเศษและทุ่มเทในงานที่สำคัญและด่วนที่สุดก่อนงานอื่น ๆ (Ưu tiên, tập trung cho một việc quan trọng, cần kíp trước.) (VT2: 664)
mắt nỏ đom đóm มัด โหน ดอม ต้อม ตา ระเบิด (เห็น) หึ่งห้อย	หัวหมุน มึนงงหลังจากถูกตีใส่หัวหรือเหนื่อยล้า (Hoa mắt, chóng mặt do bị đánh đầu hoặc mệt mỏi.) (VT2: 1014)
trời không có mắt แจ๋ย คง ก้อ มัด ฟ้า ไม่ มี ตา	ชีวิตไม่มีความเท่าเทียมกัน (Sự đời ngang trái, bất công.) (VT2: 1668)

³⁵ đồng cân เท่ากับ chỉ เป็นหน่วยตวงวัดเก่า 1 จี เท่ากับ 3.78 กรัม

3) โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวที่ปรากฏคำเรียกอวัยวะ “miệng ปาก” พบจำนวน 5 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
cóc lại mồm miệng ก๊อกล่หลาย เหมอ เหมียง คางคก อึก อ้า ปาก	คนที่เดิมทีเป็นคนไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ หรือ ถกเถียงอะไรกับใคร อยู่ ๆ ก็พูดออกมาอย่างดุดัน (Người vốn ít nói, ít bàn luận, tranh cãi bỗng dung nói và nói rất hăng.) (VT2: 282)
miệng nhà giàu nói đầu ra đấ ย เหมียง หลู่ซ่า น้อย เดียว รา เด็ ย ปาก คนรวย พูด อย่างไร (ก็) ออก อย่างไร นั้น	ตามวิถีโลกมนุษย์ คนมั่งมีมักจะพูดอะไรก็ง่าย พูดอะไรก็ดี (Thói đời, kẻ có của nói gì cũng dễ, cũng hay.) (VT2: 1036)
miệng kẻ sang, có gang có thép เหมียง แก่ ซาง, ก๊อ กาง ก๊อ แท้ ย ปาก คนรวย, มี ซาง ³⁶ มี เหล็ก	คำพูดของผู้มีอำนาจเป็นคำสั่งการ บังคับให้คนอื่นต้องทำ ตาม ต้องยินยอม (Lời nói người quyền thế là mệnh lệnh, bắt người khác phải làm theo, nghe theo.) (VT2: 1035)
miệng còn hỏi sữa เหมียง ก่อน โห่ย เสื่อ ย ปาก ยัง เหม็นนม	ยังเป็นเด็ก ยังไม่มีความรู้ (Còn non dại, chưa biết gì.) (VT1: 800; VT2: 1035)
hén mồm miệng เฮ้น เหมอ เหมียง ย หอย อ้า ปาก	ขนาดคนที่ไม่ค่อยพูด แต่ในสถานการณ์ที่จำเป็นเขาก็อดพูด ไม่ได้ (Đến những người ít nói nhất, trong những hoàn cảnh nhất định, không thể im lặng được, cũng phải lên tiếng.) (VT2: 693) (คนที่ต้องเปิดปากพูด ยามคับขัน)

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังพบสำนวนโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความเดียวอื่น ๆ ที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะ ๆ ละ 1 - 2 สำนวน โดย “dầu หัว”, “taiหู” พบอวัยวะละ 2 สำนวน ส่วน “răng ฟัน”, “lưỡi ลิ้น”, “môi ริมฝีปาก” และ “cổคอ” แต่ละอวัยวะพบจำนวน 1 สำนวน ดังต่อไปนี้

³⁶ “ซาง” หมายถึง “โลหะชนิดหนึ่งอย่างเหล็กกระทะ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554: 187)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
trăm đầu đổ đầu tằm จำ เชิว โต เต๋ว ต่ำ ร้อย ไบหม่อน เท หัว หนองไหม	ทุกภาระหน้าที่หรือการกระทำผิด งานที่หนักก็มีคนเดียวหรือคนกลุ่มหนึ่งต้องรับผิดชอบ (Tất cả mọi trách nhiệm, tội lỗi, nhọc nhằn khổ sở đều đổ vào cho một người hoặc một lớp người phải gánh chịu, cáng đáng.) (VT2: 163)
trăm tội đổ đầu nhà oản ³⁷ จัม โต่ย โต เต๋ว หย่า อ้วน ร้อย โทษ เท หัว บ้าน อ้วน	ประชาชนถูกกดขี่ ถูกเอารัดเอาเปรียบทุกวิถีทาง (Người dân bị chèn ép, áp bức, bị bòn rút đủ đường.) (VT2: 164)
mật rót vào tai เหมิด รือด หัวว ตาย น้ำผึ้ง เท เข้า หู	การใช้คำพูดหวาน ๆ น่ารัก เพื่อหลอกลวงยั่วชวนใจคนอื่น (Nói rất ngọt ngào để lừa dối, quyến rũ người khác.) (VT2: 1021)
mũ ni che tai หมู นี แจ ตาย หมวก พระ ปิด หู	ที่ทำเฉยเมย ย่อท้อต่อเรื่องในชีวิต และไม่สนใจสิ่งใดในชีวิต (Thái độ bàng quan, tiêu cực, gác bỏ ngoài tai mọi sự đời.) (VT2: 819)
răng cắn phải lưỡi รัง กั๊น ฝ่าย เหลื่อย ฟัน กัด โคน ลิ้น	พี่น้องแท้ ๆ แต่มีความขัดแย้งกัน มักทะเลาะและทำร้ายกัน (Anh em ruột máu thuận, cãi lộn, xâu xé nhau.) (VT2: 1326)
lưỡi không xương เหลื่อย คง เชื่อง ลิ้น ไม่มี(มี) กระดูก	หมายถึงคนที่วันนี้พูดเป็นอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดเป็นอย่างหนึ่งโดยง่าย เชื่อถือไม่ได้ (Vị người nay nói thế này, mai lại nói thế khác một cách rất dễ dàng, không thể tin được.) (VT2: 757)
môi không dính mép มอย คง ชิ่ง แม็บ ริมฝีปาก ไม่ ติด ริมฝีปาก	พูดมาก พูดไม่หยุดตลอดเวลาจนดูเหมือนว่าริมฝีปากไม่(เคย) ติดกัน(เลย) (Nói nhiều, nói liên tục, tưởng chừng như môi và mép không bao giờ liền nhau.) (VT2: 1048)

³⁷ “nhà oản” ในสังคมสมัยก่อน ชาวบ้านในแต่ละครอบครัวต้องสลับกันเตรียมข้าวเหนียวหนึ่งมัดในแม่พิมพ์ที่เรียกว่า “oản (อ้วน)” เพื่อนำไปถวายที่วัด

สำนวน	ความหมายของสำนวน
guom kè cǒ เกือม เก่ โก่อ ดาบ จี้ คอ	สภาวะที่ตกอยู่ในภัยอันตราย อยู่ใกล้กับความตาย (Ở vào tình thế nguy hiểm, cận kề cái chết.) (VT2: 656)

3.6.2 โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความรวม

ประโยคความรวมเป็นประโยคที่มีประโยคย่อย 2 ประโยคมารวมกัน ผลการศึกษาพบโครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยคความรวมจำนวน 4 สำนวน โดยปรากฏรวมกับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าคือ “đầu หัว”, “lưỡi ลิ้น” และ “miệng ปาก” เป็นภาคประธานของประโยคย่อยที่ 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
chǎng phải đầu cũng phải tai ³⁸ จั่ง ฝ่าย เด๋ว กุ้ง ฝ่าย ตาย ไม่โดนหัว ก็โดนหู	ความเกี่ยวข้องกับปัญหาเกิดขึ้นง่าย เรื่องของภัยพิบัติยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ไม่รับผลกระทบจากเรื่องนี้ก็รับผลกระทบจากเรื่องอื่น (Để bị liên lụy, tai vạ, khó tránh khỏi, không bị cái này cũng bị cái kia.) (VT2: 239)
đầu chẳng phải, phải tai เด๋ว จั่ง ฝ่าย, ฝ่าย ตาย หัว ไม่โดน, โดนหู	มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มากก็น้อย ต้องรับผลกระทบหรือภัยพิบัติที่ไม่เป็นธรรม (It nhiều bị liên lụy, bị vạ lây, chịu hậu quả, tai họa một cách oan uổng.) (VT2: 492)
lưỡi không xương nhiều đường lặt léo เหลือย คง เชื่อง เหลี้ยว เตื่อง ลัด แล้ว ลิ้นไม่(มี)กระดูก หลายทางคดเคี้ยว	(พูด) คดเคี้ยวหลายทาง มักกลับกลอก วันนีพูดอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดอีกอย่างหนึ่ง เชื่อถือไม่ได้ (Lảm điếu, lặt lọng, lúc nói thế này lúc nói thế khác, không thể tin được.) (VT2: 982)
miệng còn se lấy đầu chề thiết khách เหมียง ก่อน แซ เลี้ยว เด๋ว แจ๋ เที้ยด แค็ก ปาก ยัง แห้ง เอา ที่ไหน ซา เลี้ยว แซก	ตัวเองยังขาดแคลน จะเอาอะไรไปช่วยคนอื่นได้ (Chính mình còn thiếu, làm sao có của giúp được người.) (VT2: 1035)

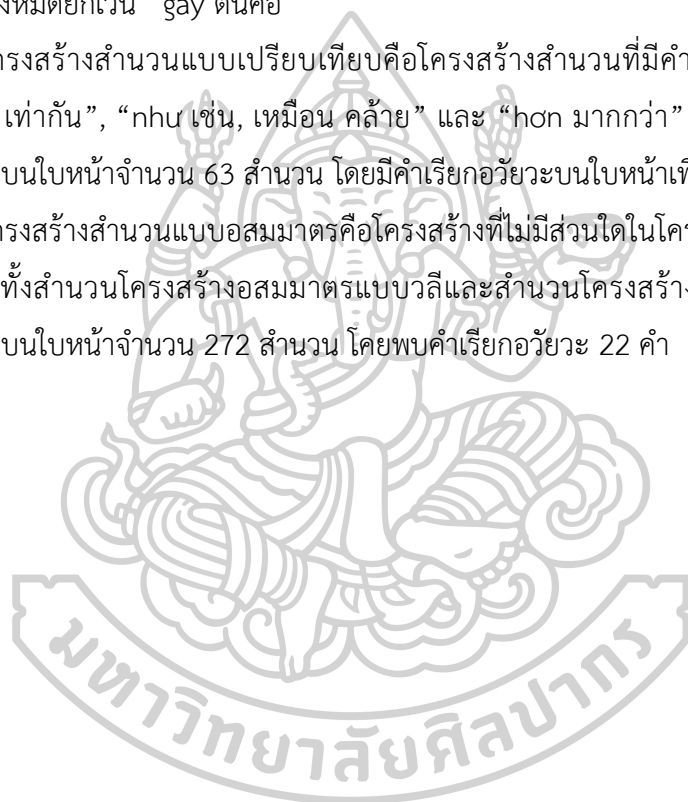
³⁸ “chǎng phải đầu cũng phải tai” เป็นประโยคความรวมที่ไม่มีประธาน โดยมีคำปฏิเสธขึ้นต้นประโยค

ในการวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างของสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยได้จำแนกโครงสร้างสำนวนตามประเภทของหมวดคำและความสัมพันธ์ระหว่างคำ และจำแนกโครงสร้างสำนวนเป็น 3 แบบ ได้แก่ โครงสร้างสมมาตร โครงสร้างเปรียบเทียบ และโครงสร้างอสมมาตร โดยพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่หลากหลาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรคือโครงสร้างสำนวนที่มีส่วนประกอบ 2 ส่วนมีโครงสร้างเหมือนกัน เช่น สำนวนที่มีคำนามและคำขยายเหมือนกันทั้ง 2 ส่วน หรือเป็นคำกริยาและคำขยายเหมือนกันทั้ง 2 ส่วน โดยพบสำนวนที่เกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 285 สำนวน และพบคำเรียกอวัยวะเกือบทั้งหมดยกเว้น “gáy ต้นคอ”

โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบคือโครงสร้างสำนวนที่มีคำแสดงการเปรียบเทียบ ได้แก่ “bàng เท่ากัน”, “nhu เช่น, เหมือน คล้าย” และ “hơn มากกว่า” ในโครงสร้างแบบนี้พบสำนวนอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 63 สำนวน โดยมีคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียง 9 อวัยวะ

โครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรคือโครงสร้างที่ไม่มีส่วนใดในโครงสร้างเกิดขึ้นซ้ำกัน ในงานวิจัยนี้พบทั้งสำนวนโครงสร้างอสมมาตรแบบวลีและสำนวนโครงสร้างแบบประโยค และพบสำนวนอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 272 สำนวน โดยพบคำเรียกอวัยวะ 22 คำ

บทที่ 4

ภาพสะท้อนจากสำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมผ่านสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่า สังคมและวัฒนธรรมเป็นวัตถุดิบในการสร้างสำนวนขึ้นใช้ในการสื่อสารแต่ละภาษา ด้วยเหตุนี้ สำนวนจึงสะท้อนให้เห็นภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ (Erfesoglou, 2017; Liontas, 2018) ดังที่เคอรี (Coury, 2021) ได้สรุปไว้ว่า “สำนวนนำเสนอความเข้าใจทางวัฒนธรรมในวิถีความเป็นอยู่ของสังคม ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม ความเชื่อ หลักศีลธรรม ภูมิอากาศ อาหาร ฯลฯ (Idioms offer cultural understanding into a society’s way of being, customs, rituals, beliefs, principles, the weather, food, etc.)” เช่นเดียวกับเอเยอร์ส (Ayers, 2015) อธิบายว่า “การเข้าใจความหมายของสำนวนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบภูมิหลังทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (Idioms often require an examination of the cultural and historical background in order to understand the meaning, ...)” คำอธิบายดังกล่าวสอดคล้องกับที่ดิเรกชัย มัทธนะสิน (2529: 62-68) ได้อธิบายไว้ว่า “ถ้อยคำสำนวนก็เป็นมรดกทางวัฒนธรรมทางด้านภาษาอย่างหนึ่งที่บรรพบุรุษแห่งภาษาได้คิดประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสังคม ถ้อยคำสำนวนเป็นกระจกส่องให้เห็นความคิดในใจ ค่านิยม โลกทัศน์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบสังคม ตลอดจนวิถีประชาในครอบครัวที่มีผลกระทบต่อชุมชนนั้น ๆ”

สำนวนในภาษาเวียดนามก็เช่นเดียวกันสามารถศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมได้ด้วย ในงานวิจัยนี้จึงนำเสนอภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบเฉพาะในสำนวนที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าว่าจะมีภาพสะท้อนอย่างไรบ้าง โดยนำเสนอผลการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามจำนวน 10 ประเด็น คือ ภาพสะท้อนความงามของผู้หญิงเวียดนาม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ภาพสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนาม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณี ภาพสะท้อนเกี่ยวกับอาชีพ และประเด็นสุดท้ายคือ ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนความงามของผู้หญิงเวียดนาม

ความงามของผู้หญิงในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกัน ในสังคมเวียดนามมีมุมมองต่อความงามของผู้หญิงผ่านสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า พบว่า สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นภาพความงามของผู้หญิงเวียดนามจำนวนทั้งหมด 7 สำนวน ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mày ngài mắt phượng ใหม่ หงาย มัด เฟื่อง คิ้ว ตัวไหม ตา นกฟีนิกซ์	ผู้หญิงที่งดงาม มีคิ้วเล็กและหนา ดวงตาเหมือนดวงตาของนกฟีนิกซ์ (Người con gái xinh đẹp, có lông mày nhỏ và dày, mắt như chim phượng.) (VT2: 1007)
má đào mày liễu má dáo ใหม่ เหลียว แก้ม ดอกท้อ คิ้ว ไบหลิว	หญิงสวย ความสวยของผู้หญิงที่มีแก้มสีชมพูเหมือนลูกท้อและคิ้วทั้ง 2 ข้างงามดั่งไบหลิว (Người phụ nữ đẹp, sắc đẹp của người phụ nữ.) (VT2: 994)
mày liễu mặt hoa ใหม่ เหลียว หมัด ฮวา คิ้ว ไบหลิว หน้า ดอกไม้	ผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม สดใส มีคิ้วรูปไบหลิว หน้าซี้นบานเหมือนดอกไม้ (Người con gái xinh đẹp, tươi tắn, có lông mày lá liễu, mặt tươi như bông hoa.) (VT2: 1007)
tóc mây mày nguyệt ต็อก เมีย ใหม่ เงวียด ผม เมฆ คิ้ว พระจันทร์เสี้ยว	ผู้หญิงที่มีความงดงาม ด้วยเรือนผมดัดตั้งเมฆและคิ้วโค้งดุจดั่งดวงจันทร์เสี้ยว (Người phụ nữ xinh đẹp, với mái tóc như mây, lông mày cong như vành trăng.) (VT2: 1600)
mặt hoa da phấn หมัด ฮวา ซา เฟิ่น หน้า ดอกไม้ ผิว แป้ง	ผู้หญิงที่มีงดงามนุ่มนวลและสดใส (Tả người phụ nữ có vẻ đẹp mượt mà và tươi tắn.) (VT1: 785)
tóc mây ต็อก เมีย ผม เมฆ	ผมเขียว (ผมดำ) ที่มีความนุ่มนวลสวยงามของผู้หญิง (Tóc xanh, mềm đẹp của người phụ nữ) (VT1: 1272; VT2: 1600)

สำนวนได้นำอวัยวะบนใบหน้ามาเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิงจำนวน 5 อวัยวะคือ “má แก้ม”, “mày คิ้ว”, “mắt ตา”, “mặt หน้า” และ “tóc ผม” โดยมีการนำคำศัพท์เรียกสัตว์

พืช และสิ่งธรรมชาติต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิง กล่าวคือ ผู้หญิงชาวเวียดนามที่จัดว่าเป็นผู้หญิงสวยจะต้องมีดวงตาเหมือนกับตานกฟีนิกซ์ (mắt phượng) เป็นสัตว์ตามจินตนาการซึ่งปรากฏในตำนานการถือกำเนิดของชนชาติเวียดนาม (ภาพที่ 5) กล่าวคือ มีลักษณะดวงตากลมโตเป็นตาสองชั้น มุมตาสีลึก มีหัวตากว้าง ในส่วนหางตาเรียว มีความโค้งงอนขึ้นเหมือนหางปลา ชาวเวียดนามมีทัศนคติว่า นกฟีนิกซ์เป็นนกที่ทรงพลัง มีอำนาจ ผู้หญิงที่มีดวงตาเหมือนนกฟีนิกซ์จึงมีแรงดึงดูดเพศตรงข้าม

สำนวนได้นำลักษณะเรียวยาวของคิ้วไปเปรียบเทียบกับ 3 สิ่งคือ ความเรียวยาวของใบของต้นหลิว (liễu เหลียว) ความยาวขนาดลำตัวของตัวไหม (ngài หง่าย) และพระจันทร์ข้างแรมที่เป็นรูปพระจันทร์เสี้ยว (nguyệt งเวียด)

ชาวเวียดนามยังมองว่า ผู้หญิงที่สวยยังต้องมีแก้มเป็นสีชมพูระเรื่อเปรียบประดุจสีของผลลูกท้อสุก มีใบหน้าที่สดใส ผิวหน้าเนียนขาวโดยนำไปเปรียบเทียบกับความสีนวลสดใสของดอกไม้แรกแย้มหรือเพิ่งแรกแย้ม (hoa ฮวา) และผิวใบหน้าที่ขาวเนียนเหมือนสีของหยก (ngọc หง็อก) สีขาว

นอกจากนี้ ผู้หญิงที่ถือว่างามยังต้องมีผมที่ดงาม ค่ายาวและนุ่มสลวย มีความอ่อนนุ่มโดยในสำนวนนำไปเปรียบเทียบกับลักษณะอ่อนนุ่มของปุยมะขาม (mây เมีย) แสดงให้เห็นถึงการใส่ใจและดูแลผมอย่างดีของผู้หญิงชาวเวียดนาม

ภาพที่ 5 ลักษณะดวงตานกฟีนิกซ์ของผู้หญิงชาวเวียดนาม

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://thammyviengangwhoo.vn/tin-tuc/mat-phuong/>)

ผลการศึกษาสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้ายังสะท้อนให้เห็นภาพความงามที่ปรุงแต่งของผู้หญิงเวียดนามผ่านการใช้วัสดุทางธรรมชาติ ได้แก่ “phấn แป้ง” และ “son ผงชาด” มาใช้เพื่อประติณโณมจำนวน 2 สำนวน ดังต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>má phán má phến แก้ม แป้ง</p>	<p>แก้มเหมือนทาแป้ง เปรียบเทียบความงามของผู้หญิงหรือผู้หญิงที่หน้าตาสวย (Má có giới phán; dùng để chỉ sắc đẹp của người phụ nữ hoặc chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994) (หญิงงามต้องแต่งหน้า)</p>
<p>má phán mòì son má phến มอย ซอน แก้ม (ทา)แป้ง ริมฝีปาก (ทา) ผงชาด</p>	<p>ชอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)</p>

จากสำนวนข้างต้นจะเห็นได้ว่า สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนสะท้อนให้เห็นทัศนคติความงามของผู้หญิงว่านอกจากจะมีความงามตามแบบธรรมชาติแล้ว ผู้หญิงเวียดนามยังต้องมีความงามจากการประติดประต่อของตนเอง โดยสำนวนทั้ง 2 สำนวนได้นำวัสดุที่ได้จากธรรมชาติคือ “phán แป้ง³⁹” ที่หญิงสาวชาวเวียดนามนำมาใช้ทาที่แก้ม (má) และ “son ผงชาด” ที่นำมาทาที่ริมฝีปาก (mòì) เพื่อให้แก้มและริมฝีปากมีสีแดงระเรื่อมีความสวยงาม มาเปรียบเทียบกับความงดงามของผู้หญิงเวียดนามที่ได้จากการใช้วัสดุจากธรรมชาติทั้ง 2 อย่างในการแต่งหน้า

2. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร

วัฒนธรรมอาหารของชาวเวียดนามจัดเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง และมีความหลากหลายไปตามภูมิภาคเนื่องจากความแตกต่างด้านภูมิประเทศ ด้วยเหตุนี้ อาหารเวียดนามแต่ละภูมิภาคจึงมีความแตกต่างกันทั้งวัตถุดิบและเครื่องปรุงรส (เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์, 2553) ปัจจุบันอาหารเวียดนามเป็นที่รู้จักและที่นิยมทั่วโลกดังจะเห็นได้จากการจัดอันดับใน ค.ศ. 2023 โดย Tasteatlar Awards 23/24 พบว่า อาหารเวียดนามได้รับการจัดลำดับที่ 22 จาก 100 ประเทศทั่วโลก (Anh Minh, 2023) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาหารเวียดนามเป็นหนึ่งในอาหารที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่นิยมทั่วโลก ผลการศึกษาสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าพบสะท้อนให้เห็นภาพวัฒนธรรมอาหารของชาวเวียดนามสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มคือ อาหารคาว อาหารหวาน และเครื่องดื่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

³⁹ การทำ “phán แป้ง” ของเวียดนามแบบโบราณทำโดยใช้วัสดุธรรมชาติ และจะเติมผงชาดลงในแป้งด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แป้งมีสีแดง

2.1 อาหารคาว

สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าสะท้อนให้เห็นถึงชื่อของอาหารคาวที่ปรากฏในวิถีชีวิตชาวเวียดนามจำนวน 3 ชื่อคือ “cháo โจ๊ก”, “dầu gà หัวไก่” และ “má lợn แก้มหมู⁴⁰” จาก 2 สำนวนต่อไปนี้

สำนวน

muợn dầu heo nấu cháo
เหมือน เต้า แสว เนื้ว จ้าว
ยืม หัว หมู ต้ม โจ๊ก

ความหมายของสำนวน

หลอกหลวงใช้กลอุบายเพื่อกอบโกยทรัพย์สินสมบัติของคนอื่นด้วยความแค้นเคือง เปรียบเหมือนการยืมหัวหมูมาต้มโจ๊กแล้วเอาหัวหมูคืนกลับไป แต่ความจริงคือได้สกัดสารอาหารที่มีประโยชน์ออกมาหมดแล้ว (Giả dối tìm cách bòn rút lợi lộc của người khác một cách tinh vi, ví như kẻ muợn thủ lợn về nấu cháo rồi trả lại nguyên cả thủ, nhưng thực chất đã rút hết chất béo.) (VT2: 1073)

dầu gà má lợn
เต้า ก่า ม้า เหลิ่น
หัว ไก่ แก้ม หมู

ส่วนที่ได้รับของผู้ที่มีสถานะดี (หัวไก่และแก้มหมูเป็นอาหารสำหรับเฉพาะผู้มีศักดิ์สูงเท่านั้น) (Phần được hưởng, bổng lộc của người có địa vị.) (VT2: 493) (ได้รับสิทธิพิเศษ)

จากสำนวนตัวอย่างข้างต้นจะพบชื่ออาหาร “cháo โจ๊ก” เป็นอาหารธรรมดาซึ่งชาวเวียดนามส่วนใหญ่นิยมรับประทานเป็นอาหารเช้า เนื่องจากเป็นอาหารทั่วไปที่ปรุงหรือซื้อรับประทานได้ง่าย ในอดีตชาวเวียดนามที่มีฐานะยากจนจะรับประทานโจ๊กทุกมื้อ จนอาจกล่าวได้โจ๊กจัดเป็นอาหารที่ชาวเวียดนามใช้ต่อสู้กับความยากจน ดังสะท้อนได้จากคำกล่าว “Cháo húp quanh, nợ trả dần ชาติโจ๊กไปทุกวัน มีหนี้ค่อย ๆ จ่ายไป” (Dân Việt, 2023) ชาวเวียดนามต้มโจ๊กจากข้าวและน้ำเปล่า ต้มด้วยกันจนเดือดเท่านั้น ไม่มีเนื้อสัตว์ใด ๆ จึงมีลักษณะเป็นข้าวต้มเปล่ากับน้ำใส ๆ แต่ในปัจจุบันมีการใส่เนื้อสัตว์เพิ่มเติมและมีหลากหลายประเภทมากขึ้น สำนวน “muợn dầu heo nấu cháo” สะท้อนให้เห็นภาพของการยืม “dầu heo หัวหมู” แล้วนำไปต้มกับโจ๊กโดยสกัดสารอาหารที่มีในหัวหมู ทำให้โจ๊กมีคุณค่าอาหารเพิ่มมากขึ้น โดยสำนวนเป็นการเปรียบเปรยกับการกระทำของคนที่หลอกเอาประโยชน์ของคนมาเป็นประโยชน์ของตนเองย่อมมีลักษณะไม่แตกต่างไปจากการยืมหัวหมูไปต้มในโจ๊ก แล้วนำหัวหมูที่ต้มและสกัดสารอาหารแล้วมาคืนผู้ที่ให้ยืม

ส่วนสำนวน “dầu gà má lợn” สะท้อนให้เห็นชื่ออาหาร 2 ชื่อที่ทำมาจากส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ 2 ประเภทคือ “dầu gà หัวไก่” และ “má lợn แก้มหมู” ชาวเวียดนามนิยมเลือกเนื้อส่วนนี้

⁴⁰ ชาวเวียดนามเรียกเนื้อบริเวณคอหมูว่า “má lợn แก้มหมู”

เพื่อให้บุคคลชั้นสูงหรือใช้ต้อนรับแขกในโอกาสพิเศษ แม้จะเป็นส่วนที่มีเนื้อน้อยแต่ในทัศนะของชาวเวียดนามถือว่าเป็นส่วนที่มีรสชาติอร่อยที่สุด ปัจจุบันชาวเวียดนามยังคงสืบทอดวัฒนธรรมอาหารดังกล่าวในพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ หรือพิธีศพ หัวไก่และแก้มหมูจึงจัดเป็นอาหารสงวนไว้เฉพาะสำหรับแขกผู้มีเกียรติหรือมียศถาบรรดาศักดิ์เท่านั้น (Phạm Văn Tình, 2019) ส่วนคนทั่ว ๆ ไปไม่มีสิทธิ์ได้รับประทานอาหารเนื้อสัตว์ส่วนนี้ ชาวเวียดนามจึงนำมาใช้เป็นสำนวนเพื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของบุคคลชั้นสูงที่ได้รับผลประโยชน์หรือบุคคลที่มีสิทธิพิเศษเหนือบุคคลอื่น

2.2 อาหารหวาน

นอกจากอาหารคาวแล้ว ชาวเวียดนามยังมีวัฒนธรรมทำอาหารหวานเพื่อใช้ในประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ หรือไว้รับประทานเล่นอีกด้วย ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นชื่ออาหารหวานในวัฒนธรรมเวียดนามจำนวน 3 ชื่อจาก 3 สำนวน คือ “bánh đúc แป้งตุ๊ก”, “xôi vò โขยหว่า”, และ “bánh giầy แป้งเส่ย” ดังปรากฏในสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
má bánh đúc ⁴¹ ม้า แป้ง ตุ๊ก แก้ม แป้งตุ๊ก	แก้มอวบ แก้มย้วย (Má phình phính, mặt tròn.) (VT1: 765; VT2: 993)
mặt bèn bẹt như bánh giầy ⁴² หมัดแบนแบน ญี้อ แป้ง เส่ย หน้าแบน ๆ เหมือนขนม แป้ง เส่ย	ใบหน้ามีลักษณะแบน ๆ ดุขริม ๆ ไม่มีไหวพริบ (Mặt bè bè, tròn ù lì, kém lanh lợi.) (VT2: 1015)
méo miệng đòi ăn xôi vò ⁴³ เมี้ยวเหมี้ยว ด่อย อัน โขย หว่า ปาก เบี้ยว อยากรกิน โขยหว่า	ไม่รู้จักถูกผิด ไม่มีความสามารถแต่เรียกร้องผลประโยชน์สูง (Không biết điều, chẳng tài cán lại đòi hỏi quyền lợi cao.) (VT2: 1027)

⁴¹ bánh đúc (แป้ง ตุ๊ก) ขนมพื้นเมืองของเวียดนามทำมาจากแป้งข้าวเจ้ากวนจนสุกแล้วนำไปใส่ภาชนะหรือถ้วยตะไลเพื่อขึ้นรูปเป็นวงกลมหรือสี่เหลี่ยม รับประทานกับน้ำจิ้ม หรือตัดเป็นชิ้น ๆ พอคำเวลารับประทานใส่หมูสับโรยด้วยหอมเจียวทอด ราดน้ำซุปล

⁴² bánh giầy (แป้ง เส่ย) เป็นอาหารเวียดนามดั้งเดิมทำจากแป้งข้าวเหนียวขึ้นรูปแล้วปั้นแบนรูปทรงกลม นิยมรับประทานคู่กับหมูยอ (giò lụa) โดยนำไปทอดให้เนื้อขนมมีสีทองก่อนรับประทาน

⁴³ xôi vò (โขย หว่า) เป็นอาหารเวียดนามดั้งเดิมทำจากข้าวเหนียวคลุกกับถั่วเขียวคลุกเคล้าด้วยเกลือ น้ำตาล และน้ำมันพืชแล้วนึ่งจนสุก แล้วโรยด้วยถั่วลิสงคั่วบด นิยมรับประทานคู่กับซุปลขนมหวาน เช่น chè hoa cau ช่วงเวลาใดของวันก็ได้

จากตัวอย่างของสำนวนข้างต้นพบว่า สำนวน “má bánh đúc” และ “mặt bèn bẹt như bánh giầy” มีการนำเอาลักษณะของ “bánh đúc แป้งตุ๊ก” และ “bánh giầy แป้งเส่ย” มาเปรียบเทียบกับลักษณะของคน กล่าวคือ มีการนำเอาลักษณะของ “bánh đúc” ขนมหากจากแป้งมีสีขาว มีรูปลักษณะเป็นวงกลมหรือสี่เหลี่ยม หน้าขนมฟูอิม มาใช้เป็นสำนวนเปรียบเทียบกับลักษณะของแก้มของเด็กผู้หญิงน่ารัก มีโหนกแก้มหรือมีแก้มอวบอิม เวลายิ้มจะมีลักษณะแก้มยู่ ส่วน “bánh giầy” เป็นขนมที่ทำมาจากแป้งข้าวเหนียวขึ้นรูปแล้วปั้นเป็นรูปทรงกลม ปราศจากไส้หรือหน้า ชาวเวียดนามทุกคนรู้จักและคุ้นเคยกับขนมนี้ เนื่องจากเป็นขนมที่ใช้ในตรุษเวียดนาม (Tết Nguyên Đán) หรือวันขึ้นปีใหม่ตามปฏิทินจันทรคติ ขนมชนิดนี้ถูกนำมาใช้เป็นสำนวนโดยนำมาเปรียบเทียบกับใบหน้าของคนที่มีสีหน้าเรียบ ไร้อารมณ์ ดูเฉยเมย ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองใด ๆ จนดูเหมือนเป็นคนโง่

นอกจากนี้ สำนวน “méo miêng đôi ăn xôi vò” ที่มาจากเนื้อเพลงพื้นบ้านที่กล่าวว่า “Đũa mọc mà vọc mâm son, người đầu méo miêng còn mom xôi vò” มีความหมายว่า “ตะเกียบขึ้นราแต่เอามาวางในถาดแดง ก็เหมือนคนปากเบี้ยวยากกินโซยหั่ว” สำนวนดังกล่าวสะท้อนชื่อขนมหวาน “xôi vò โซยหั่ว” ซึ่งเป็นข้าวเหนียวคลุกกับเมล็ดถั่วเขียวกระเทาะเปลือกแช่น้ำหนึ่ง เวลารับประทานอาจปรุงเพิ่มเติมด้วยน้ำตาลและมะพร้าวขูดคลุก มีกรรมวิธีในการทำที่ยุงยากในอดีตขนมชนิดนี้จึงจัดเป็นอาหารที่ใช้เฉพาะในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ขนมดังกล่าวทำมาจากถั่วเขียวจึงมีลักษณะร่วน เนื่องจากถั่วยังคงเป็นเมล็ดอยู่ เวลารับประทานมักหกจากปาก เลอะเทอะกระจายไปทั่ว แม้แต่คนปกติก็ต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากเวลารับประทาน ชาวเวียดนามนำเอาลักษณะการรับประทานอย่างระมัดระวังของขนมชนิดนี้ไปเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของคนที่มีลักษณะของรูปปากผิดปกติคือ ปากเบี้ยว แต่อยากรับประทานขนมชนิดนี้ก็เปรียบเหมือนกับคนที่ไร้ความสามารถ แต่อยากได้สิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์สูงเกินความสามารถของตนเอง

bánh đúc แป้งตุ๊ก

bánh giầy แป้งเส่ย

xôi vò โซยหั่ว

ภาพที่ 6 ของหวาน/ ขนมดั้งเดิมในวัฒนธรรมอาหารเวียดนามที่พบในสำนวนเรียกอวัยวะบนใบหน้า
(ที่มา: เว็บไซต์ www.google.com)

2.3 เครื่องดื่ม

สำนวนคำศัพท์เรียกอวยวะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงเครื่องดื่มในสังคมวัฒนธรรมเวียดนาม ผลการศึกษาพบเพียงสำนวนเดียว เป็นสำนวนที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการดื่มชาที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามมาอย่างช้านาน และเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลส่งผ่านมาจากประเทศจีนเมื่อคราวเข้ามาปกครองประเทศเวียดนาม วัฒนธรรมการดื่มมีจุดเริ่มต้นในราชสำนักเวียดนามก่อนแพร่กระจายไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป ปัจจุบันชาวเวียดนามก็ยังรักชาวัฒนธรรมการดื่มชา โดยชาวเวียดนามนิยมดื่มชามากกว่าดื่มกาแฟในระหว่างมื้ออาหาร และชายังเป็นเครื่องดื่มที่สำคัญสำหรับแก้กระหายน้ำ ตลอดจนดับร้อน เมื่อมีแขกมาที่บ้าน ชาวเวียดนามจะใช้น้ำชาเป็นเครื่องดื่มเพื่อต้อนรับแขก (ภาพที่ 7) นอกจากนี้ ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ น้ำชาที่ชงใส่ถ้วยขนาดต่าง ๆ จนอาจกล่าวได้ว่า “การดื่มชาเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่งดงามในวัฒนธรรมเวียดนาม (Drinking tea is a beautiful custom in Vietnamese culture.)” (Rosemary Nguyen, 2021)

สำนวน

ความหมายของสำนวน

miệng còn se lấy đầu **chè** thiết khách   ตัวเองยังขาดแคลน จะเอาอะไรไปช่วยคนอื่นได้ (Chính
 همین ก่อน แเซ เลี้ยว เดิว แจ๋ เตี้ยด แค็ก   mình còn thiếu, làm sao có của giúp được
 ปาก ยัง แห้ง เอาที่ไหน ชา เลี้ยวแซก   người.) (VT2: 1035)

สำนวนข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการดื่มชาและการต้อนรับแขกด้วยน้ำชาของชาวเวียดนามจาก “chè ชา” ซึ่งเป็นเครื่องดื่มสำคัญและจำเป็นที่ทุกบ้านต้องมีเพื่อใช้บริโภคและบำบัดความกระหาย สำนวนนี้ได้นำมาใช้เปรียบเทียบโดยมีความหมายว่า ขนาดชาที่เป็นเครื่องดื่มที่ทุกบ้านต้องมีเพื่อบริโภคในชีวิตประจำวันแทนการดื่มกาแฟก็ยังไม่สามารถมีได้ แล้วจะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้อย่างไร

ภาพที่ 7 วัฒนธรรมการต้อนรับแขกด้วยน้ำชา

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://vietnamtimes.org.vn>)

3. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรของประเทศมากกว่าร้อยละ 80 ประกอบอาชีพทำนาปลูกข้าว และพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น ข้าวโพด มันเทศ และมันสำปะหลัง จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่า วิถีชีวิตของชาวเวียดนามเกี่ยวข้องกับการทำนาเป็นหลัก (Nguyễn Thị Thanh Binh and Healy, 2006: 83-85) นอกจากนี้ ชาวเวียดนามยังเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ไว้เพื่อดำรงชีพและใช้แรงงานทางการเกษตรอีกด้วย ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพวิถีเกษตรกรรมของชาวเวียดนามจำนวน 5 สำนวน โดยสำนวนสะท้อนให้เห็นภาพของอุปกรณ์ทางการเกษตร 3 ชนิด ได้แก่ “bùa คราด”, “cày คันไถ” และ “gầu dai ถังวิดน้ำ” และสัตว์เลี้ยงทางการเกษตรจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ “bòวัว”, “gàไก่”, “ngựaม้า” และ “trâuควาย” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน

củ cày vai bùa
โก่ โก่อ้ว ैया
คอ คันไถ ไหล่ คราด

ความหมายของสำนวน

คนที่ทำงานที่หนักที่สุดของอาชีพเกษตรกรรม (อาชีพเกษตรกรรมคืออาชีพที่หนักที่สุด) (Chỉ hạng người phải cày đáng những công việc nặng nhọc nhất trong nghề nông.) (VT1: 256; VT2: 340)

สำนวน

đầu gà hơn đuôi trâu
 เดี้ยว ก่า เอ็น ดวย เจิว
 หัว ไก่ ดีกว่า หาง ควาย

ความหมายของสำนวน

ถึงแม้จะมีตำแหน่งที่ต่ำต้อยอยู่ในตำแหน่งที่ไม่มีเกียรติ แต่มีเงินเดือน มีอิสระ มีสิทธิ์ตัดสินใจด้วยตัวเองดีกว่าคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง มีชื่อเสียงแต่ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น (Tuy chỉ ở chức vụ thấp, nơi không được coi là danh giá lắm, nhưng bổng lộc, được tự do, có quyền tự quyết vẫn hơn chức vụ cao, nơi làm có danh tiếng mà ít bổng lộc, lại phụ thuộc vào nhiều người khác.) (VT2: 493)

đầu trâu mặt ngựa
 เดี้ยว เจิว หมัด เหงื่อ
 หัว ควาย หน้าม้า

พวกอันธพาลที่ดูร้าย ไม่เหลือความเป็นมนุษย์ (Vị kẻ côn đồ hung ác, không còn tính người.) (VT1: 379; VT2: 495)

đầu bò đầu bướu
 เดี้ยว บ่อ เดี้ยว เปี้ยว
 หัว วัว หัว โหนก

ตื้อตึง ไม่สนใจถูกผิด ไม่เกรงกลัวกฎหมาย (Ung bướng, ngang tàng, bất chấp lẽ phải, luật pháp.) (VT1: 377; VT2: 492)

miệng như gấu dai
 เหมียง ฉิว เกี้ยว ซาย
 ปาก เหมือน ถังวิดน้ำ

ปากกว้าง แผงความหมายว่า พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย [Miệng to (hàm ý hay nói, hay khóc).] (VT2: 103)

สำนวนข้างต้นสะท้อนอุปสรรคทางการเกษตรที่สำคัญในการทำนาแบบดั้งเดิมของชาวเวียดนาม 2 ชนิด คือ “cày cấnไถ” และ “bừa คราด” ในภาษาเวียดนามนิยมเรียกอุปกรณ์ทั้ง 2 รวมกันว่า “cày bừa” ในอดีตชาวเวียดนามใช้คั่นไถ (cày) และคราด (bừa) ที่ทำจากไม้เพื่อเทียมควายหรือวัวสำหรับเตรียมดินเพื่อปลูกข้าว โดยชาวเวียดนามจะเริ่มต้นจากการใช้คั่นไถที่มีส่วนปลายเป็นเหล็กปลายแหลมเพื่อนำร่องหน้าดินก่อน จากนั้นจึงใช้คราดที่มีส่วนปลายทำเป็นไม้ซี่ก ๆ เพื่อทำให้หน้าดินเป็นร่องเหมาะสำหรับหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว ด้วยเหตุนี้ การทำนาในอดีตก่อนที่จะมีการทดแทนด้วย “con trâu sát ควายเหล็ก” ดังเช่นในปัจจุบัน ชาวนาต้องแบกอุปกรณ์ทั้ง 2 ชนิดที่เบาและบริเวณต้นคอ โดยอุปกรณ์ทั้ง 2 ชนิดก็มีขนาดใหญ่และหนักเพราะทำจากไม้ กว่าจะเตรียมดินเสร็จต้องใช้ระยะเวลาานาน ชาวเวียดนามจึงนำเอาอุปกรณ์ทั้ง 2 ชนิดมาเป็นสำนวนคำศัพท์ที่เรียกอวัยวะบนใบหน้าข้างต้นเพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและสะท้อนภาพวิถีชีวิตของเกษตรกรที่ต้องตรากตรำทำการเกษตรอย่างหนักและอดทน

ภาพที่ 8 อุปกรณ์ “cày bừa” (คันไถและคราด)

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://nhipsonghanoi.hanoimoi.vn>)

ส่วนสำนวน “miêng nhu gầu dai” ข้างต้นสะท้อนให้เห็นภาพ “gầu dai ถังวิดน้ำ” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวนาเวียดนาม อุปกรณ์ดังกล่าวทำจากไม้ไผ่สาน มีลักษณะปากกว้างก้นสอบมี 2 รูใช้เพื่อร้อยเชือก เวลาวิดน้ำใช้คนจับเชือก 2 ด้านแล้ววิดน้ำไปพร้อมกันดังปรากฏในภาพที่ 5 ด้วยเหตุที่ถังวิดน้ำมีปากกว้างเพื่อให้น้ำเข้าและสามารถกักเก็บน้ำได้ปริมาณมาก ๆ ชาวเวียดนามจึงนำเอาลักษณะปากกว้างของถังวิดน้ำนี้มาใช้เป็นสำนวนเพื่อเปรียบเทียบกับลักษณะปากกว้างของคน เพื่อแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในเชิงลบของคนที่ชอบพูดมากหรือชอบร้องไห้บ่อย ๆ

ภาพที่ 9 อุปกรณ์ “gầu dai เกี้ยว ชาย” สำหรับวิดน้ำเข้าแปลงนา

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://vhds.baothanhhoa.vn/van-hoa/tim-hieu-van-hoa-chiec-gau-trong-doi-song-lao-dong-cua-nong-dan-viet-nam/23337.htm>)

นอกจากนี้ ผลการศึกษาข้างต้นยังสะท้อนให้เห็นภาพสัตว์เลี้ยงที่สำคัญในสังคมเกษตรกรรมของชาวเวียดนามคือ “bò วัว”, “gà ไก่”, “ngựa ม้า” และ “trâu ควาย” ผ่านสำนวน 3

สำนวน “đầu gà hơn đầu trâu”, “đầu trâu mặt ngựa” และ “đầu bò đầu búu” ดังปรากฏในตัวอย่างข้างต้น ชาวเวียดนามนิยมเลี้ยงควาย (trâu) วัว (bò) และม้า (ngựa) ไว้สำหรับทำนาและใช้แรงงานเพื่อการเกษตรกรรม โดยปกติชาวเวียดนามที่อยู่ในภาคเหนือจะใช้ควายทำนา ส่วนทางภาคใต้ใช้ทั้งควายและวัว ด้วยเหตุที่ควายเป็นสัตว์ประจำถิ่นที่สำคัญผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามอย่างยาวนาน (An Chi, 2006: 47-48) ควายจึงเป็นสัตว์ที่สังคมวัฒนธรรมเวียดนามให้ความสำคัญอย่างมากดังจะเห็นจากการที่ประเทศเวียดนามกำหนดให้ใช้ควายเป็นสัตว์ประจำชาติ และถูกใช้เป็นนักษัตรเป็นปีควายแทนปีฉลูหรือปีวัว ส่วนวัวถึงแม้จะเป็นสัตว์ที่เลี้ยงไว้ใช้แรงงานเช่นเดียวกับควาย แต่หากเลือกได้ชาวเวียดนามนิยมเลือกใช้แรงงานจากควายมากกว่า เนื่องจากตามทัศนะของชาวเวียดนามนั้นมองว่า วัวมีความอดทนน้อยกว่า สอนไม่เชื่อง มีลักษณะนิสัยดื้อรั้น

สำหรับม้านั้น ชาวเวียดนามเห็นว่า ม้าเป็นสัตว์ที่มีความสง่างาม เป็นสัญลักษณ์ของความสามารถ พลังอำนาจ โชคลาภและความสุข (Đảng Cộng Sản Việt Nam, 2014) เช่นเดียวกับไก่ที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในสังคมชนบท ชาวเวียดนามทุกคนรอบคร้วจะต้องเลี้ยงไก่ไว้เป็นอาหารหรือใช้เพื่อประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ แม้ไก่จะเป็นสัตว์เลี้ยงมีความสำคัญน้อยกว่าวัวควายที่เอาไว้ทำนาแต่ไก่ก็เป็นสัตว์เลี้ยงที่ไม่เลี้ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงเห็นทุกคนรอบคร้วในชนบทเวียดนามเลี้ยงไก่จนเป็นภาพที่ชินตา

จากทัศนะการมองสัตว์เลี้ยงในวิถีชีวิตดังกล่าวข้างต้น ชาวเวียดนามจึงนำมาสะท้อนให้เห็นจากสำนวนคำเรียกอวัยวะบนใบหน้า โดยสำนวน “đầu gà hơn đầu trâu” มีการนำการจัดลำดับความสำคัญของสัตว์เลี้ยงในสังคมวัฒนธรรมเวียดนามซึ่งให้ความสำคัญกับควาย (trâu) มากกว่าไก่ (gà) ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดยนำลักษณะการเลี้ยงสัตว์ทั้ง 2 ชนิด กล่าวคือ ชาวเวียดนามเลี้ยงควายด้วยการผูกไว้กับเสาหรือขังไว้ในคอก ส่วนการเลี้ยงไก่ของชาวเวียดนามนั้นนิยมปล่อยให้อิสระมาเปรียบเทียบกับบุคคลในฐานะต่าง ๆ เพื่อเปรียบเปรยถึงคนที่มีสถานะที่เป็นผู้ใหญ่ในหน่วยงานเล็ก ๆ มีอิสระเช่นเดียวกับไก่ย่อมดีกว่าผู้น้อยในหน่วยงานใหญ่ แต่ขาดอิสระไม่ต่างอะไรกับควายที่ถูกขังไว้ในคอก ส่วนสำนวน “đầu trâu mặt ngựa” เป็นการนำเอารูปลักษณะภายนอกของควายและม้ามาเปรียบเทียบกัน โดยชาวเวียดนามมองว่า ควายมีลักษณะอัปลักษณ์ น่ากลัว ส่วนม้ามีลักษณะแข็งแรง แสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจจึงนำลักษณะของม้ามาเปรียบเทียบกับลักษณะของบุคคลที่มีอำนาจ แต่ทำตัวเป็นอันธพาลเหมือนควาย เช่นเดียวกับสำนวน “đầu bò đầu búu” ที่นำเอาพฤติกรรมของวัวซึ่งดื้อรั้น เลี้ยงไม่เชื่องมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของคนที่มีนิสัยดื้อรั้น

4. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย

ประเทศเวียดนามประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ จำนวนถึง 54 ชนเผ่า จึงทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ผลการศึกษาสำนวนคำศัพท์อวัยวะบนใบหน้าพบภาพสะท้อนเครื่องแต่งกายที่เป็นลักษณะเฉพาะของเวียดนาม ไม่ใช่ลักษณะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จำนวน 4 คำ จากสำนวน 3 สำนวน คือ “áo เสื้อ”, “mũ ni หมวกพระ”, “khăn ผ้าโพกหัว” และ “khố ผ้าเตี่ยว” ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
dẫu ráo áo úot เด๋ว ร้าว อ้าว เอียด หัว แห้ง เสื้อ เปียก	ได้อย่างหนึ่งเสียอย่างหนึ่ง เหมือนกันฝนไม่ให้หัวเปียกแต่เสื้อผ้าต้องเปียก (Được phần này thì hỏng phần khác, ví như che kín được đầu thì quần áo sẽ hở và úot.) (VT2: 495)
mũ ni che tai หมู นี แจ ตาย หมวก พระ ปิด หู	ที่ทำเฉยเมย ย่อท้อต่อเรื่องในชีวิตโดยปล่อยไว้นอกหูทั้งหมด (Thái độ bàng quan, tiêu cực, gác bỏ ngoài tai mọi sự đời.) (VT2: 819) (ที่ทำเพิกเฉยไม่สนใจสิ่งใดในชีวิต)
dẫu không khăn, dít không khố เด๋ว คง คั่น, ดืด คง ไค้ หัว ไม่ (มี) ผ้าโพกหัว กัน ไม่ (มี) ผ้าเตี่ยว	แต่งตัวแบบสบาย ๆ ไม่พิถีพิถัน ไม่เรียบร้อย (Ăn mặc xuềnh xoàng, sơ sài, thiếu chỉnh tề.) (VT2: 494)

จากสำนวน “dẫu ráo áo úot” ข้างต้นพบภาพสะท้อนวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเวียดนาม โดยมีคำว่า “áo เสื้อ” ที่เป็นคำใช้เรียกเสื้อทั่ว ๆ ไป คนที่เจอปัญหาฝนตกแล้วยอมเสียสละเอาเสื้อมาคลุมหัวแทนที่จะให้ผมเปียก เปรียบเหมือนกับการต้องยอมสละสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้อีกสิ่งหนึ่ง

เช่นเดียวกับสำนวน “mũ ni che tai” สะท้อนให้เห็นภาพวัฒนธรรมจากคำศัพท์ “mũ ni หมวกพระ” เป็นหมวกที่คลุมทั้งศีรษะ ทำจากผ้าหรือขนสัตว์ มีปีกหมวกยื่นลงมาเพื่อปิดใบหูทั้ง 2 ข้างและหลังคอ ช่วยทำให้หูอบอุ่น นิยมใช้ในหมู่ชนกบวชและผู้สูงอายุทางภาคเหนือของประเทศเวียดนาม ลักษณะของหมวก (ภาพที่ 10) สำนวนภาษาเวียดนามนำเอาลักษณะของปีกหมวกที่ปิดบังซ่อนเร้นใบหูทั้ง 2 ข้างมาเปรียบเทียบเป็นสำนวนเพื่ออธิบายถึงลักษณะท่าทีที่ เฉยเมย เพิกเฉย ไม่สนใจใยดีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมรอบตัว

ภาพที่ 10 ลักษณะการสวม “mũ ni หมวกพระ”

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://cadao.me/thanh-ngu-tuc-ngu/mu-ni-che-tai-su-ai-cha-biet/>)

สำหรับสำนวน “dầu không khăn, dít không khố” พบคำศัพท์ที่สะท้อนวัฒนธรรมการแต่งกายของชายชาวเวียดนามในอดีต 2 คำคือ “khăn ผ้าโพกหัว” และ “khố ผ้าเตี่ยว” เนื่องจากภูมิอากาศของประเทศเวียดนามมีลักษณะร้อนชื้นในเกือบทุกฤดู ยกเว้นในฤดูหนาว ในอดีตชายชาวเวียดนามที่ต้องใช้แรงงานนิยมใช้ผ้าโพกหัว (khăn) เพื่อป้องกันแดดร้อน และนุ่ง “ผ้าเตี่ยว” (khố) เพื่อปกปิดอวัยวะส่วนล่างเท่านั้น (Dàn Việt, 2023) การนุ่งผ้าเริ่มพันจากเอว แล้วนุ่งพันมาปิดบริเวณด้านหน้าแล้วพันทกลับมทางด้านหลังผ่านร่องก้น แล้วปล่อยชายผ้าทั้ง 2 ข้างไว้หน้าเมื่อเวลาทำงานกลางแจ้ง (ภาพที่ 11) ด้วยลักษณะการแต่งกายเรียบง่ายด้วยผ้าโพกหัวกับผ้าเตี่ยวนี้ สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจึงนำมาเปรียบเปรยถึง “หัวที่ไม่มีผ้าโพกหัว” และ “ก้นไม่มีผ้าเตี่ยว” ก็เสมือนกับการแต่งกายที่สบาย ๆ เรียบง่าย ไม่พิถีพิถันนั่นเอง

ภาพที่ 11 การแต่งกายของชายชาวเวียดนามในอดีตด้วย “khăn ผ้าโพกหัว” และ “khố ผ้าเตี่ยว”

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://danviet.vn/chiec-kho-cua-dan-ong-viet-co-gi-dac-biet-20230306165226231.htm>)

5. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องดนตรี

ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพเครื่องดนตรีในสังคม และวัฒนธรรมเวียดนามจำนวน 3 สำนวน โดยสะท้อนให้เห็นถึงเครื่องดนตรี 3 ประเภทคือ “chuông ระฆัง” จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี, “đàn พิณ” จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด และ “kèn แคน” จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทเป่า ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
bung tai trộm chuông บึง ตาย จุ่ม จวง ปิดหู ขโมย ระฆัง	ทำอะไรแบบโง่ ๆ เหมือนคนขโมยระฆัง กลัวเสียงระฆังดังทำให้คนอื่นรู้ ก็เลยอุดหูตัวเองเพื่อไม่ต้องได้ยินเสียงระฆัง (Việc làm ngu ngốc, khờ khạo, ví như kẻ ăn trộm chuông, sợ chuông kêu to kẻ khác biết, nên tự bịt tai mình cho đỡ nghe tiếng kêu của chuông.) (VT2: 162)
đàn gây tai trâu ด่าน ไก่ ตาย เจิว พิณ ดีด หู ควาย	การทำเรื่องที่ไม่มีความจำเป็นสำหรับคนที่ไม่มีความสามารถรับรู้ความดีความงามทางศิลปะ (Ví việc làm uổng công nhằm vào đối tượng không có khả năng tiếp thu, không biết thưởng thức cái hay.) (VT1: 537; VT2: 1486)
mặt ngay như chúa tàu nghe kèn หมัด ไฉ่ ญิว เต่า แง่ แก่น หน้า ซื่อ เหมือน ผู้นำจีน ฟัง เสียงแคน	หน้าตาตกตะลึง คุณเชื่อ เพราะไม่รู้เรื่องอะไรเลย (Mặt ngư ngạc đến đờ dãn, dài thuôn ra, do không hiểu biết gì.) (VT2: 1016)

สำนวน “bung tai trộm chuông” ข้างต้นสะท้อนให้เห็นเครื่องดนตรีในสังคมเวียดนามคือ ระฆัง (chuông) จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทไม่มีสาย มีขนาดใหญ่ โดยมากทำจากทองแดง มีเสียงดังกังวาน ในประเทศเวียดนามสามารถพบระฆัง (ภาพที่ 12) โดยทั่วไปตามวัดทั้งวัดในพุทธศาสนานิกายมหายานและวัดในศาสนาเซน ระฆังใช้ตีเพื่อบอกเวลาสำหรับการทำวัตรในช่วงเวลาต่าง ๆ ชาวเวียดนามมีความคุ้นเคยกับระฆังและนำไปผูกเป็นเครื่องเล่นที่กล่าวถึงชายผู้หนึ่งเข้าไปขโมยระฆังโดยใช้ค้อนตีเพื่อแยกชิ้นส่วนของระฆังให้มีขนาดเล็ก ขณะตีเกิดเสียงดัง จึงใช้มือของตนเองปิดหู โดยนึกว่าเมื่อปิดหูตัวเองแล้วคนอื่น ๆ ก็จะได้ยินเสียงระฆัง จึงเกิดเป็นสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าดังกล่าว สำนวนได้เปรียบเทียบการกระทำของคนที่ไม่คิดว่าตนเองฉลาด แต่กลับเป็นกระทำแบบโง่ ๆ ไม่รู้จักคิดอย่างรอบคอบ

ภาพที่ 12 “chuông ระฆัง” ในวัดพุทธศาสนานิกายมหายาน

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://ducdongmynghe.vn/y-nghia-cua-tieng-chuong-chua-trong-van-hoa-nha-phat/>)

ส่วนสำนวน “đàn gảy tai trâu” สะท้อนให้เห็นภาพของเครื่องดนตรีพื้นเมืองที่สำคัญในสังคมเวียดนามอีกประเภทหนึ่งคือ “đàn พิณ” หรือที่รู้จักในชื่อเต็มว่า “đàn bầu พิณน้ำเต้า” ตัวเครื่องดนตรีในอดีตทำจากวัสดุที่หาได้ในชีวิตประจำวัน คือไม้ไผ่ชนิดต่าง ๆ เเท่าที่จะหาได้ในแต่ละท้องถิ่น ส่วนปลายที่ใช้ทำให้เกิดเสียงทำจากผลของน้ำเต้า จึงเป็นที่มาชื่อของเครื่องดนตรีนี้ ปัจจุบันตัวเครื่องดนตรีทำจากไม้ และมีส่วนปลายทำมาจากเขาควายเป็นภาพที่ 13) จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดที่เล่นยาก มีความไพเราะ สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าได้นำเอาการดีดพิณประเภทนี้ซึ่งจัดเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงไปให้ควายซึ่งไม่เห็นคุณค่าที่ได้ฟัง ย่อมไม่ต่างอะไรกับการกระทำสิ่งที่มีคุณค่า/ ประโยชน์สูง แต่ไม่มีใครเห็นคุณค่า/ ประโยชน์นั้น

ภาพที่ 13 การแสดงเครื่องดนตรี “đàn bầu พิณน้ำเต้า”

(ที่มา: เว็บไซต์ <http://danvan.vn/Home/Van-hoa-van-nghe/4535/Dan-bau-dam-net-tinh-hoa-van-hoa-Viet>)

นอกจากนี้ ยังมีสำนวน “mặt ngay như chúa tàu nghe kèn” ที่สะท้อนภาพเครื่องดนตรีประเภทเป่าคือ “kèn แคน” ในอดีตเครื่องดนตรีประเภทนี้ทำจากผลของน้ำเต้าจึงมีชื่อเรียกเต็มว่า “kèn bầu แคนน้ำเต้า” มีส่วนปลายทำจากปล้องไม้ไผ่สำหรับเป่า ปัจจุบันทำจากไม้เหลาและประกอบขึ้นรูป (ภาพที่ 14) จัดเป็นเครื่องดนตรีที่นิยมทั้งในราชสำนักเฮ่วและชาวบ้านโดยทั่วไป ใช้เล่นเพื่อประกอบในพิธีมงคลและพิธีอวมงคลต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีต้อนรับแขก และพิธีกรรมต่าง ๆ ของชนกลุ่มน้อยในประเทศเวียดนาม โดยเล่นประกอบกับเครื่องดนตรีประเภทอื่น ๆ ได้แก่ กลอง ฉิ่ง เป็นต้น (Trần Lê Túy-Phuong, 2015) สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าแสดงให้เห็นการนำแคนซึ่งอยู่ในวัฒนธรรมเวียดนามไปเป่าต้อนรับผู้นำจากประเทศจีนซึ่งอยู่ต่างวัฒนธรรมเมื่อผู้นำได้ฟังแล้วต้องตีหน้าเซ่อ เพราะฟังไม่เข้าใจ ไม่ซาบซึ้งในเสียงของเครื่องดนตรีประเภทนี้ โดยนำไปเปรียบเทียบกับสีหน้าของคนที่มีอาการหน้าเซ่อ ตกตะลึง หรืองงงวยกับสิ่งที่ตนเองเพิ่งได้ประสบพบเห็น

ภาพที่ 14 การแสดงเครื่องดนตรี “kèn bầu แคนน้ำเต้า”

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://dotchuoion.com/2015/07/24/nhac-cu-co-truyen-vn-ken-bau/>)

6. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนาม

วัฒนธรรมของประเทศเวียดนามมีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอดีตชาวเวียดนามนับถืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติ (Animism) ก่อนจะรับความเชื่อและการนับถือศาสนาต่าง ๆ นั้น (พชรพร แก้ววงษา, 2564) โดยพื้นฐานความเชื่อและศาสนาของประเทศเวียดนามมาจากหลักความเชื่อ 3 หลักหรือ “Tam Giáo” คือ ลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า และพุทธศาสนานิกายมหายานหรือ (Anh Q. Tran, 2017; Cultural Atlas Editors, 2016) ภาพการนับถือศาสนาของชาวเวียดนามในปัจจุบัน เห็นได้จากข้อมูลทางสถิติใน ค.ศ. 2023 พบว่า ชาว

เวียดนามส่วนใหญ่มองว่าไม่มีศาสนา (No religious) เนื่องจากนับถือความเชื่อดั้งเดิม รองลงมาคือ พุทธศาสนานิกายมหายาน (Open Development Vietnam, 2023) ผลการศึกษาพบความเชื่อของ ชาวเวียดนามซึ่งสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า 3 ประเด็น ความเชื่อเรื่องผี/ วิญญาณ ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ และความเชื่อเรื่องกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องผี/ วิญญาณ

ชาวเวียดนามมีความเชื่อดั้งเดิมว่ามนุษย์ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ “ร่างกาย” และ “จิตใจ” ซึ่งสามารถแบ่งแยกย่อยได้เป็น “hồn วิญญาณ” และ “víaขวัญ” เมื่อคนตายไปแล้วขวัญจะ ล่องลอยไปอยู่กับดิน ส่วนวิญญาณจะยังคงอยู่และจะกลับไปยังวังสูงสารในอีกโลกหนึ่ง และกลายเป็น ที่มาของความเชื่อเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษ (Linh hồn tổ tiên)⁴⁴ นั่นเอง (พชรพร แก้ววงษา, 2564: 2)

นอกจากนี้ ชาวเวียดนามยังมีความเชื่อเรื่อง “thần” ซึ่งในภาษาเวียดนาม คำศัพท์นี้มีความหมายว่า “วิญญาณ เทพเจ้า หรือเทวดา” “thần” สามารถปรากฏออกมาในธรรมชาติหรือวัตถุ ได้ เป็นผู้พิทักษ์สถานที่และผู้คน เชื่อกันว่า “thần” มีพลังกำเนิดที่สามารถกลับคืนสู่บุคคลทั้งเชิงบวก และเชิงลบ ขึ้นอยู่กับวิธีการเคารพและบูชาเทพเจ้าเหล่านั้น (Cultural Atlas Editors, 2016) ผล การศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพความเชื่อเรื่องผี/ วิญญาณจำนวน 2 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
ma bắt có mặt มา บัด กือ หมัด ผี จับ มี หน้า	การจะข่มเหงกลั่นแกล้งใครก็ต้องรู้จักเกรงกลัวผู้มีอำนาจ มีความสามารถมากกว่าตน (Phải tùy tùng người mà hoạch họa, bắt nạt, phải biết nể sợ những người có thể lực, có tài năng hơn mình.) (VT2: 282)
thần nanh đỏ mỏ เล็น แฉฉู ต้อ หมอ วิญญาณร้าย แฉง ปาก	คนประเภทเจ้าเล่ห์ โหดร้าย ไม่สามารถกลับมาเป็นคนดีได้ เปรียบเหมือนวิญญาณร้ายปากแดงชนิดหนึ่งที่มีมนุษย์จินตนาการขึ้นมา (Thuộc hạng người tinh quái, độc địa, bắt trị, ví như loại thần nanh đỏ mỏ bắt trị nào đó, do con người tưởng tượng ra.) (VT2: 1481)

⁴⁴ ชาวเวียดนามไม่เรียกผีบรรพบุรุษว่า “ma tổ tiên” แต่เรียกว่า “Linh hồn tổ tiên” ซึ่งแปลตามรูปศัพท์ว่า “วิญญาณบรรพบุรุษ” เนื่องจากยกย่องและให้ความเคารพต่อบรรพบุรุษ

สำนวน	ความหมายของสำนวน
thần nanh đở mỏ เลิ่น แฉฉอ ต้อ หมอ วิญญาณร้าย แฉฉอ ปาก	คนประเภทเจ้าเล่ห์ โหดร้าย ไม่สามารถกลับมาเป็นคนดี ได้ เปรียบเหมือนวิญญาณร้ายปากแดงชนิดหนึ่งที่มีมนุษย์ จินตนาการขึ้นมา (Thuộc hàng người tinh quái, độc địa, bất trị, ví như loại thần nanh đở mỏ bất trị nào đó, do con người tưởng tượng ra.) (VT2: 1481)

สำนวน “ma bắt có mặt” สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่อง “ma ผี” ในสังคมเวียดนาม กล่าวคือ ชาวเวียดนามมีความเชื่อว่า เมื่อคนตายไปแล้วจะกลายเป็นวิญญาณบรรพบุรุษซึ่งยังคงอยู่เคียงข้างและช่วยปกป้องและช่วยเหลือลูกหลานอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น บ้านของชาวเวียดนามจึงมีการตั้งแท่นบูชาบรรพบุรุษของตนไว้บริเวณส่วนกลางของบ้าน (Gian giã nhà) ซึ่งถือเป็นสถานที่ ๆ สำคัญที่สุดของบ้าน สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าดังกล่าวได้นำเอาความเชื่อเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษที่ให้ความคุ้มครอง ปกป้องลูกหลานมาเปรียบเทียบกับการกระทำใด ๆ ที่ข่มเหงรังแกผู้อื่น จะต้องดูด้วยว่ามีใครที่มีอำนาจเช่นเดียวกับวิญญาณบรรพบุรุษให้ความคุ้มครอง ดูแลอยู่เบื้องหลัง

ส่วนสำนวน “thần nanh đở mỏ” สะท้อนให้เห็นความเชื่อของชาวเวียดนามเกี่ยวกับ “thần วิญญาณ” กล่าวคือ จากสำนวนพบคำศัพท์ “thần nanh” จัดเป็นวิญญาณร้ายประเภทหนึ่งตามเรื่องเล่าทางคติชนวิทยาเวียดนาม “thần nanh”⁴⁵ ปรากฏตัวเป็นนกจอยปากแดงที่คอยมาจิกซากศพเพื่อให้ยอมบอกชื่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว (ภาพที่ 15) เมื่อศพทนต่อการจิกของ “thần nanh” ไม่ได้จึงบอกรายชื่อสมาชิกคนอื่น ๆ วิญญาณร้ายดังกล่าวก็จะทำร้ายทุกคนในบ้านให้เกิดปรากฏการณ์ตายพร้อม ๆ กัน หรือตายหมู่ที่เรียกว่า “trùng tang liên tang” (holuongducolao cai, 2010) สำหรับสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าได้นำเอาลักษณะของกิริยาที่วิญญาณร้าย “thần nanh” จิกทำร้ายซากศพเพื่อให้เผยชื่อสมาชิกในครอบครัวเพื่อหมายทำให้ตายทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับลักษณะคนที่มิสนิภัยโหดร้าย เจ้าเล่ห์เพทุบาย ฝ่าฝืนทำร้ายผู้อื่น

⁴⁵ ด้วยเหตุที่ “thần nanh” มีการปรากฏตัวเป็นนกปากแดง (thần nanh) จึงทำให้สำนวนนี้มีอีกสำนวนหนึ่งคือ “thần trùng đở mỏ” ที่มีความหมายเหมือนกัน

ภาพที่ 15 วิญญาณร้าย “thần nanh” หรือ “thần trùng” ที่ปรากฏตัวเป็นนกจงอยปากแดงจิก
ซากศพ

(ที่มา: ดัดแปลงจากเว็บไซต์ <https://holuongduclaocai.blogspot.com/2010/10/trong-dan-gian-ngoi-khai-niem-trung.html?m=1>)

6.2 ภาพสะท้อนความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ

ชาวเวียดนามมีความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติเนื่องจากชาวเวียดนามเชื่อกันว่าทุกสิ่งทุกอย่างนั้นรอบตัวนั้นล้วนแต่มีวิญญาณ (linh hồn) เทพเจ้า (thánh) ต่าง ๆ สถิตอยู่ ชาวเวียดนามจึงให้ความเคารพและสักการะบูชาวิญญาณและเทพต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ เช่น เทพแห่งแม่น้ำ เทพแห่งขุนเขา เทพแห่งดิน รวมทั้งเทพแห่งท้องฟ้าเทพ เพื่อให้เทพดลบันดาลให้ตนเองได้พบแต่สิ่งดี ๆ (พชรพร แก้ววงษา, 2564: 3) ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติจำนวน 3 สำนวน ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน

ความหมายของสำนวน

trời có mắt

เจ๋ย ก้อ มัด

ฟ้า มี ตา

สวรรค์มีตา ตามความเชื่อของชาวบ้านตั้งแต่โบราณ (Trời bao giờ cũng sáng suốt, công bằng, theo mê tín.) (VT1: 1325; VT2: 1668) (สวรรค์มีความยุติธรรม, คนทำดีย่อมได้ดี)

trời không có mắt

เจ๋ย คง ก้อ มัด

ฟ้า ไม่มี ตา

ชีวิตไม่มีความเท่าเทียมกัน (Sự đời ngang trái, bất công.) (VT2: 1668)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>vải thua che mắt thánh หวาย เทื่อ แจ มัด แท้ญ ผ้าบาง บัง ตาเทพ</p>	<p>ใช้วิธีง่าย ๆ เพื่อปกปิดความผิดหรือการกระทำต่อหน้า เชี่ยวชาญ (Dùng những phương tiện và biện pháp thô thiển, giản đơn để giấu giếm, che đậy những ý đồ, hành động trước mắt người tinh tường.) (VT2: 1736)</p>

จากสำนวน “trời có mắt” และ “trời không có mắt” พบคำศัพท์ “trời ฟ้า” สะท้อนให้เห็นภาพความเชื่อของชาวเวียดนามที่เชื่อว่า บนฟ้ามีสวรรค์เป็นที่สถิตของเทพเจ้าต่าง ๆ ซึ่งคอยสอดส่องจากบนสวรรค์เพื่อปกป้องพิทักษ์ ตลอดจนให้ความเป็นธรรมกับคนที่ทำดี ด้วยเหตุนี้สำนวน “trời có mắt” จึงนำความเชื่อดังกล่าวมาใช้เปรียบเปรยว่าใครที่ทำความดี สวรรค์เบื้องบนย่อมมีตาและจะให้ความยุติธรรมกับบุคคลนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งถึงแม้จะทำความดี แต่สวรรค์เบื้องบนอาจจะยังไม่เห็นหรือได้รับรู้ ชาวเวียดนามจึงสะท้อนให้เห็นได้จากสำนวน “trời không có mắt”

เช่นเดียวกับสำนวน “vải thưa che mắt thánh” ที่สะท้อนภาพสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติจากคำศัพท์ “thánh เทพ” ชาวเวียดนามมีความเชื่อว่า เทพเจ้าจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินการกระทำของมนุษย์ทุกคนบนโลกมนุษย์ และจะดลบันดาลให้เกิดสิ่งดี ๆ กับผู้กระทำดี สำนวนดังกล่าวข้างต้นกล่าวถึงการนำผ้าบาง ๆ (vải thưa) มาใช้ปกปิดการกระทำผิดของตนต่อเทพเจ้าเปรียบเทียบกับการใช้วิธีการง่าย ๆ ที่เพื่อหลอกลวง ตบตการกระทำผิดของตนต่อผู้รู้หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ

6.3 ภาพสะท้อนความเชื่อเรื่องกรรม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศหนึ่งที่ประชากรของประเทศนับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน ด้วยเหตุนี้ ชาวเวียดนามจึงมีความเชื่อเรื่องกรรม เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่นับถือพุทธศาสนา กล่าวคือ สอนว่า “ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว” (โสภณา ศรีจำปา, 2546: 97) ผลการศึกษาพบสำนวนที่สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องกรรมจำนวน 1 สำนวน ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>quả báo trước mắt กว่า บ้าว เจือก มัด กรรม ตอบ ข้างหน้า ตา</p>	<p>กรรมตามทันกับเรื่องร้ายหรือดีที่เคยก่อไว้ในชาติก่อน (Sự đáp lại điều ác hay điều thiện đã làm trong kiếp trước hiển hiện ngay trước mắt.) (VT2: 1281)</p>

สำนวน “quả báo trước mắt” สะท้อนภาพความเชื่อเรื่องกรรมจากคำศัพท์ “quả กรรม” เนื่องจากชาวเวียดนามมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม (luật nhân quả) โดยสอนและชี้ให้เห็น

ผลของกระทำของแต่ละคนจากอดีตชาติที่ส่งผลต่อแต่ละบุคคลในชาติปัจจุบัน ใครทำสิ่งใดย่อมได้รับผลกรรมนั้นตอบแทน กล่าวคือ ใครที่ทำความดีย่อมได้ผลดี ใครที่ทำความชั่วย่อมได้ผลชั่ว และผลของกรรมนั้นสามารถเห็นได้ทันตา จากความเชื่อเรื่องกรรมดังกล่าวข้างต้น สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจึงนำมาเปรียบเทียบกับผลจากการกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ดีหรือร้ายที่เกิดขึ้นให้เห็นอย่างรวดเร็ว ทันตาเห็น

7. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณี

ผลการศึกษาสำนวนเกี่ยวกับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนหน้าในภาษาเวียดนามพบภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณีจำนวน 2 สำนวน โดยนำเสนอคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องประเพณีสำคัญในช่วงชีวิตของชาวเวียดนาม 2 ประเพณีคือ ประเพณีการแต่งงาน (Đám cưới) และประเพณีงานศพ (Đám ma) ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
<p>lại mặt hơn ăn cưới หลาย หมด เอ็น อัน เกื้อย ย่อน หน้า กว่า กิน งานแต่งงาน</p>	<p>งานเสริมหรือส่วนเสริมแต่ใช้เงินมากกว่างานหลัก เปรียบเหมือนใช้เงินในพิธีเยี่ยมบ้านหลังงานแต่งงานมากกว่าเงินที่ใช้ในงานแต่งงาน (Phần phụ lớn hơn, tốn kém hơn phần chính, ví như chi phí cho lễ lại mặt sau ngày cưới còn nhiều hơn cả những chi phí trong lễ cưới.) (VT2: 867)</p>
<p>mặt như dưa dấm หมด ญื่อ เตื่อ ด้าม หน้า เหมือน ส่ง งานศพ</p>	<p>หน้าเหี่ยวโศกเศร้า เหมือนหน้าของคนที่ร่วมงานศพ (Mặt buồn ủ rũ, giống như vẻ mặt của người đưa đám tang.) (VT2: 1016)</p>

สำนวน “lại mặt hơn ăn cưới” ข้างต้นแสดงคำศัพท์ที่สะท้อนเกี่ยวกับพิธีการแต่งงาน (Đám cưới) 2 คำคือ “ăn cưới” เป็นการกินเลี้ยงงานแต่งงาน ส่วน “lại mặt” หรือคำศัพท์เรียกเต็ม ๆ ว่า “lễ lại mặt การกลับไปเยี่ยมบ้านฝ่ายเจ้าสาว⁴⁶” เป็นส่วนหนึ่งของพิธีงานแต่งงานแบบดั้งเดิมของชาวเวียดนาม (ภาพที่ 16) พิธีนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เจ้าบ่าวและเจ้าสาวกลับไปเยี่ยมทำความเคารพญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายเจ้าสาว และเพื่อให้เจ้าสาวได้คลายความโศกเศร้าหลังจากที่ต้องจากครอบครัวตนเองเพื่อไปแต่งงาน โดยปกติพิธีนี้จะจัดขึ้นภายใน 5 วันหลังเสร็จงานแต่งงาน ในอดีตพิธีนี้จะต้องจัดเตรียมสิ่งของ เช่น พลูหมาก (trầu cau), เหล้า (rượu), ข้าวเหนียวหนึ่งกับถ้วยเขียว

⁴⁶ พิธีนี้มีชื่ออีกชื่อว่า “lễ nhị hỷ” (Merperle Crystal Palace, 2021)

(xôi), เนื้อไก่ (thịt gà) หรือ เนื้อหมู (thịt lợn) สำหรับบูชาหิ้งบรรพบุรุษฝ่ายเจ้าสาว ปัจจุบันพิธีดังกล่าวจัดเป็นพิธีรองที่จะจัดหรือไม่จัดก็ได้ ครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับพิธีนี้จะจัดโดยเชิญทั้งญาติฝ่ายเจ้าบ่าว⁴⁷ และเจ้าสาวให้เข้าร่วม มีการจัดเลี้ยงต้อนรับโดยญาติฝ่ายเจ้าสาว ในบางครั้งด้วยเหตุผลเรื่องการรักษาหน้าตา จำต้องทุ่มเงินเป็นจำนวนมากเพื่อจัดพิธีโดยอาจใช้เงินมากกว่างานแต่งงานที่เป็นพิธีหลักอีกด้วย ส่วนวนคำศัพท์เรียกอวยวะบนหน้าในภาษาเวียดนามจึงนำเอาการทุ่มเงินเป็นจำนวนมากเพื่อจัดพิธีดังกล่าวซึ่งเป็นพิธีรองมาเปรียบเทียบกับกรกระทำใด ๆ ที่ไม่ใช่งานหลักหรือเป็นเพียงแครงงานเสริม แต่ต้องใช้เงินไปเป็นจำนวนมากเพื่อหน้าตาคนจัดงาน

ภาพที่ 16 การประกอบพิธี “lễ lại mặt การกลับไปเยี่ยมบ้านฝ่ายเจ้าสาว”

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://crystalpalacevn.com/goc-tu-van/nhung-luu-y-trong-le-lai-mat-sau-dam-cuoi/>)

ส่วนสำนวน “mặt như dưa dấm” มีคำศัพท์ที่สะท้อนให้เห็นภาพประเพณีงานศพของชาวเวียดนามจากคำศัพท์ว่า “dưa dấm” ซึ่งเป็นการตัดคำให้สั้นลงของสำนวนว่า “dưa dấm tang” เป็นการนำหรือเคลื่อนศพไปประกอบพิธีฝังที่สุสานหลังจากเสร็จสิ้นพิธีศพแล้ว (ภาพที่ 17) ขณะเคลื่อนศพไปยังสุสานด้วยบรรยากาศที่สลดหดหู่เต็มไปด้วยความเศร้าโศก ผู้เข้าร่วมทุกคนจึงมีสีหน้าเศร้าสร้อย ส่วนวนคำศัพท์เรียกอวยวะบนใบหน้าจึงทำเอาลักษณะสีหน้าของผู้คนที่ไปร่วมในพิธีดังกล่าวไปเปรียบเทียบเพื่ออธิบายสีหน้าของคนทีเศร้าโศก หน้าอิดโรยไม่มีแรง (หน้าเหี่ยว) หน้าเศร้าหมอง

⁴⁷ เจ้าบ่าวอาจจัดเตรียมของขวัญที่เรียกว่า “ของขวัญเปิดตัวกับครอบครัว (món quà ra mắt gia đình)” เพิ่มเติม เพื่อมอบให้แก่พ่อแม่ของเจ้าสาว (Merperle Crystal Palace, 2021)

ภาพที่ 17 การประกอบพิธี “đua đám tang การเคลื่อนศพไปยังสุสาน”
(ที่มา: เว็บไซต์ <https://vtcnews.vn/lang-le-dam-tang-bau-vat-dan-gian-ha-thi-cau-ar108858.html>)

8. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับอาชีพ

ในอดีตประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเวียดนามอาศัยในชนบทประกอบอาชีพเกษตรกร ประชากรส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในเมือง ก็จะประกอบอาชีพอื่น ๆ เพื่อดำรงชีพ ผลการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าซึ่งสะท้อนอาชีพต่าง ๆ ในสังคมเวียดนามจำนวน 4 ส่วนวน โดยปรากฏอาชีพต่าง ๆ จำนวน 4 อาชีพคือ “đĩ โสเภณี”, “thầy bói หมอดู”, “thầy kiện ทนายความ” และ “bà đống ร่างทรงที่เป็นผู้หญิง” ดังสำนวนต่อไปนี้

สำนวน

gái đĩ già mồm
กาย ดี สำ โหม่ม
หญิง โสเภณี แก่ ปาก

ความหมายของสำนวน

กระทำผิดชัดอย่างชัดเจน แต่เถียงเสียงดัง ต่ำทอไม่หยุดปาก เปรียบเหมือนหญิงโสเภณีที่ทำผิดแล้วยังเสียงดังเพื่อกลบเกลื่อนเรื่องที่ทำผิด (Đã sai trái rành rành còn to tiếng cãi, chửi rủa, ví như gái đĩ, đã xấu xa lại còn làm ầm ĩ lên để lấp liếm đi.) (VT1: 467; VT2: 594) (การกระทำที่ผิดพลาดแล้วไม่ยอมรับผิด)

mắt như mắt thầy bói

มัต ญูอ มัต ถ่ย บ้อย
ตา เหมือน ตา หมอดู

ตาที่มองอะไรก็ไม่เห็น เปรียบเหมือนกับตาของหมอดูตาบอด (Mắt không nhìn thấy gì, ví như mắt thầy bói mù lòa.) (VT2: 1014)

mép thầy kiện

แม็บ ถ่ย เกียน
ริมฝีปาก ทนายความ

พูดมาก มีเหตุมีผลมาก เปรียบเหมือนปากของคนรับจ้างฟ้องศาลในสมัยก่อน (Mồm miệng nói nhiều, lí sự nhiều, ví như mồm của những người làm nghề đi kiện thuê (thầy kiện) trước đây.) (VT2: 1027)

สำนวน	ความหมายของสำนวน
miệng bà đống như lông chim khướu เหมี้ยง บ่าด่ง ญือ หล่ง จิมเคี้ยว ปาก ญึง ร่วงทรง เหมือน กรง นกกระยาง	ไม่สามารถเชื่อในคำพูดไร้สาระของพวกร่วงทรงได้ (Không thể tin vào lời nói của bọn đống cốt quàng xiên ba hoa bém mép.) (VT2: 1035) (คำพูด ที่เชื่อถือไม่ได้ คำพูดไร้สาระ)

จากสำนวน “gái dĩ già mồm” และ “mép thầy kiện” พบคำศัพท์ซึ่งสะท้อนอาชีพในสังคมเวียดนาม 2 อาชีพคือ “dĩ โสเภณี” และ “thầy kiện ทนายความ” ตามลำดับ อาชีพโสเภณีถือว่าเป็นอาชีพดั้งเดิมในสังคมเวียดนาม มีการบันทึกเกี่ยวกับอาชีพนี้ในยุค Đại Việt (Đại Việt Period) หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่บันทึกเกี่ยวกับอาชีพนี้ปรากฏเป็นครั้งแรกในนิทาน ชื่อ “Truyện Kiều” ที่กล่าวถึง ผู้หญิงที่มีความจำเป็นต้องขายบริการทางเพศเพื่อเลี้ยงครอบครัว แม้ว่าในสังคมเวียดนามการประกอบอาชีพนี้จะไม่ใช่อาชีพต้องห้าม (Goscha, 2016) อย่างไรก็ตาม ชาวเวียดนามมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบอาชีพโสเภณีเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ โดยมองว่า ผู้หญิงที่ประกอบอาชีพนี้เป็นผู้หญิงไม่ดี สำนวน “gái dĩ già mồm” ได้นำเอาลักษณะและพฤติกรรมของโสเภณีที่มักจะเป็นผู้หญิงกำกั้น มีฝีปากกล้า ชอบต่อล้อต่อเถียงมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของคนที่ทำผิดแล้วเถียงเพื่อกลบเกลื่อนความผิดของตนเอง

เช่นเดียวกับสำนวน “mép thầy kiện” สะท้อนให้เห็นอาชีพทนายความซึ่งตามทัศนะของชาวเวียดนามแล้วถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีหน้ามีตาและได้รับการยกย่องทางสังคม ดังจะสังเกตเห็นได้ว่าอาชีพดังกล่าวเกิดจากการประกอบคำ 2 คำ คือ “thầy (ผู้ชำนาญ)” และ “kiện (ฟ้องร้อง)” คำว่า “thầy” ในสังคมเวียดนามใช้ยกย่องบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ โดยสำนวนดังกล่าวได้นำเอาลักษณะความสามารถในด้านการพูดอย่างมีเหตุผลเพื่อว่าความของอาชีพทนายความมาเปรียบเทียบกับลักษณะการพูดของบุคคลที่พูดจาได้มีเหตุมีผล

ส่วนสำนวน “mắt như mắt thầy bói” และ “miệng bà đống như lông chim khướu” เป็นสำนวนที่สะท้อนให้เห็นภาพ 2 อาชีพดั้งเดิมในสังคมเวียดนาม กล่าวคือ “thầy bói หมอดู” และ “bà đống ร่วงทรง” ซึ่งเป็น 2 อาชีพที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามที่นับถืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติ ชาวเวียดนามนิยมดูหมอดูเพื่อทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ ล่วงหน้า และเมื่อต้องการติดต่อกับวิญญาณของบรรพบุรุษก็จะอาศัยร่วงทรงเพื่อเป็นสื่อกลาง ปัจจุบันแม้รูปแบบทางความเชื่อของชาวเวียดนามจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่มีชาวเวียดนามในชนบทยังคงมีความเชื่อแบบดั้งเดิมนี้อยู่ ด้วยเหตุนี้ การประกอบอาชีพทั้ง 2 อาชีพนี้จึงยังปรากฏในสังคมเวียดนาม ปัจจุบัน สำนวน “mắt như mắt thầy bói” เป็นการนำเอาการหยั่งรู้และการทำนายเหตุการณ์ใน

อนาคตจตุตาเห็นของหมอดู หมอดูที่ทำนายไม่แม่นก็เปรียบเสมือนกับหมอดูที่ตาบอด โดยสำนวนดังกล่าวเปรียบเทียบ คนที่ไม่สามารถมองเห็นก็เปรียบเหมือนอาชีพหมอดูตาบอดที่ไม่สามารถหยั่งรู้และทำนายอนาคตได้นั่นเอง

นอกจากนี้ ยังพบสำนวน “miêng bà đống như lồng chim khuôu” ที่สะท้อนให้เห็นภาพการประกอบอาชีพเป็นช่างทรง (ngườì háu đống หรือ thanh đống) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวเวียดนามยังมีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์อยู่ ในปัจจุบันยังคงมีคนประกอบอาชีพนี้อยู่ และยังมีชาวเวียดนามไปใช้บริการช่างทรงเพื่อทำนายทายทักเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งดีและร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ภาษาเวียดนามมีคำศัพท์ที่ใช้จำแนกร่างทรงที่ผู้หญิงเรียกว่า “bà đống” ดังปรากฏในสำนวนข้างต้น (Nguyễn Trà My, 2013) เนื่องจากช่างทรงต้องพูดจาบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ในฐานะสื่อกลางระหว่างเทพหรือวิญญาณซึ่งเป็นสิ่งเหนือธรรมชาติ ชาวเวียดนามจึงนำการพูดจาของช่างทรงมาเปรียบเทียบกับกรส่งเสียงร้องตลอดเวลาของนกกระจ่าง⁴⁸ ที่ถูกเลี้ยงขังกรงไว้ (ภาพที่ 18) เพื่อสื่อความหมายว่า อาชีพช่างทรงต้องพูดไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง อาจจะมีสาระสำคัญได้บ้างไม่ได้บ้าง โดยสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าได้นำเอาการเปรียบเทียบการพูดจาของช่างทรงและการส่งเสียงร้องของนกกระจ่างดังกล่าวมาใช้เพื่ออธิบายการพูดจาของคนที่มีลักษณะพูดพลาบ พุดไม่หยุด พูดจาไร้สาระ หรือพูดจาไม่น่าเชื่อถือ

ภาพที่ 18 นกกระจ่าง (chim khuôu) และการเลี้ยงนกกระจ่างในกรง
(ที่มา: เว็บไซต์ <https://birdwatchingvietnam.net/vietnamese-name/black-hooded-laughingthrush-158>)

⁴⁸ สายพันธุ์นกกระจ่างที่ชาวเวียดนามนิยมเลี้ยงเป็น “นกกระจ่างคอดำ (Khuôu đầu đen)” เนื่องจากมีเสียงร้องที่ไพเราะ เป็นนกประจำถิ่นพบในประเทศเวียดนามและประเทศลาว เป็นนกขนาดเล็กมีขนาดลำตัว 30 เซนติเมตร มีดวงตาสีฟ้า ลำตัวเป็นสีเทา ตรงลำคอมีสีขาวสลับดำ ชอบส่งเสียงร้องตลอดเวลา (Bird of South East Asia, 2019)

9. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล

ในสังคมเวียดนามมีความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลมาอย่างช้านานแล้ว โดยเรียกว่า “tuông เตื่อง⁴⁹” ลักษณะของบุคคลทั้งดีและไม่ดีเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สะท้อนภาพผ่านสำนวน คำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าซึ่งผลการศึกษานี้พบเช่นเดียวกับผลการศึกษาของโสภณา ศรีจำปาที่ศึกษาในสุภาชิตเวียดนาม (2546: 98) สำนวนได้นำเอาพันธู์สัตว์ พันธุ์พืช สิ่งของ รวมทั้งแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ชาวเวียดนามคุ้นเคยมาอธิบายลักษณะของบุคคล ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าสะท้อนให้เห็นลักษณะที่ดีและลักษณะที่ไม่ดีของบุคคลตามทัศนะของชาวเวียดนามจำนวน 11 สำนวน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

9.1 ภาพสะท้อนลักษณะที่ดีของบุคคล

ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นลักษณะที่ดีของบุคคล จำนวน 2 สำนวน โดยสำนวนได้สะท้อนผ่านตัวอักษรโบราณที่ใช้ในอดีตอย่างแพร่หลายคือ “chữ điền อักษรเตียน” และพืชพันธุ์คือ “trái xoan ลูกเลียน” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

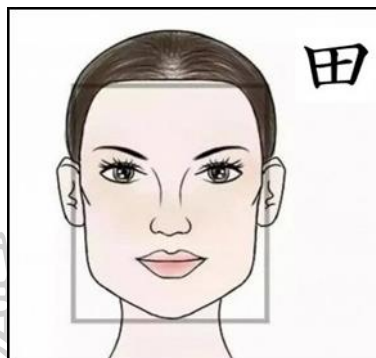
สำนวน	ความหมายของสำนวน
mặt vuông chữ điền ⁵⁰ หมัด-วาง-จื่อ-เตียน หน้า สีเหลี่ยม อักษร นา	รูปใบหน้าทรงสี่เหลี่ยม (เหมือนตัวอักษรเตียน (นา) ในภาษาจีน) (Khuôn mặt vuông vắn (tựa như mặt chữ điền tiếng Hán (VT1: 786; VT2: 1015) (รูป หน้า สีเหลี่ยม)
mặt trái xoan หมัด จ้าย ซวาน หน้า ลูกเลียน	Mặt thon đẹp, như hình quả xoan. ลักษณะใบหน้าเรียวเหมือนรูปลูกเลียน (VT1: 875) (รูป หน้า รูปร่าง/ รูปไข่)

จากสำนวน “mặt vuông chữ điền” ข้างต้น พบคำศัพท์ “chữ điền จื่อเตียน” ซึ่งสะท้อนความเชื่อลักษณะที่ดีของบุคคลผ่านสำนวน ตามทัศนะของชาวเวียดนามในอดีตมีความเชื่อว่า คนที่มีรูปหน้าเป็นสี่เหลี่ยมจะมีแต่คนนับหน้าถือตา เป็นคนฉลาด พบแต่โชคดี และมีแต่ความร่ำรวย ดังสะท้อนให้เห็นจะคำกล่าวที่ว่า “Mặt vuông chữ điền hết tiền lại có. (หมัด-วาง-จื่อ-เตียน-เฮ็ด-เตียน-หลาย-กือ)” (Bùi Trọng Ngoãn, 2015) ประโยคดังกล่าวแปลว่า “หน้าเหลี่ยมตัวอักษรเตียนไม่มีเงินก็จะกลับมา” สำนวนได้นำเอาลักษณะของรูปอักษร “diên นา” มีลักษณะเป็นรูป

⁴⁹ “tuông เตื่อง” หมายถึง “การทำนายจากลักษณะใบหน้าและสีหน้า” หรือ โหงวเฮ้ง เช่น สีหน้า เสียงพูด กิริยา ท่าทาง โครงสร้างร่างกาย เพื่อทำนายลักษณะของคนว่าดีหรือไม่ดี (Nguyễn Văn Thông, 2007)

⁵⁰ อักษรเตียน (chữ Diên) เป็นตัวอักษรจีน 田 หมายถึง "นา" ถูกใช้เป็นคำบอกลักษณะใบหน้าของผู้ชายชายสมัยก่อนที่มีรูปสี่เหลี่ยมมีอุปนิสัย ใจกว้าง ซื่อสัตย์ จงรักภักดี (Bùi Trọng Ngoãn, 2015: 77)

สี่เหลี่ยมมาใช้เปรียบเทียบลักษณะใบหน้าของผู้ชายชาวเวียดนามในอดีต กล่าวคือ มีใบหน้าสมมาตร หน้าผากสูงและเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็กน้อย กระดูกขากรรไกรใหญ่เป็นรูปสี่เหลี่ยม คางสั้นมีแนวโน้มที่จะยื่นออกมาด้านล่าง (ภาพที่ 19) อย่างไรก็ตาม ทักษะเกี่ยวกับรูปหน้าสี่เหลี่ยมเหมือนตัวอักษรดังกล่าว ในปัจจุบันได้นำมาใช้อธิบายรูปหน้าของผู้หญิงด้วย

ภาพที่ 19 ลักษณะใบหน้าที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมเป็นรูปอักษรเตียน (ตัวอักษรนา)
(ที่มา: เว็บไซต์ <https://drtonghai.vn/mat-vuong-chu-dien-phai-lam-sao/>)

ส่วนสำนวน “mặt trái xoan” สะท้อนให้เห็นภาพการนำพืชท้องถิ่นคือ “trái xoan ลูกเลี่ยน” มาใช้ในสำนวน โดยนำเอาลักษณะวงรีหรือลักษณะที่เป็นรูปไข่ของผลลูกเลี่ยนมาเปรียบเทียบกับลักษณะใบหน้าของผู้หญิง (ภาพที่ 20) ตามทัศนะของชาวเวียดนามในอดีตมองว่าผู้หญิงที่มีลักษณะใบหน้าเหมือนลูกเลี่ยน (trái xoan) เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะดี จะพบแต่ความโชคดี เนื่องจาก ใบหน้าแบบลูกเลี่ยนมีลักษณะเป็นรูปวงรีสมมาตร กรามและโหนกแก้มเรียวยาว มีคางเรียวยาวแหลมไม่เป็นเหลี่ยมและมีส่วนปลายที่งุ้มยื่นเล็กน้อย ปัจจุบันตามความเชื่อเรื่อง “tuóng เตื่อง” หรือ “โหงวเฮ้ง” ใบหน้าเหมือนลูกเลี่ยนถือเป็นลักษณะที่ดีของบุคคลที่สามารถพบได้ทั้งกับผู้ชายและผู้หญิง

trái xoan

ภาพที่ 20 ลักษณะผลของลูกเลี่ยน (trái xoan) และลักษณะใบหน้ารูปวงรีเป็นลูกเลี่ยน
(ที่มา: เว็บไซต์ <https://phamvuduongson.com/kien-thuc/qua-xoan-dao-co-an-duoc-khong/> และ <https://nhakhoadaisy.vn/mat-trai-xoan/>)

9.2 ภาพสะท้อนลักษณะไม่ดีของบุคคล

ลักษณะที่ไม่ดีของบุคคลเป็นอีกภาพสะท้อนหนึ่งที่พบปรากฏในสำนวนคำศัพท์เรียก
อวัยวะใบหน้า จำนวน 9 สำนวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt rỗ như tổ ong bầu หมัด โหระ ฎือ โต้อองเป้ว หน้า พรุน เหมือน รัง ต่อ	ผิวหนังไม่เรียบ ขรุขระ ส่วนมากเป็นรอยของโรคอีสุกอีใส (Mắt lỗ chỗ đều khắp, thường là vết tích của bệnh đậu mùa.) (VT2: 1017)
mắt cú da lươn หมัด ฎู๋ ซา เลื่อน หน้า นกฮูก ผิว ปลาไหล	คนที่มีรูปร่างภายนอกไม่งาม ผิวดำคล้ำ (Có hình thể đen đúa, xấu xí.) (VT2: 1015)
mắt to như mắt ốc nhồi มัด ตอ ฎือ มัด โอ๊ก โหญ่ ตา โต เหมือน ตา หอยโข่ง	ตาโตและนูนออกมาเหมือนหอยโข่ง (Mắt rất to và lồi ra như con ốc nhồi.) (VT2: 1014)
dầu như trái ké เดิว ฎือ จ้าย แก้ว หัว เหมือน ผลกระซับ	ผมยุ่งเหยิงไม่เรียบร้อย (Dầu tóc bù xù, không gọn gàng.) (VT2: 495)
mặt vàng như nghệ หมัด หว่าง ฎือ เห่ง หน้า เหลือง เหมือน ขมิ้น	สีหน้าเหลืองเหมือนสีของขมิ้น อาจเกิดจากความเจ็บป่วยหรือหวาดกลัว (Mặt vàng như màu vàng của củ nghệ, do ốm yếu, hay quá sợ hãi.) (VT2: 1017)

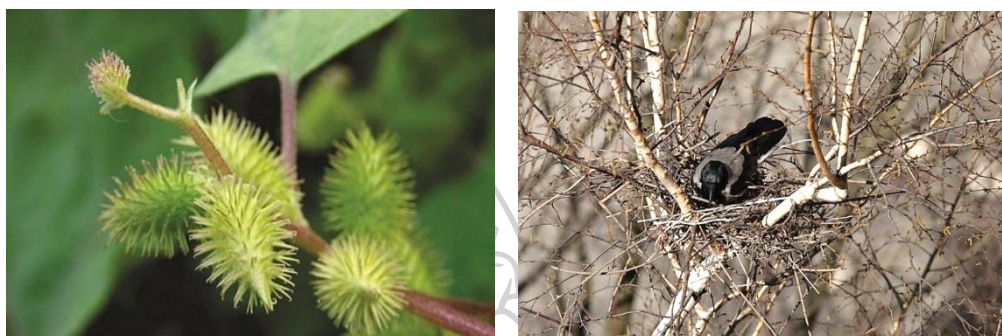
สำนวน	ความหมายของสำนวน
mắt nhàn như bị หมัด ญ๋น ญื่อ บี หน้า ยับ เหมือน กระทบ	ทำหน้าบูดเบี้ยวอยู่เพราะเจ็บปวด เหนื่อยล้า หรือโมโห (Mắt nhàn nhó, vì đau đớn, mệt nhọc, hoặc bức tức.) (VT2: 1016)
mắt phèn phẹt như cái mâm หมัด แผ่น แผลด ญื่อ ก้าย เมิม หน้า แบน เหมือน ถาด	(ลักษณะ) ใบหน้าใหญ่และแบน (Mắt to và bè bè.) (VT2: 1017)
mắt búng da chì หมัด บุ่ง ซา จี หน้า ซีด ผิว ตะกั่ว	ลักษณะใบหน้าและสีผิวไม่สวยเพราะใช้สารเสพติด หรือ กำลังป่วย (Vẻ mặt và nước da xấu vì nghiện ngập hoặc ốm yếu.) (VT1: 784; VT2: 1015)
tóc xòm như tổ quạ ต็อก เส้ม ญื่อ โต้ กวะ ผม รุงรัง เหมือน รังกา	ผมรุงรังยุ่งเหยิงเหมือนรังนกกา (Đầu tóc bù xù, bờm xòm giống như tổ quạ.) (VT2: 1601)

สำนวนที่สะท้อนลักษณะไม่ดีของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นสำนวนสะท้อนลักษณะไม่ดีของบุคคลที่มาจากรูปลักษณ์ภายนอกที่มีความอัปลักษณ์ นำเกลียดพบ 4 สำนวน ได้แก่ สำนวน “mắt cú da luon”, “mắt to như mắt ốc nhồi”, “đầu như trái ké”, “mắt phèn phẹt như cái mâm” และ “tóc xòm như tổ quạ” โดยสำนวนสะท้อนจากคำศัพท์ที่เป็นสัตว์ประจำท้องถิ่นจำนวน 4 คำคือ “cú นกฮูก”, “quạ อีกา” “luon ปลาไหล” และ “ốc nhồi หอยโข่ง” คำศัพท์ที่เป็นพันธุ์พืชประจำท้องถิ่นจำนวน 1 คำ คือ “trái ké ผลกระซับ” และคำศัพท์ที่เป็นของใช้ในชีวิตประจำวันของชาวเวียดนามจำนวน 1 คำคือ “mâm ถาด” กล่าวคือ สำนวน “mắt cú da luon” นำเอาลักษณะหน้าตาที่อัปลักษณ์ นำเกลียด สกปรกของนกฮูก ซึ่งตามทัศนะของชาวเวียดนามมองว่า นกฮูกเป็นสัตว์ที่นำความโชคร้ายมาให้ และนำลักษณะผิวสีดำเป็นเมือกสีของปลาไหลมาเปรียบเทียบกับลักษณะภายนอกของคนโดยมีความหมายถึง คนที่มีลักษณะภายนอกอัปลักษณ์ มีผิวดำ

สำหรับสำนวน “mắt to như mắt ốc nhồi” นำเอาลักษณะเปลือกภายนอกของหอยโข่งที่ลักษณะกลมโตและนูนโป่ง โดยชาวเวียดนามจินตนาการว่าเป็นดวงตากลมโตของหอยโข่ง แล้วจึงนำมาใช้เปรียบเปรยกับดวงตาของคนที่มีลักษณะตาโปนผิดปกติ มีตาขาวมากกว่าตาดำ ชาวเวียดนามมีทัศนะว่า คนที่มีลักษณะดวงตาดังกล่าวเป็นลักษณะที่อัปลักษณ์ นำเกลียด เป็นดวงตาที่โกรธเคืองผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ส่วนสำนวน “đầu như trái ké” ที่นำเอาลักษณะของผลกระซับซึ่งเป็น

พันธุ์พืชท้องถิ่นที่พบได้ทั่วไปในประเทศเวียดนาม มีลักษณะเป็นขนอ่อนโดยรอบแบบไร้ทิศทาง และเช่นเดียวกับสำนวน “tóc xòm như tổ quạ” ที่นำลักษณะการทำรังของอีกาที่รกรุงรังไม่เป็นระเบียบ (ภาพที่ 21) มาเปรียบเทียบลักษณะของคนที่มีผมยุ่งเหยิง กระเซอะกระเซิง ไม่เรียบร้อย ส่วนสำนวน “mặt phèn phẹt như cái mâm” เป็นการนำเอาลักษณะของถาด (mâm) ที่มีขนาดใหญ่และแบนเรียบนำมาใช้เปรียบเทียบกับลักษณะของใบหน้าของคนที่มีสีหน้าไร้อารมณ์ใด ๆ

ภาพที่ 21 ลักษณะผลกระซับ (trái ké) และรังของอีกา (tổ quạ)

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://medlatec.vn/tin-tuc/ke-dau-ngua-la-cay-gi-dung-de-lam-thuoc-duoc-khong-s51-n32058> และ https://th.pngtree.com/freebackground/crow-sitting-in-a-nest-mother-family-sit-photo_8449024.html)

ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นสำนวนสะท้อนลักษณะไม่ดีของบุคคลที่มาจากความเจ็บป่วยเป็นโรคหรือหรืออารมณ์ในเชิงลบพบ 4 สำนวน ได้แก่ “mặt rỗ như tổ ong bầu”, “mặt vàng như nghê”, “mặt búng da chi” และ “mặt nhẵn như bì” โดยสำนวนสะท้อนจากคำศัพท์ที่เป็นสัตว์ประจำท้องถิ่นจำนวน 1 คำคือ “ong bầu” คำศัพท์ที่เป็นพันธุ์พืชประจำท้องถิ่นจำนวน 1 คำคือ “nghê ขมิ้น” คำศัพท์ที่เป็นแร่ธาตุจำนวน 1 คำคือ “chi ตะกั่ว” และคำศัพท์ที่เป็นของใช้ในชีวิตประจำของชาวเวียดนามจำนวน 1 คำคือ “bì กระสอบ” กล่าวคือ สำนวน “mặt rỗ như tổ ong bầu” นำเอาลักษณะการทำรังของตัวต่อ (tổ ong bầu) ที่ลักษณะเป็นรูตะปุ่มตะป่ำมาเปรียบเทียบกับใบหน้าของคนที่มีลักษณะไม่เรียบ ขรุขระ เป็นหลุมทั่วทั้งใบหน้า ทั้งร่องรอยที่เพ่งหายจากการเป็นอีสุกอีใส ส่วนสำนวน “mặt vàng như nghê” นำเอาลักษณะของสีของขมิ้น (nghê) มาเปรียบเทียบกับลักษณะของใบหน้าคนที่มีสีเหลืองซีดเพราะอาการเจ็บป่วย เช่นเดียวกับสำนวน “mặt búng da chi” ที่นำเอาสีเทาเงินของตะกั่ว (chi) มาเปรียบเทียบกับลักษณะของใบหน้าคนที่มีสีดำคล้ำเพราะป่วยเป็นโรคหรือผลจากการเสพสารเสพติด สำหรับสำนวน “mặt nhẵn như bì”

นำเอาลักษณะเด่นของกระสอบที่ผ่านการใช้งานมานานแล้วมาเปรียบเทียบกับลักษณะใบหน้าของคนที่มี
 ขมวดคิ้วใบหน้านั้นเนื่องมาจากการเจ็บป่วย เหนื่อยล้า หรือโมโห

10. ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะการพูดจา

ในสังคมเวียดนามให้ความสำคัญและมีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวกับลักษณะ
 การพูดจาเพื่อสื่อสารระหว่างกัน (วู ถิ กิม จี, 2550: 96) ดังจะเห็นได้จากจารีตในการปฏิบัติตนของ
 สมาชิกในครอบครัวหรือในภาษาเวียดนามเรียกว่า “gia phong” ซึ่งกำหนดลักษณะการพูดจาสื่อสาร
 ระหว่างสมาชิกทั้งสมาชิกภายในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ กล่าวคือ ผู้อาวุโสต้องพูดจาด้วยความ
 ไพเราะ ผู้น้อยต้องรับฟังด้วยความเคารพ มีความเคารพนอบน้อม ให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่า มีการ
 แสดงออกทางอวัจนภาษาด้วยการสบตาขณะที่ฟังผู้อาวุโสพูด นอกจากนี้ไม่ควรคบคนที่พูดจาไม่ดี
 (Thi Kim Dung Le, 2021: 56) จารีตปฏิบัติดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้ในสำนวนเพื่อเป็นคำสอนเรื่อง
 ลักษณะการพูดจาที่ดีหรือไม่ดี และลักษณะของคนจากการพูดจา ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์
 เรียกว่าว้ายะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นภาพลักษณะการพูดจาจำนวน 7 สำนวน ดังปรากฏในสำนวน
 ต่อไปนี้

สำนวน	ความหมายของสำนวน
nói như (mặt) rót vào tai น้อย ญื่อ (เหม็ด) รือด หว่าว ตาย พูด เหมือน (น้ำผึ้ง) เท เข้า หู	การพูดที่ชัดเจนด้วยน้ำเสียงที่อ่อนหวาน มีแรงดึงดูดเมื่อ ได้ฟัง (Nói rành rót bằng giọng nói ngọt ngào dịu dàng có sức thuyết phục, cuốn hút khi nghe.) (VT2: 1195)
nói như đổ mè vào mắt น้อย ญื่อ โด้ แหม่ หว่าว หมัด พูด เหมือน เท ข้าวหมัก เข้า หน้า	พูดหรือด่าทอใส่หน้าแบบสาดเสียเทเสียอย่างไม่ไว้หน้า (Nói xa xả, chửi mắng, xỉ vả một cách thậm tệ, nhục nhã.) (VT2: 1196)
miệng lằn lưỡi mồi เหมียง หลั่น เหลือย โม่ย ปาก กิ่งก่า ลิ้น จิ้งเหลน	ปากร้าย มักพูดใส่ร้ายป้ายสีคนอื่น (Miệng lưỡi độc ác, hay nói xấu, bôi nhọ người khác.) (VT2: 1036)
miệng mặt lòng dao เหมียง เหม็ด หล่อง ซาว ปาก น้ำผึ้ง ใจ มีด	ปากพูดแต่คำหวาน ๆ ดี ๆ แต่จิตใจโหดเหี้ยม (Miệng nói ngon ngọt tốt đẹp nhưng trong lòng độc ác, nham hiểm.) (VT2: 1036)

สำนวน

khẩu **mật** phúc **kiếm**

เขี้ยว เข้มต ฟุก เขี้ยว
ปาก น้ำผึ้ง ท้อง กระบี่

khẩu **Phật** tâm **xà**

เขี้ยว เฟ็ด เต็ม สำ
ปาก พระ ใจ งู

ความหมายของสำนวน

คนที่เล่ห์เหลี่ยมและโหดร้าย ปากพูดหวาน แต่ในใจเหมือนมีดาบ (Nham hiếm, độc ác, ngoài miệng thì ngọt ngào mà trong bụng như có đao kiếm.) (VT2: 797)

ปากพูดแต่ธรรมะ การแสดงออกก็เหมือนคนดี แต่จิตใจโหดเหี้ยมอำมหิตเหมือนงูพิษ (Miệng nói từ bi, ra vé đúc độ, thương người như Phật mà trong lòng nham hiếm, độc địa như loài rắn.) (VT2: 797)

miệng thon thót dạ **ót ngâm**⁵¹

เหมียง เThin เต็ด สะ เอ็ด เงิม
ปาก พูดสนับสนุน ใจ พริกคอง

ภาพภายนอกเป็นคนปากหวาน ใจดี แต่ในใจเป็นคนทีร้าย โหดเหี้ยม (Ngoài miệng thì ngọt ngào, tử tế, nhưng trong lòng thì nham hiếm cay độc.) (VT2: 1036)

สำนวน “nói như (mật) rót vào tai”, “nói như đổ mè vào mắt” และ “miệng lãn lười mồi” สะท้อนให้เห็นวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการปรุงอาหาร 2 อย่างคือ “mật น้ำผึ้ง” และ “mè ข้าวหมัก” และคำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์เลื้อยคลาน 2 คำคือ “lãn กิ้งก่า” และ “mồi จิ้งเหลน”⁵² โดยสำนวนได้นำเอาวัตถุประสงค์ในการปรุงอาหารและสัตว์เลื้อยคลานดังกล่าวเปรียบเทียบกับลักษณะการพูดจา กล่าวคือ สำนวน “nói như (mật) rót vào tai” เป็นสำนวนที่กล่าวถึงลักษณะการพูดจาดี สำนวนนี้ได้นำเอารสชาติหวานแหลมของน้ำผึ้งมาเปรียบเทียบกับลักษณะการพูดจาชัดเจน อ่อนหวาน น่าฟัง เป็นการพูดจาที่น่ารื่นรมย์ ฟังเข้าหู ส่วนสำนวน “nói như đổ mè vào mắt” เป็นลักษณะการพูดจาที่ไม่ดี โดยสำนวนนำได้ข้าวหมัก (mè หรือ com mè) ซึ่งมีรสชาติเปรี้ยวและมีกลิ่นฉุน (ภาพที่ 22) มาเปรียบเทียบกับลักษณะการพูดจาหรือการตำทอที่ไม่เข้าหู ไม่น่าฟัง เช่นเดียวกับสำนวน “miệng lãn lười mồi” นำเอารูปลักษณะภายนอกและการแลบลิ้นอยู่ตลอดเวลาของ สัตว์เลื้อยคลานทั้ง 2 ชนิดซึ่งตามทัศนคติของชาวเวียดนามเห็นว่า ทั้งกิ้งก่า (lãn) และจิ้งเหลน (mồi) มี

⁵¹ “ót ngâm พริกคอง” จัดเป็นทั้งเครื่องจิ้ม (nước chấm) และเครื่องปรุงรส (gia vị) ที่คุ้นเคยในวิถีชีวิตของชาวเวียดนาม ส่วนประกอบจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น แต่ส่วนประกอบหลักคือ พริกสด กระเทียม เกลือหรือน้ำปลา น้ำส้มสายชู หรือน้ำมันผสมให้เข้ากันตามสัดส่วน และนำมาดองในขวดหรือโหล ด้วยเหตุนี้ พริกคองแต่ละท้องถิ่นจึงมีรสชาติแตกต่างกัน แต่จะมีรสเผ็ดนำ แล้วอาจจะเค็มหรือเปรี้ยวตาม

⁵² คำศัพท์ “lãn กิ้งก่า” และ “mồi จิ้งเหลน” เป็นการตัดคำให้สั้นเพื่อใช้ในสำนวนมาจากคำศัพท์เต็ม 2 พยางค์ คือ “thằn lãn กิ้งก่า” และ “rắn mồi จิ้งเหลน” ตามลำดับ

รูปลักษณะอัปลักษณ์ นำขยะแฉงและมีกิริยาน่ารังเกียจมาเปรียบเทียบกับลักษณะการพูดจาที่ไม่ดี เพื่อสื่อถึง คนที่ปากร้าย ชอบใส่ร้ายป้ายสีคนอื่นอยู่ตลอดเวลา

ภาพที่ 22 ข้าวหมก (mê หรือ com mê)

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://dinhduongmevabe.com.vn/so-tay-cua-me/kho-tang-am-thuc-cua-me/459-me-va-cach-su-dung-me-trong-am-thuc-bac-bo-dong-bang-song-hong>)

นอกจากนี้ สำนวนคำศัพท์เรียกอวยวะบนใบหน้า “miệng mặt lòng dao”, “khẩu mặt phúc kiếm”, “khẩu Phật tâm xà” และ “miệng thon thót dạ ót ngâm” สะท้อนให้ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันของชาวเวียดนาม ได้แก่ ของใช้พบจำนวน 1 คำคือ “dao ดาบ” วัตถุดิบที่เป็นเครื่องปรุงอาหารพบจำนวน 2 คำคือ “mật น้ำผึ้ง” และสัตว์เลื้อยคลานพบจำนวน 1 คำคือ “xà งู” ทั้ง 4 สำนวนมีความหมายเหมือนคล้ายคลึงกับสำนวนไทย “ปากปราศรัยใจเชือดคอ” คือ เป็นคนที่พูดจาดี แต่จิตใจคิดร้าย โดยสำนวนทั้งหมดนำคำศัพท์ที่ให้ความหมายตรงกันข้ามกันมาใช้เปรียบเทียบในสำนวนเดียว กล่าวคือ สำนวนได้นำคำศัพท์ “mật น้ำผึ้ง” ที่มีรสชาติหอมหวานเปรียบเทียบกับมีด/กระบี่ และ “phật พระ” ผู้ปฏิบัติดีเพื่อสืบทอดพุทธศาสนา มาแสดงถึงการลักษณะการพูดจาดีเปรียบเทียบกับความมีพิษร้ายของสัตว์เลื้อยคลานอย่างงู (xà) และรสชาติที่ทั้งเผ็ดร้อน เค็มและเปรี้ยวของพริกแดง (ót ngâm) (ภาพที่ 23) มาเปรียบเทียบกับลักษณะจิตใจที่ไม่ดีที่ซ่อนเร้นไว้

ภาพที่ 23 พริกดอง (ót ngâm)

(ที่มา: เว็บไซต์ <https://phunutoday.vn/cach-lam-mang-ot-ngam-chua-ngot-muon-gion-ngon-an-tha-phanh-khong-so-doc-to-chi-can-nho-2-dieu-nay-d390410.html>)

ผลการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม ทำให้ทราบถึงภาพสะท้อน 10 ประเด็น คือ ภาพสะท้อนความงามของผู้หญิงเวียดนาม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ภาพสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนาม ภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณี ภาพสะท้อนเกี่ยวกับอาชีพ และประเด็นสุดท้ายคือ ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล ในบทต่อไปจะเป็นการนำเสนอการสรุปผลและอภิปรายการวิจัย ตลอดจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาลักษณะทางโครงสร้างของสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม และเพื่อศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนเกี่ยวกับอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจากพจนานุกรมภาษาเวียดนามจำนวน 2 เล่มคือ พจนานุกรมภาษาเวียดนาม (Đại từ điển tiếng Việt) (Nguyễn Như Ý, 2013) และ พจนานุกรมภาษาเวียดนาม (Từ điển tiếng Việt) (Hoàng Phê, 2019) จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์โครงสร้างของสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า และภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าตามลำดับ บทนี้เป็นการสรุปผลการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษานวนภาษาเวียดนามต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

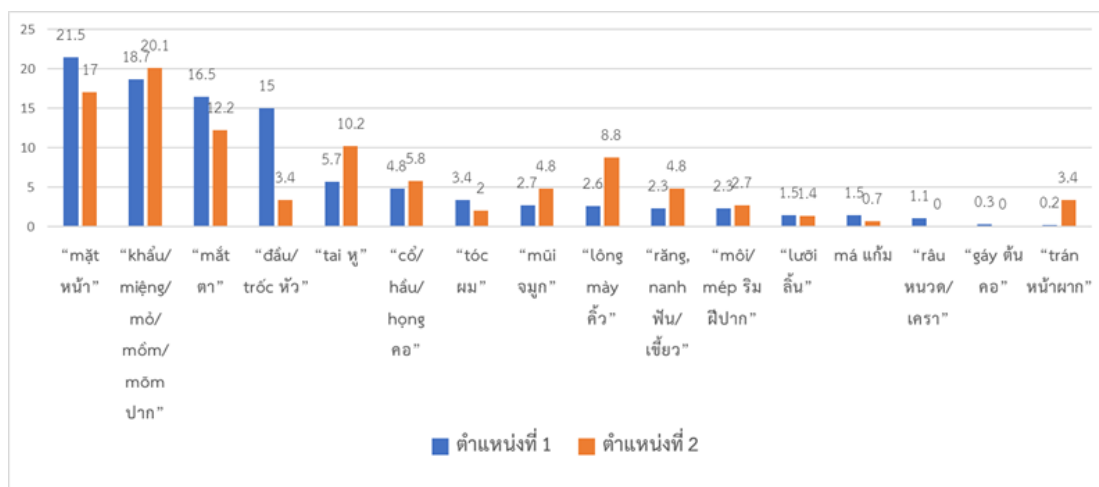
ผลการศึกษสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้เป็น 2 ประเด็นดังนี้

1.1 โครงสร้างของสำนวนที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

ผลจากการศึกษาพบสำนวนจำนวน 619 สำนวน และพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าทั้งหมด 25 คำ คือ “cổคอ”, “đầuหัว”, “gáy ต้นคอ”, “hầuคอ”, “họngคอ”, “khẩuปาก”, “lông màyคิ้ว”, “lưỡiลิ้น”, “máแก้ม”, “mắtตา”, “mặtหน้า”, “mépริมฝีปาก”, “miệngปาก”, “mỏปาก”, “mồmปาก”, “môiริมฝีปาก”, “mòmปาก”, “mũiจมูก”, “nanhเขี้ยว”, “răngฟัน”, “râuหนวด/เครา”, “taiหู”, “tócผม”, “tránหน้าผาก” และ “trócหัว” ในจำนวนนี้มีคำศัพท์ที่สื่อความหมายถึงอวัยวะเดียวกันคือ คำศัพท์เรียกอวัยวะ “ปาก” เป็น “khẩu/ miệng/ mỏ/ mồm” และ “mồm” คำศัพท์เรียกอวัยวะ “ฟัน” ใช้ได้ทั้งคำ “nanh” และ “răng” คำศัพท์เรียกอวัยวะ “หัว” ใช้ได้ทั้งคำ “đầu” และ “tróc” และ “คอ” ใช้ทั้งคำ “cổ” “hầu” และ “họng” ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คำศัพท์ 25 คำใช้หมายถึงอวัยวะบนใบหน้าเพียง 16 อวัยวะเท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาษาเวียดนามได้รับอิทธิพลมาจากภาษาจีนจึงทำให้มีรูปคำยืมจากภาษาจีนที่เรียกว่า “ฮั่น เวียด (Hán Việt)” ปรากฏใช้คู่กับคำศัพท์ของภาษาเวียดนาม

เมื่อพิจารณาดำแหน่งของคำเรียกอวัยวะในแต่ละสำนวนพบว่าในบางสำนวนอาจมีคำเรียกอวัยวะปรากฏมากกว่า 1 ตำแหน่งโดยเป็นคำเรียกอวัยวะเดียวกันหรือหรือต่างกันได้ สำนวนที่ปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งที่ 1 พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเรียงลำดับการพบจากมากที่สุดไปหาน้อยสุดดังนี้คือ “mặt หน้า” จำนวน 133 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 21.5, “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm ปาก” จำนวน 116 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 18.7, “mắt ตา” จำนวน 102 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 16.5, “đầu/ tróc หัว” จำนวน 93 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 15.0, “tai หู” จำนวน 35 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.7, “cổ/ hầu/ họng คอ” จำนวน 30 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 4.8, “tóc ผม” จำนวน 21 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 3.4, “mũi จมูก” จำนวน 17 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.7, “lông mày คิ้ว” จำนวน 16 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.6, “răng, nanh ฟัน/ เขี้ยว” จำนวน 14 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.3, “môi/ mép ริมฝีปาก” จำนวน 14 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.3, “lưỡi ลิ้น” จำนวน 9 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5, má แก้ม จำนวน 9 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.5, “râu หนวด/ เครา” จำนวน 7 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.1, “gáy ต้นคอ” จำนวน 2 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.3 และ “trán หน้าผาก” จำนวน 1 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.2

ส่วนสำนวนที่พบการปรากฏคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในตำแหน่งที่ 2 พบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยสุดได้ดังนี้คือ “khẩu/ miệng/ mồm/ mồm ปาก” จำนวน 31 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 20.1, “mặt หน้า” จำนวน 25 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 17.0, “mắt ตา” จำนวน 18 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 12.2, “tai หู” จำนวน 15 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2, “lông mày คิ้ว” จำนวน 13 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 8.8, “cổ/ hầu/ họng คอ” จำนวน 11 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 5.8, “tóc ผม” จำนวน 3 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.0, “mũi จมูก” จำนวน 7 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 4.8, “răng, nanh ฟัน/ เขี้ยว” จำนวน 7 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 4.8, “đầu/ tróc หัว” จำนวน 5 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 3.4, “trán หน้าผาก” จำนวน 5 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 3.4, “môi/ mép ริมฝีปาก” จำนวน 4 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 2.7, “lưỡi ลิ้น” จำนวน 2 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 1.4, má แก้ม จำนวน 1 คำหรือคิดเป็นร้อยละ 0.7 และไม่พบคำเรียกอวัยวะ “gáy ต้นคอ”, “râu หนวด/ เครา” ในตำแหน่งที่ 2 ดังสรุปในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 24 จำนวนสำนวนในภาษาเวียดนามที่สัมพันธ์กับคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า
ในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 2

จากการวิเคราะห์โครงสร้างของสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าตามหมวดคำและความสัมพันธ์ระหว่างคำสามารถแบ่งโครงสร้างได้ 3 กลุ่ม คือ โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตร โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบ และโครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตร ดังสรุปได้ต่อไปนี้

1.1.1 โครงสร้างสำนวนแบบสมมาตร

โครงสร้างสำนวนที่เกี่ยวกับคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าแบบสมมาตรพบจำนวนมากที่สุด 283 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 45.8 โดยพบโครงสร้างสำนวนแบบสมมาตรจำนวน 17 โครงสร้างได้แก่ AxAy; BxBY; CxCy; DxDy; BAB; ExEy; HBHB; ABx ABy; ACB ACB; ABFA ABFA; BCFA BCFA; BAx BAy; BCB BCB; BHx BHy; CAx CAy; DBx DBy และ HAB, HAB เมื่อพิจารณาจากคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าปรากฏในโครงสร้างแบบสมมาตรพบกับทุกอวัยวะ ยกเว้นเพียงอวัยวะเดียวคือ "gáy đónคอ" ดังตัวอย่างโครงสร้างสำนวนต่อไปนี้

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
AxAy	phùng má trợn mắt โฝง má เจิ้น มัด โปง แก้ม ชิง ตา	มีหน้าตาเหมือนกำลังโมโห แสดงท่าที่เจ้ากี้เจ้า หรือ แสดงท่าที่ข่มขู่คนอื่น เปรียบเหมือนงูพิษกำลังจะ เตรียมโจมตีฝ่ายตรงข้าม (Vẻ mặt giận dữ, tỏ ra rất hống hách, đe nẹt.) (VT2: 1275)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
BxBy	má phấn môi son má phấn môi son แก้ม (ทา)แป้ง ริมฝีปาก (ทา)ผง ชาติ	ชอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)
CxCy	thấp cổ bé họng เที้ย โกว เบ๊ ห่อง ต่ำ คอ เล็ก คอ	คนที่ไม่มีสถานะทางสังคม ไม่มีอำนาจในมือ เมื่อประสบความยุติธรรม ถึงจะเรียกร้องอะไร ก็ไม่ได้ผล (Không có địa vị, quyền thế thì có kêu ca khi bị oan ức cũng vô ích.) (VT1: 1172; VT2: 1482)
DxDy	trăm tay nghìn mắt จั้ม ไต หิ้น มัด ร้อย มือ พัน ตา	มีกำลังอันยิ่งใหญ่ รู้จักสังเกต มีสติปัญญาอันชาญฉลาด (Có sức mạnh to lớn, có sự nhìn nhận, trí tuệ tinh thông sáng suốt.) (VT2 : 1634)
BAB	mồm miêng đỡ chân tay โหม่ม เหมียง เต๋อ เจิน ไต ปาก ช่วย ขาแขน	คนขี้เกียจแต่ฉลาด เพียงใช้คำพูดอย่างคล่องแคล่วก็ไม่ต้องทำงาน (Luôi mà khôn ranh, chỉ dùng lời nói khéo mà đỡ phải làm.) (VT1: 818; VT2: 1049)
ExEy	trên răng dưới dãi เจน รัง เซื้อย ซ้าย บน ฟัน ล่าง ลูกอ๊อดทะ	มือเปล่า ยากจน ไม่มีทรัพย์สินสมบัติหรือตำแหน่งอะไรเลย (Trắng tay, nghèo khổ, không còn chút của cải, tài sản hoặc chức vụ nào.) (VT2: 1647)
HBHB	không đầu không đuôi คง เต๊ว คง ดวย ไม่มี(มี) หัว ไม่มี(มี)หาง	ลักษณะคำพูดที่สั้นเกินไป เนื้อความขาดความละเอียดชัดเจน (Cụt lùn, không có tính rành mạch, chặt chẽ trong nói năng suy nghĩ.) (VT2: 823)
ABx ABy	được đầu voi đòi đầu ngựa เตือก เต๊ว วอย ต่อย เต๊ว เหงื่อ ได้ หัว ซ้าง ทวง หัวม้า	โลภมากเกินไป ได้อย่างหนึ่งแล้วยังอยากได้อีก (Quá tham lam, đã được cái này lại đòi cái khác nữa.) (VT2: 570)
ACB ACB	lo bạc râu, sáu bạc tóc ลอ บาก เร็ว, เสี้ยว บาก ตือก หัวง หงอก เครา, เศร้า หงอก ผม	ห่วงใย ซึมเศร้ามากจนทำให้แก่เร็วขึ้น (Lo lắng, buồn phiền đến mức làm cho già nua nhanh chóng.) (VT2: 935)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
ABFA ABFA	có mồm thì cắp, có nắp thì đậy ถือ โหม้ม ถึ กีบ, ถือ นั๊บ ถึ เตย มี ปาก ก็ เก็บ, มี ฝา ก็ ปิด	ต้องระมัดระวังในการพูด รักษาคำพูดให้ดี ไม่พูด เมื่อยังไม่คิดให้ถี่ถ้วน ไม่พูดคุยกับคนหลายคน (Phải hết sức cẩn thận, giữ gìn trong lời ăn tiếng nói, không ăn nói lung tung, khéo chuyện với nhiều người.) (VT2: 327)
BCFA BCFA	lưỡi mềm thì còn, răng cứng thì gãy เหลือย เหม้ม ถึ ก้อน, รัง กิ่ง ถึ ไก่อ ลิ้น อ่อน ก็ เหลือ, ฟัน แข็ง ก็ หัก	ต้องประพฤติตัวอย่างอ่อนโยน และฉลาดถึงจะได้ ประโยชน์ (Cần phải biết xử sự mềm mỏng, khéo léo thì mới có lợi cho mình.) (VT2: 982)
BAX BAY	đầu đời, chân đạp đất đểu Doyle, jien dab det หัว เทิน ฟ้า, ขา เขียบ ดิน	การใช้ชีวิตและการกระทำอย่างเสรี ส่งผ่าเผย ไม่ ถูกบิบบังคับหรือควบคุมจากใคร ไม่ยอมจำนนให้ ใคร (Lối sống và hành động tự do, hiện ngang, ngang tàng, không chịu sự bó buộc, kiểm chế, cũng như chịu khuất phục bất cứ ai.) (VT2: 493)
BCB BCB	gái thăm môi, trai lòi mắt ก้าย เหม้ม โหมย, จาย โหลย มัด หญิง ดำ รีมฝีปาก, ชาย โปน ตา	ผู้หญิงริมฝีปากดำ ผู้ชายตาโปนจะเป็นคนมีเล่ห์ เหลี่ยม อันตราย (Một kinh nghiệm xem tướng người là đàn bà thăm môi, đàn ông lòi mắt là người đảo để, thăm hiểm.) (VT2: 595) (เป็นหนึ่งในการดูลักษณะคน)
BHX BHY	đầu không khăn, dit không khó เดหัว คง คั้น, ดิต คง โค้ หัว ไม่(มี) ผ้าโพกหัว, กั้น ไม่(มี) ผ้าเตี่ยว	แต่งตัวแบบสบาย ๆ ไม่พิถีพิถัน ไม่เรียบร้อย (Ăn mặc xuềnh xoàng, sơ sài, thiếu chỉnh tề.) (VT2: 494)
CAX CAY	khôn ra miệng, đại ra tay คน รา เหมียง, สาย รา ไต ฉลาด ออก ปาก, โง่ ออก มือ	คนฉลาดใช้คำพูด ชี้นิ้วสั่งงานคนอื่นได้ มีแต่คนโง่ เท่านั้นถึงจะต้องทำงาน (Kẻ khôn thì dùng miệng lưỡi, chỉ tay năm ngón, kẻ dại mới lao vào làm.) (VT2: 821)
DBX DBy	một miệng kín, chín miệng ห่อ หมัด เหมียง กิ้น, จิ้น เหมียง ห่อ หนึ่ง ปาก แน่น, แก้ว ปาก หลวม	ยากที่จะรักษาความลับได้ (Khó có thể giữ được điều bí mật.) (VT2: 1005)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
HAB, HAB	không bóp cố chẳng lẽ luỡi คง บีบ โก้ จ้ง แหล่ เหลือย ไม่ บีบ คอ ไม่ แลบ ลิ้น	ต้องกระทำอย่างรุนแรง ต้องบุกโจมตีต่อสู้จนยอมแพ้ (Phải hành động mạnh, phải lấn tới đối thủ mới chịu thua.) (VT2: 823)

1.1.2 โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบ

ผู้วิจัยได้จำแนกโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบโดยใช้คำเปรียบเทียบเป็นเกณฑ์ ซึ่งสามารถจำแนกโครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบได้เป็น 3 ประเภทย่อยคือ โครงสร้างเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” โครงสร้างเปรียบเทียบ “hơn กว่า, มากกว่า” และโครงสร้างเปรียบเทียบ “bằng เท่ากัน”

โครงสร้างสำนวนแบบเปรียบเทียบพบจำนวนน้อยที่สุด 63 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 10.2 แบ่งเป็นโครงสร้างแบบเปรียบเทียบ “như เช่น, เหมือน, คล้าย” จำนวน 14 โครงสร้างย่อย ได้แก่ Bx như By; Bx như B; B như Bx; A như Ax; C như Bx; A như AxAy; B như Ax; A như Bx; Ax như Ay; B như Bx; Ax như C; Bx như D; CB như Bx และ Như BFB โครงสร้างเปรียบเทียบ “hơn กว่า, มากกว่า” จำนวน 3 โครงสร้างย่อยคือ Ax hơn Ay; Bx hơn B และ Bx hơn By และโครงสร้างเปรียบเทียบ “bằng เท่ากัน” จำนวน 1 โครงสร้างคือ B bằng Bx ผลการศึกษาพบคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในโครงสร้างแบบเปรียบเทียบพบจำนวน 9 อวัยวะ แต่มีคำเรียกอวัยวะมากกว่า 9 คำ คือ “cố, họng คอ”, “đầu หัว”, “khẩu, miệng, mồm, mồm, mồm ปาก”, “lưỡi ลิ้น”, “mặt ตา”, “mặt หน้า”, “môi ริมฝีปาก”, “tai หู” และ “tóc ผม” ดังตัวอย่างโครงสร้างสำนวนต่อไปนี้

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
Bx như By	mặt ngày như ngày ủa หมัด เจ็ย ญื่อ หงง เอี้ย หน้า ชื่อ เหมือน หน้า ชี้	หน้าตาเซื่อง ๆ ใจเขลาไม่รู้จะต้องพูดจาโต้ตอบอย่างไร (Vẻ mặt đờ đẫn ngày ngò, không còn biết phản ứng nói năng gì hơn.) (VT2: 1015)
Bx như B	mắt sắc như dao มัต ซัก ญื่อ ชาว ตา คม เหมือน มีด	สายตาดุแลคมและว่องไว หรือมักจะเล่นหูเล่นตากับคนอื่น (มักจะเป็นตาของผู้หญิง) (Mắt sắc sảo, tinh nhanh, hay đưa đẩy, liếc tinh [thường là mắt của phụ nữ]). (VT2: 1014)
B như Bx	miệng như gầu dai เหมียง ญื่อ เกี้ยว ชาย ปาก เหมือน ตะกร้าวิดน้ำ	ปากกว้าง แผงความหมายว่า พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย (Miệng to, hàm ý hay nói, hay khóc). (VT2: 1036)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
A như Ax	nghe như dấm vào tai แฉะ ญื่อ เต็ม หว่าว ตาย ฟัง เหมือน ต่อย เข้าหู	ฟังด้วยความอึดอัดเนื่องจากผู้พูดมีปัญหาในการสื่อสาร (Nghe với cảm giác khó chịu, khó tiếp thu, thường chỉ do cách nói, cách đặt vấn đề không khéo léo, thiếu tế nhị có vẻ ngang gàn.) (VT2: 1108)
C như Bx	trơ như đầu chó đá เจอ ญื่อ เด็ด จ้อ ต้า ด้าน/ แข็ง เหมือน หัวสุนัข หิน	ดื้อด้น หรือมีลักษณะเงามัน (Trơ lì, nhẵn bóng.) (VT2: 1665)
A như AxAy	chửi như tát nước vào mắt จี้ ญื่อ ต้าต เนื่อ หว่าว หมัด ด่า เหมือน สาดน้ำ เข้าหน้า	ด่าทอต่อว่าต่อ ๆ กันด้วยคำกล่าวหาใส่ร้าย (Chửi thậm tệ, liên hồi với lời lẽ cay độc.) (VT2: 315)
B như Ax	mặt như dưa dấm หมัด ญื่อ เตื่อ ต้าม หน้า เหมือน ส่ง งานศพ	หน้าเหี่ยวโศกเศร้า เหมือนหน้าของคนที่ร่วมงานศพ (Mặt buồn ủ rũ, giống như vẻ mặt của người đưa đám tang.) (VT2: 1016)
A như Bx	ăn như mở khoét อ้น ญื่อ หมอ แค้วัด กิน เหมือน ปาก ขูด	กินมากและกินตลอดเวลา กินเท่าใดก็ไม่อิ่ม (Ăn nhiều và luôn miệng, bao nhiêu cũng không vừa.) (VT1: 17; VT2: 39)
Ax như Ay	lật mặt như trở bàn tay เหลิด หมัด ญื่อ เจ้อ บ่าน ไต พลิก หน้า เหมือน พลิก ฝ่า มือ	เปลี่ยนท่าทีจากดีเป็นร้ายอย่างรวดเร็ว (Thay đổi thái độ từ tốt sang xấu một cách nhanh chóng.) (VT2: 907)
B như BHx	mắt như mắt không đồng tử มัด ญื่อ มัด คง ต่ง ตื่อ ตา เหมือน ตา ไม่(มี) ลูกตาดำ	ไม่เห็นอะไร ตาเปรียบเหมือนไม่มีลูกตาดำ (Không nhìn thấy gì, ví như mắt không có con ngươi [đồng tử].) (VT2: 1014)
Ax như C	có mắt như mù ก้อ มัด ญื่อ หมู่ มี ตา เหมือน บอด	ตามองไม่เห็นหรือไม่มีความสามารถรับรู้ ไม่สามารถพบเห็นความจริงได้ (Không thấy hoặc không có khả năng nhìn nhận, phát hiện ra sự thật.) (VT2: 327)
Bx như D	khẩu tâm như nhất เขิว เต็ม ญื่อ ญื่อ ปาก ใจ เหมือน หนึ่ง	ซื่อสัตย์ การพูดการคิด และการกระทำเป็นแบบเดียวกัน ไม่ผิดเพี้ยน ไม่แตกต่างกัน (Trung thực, nói, nghĩ và làm thống nhất, không khác lệt, trái ngược.) (VT2: 797)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
CB như Bx	đục mặt như ngỗng ủa ดึก หมัด ฎือ หง เอี้ย ด้าน หน้า เหมือน ห่าน ชี้	หน้าแสดงอาการตกตะลึง เพราะแปลกใจมากหรือ กระวนกระวายไม่รู้จะพูดหรือจัดการอย่างไรให้ เหมาะสม (Mặt ngẩn ra, đờ ra do quá xa lạ hoặc lúng túng chưa biết nói sao, xử lý thế nào cho phải.) (VT2: 569)
Như BFB	như môi với răng ฎือ โมย เวี้ย รัง เหมือน ปาก กับ ฟัน	มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างองค์ประกอบซึ่งไม่ สามารถแยกออกจากกันได้ (Quan hệ khăng khit gắn bó giữa các yếu tố, không thể tách rời nhau được.) (VT2: 1185) (ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดแนบแน่น)
Ax hơn Ay	lại mặt hơn ăn cưới หลาย หมัด เอ็น อัน เกือย ย่อน หน้า กว่า กิน งานแต่งงาน	ส่วนเสริมแต่ใช้เงินมากกว่างานส่วนหลัก เปรียบ เหมือนการใช้เงินในพิธีเยี่ยมคำนับหลังงาน แต่งงานมากกว่าเงินที่ใช้ในงานแต่งงาน (Phần phụ lớn hơn, tốn kém hơn phần chính, ví như chi phí cho lễ lại mặt sau ngày cưới còn nhiều hơn cả những chi phí trong lễ cưới.) (VT2: 867)
Bx hơn B	lưỡi sắc hơn guom เหลี้ยว ซัก เอ็น เกือม ลิ้น คม กว่า กระทบ	คำที่พูดออกจากปากนั้นโหดร้ายที่สุด (Lời nói, mồm miệng độc địa.) (VT2: 982)
Bx hơn By	đầu gà hơn đuôi trâu เดิว ก่า เอ็น ดวย เจิว หัว ไก่ (ดี)กว่า หาง ควาย	ถึงแม้จะมีตำแหน่งที่ต่ำต้อย อยู่ในตำแหน่งที่ไม่มี เกียรติ แต่มีเงินเดือน มีความเป็นอิสระ มีสิทธิ์ ตัดสินใจด้วยตัวเองดีกว่าคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง มี ชื่อเสียงแต่ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น (Tuy chỉ ở chức vụ thấp, nơi không được coi là danh giá lắm, nhưng bổng lộc, được tự do, có quyền tự quyết vẫn hơn chức vụ cao, nơi làm có danh tiếng mà ít bổng lộc, lại phụ thuộc vào nhiều người khác.) (VT2: 493) (มีอิสระในการดำรงชีวิตตามที่ตนเอง ต้องการ)
B bằng Bx	mặt bằng ngón tay chéo หมัด บั้ง ง้อน ไต แจ้ว หน้า เท่า นิ้วมือ ไขว้	ใบหน้าเล็ก ผอมทาดเข้า (Mặt nhỏ, gầy quắt lại.) (VT2: 1015)

1.1.3 โครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตร

โครงสร้างสำนวนแบบอสมมาตรพบจำนวน 273 สำนวนหรือคิดเป็นร้อยละ 44.0 พบโครงสร้างอสมมาตรเช่นเดียวกับที่นักวิชาการชาวเวียดนามเสนอไว้ 3 โครงสร้างคือ โครงสร้างอสมมาตรแบบกริยาวลีพบจำนวน 14 โครงสร้างคือ AB; ABx; Ax; AxVP; AVP; AxCy; AxS; APP; AxPP; AxCBy; AxEDy; ANP; AxNP และ HVP โครงสร้างอสมมาตรแบบนามวลีพบจำนวน 12 โครงสร้างคือ BB; BBVP; BxPP; BCB; BC; BxCy; BxS; BBx; BDx; Bx VP; DBx และ Dx Ay และโครงสร้างอสมมาตรแบบคุณศัพท์วลีพบจำนวน 9 โครงสร้างคือ CB; CBx; CxVP; CxGy; CxNP; CVP; CxAP; CBVP และ CBx, GBy และโครงสร้างอสมมาตรเพิ่มเติม 2 โครงสร้างคือ โครงสร้างอสมมาตรแบบบุพบทวลีพบจำนวน 1 โครงสร้างคือ EB และโครงสร้างอสมมาตรแบบที่เป็นวิเศษณ์วลีพบจำนวน 1 โครงสร้างคือ GxCy นอกจากนี้ งานวิจัยยังพบโครงสร้างอสมมาตรแบบประโยคเพียง 2 โครงสร้างย่อยคือ โครงสร้างอสมมาตรแบบประโยคความเดียวและโครงสร้างอสมมาตรแบบประโยคความรวม ส่วนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่พบในโครงสร้างแบบอสมมาตรพบจำนวน 15 อวัยวะคือ “cổ/ họng คอ”, “đầu หัว”, “miệng/ mồm/ mòm/ khẩu ปาก”, “gáy ต้นคอ” “lông mày คิ้ว”, “lưỡi ลิ้น”, “máแก้ม”, “mắtตา”, “mặtหน้า”, “mép/ môiริมฝีปาก”, “mũi จมูก”, “nanh/ răngเขี้ยว/ฟัน”, “râuหนวด/เครา”, “taiหู” และ “tócผม” ดังตัวอย่างโครงสร้างสำนวนต่อไปนี้

โครงสร้างอสมมาตรแบบกริยาวลี

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
AB	nút mắt นิต มัด ร้าว ตา	เพิ่งลืมตา เพิ่งเกิด ใช้หมายถึงคนที่ยังเป็นเด็กมาก (Mới mở mắt, vừa mới sinh ra, thường dùng để nói người còn quá trẻ.) (VT1: 947; VT2: 1215)
ABx	đánh giặc mòm แต่ญ หัก โหม่ม ปราบ ศัตรู (ด้วย) ปาก	คนบางคนเก่งแต่ปาก แต่จริง ๆ แล้วเป็นคนขี้ขลาด ไม่กล้าทำในสิ่งที่ตนพูดออกมา (Miệng nói thì mạnh mẽ ba hoa nhưng thực chất là nhút nhát, sợ hãi, không dám làm điều vừa nói ra.) (VT2: 474)
Ax	tiết rõ máu mắt เตี้ยก หรือ เม้า มัด เสียชีวิต ไหล เลือด ตา	เสียชีวิตที่สุด เจียนใจจะขาด (Tiết ghè góm, đến mức đau đơn quá chừng.) (VT2: 1568)
AxVP	ăn vụng biết chùi mép อัน ห่วง เบียด จู๋ย แม้มบ กิน แอบ รู้จัก เช็ด ริมฝีปาก	รู้จักปกปิด เก็บซ่อนการกระทำชั่วหรือความผิดของตน (Biết che đậy, giấu giếm những hành vi xấu hoặc sai trái của mình.) (VT2: 41)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
AVP	cười vào mũi เกี้ยว หว่าว หมุย หัวเราะ เข้า จมูก	หัวเราะเยาะเย้ยใส่หน้า (Cười chế nhạo thẳng vào mũi.) (VT2: 377)
AxCy	quen mắt dặt hàng แควน หมัด ตัด ท่าง คุ้น หน้า แพง ของ	รู้จักกันแล้วการซื้อขายก็ง่ายและสะดวกมากขึ้น (Quen nhau rồi thì dễ mua dễ bán.) (VT2: 1017) (รู้จักคุ้นเคยกัน ทำอะไรก็ง่ายและสะดวก)
AxS	trêu chớ chớ liếm mắt แจว จ้อ จ้อ เลี่ยม หมัด หยอก หมา หมา เลีย หน้า	หยอกเย้า ยั่วอารมณ์คนอื่นก็จะถูกพวกเขาลงโทษ (Trêu tức, khiêu khích người ta, tất bị người ta trừng trị.) (VT2: 1647)
APP	để ngoài tai เด่ หงว่าย ตาย ไว้ นอก หู	ทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็นและไม่สนใจเรื่องที่เกิดขึ้นเลย (Coi như không nghe thấy, không quan tâm, không cần bận lòng, chấp nhận.) (VT2: 509)
AxPP	giấu guom dẫu lưỡi ซั้ว เกื่อม เด้ว เหลือย ซ่อน กระบี่ ปลาย ลิ้น	คนคดโกง ปลิ้นปล้อน หรือคำพูดที่พูดออกมาหลักแหลมสามารถฆ่าคนได้ (Kẻ gian hùng lắt léo, lời nói ra sắc bén có thể giết được người ta.) (VT2: 635)
AxCBv	thấy của tôi mắt lại เทียบ กั้ว ไต่ย มัด หล่าย เห็น ของ มีด ตา อีก	โลภมาก เห็นแก่ทรัพย์สินสมบัติ เห็นสมบัติที่ไรก็จะไม่สนใจใครอีก (Tham lam, háms lợi, thấy có của cải thì không còn biết tới ai nữa.) (VT2: 1488)
AxEDy	coi người bằng nửa con mắt กอย เหงือย บั่ง เหนือ กอน มัด มองคน ด้วย ครึ่ง ดวงตา	แสดงความเยอหยิ่งจองหอง ดูถูกคนอื่น (Tỏ ra khinh người, không coi ai ra gì.) (VT1: 249; VT2: 331)
ANP	đói mắt xanh nanh vàng ด้อย หมัด แซ่ญู แน่ญู หว่าง หิว (จน) หน้า เขียว เขี้ยว เหลือง	สภาพชีวิตที่ยากจน ขาดแคลนอาหารเป็นเวลานาน (Sống trong cảnh đói, thiếu thốn kéo dài.) (VT2: 536)
AxNP	chờ ăn vạ, má dĩa sung เจ้อ อัน หวะ, ม้า ต้า ซึง รอ ร้องเสียงดัง/ ตื่น, แก้ม แล้ว บวม	ทำช้ามาก ทำไม่ทันงานเร่งด่วนส่งผลให้พลาดงานที่สำคัญ (Quá chậm chạp, làm không kịp việc cần kịp, làm nhỡ cả việc hệ trọng.) (VT2: 655)
HVP	chưa ráo máu đầu เจือ ร้าว ม้า เด้ว ยังไม่แห้ง เลือด หัว	ยังไม่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ [Chưa đến tuổi khôn lớn (hàm ý coi thường).] (VT1: 240; VT2: 313)

โครงสร้างอสมมาตรแบบนามวลี

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
BB	mặt trái xoan หมัด จ้าย ขวาน หน้า ลูกเลี่ยน	ใบหน้ามีลักษณะเคร่งขรึม เยือกเย็น (Nghiêm nghị, lạnh lùng.) (VT2: 1017)
BBVP	mắt đẽ trên trán มัด เต๋ เจน จ้าน ตา ไว้ บน หน้าผาก	การมองไปที่อื่น มองไม่เห็นหรือไม่สนใจมองอะไรเลย (Nhìn đi đâu, chẳng thấy gì.) (VT2: 1014)
BxPP	cá đũa bằng đầu ก้า โต๊ย บั่ง เต๊ว ปลากระบอก เท้าหัว	เท่าเทียมกัน ไม่ด้อยกว่ากัน (Ngang bằng tương xứng, không kém nhau.) (VT2: 171)
BCB	khẩu tâm bất nhất เขิว เติม เบ็ด เบ็ด ปาก ใจ ไม่ หนึ่ง	ปากใจไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกัน พูดดีแต่คิดและทำแต่เรื่องชั่วร้าย (Ngoài miệng và trong lòng không thống nhất, không giống nhau, thường là nói tốt đẹp nhưng nghĩ và làm những việc xấu xa, đạo đức giả.) (VT2: 797)
BC	tóc xanh ต็อก แซ่ญ ผม เขียว/ฟ้า	ผมยังเข้ม หมายถึงคนยังเป็นหนุ่มสาว คนอยู่ในวัยหนุ่มสาว (Tóc còn đen; chỉ người còn trẻ, tuổi trẻ.) (VT1: 1273; VT2: 1600)
BxCy	mặt đỏ tía tai หมัด ค้อ เตี้ย ตาย หน้าแดง แดงหู	สีหน้าเปลี่ยนเป็นสีแดงเพราะโกรธหรือเงินอายุ (Mặt mày đỏ ửng lên vì bực tức hoặc e thẹn.) (VT1: 785; VT2: 1015)
BxS	mắt trông, tay trở đũa mười มัด จง, ไต จ้อ ตู๋ เหมือนตา มอง, มือ ซี้ ครบ ลีบ	เห็นกับตาของตัวเอง ไม่สามารถผิดพลาดได้ (Chính mình chúng kiến, không thể nhầm lẫn vào đâu được.) (VT2: 1015)
BBx	mặt gà mái หมัด ก่าไม้ หน้า ไก่ตัวเมีย	ใบหน้ามีลักษณะผิวขาวซีด (ใช้หมายถึงผู้ชายมีโรคในตับ อ่อนแอ ซ้ำฉลาด หรือเป็นคนที่มิเล่ห์เหลี่ยม) [Mặt có màu da tái tái (chỉ những người đàn ông bệnh hoạn, yếu đuối, nhút nhát và phần nào gian xảo.)] (VT2: 1015)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
BDx	thò lò hai mặt ถ่อ หล่อ ฮาย หมัด ลูกเต๋า สอง หน้า	คนที่มีลักษณะปลิ้นปล้อน เปรียบเสมือนลูกเต๋าที่ หมุนตัว ๆ ไม่หยุด จะพลิกทางไหน หน้าไหนก็ไม่ สามารถคาดเดาล่วงหน้าได้ในการพนัน (Tráo trở lật lọng, ví như con thò lò quay tít, lật trở bể nào, mặt nào không thể lường trước được trong các cuộc chơi bạc.) (VT2: 1515)
Bx VP	miệng chào rọi, lay trời dùng ăn เหมียง จ่าว เรย, ไทล่ เจ้ย ตึง อัน ปาก ทัก ลอย ๆ , กราบ ฟ้า ออย่า กิน	ทำที่เสแสร้ง ไม่จริงจัง (Thái độ giả tạo, không thật lòng.) (VT2: 1035)
DBx	ngàn cân treo sợi tóc หง่าน เกิน แจว เสย ต็อก พัน กิโลกรัม แขว่น เส้นผม	ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย และคับขันมาก ซึ่ง ยากที่จะผ่านพ้นหรือช่วยเหลือได้ (Ở vào tình thế hết sức nguy ngập, hiểm nghèo, khó bề vượt qua hoặc cứu chữa.) (VT2: 1098)
DxAy	ba thứ tóc บา ทื่อ ต็อก สาม แบบ ผม	สภาพของคนมีอายุมาก ผมเปลี่ยนสีแล้ว (Đã nhiều tuổi, tóc đã ngả màu.) เคยผ่านเหตุการณ์มามาก เข้าใจเรื่องราวในชีวิต (Từng trải nhiều, am hiểu sự đời.) (VT2: 53)
โครงสร้างอสมมาตรแบบคุณศัพท์ทั่วไป		
โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
CB	manh miệng แหม่ญู เหมียง แกร่ง ปาก	กล้าพูดในเรื่องที่คนอื่นไม่กล้าพูดอย่างไม่เกรงกลัว (Dám nói một cách không ngại ngùng những điều người khác không dám nói.) (VT1: 772; VT2: 1002)
CBx	câm miệng hén เกิม เหมียง เฮ้น เจียบ ปาก หอย	อยู่เงียบ ๆ ไม่แสดงออกต่อเรื่องที่ควรพูด ควรให้ความ คิดเห็น (Im lặng không nói năng gì trước tình thế đáng ra phải nói, phải có ý kiến.) (VT2: 203)

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
CxVP	gần lửa rát mặt เกิน เหลือ รัด หมด ใกล้ ไฟ แสบ หน้า	ผู้มีอำนาจไม่สามารถพึ่งพาผู้มีอำนาจสูงกว่า ยิ่งอยู่ใกล้ก็ถูกข่มเหง ต่ำทอ (Người có quyền thế, gần cấp trên chỉ tổ bị hãm dọa, măng mỏ, chứ chẳng được nhờ cậy gì.) (VT2: 604)
CxGy	trọc đầu càng mắt จอก เต็ม ก้าง ฆาด โล้น หัว ยิ่ง เย็น	ไม่มีตำแหน่งหน้าที่อะไรก็ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรยิ่งสบาย (Không có địa vị, không chịu trách nhiệm gì càng dễ chịu, thanh thản.) (VT2: 1655)
CxNP	nặng nợ má dào หนัก เหนอะ ม้า ต่าว หนัก หนี้ แก้ม ดอก ท้อ	ผู้หญิงที่มีความสวยมักจะมิชะตากรรมที่ไม่มีความสุข (Thường phải gánh chịu số phận long đong bất hạnh.) (VT2: 1089) (หญิงสาวสวยแต่ชีวิตอาภัพ)
CVP	bận chúi mắt chúi mũi เบ้น จูย ฆัด จูย หมุย ยุ่ง ก้ม ตา ก้ม จมูก	ยุ่งมาก มึ่งานมาก เปรียบเหมือนการก้มหน้าทำงาน ไม่มีเวลาเงยหน้าขึ้น (Rất bận, rất nhiều công việc, ví như chỉ có cúi mặt mà làm, không lúc nào ngẩng lên được.) (VT2: 95) (ตรากตรำทำงานหนัก)
CxAP	gần nhà giàu đau răng ăn cốm เกิน หล้า เส่า เต่า รัง อัน กิม ใกล้ บ้านเศรษฐี ปวด ฟัน กิน ข้าวเม่า	ใกล้บ้านคนรวยมักจะเจอเรื่องที่น่ารำคาญ (Gần nhà giàu hay gặp những chuyện bực mình.) เลือกเพื่อนบ้านดี ๆ (Cẩn chọn láng giềng tốt mà quan hệ.) (VT2: 604) (คนที่อยู่ก็ชี้แนะให้ทำสิ่งนั้น ๆ ถ้าอยู่ใกล้คนดีก็จะทำให้ชีวิตพบแต่ความสงบสุข)
CBVP	hiền lành trước mặt làm giặc sau lưng เหียน แผลญ เจือก ฆัด หล่าม สั๊ก เซา ลึง อ่อนโยน ข้าง หน้า เป็น กบฏ ข้าง หลัง	มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่จริงจัง (Nghịch ngâm, giả dối.) (VT2: 698)
CBx GBy	xấu mặt xin tương, cả phuờ cùng húp เขี้ยว ฆัด ซิน เตือง, ก่า เฟื่อง กุง ฮุบ ชี้เหร่ หน้า ขอ ซอส, ทั้ง พวก ร่วม ซด	ด้วยผลประโยชน์ส่วนรวมจึงจำเป็นต้องเสี่ยงที่จะทำเรื่องที่ไม่ค่อยสง่างามนัก (Vì lợi ích tập thể mà phải liều mình làm một việc không vẻ vang gì.) (VT1: 1437; VT2: 1789)

โครงสร้างอสมมาตรแบบบุพบทวลี

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
EB	đầu lưỡi दैวฺ หลือย ปลาย ลิ้น	คำพูดที่พล่อยออกมา คำพูดติดปาก (Lời nói được thốt ra luôn, của miệng.) ไม่จริงใจ เก่งแต่ปาก ดีแต่พูด (Không thật lòng, chỉ có trên lời nói mà thôi.) (VT1: 378; VT2: 494)

โครงสร้างอสมมาตรแบบที่เป็นวิเศษณ์วลี

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
GxCy	quá chén mềm môi ก๊ว ฉั่น เหม่ม โมย เกิน แก้ว นิ่ม ริมฝีปาก	เพราะเมาเหล้าจึงพูดมาก พูดมั่วไปหมด (Vi say rượu mà nói nhiều, nói lung tung.) (VT2: 1282)

โครงสร้างอสมมาตรที่เป็นประโยค

โครงสร้าง	สำนวน	ความหมาย
ประโยค	chó con liếm mắt จ้อ กอน เลี่ยม หมัด	ผู้ nhỏหรือเด็กที่ถูกตามใจมากเกินไป กลายเป็นเด็กดีดื้อ
ความเดียว	หมา ลูก เลีย หน้า	ไม่เคารพผู้ใหญ่ (Kể dưới được nuông chiều, dâm nhờn, hỗn với người trên.) (VT2: 282)
ประโยค	đầu cháng phải, phải tai दैว จ้าง ฝ่าย, ฝ่าย ตาย	มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มากก็น้อย ต้องรับผลกระทบหรือภัย
ความรวม	หัว ไมโดน, โดนหู	พิบัติที่ไม่เป็นธรรม (ít nhiều bị liên lụy, bị vạ lây, chịu hậu quả, tai họa một cách oan uổng.) (VT2: 492)

1.2 ภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

ผลการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามพบภาพสะท้อน 10 ประเด็นดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ภาพสะท้อนความงามของผู้หญิงเวียดนาม

สังคมเวียดนามมีมุมมองต่อความงามของผู้หญิงผ่านสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้า จำนวน 7 สำนวน สะท้อนความงามของผู้หญิงที่พบอวัยวะส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าจำนวน 5 อวัยวะคือ “má găng”, “mày kiều”, “mắt ta”, “mặt nạ” และ “tóc mềm” โดยมีการนำคำศัพท์เรียกสัตว์ พืช และสิ่งธรรมชาติต่าง ๆ ได้แก่ “phượng nhạn”, “ngài tím”, “nguyệt

พระจันทร์เสี้ยว”, “hoa ดอกไม้”, “ngọc หยก”, “mây เมฆ” มาเปรียบเทียบกับความงามของผู้หญิง

1.2.2 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร

ผลการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนวัฒนธรรมอาหารจำนวน 6 คำ เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 3 อวัยวะคือ “đầu หัว”, “má แก้ม”, “mặt หน้า” และ “miệng ปาก” คำศัพท์ที่พบสะท้อนให้เห็นภาพวัฒนธรรมอาหารของชาวเวียดนามสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มคือ อาหารคาวพบอาหาร 3 ชนิด คือ “cháo โจ๊ก”, “đầu gà หัวไก่” และ “má lợn แก้มหมู” อาหารหวานพบอาหาร 3 ชนิด คือ “bánh dức แบริญตุ๊ก”, “xôi vò โขยห่อ”, และ “bánh giầy แบริญเส่ย” ส่วนเครื่องดื่มพบเพียงชนิดเดียว คือ “chè ชา”

1.2.3 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรของประเทศส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาปลูกข้าว และพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ วิถีชีวิตของชาวเวียดนามเกี่ยวข้องกับทำนาและเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ไว้เพื่อดำรงชีพและใช้แรงงานทางการเกษตร ผลการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนวิถีชีวิตเกษตรกรรมจำนวน 5 คำ เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 5 อวัยวะคือ “cổ คอ”, “đầu หัว”, “mặt หน้า” และ “miệng ปาก” คำศัพท์ที่พบสะท้อนภาพวิถีเกษตรกรรมของชาวเวียดนามผ่านอุปกรณ์ทางการเกษตร 3 ชนิด ได้แก่ “bàc คราด”, “cày คันไถ” และ “gầu dai ถังวิดน้ำ” และสัตว์เลี้ยงทางการเกษตรจำนวน 4 ชนิด ได้แก่ “bò วัว”, “gà ไก่”, “ngựa ม้า” และ “trâu ควาย”

1.2.4 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย

ถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มีวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ผลการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพเครื่องแต่งกายที่ถูกล่ามถึงในจำนวนเป็นลักษณะเฉพาะของเวียดนาม ไม่ใช่ลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มหนึ่ง ผลการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายจำนวน 3 คำ เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 2 อวัยวะคือ “đầu หัว” และ “tai หู” คำศัพท์ที่พบสะท้อนให้เห็นภาพเครื่องแต่งกาย 3 ชนิด คือ “áo เสื้อ”, “mũ ni หมวกพระ”, “khăn ผ้าโพกหัว” และ “khố ผ้าเตี่ยว”

1.2.5 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับเครื่องดนตรี

จำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนภาพเครื่องดนตรีในสังคมและวัฒนธรรมเวียดนามพบจำนวน 3 คำ เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 2 อวัยวะคือ “tai หู” และ “mặt หน้า” คำศัพท์ที่พบสะท้อนให้เห็นถึงเครื่องดนตรี 3 ประเภทคือ “chuông ระฆัง”

จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี, “dàn พิณ” จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด และ “kèn แคน” จัดเป็นเครื่องดนตรีประเภทเป่า

1.2.6 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนาม

ชาวเวียดนามนับถืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติซึ่งความเชื่อและศาสนาของประเทศเวียดนามมาจากส่วนใหญ่ 3 หลักหรือ “Tam Giáo” คือ ลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า และพุทธศาสนา นิกายมหายาน ผลการศึกษาพบสำนวนคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนเกี่ยวกับความเชื่อของชาวเวียดนามจำนวน 5 สำนวน เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียงอวัยวะเดียวคือ “mặt ตา” สำนวนที่พบสะท้อนความเชื่อของชาวเวียดนาม 3 ประเด็นคือ ความเชื่อเรื่องผี/ วิญญาณพบคำศัพท์ “ma ผี”, “thần nanh วิญญาณร้าย” ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติพบคำศัพท์ “trời” ฟ้า, “thành เทพ” และความเชื่อเรื่องกรรมพบคำศัพท์ “quả กรรม”

1.2.7 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับประเพณี

สำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนประเพณีของชาวเวียดนามพบจำนวน 2 สำนวน พบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าเพียงอวัยวะเดียวคือ “mặt หน้า” สำนวนที่พบสะท้อนให้เห็นถึงประเพณีของชาวเวียดนามโดยมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญในช่วงชีวิตของชาวเวียดนาม 2 ประเพณีคือ ประเพณีการแต่งงาน (Đám cưới) และประเพณีงานศพ (Đám ma)

1.2.8 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับอาชีพ

สมัยก่อนชาวเวียดนามส่วนใหญ่อาศัยในชนบทประกอบอาชีพเกษตรกร ประชากรส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ในเมืองต่าง ๆ ก็จะไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เพื่อเลี้ยงดำรงชีพ ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนอาชีพของชาวเวียดนามจำนวน 4 สำนวน เป็นคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 3 อวัยวะคือ “mồm, miệng ปาก”, “mặt ตา” และ “mép ริมฝีปาก” สำนวนที่พบสะท้อนให้เห็นอาชีพต่าง ๆ ในสังคมเวียดนาม 4 อาชีพคือ “điโสเภณี”, “thầy bóihหมอ”, “thầy kiện ทนายความ” และ “bà đống ร่างทรงที่เป็นผู้หญิง”

1.2.9 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล

สังคมเวียดนามมีความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลมาอย่างช้านานแล้ว โดยลักษณะของบุคคลทั้งดีและไม่ดีเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สะท้อนภาพผ่านสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าโดยมีการนำเอาพันธุ์สัตว์ พันธุ์พืช สิ่งของ รวมทั้งแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ชาวเวียดนามคุ้นเคยมาอธิบายลักษณะของบุคคล ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลจำนวน 11 สำนวน เป็นคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 4 อวัยวะคือ “mặt หน้า”, “mặt ตา”, “đầu หัว” และ “tóc ผม” สำนวนที่พบสะท้อนให้เห็นลักษณะที่ดีของบุคคลผ่านตัวอักษรโบราณที่ใช้ในอดีตอย่างแพร่หลายคือ “chữ diện อักษรเตียน” และพืชพันธุ์คือ “trái xoan

ลูกเลียน” และลักษณะที่ไม่ดีของบุคคลตามทัศนะของชาวเวียดนามแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ รูปลักษณะภายนอกที่อัปลักษณ์โดยสำนวนสะท้อนจากสัตว์ประจำท้องถิ่นจำนวน 4 ประเภทคือ “cú นกฮูก”, “quạ อีกา”, “lươn ปลาไหล” และ “óc nhõi หอยโข่ง” และกลุ่มที่ 2 เป็นลักษณะที่ไม่ดีของบุคคลที่มาจากความเจ็บป่วยเป็นโรคหรืออารมณ์เชิงลบ โดยสำนวนสะท้อนจากคำศัพท์ที่เป็นสัตว์ประจำท้องถิ่นจำนวน 1 คำคือ “ong bâu ตัวต่อ” คำศัพท์ที่เป็นพันธุ์พืชประจำท้องถิ่นจำนวน 1 คำคือ “nghê ขมิ้น” คำศัพท์ที่เป็นแร่ธาตุจำนวน 1 คำคือ “chì ตะกั่ว” และคำศัพท์ที่เป็นของใช้ในชีวิตประจำของชาวเวียดนามจำนวน 1 คำคือ “bị กระสอบ”

1.2.10 ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะการพูดจา

สังคมเวียดนามให้ความสำคัญและมีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการพูดจา ดังจะเห็นได้จากจารีตในการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวหรือในภาษาเวียดนามเรียกว่า “gia phong” ซึ่งกำหนดลักษณะการพูดจาสื่อสารระหว่างสมาชิกทั้งสมาชิกภายในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ จารีตปฏิบัติดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้ในสำนวนเพื่อเป็นคำสอนเรื่องลักษณะการพูดจาที่ดีหรือไม่ดี และลักษณะของคนจากการพูดจา ผลการศึกษาพบสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าที่สะท้อนให้เห็นลักษณะการพูดจาจำนวน 7 สำนวน และพบคำเรียกอวัยวะบนใบหน้าจำนวน 4 อวัยวะคือ “tai หู”, “mặt หน้า”, “lưỡi ลิ้น” และ “miệng, khẩu ปาก” สำนวนที่พบสะท้อนให้เห็นวัตถุที่ใช้ในการปรุงอาหาร คือ “mật น้ำผึ้ง”, “mè ข้าวหมก” และ “ót ngâm พริกดอง” คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์เลื้อยคลาน คือ “lăn กิ้งก่า”, “mói จิ้งเหลน” และ “xà gù” และสะท้อนให้ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวันของชาวเวียดนาม ได้แก่ คือ “dao มีด”, “kiếm ดาบ”

2. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนามในครั้งนี่ยังพบข้อจำกัดบางประเด็นที่น่าจะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ภาพของประเด็นทั้งโครงสร้างสำนวนและภาพสะท้อนจากสำนวน ดังผู้วิจัยได้เสนอประเด็นสำหรับการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

2.1 ประเด็นด้านความหมายของสำนวนคำศัพท์เรียกอวัยวะบนใบหน้าน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านความหมายกับสำนวนในภาษาไทยที่มีความหมายที่คล้ายคลึงกัน

2.2 ประเด็นด้านโครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนน่าจะมีการศึกษาคำศัพท์เรียกอวัยวะส่วนอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ภาพโครงสร้างของสำนวนในภาษาเวียดนามในภาพกว้างขึ้น

2.3 ประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างและภาพสะท้อนของสำนวนในภาษาเวียดนามกับภาษาอื่น ๆ เพื่อดูว่ามีลักษณะโครงสร้างและภาพสะท้อนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.4 ควรให้มีการวิเคราะห์ไวยากรณ์ภาษาเวียดนามในโครงสร้างระดับลึกเพราะว่าในภาษาเวียดนามอาจมีการละคำต่าง ๆ ทำให้การวิเคราะห์มีความแตกต่างไป

รายการอ้างอิง

- Alessandro Duranti. (1997). Linguistic anthropology. Cambridge: Cambridge University Press.
- An Chi. (2006). Chuyện đồng chuyện tây. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.
Tập 1: 47-48.
- Anh Minh. (2023). Việt Nam vào top 22 nền ẩm thực ngon nhất thế giới. Accessed May 1, 2024. Available from <https://vnexpress.net/viet-nam-vao-top-22-nen-am-thuc-ngon-nhat-the-gioi-4688715.html>.
- Anh T.Q. Phan. (2018). Should dog meat industry in Vietnam be considered as a culture or a crime? Solbridge International School of Business. Available from https://www.academia.edu/39155702/SHOULD_DOG_MEAT_INDUSTRY_IN_VIETNAM_BE_CONSIDERED_AS_A_CULTURE_OR_A_CRIME.
- Ayers Kathryn. (2015). A study of idioms in relation to language universals. Senior Honors Theses, 549. Accessed March 2, 2023. Available from <https://digitalcommons.liberty.edu/honors/549>.
- Baş M. and Nalan Büyükkantarcioglu. (2019). Sadness metaphors and metonymies in Turkish body part idioms. Accessed March 26, 2021. Available from https://www.researchgate.net/publication/338195657_Sadness_Metaphors_and_Metonymies_in_Turkish_Body_Part_Idioms.
- Bình, N. T. T., & Dana Healy. (2006). Các khía cạnh văn hóa Việt Nam. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Thế Giới.
- Brown, H. D. (1994). Principles of language learning and teaching. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Regents.
- Bùi Khắc Việt. (1981). Thành ngữ đối trong tiếng Việt. Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt về mặt từ ngữ, tập 2. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.
- Bùi Trọng Ngoãn. (2015). Từ lí thuyết giao tiếp của Jacobson bàn về quy chiếu văn hoá trong tiếp cận văn bản nghệ thuật. Tạp chí Khoa học Xã hội, Nhân văn và Giáo dục. 5: 4A, 74-82.
- Cầm Tú Tài. (2013). Ngữ cố định nó chứa từ chỉ bộ phận cơ thể tiếng Hán trong sự so

- sánh với tiếng Việt. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Çelik S. and Erbay Çetinkaya Ş. (2020). World Englishes and language teacher education. In S. Çelik & E. Solak (Eds.), *World Englishes and culture in English as a foreign language (EFL)*. Education: 221-243.
- Christopher Goscha. (2016). *Vietnam A New History*. New York: Basic Books.
- Claire Kramsch. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.
- Crystal D. (1985). *Linguistics*. London: Penguin.
- Cultural Atlas Editors. (2016). Religion. Accessed May 26, 2024. Available from <https://culturalatlas.sbs.com.au/vietnamese-culture/vietnamese-culture-religion>.
- Dân Việt. (2023). Cháo trong bữa ăn người Việt xưa. Accessed April 10, 2023. Available from <https://danviet.vn/chao-trong-bua-an-nguoi-viet-xua-20230223143014755.htm>.
- Dân Việt. (2023). Chiếc khố của đàn ông Việt có gì đặc biệt? Accessed May 26, 2024. Available from Accessed May 26, 2024. Available from <https://danviet.vn/chiec-kho-cua-dan-ong-viet-co-gi-dac-biet-20230306165226231.htm>.
- Đảng Cộng Sản Việt Nam. (2014). Tản mạn về loài ngựa dưới góc nhìn khoa học và văn hóa. Accessed May 26, 2024. Available from <https://dangcongsan.vn/y-te/tan-man-ve-loai-ngua-duoi-goc-nhin-khoa-hoc-va-van-hoa-230142.html>.
- Dang Nguyen Giang. (2018). *Idioms in English and Vietnamese*. Hanoi: Vietnam National University Press, Hanoi.
- Dang Nguyen Giang. (2023). Comparative Images in Vietnamese Perception Through Idioms With Comparisons. *Theory and Practice in Language Studies*, 13(9): 2179-2185.
- Deng Zhong. (2018). A cognitive analysis of Chinese idioms involving body parts. *Education, Culture and Social Development (ECSD)*, 1(1): 53-55.
- Edward Sapir. (1921). *Language: An introduction to the study of speech*. Harcourt: Brace.
- Fernando, C. (1996). *Idioms and idiomaticity*. Oxford University Press.
- Giang, D. N., Trung, H. N., & Hoang Tuyet Minh. (2024). Happy Images in Vietnamese Perception Through Idioms of Happiness: A Cultural Approach. *Journal of Language Teaching and Research*, 15(2): 547-555.
- Hanh Hoang Van. (2008). *Vietnamese Idioms*. Hanoi: Social Sciences Publishing House.

- Hiển, T. Đ., & Đỗ Thị Thu. (2006). Những từ ghép có từ tố chỉ bộ phận cơ thể trong tiếng Việt. Kỷ yếu Hội nghị - Hội thảo ĐHQGHN, 190-198.
- Hồ Lê. (1976). Vấn đề cấu tạo của từ tiếng Việt hiện đại. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.
- Hoàng Phê. (2019). Từ điển tiếng Việt. Hà Nội: Nhà xuất bản Hồng Đức.
- Hoàng Thị Yến. (2017). Đặc trưng tín hiệu thẩm mỹ trong thành ngữ so sánh tiếng Việt. Tạp chí nghiên cứu Nước ngoài, 33(5): 145-155.
- Hoàng Văn Hành. (1994). Kể chuyện thành ngữ, tục ngữ tiếng Việt. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.
- Hoàng Văn Hành. (2008). Thành ngữ học tiếng Việt, Viện ngôn ngữ học Việt Nam. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học xã hội.
- holuongducolaocai. (2010). Tìm hiểu về "Cách tính Nhập mộ và Trùng tang. Accessed May 26, 2024. Available from <https://holuongduclaocai.blogspot.com/2010/05/tinh-nhap-mo-va-trung-tang.html>.
- Hornby A. S. (2006). Oxford advanced learner's dictionary (7th ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Jane Godwin Coury. (2021). Cultural idioms and expressions. Accessed March 3, 2021. Available from <https://newroutes.com.br/ingles/cultural-idioms-and-expressions/>.
- John I. Lontas. (2018). Proverbs and idioms in raising cultural awareness. The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching, First Edition: 1-10.
- Kiều Văn. (2005). Tân từ điển thành ngữ tiếng Việt. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục. .
- Kunin. A.V. (2006)). Comprehensive English - Russia phraseological Dictionary. Moscow: Moscow Higher school publishing house.
- Lan Hòa. (2023). Vì sao ông bà xưa có câu: “Mặt vuông chữ điền, hết tiền lại có”? Accessed March 6, 2023. Available from <https://vandieuhay.net/vi-sao-ong-ba-xua-co-cau-mat-vuong-chu-dien-het-tien-lai-co.html>.
- Le Thao Anh. (2019). An Investigation into English and Vietnamese idioms. Bachelor's thesis. Faculty of Education. University of South Bohemia in České Budějovice.

- Leeza Erfesoglou. (2017). Idioms: A linguistic Journey Across Cultures. Accessed May 26, 2024. Available from <https://culturalawareness.com/idioms-linguistic-journey-across-cultures/>.
- Lehrer A. (1974). Semantic fields and lexical structure. Amsterdam and London: North Holland; New York: American Elsevier.
- Linh Hoàng. (2019). Bánh đúc nóng – món ăn dành cho những ngày Hà Nội trở gió. Accessed March 6, 2023. Available from <https://wecheckin.vn/en/du-lich-trong-nuoc/ha-noi/banh-duc-nong.html>.
- Lục, N., & Lương Văn Đăng. (1978). Thành ngữ tiếng Việt. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học xã hội.
- Makkai, A. (1972). Idiom structure in English. Hague: Mouton.
- Manerko, L. (2014). From human body parts to the embodiment of spatial conceptualization in English idioms. Accessed March 9, 2023. Available from <https://www.researchgate.net/publication/338195657>.
- McCarthy M. and O'Dell F. (2003). English idioms in use. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ngô Minh Thủy. (2002). Về một hướng đi trong nghiên cứu so sánh đối chiếu thành ngữ. Tạp chí Khoa học Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, T.XVIII: 40-51.
- Ngô Thị Thanh Mai. (2009). Lo bò trắng răng. Accessed March 6, 2023. Available from <http://quehuongonline.vn/giai-thich-thanh-ngu-tuc-ngu/lo-bo-trang-rang-10511.htm>.
- Ngọc Hà (Sưu tầm và biên soạn). (2011). Truyện cười dân gian Việt Nam. Hà Nội: Nhà Xuất bản Văn hóa Thông tin.
- Nguyễn Công Đức. (1995). Bình diện cấu trúc hình thái – ngữ nghĩa của thành ngữ tiếng Việt, Luận án Tiến sĩ Ngữ văn, Viện Ngôn ngữ học.
- Nguyễn Đình Hiền. (2018). Tìm hiểu thành ngữ, tục ngữ tiếng Việt dưới góc nhìn của quy luật vận động và phát triển. Tạp chí nghiên cứu Nước ngoài, 34(1): 91-105.
- Nguyễn Đình Tuấn. (2011). Idioms of Comparison in English and Vietnamese A Contrastive Analysis. Accessed April 8, 2024. Available from https://www.academia.edu/5526407/4A08_Nguyen_Dinh_Tuan_Idioms_of_Comparison_in_English_and_Vietnamese_A_Contrastive_Analysis.

- Nguyễn Minh Tiến. (2017). Từ điển thành ngữ Anh – Việt. California: Nhà xuất bản Liên Phật Hội (United Buddhist Publisher). Hoa Kỳ.
- Nguyen Ngoc Vu, N. T. V. a. N. T. H. L. (2000). Cross-linguistic Analysis of Metonymic Conceptualization of Personality in English and Vietnamese Idioms Containing "Head", "Face" and "Eyes". *International Journal of English Language Studies (IJELS)*, 2 (4): 23-32.
- Nguyễn Như Ý. (2013). Đại từ điển tiếng Việt. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Thành Phố Hồ Chí Minh.
- Nguyen Thu Hanh and Nguyen Tien Long. (2019). English idioms containing human-body parts and their Vietnamese equivalents: A case study of two English novels and their Vietnamese translation versions. *VNU Journal of Foreign Studies*. Accessed March 9, 2023. Available from <https://js.vnu.edu.vn/FS/article/view/4370>.
- Nguyễn Trà My. (2013). Hầu đồng là gì? Hầu đồng có hợp pháp không? Ý nghĩa của lễ hầu đồng. Accessed May 26, 2024. Available from <https://mogi.vn/news/hau-dong-la-gi-170967/>.
- Nguyễn Trung Kiên. (2013). Tìm hiểu thành ngữ tiếng Việt chứa chỉ bộ phận cơ thể người trên lí thuyết ba bình diện ngữ pháp, ngữ nghĩa, ngữ dụng. Luận văn thạc sĩ ngôn ngữ học, Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Nguyễn Văn Hằng. (1999). Thành ngữ bốn yếu tố trong tiếng Việt hiện đại, Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học Xã hội. .
- Nguyễn Văn Thông. (2007). Tìm hiểu quan niệm của người Việt qua những câu tục ngữ về tử vi và tướng - số. *Tạp chí Khoa học ĐHQGHN, Khoa học Xã hội và Nhân văn* 23: 215-222.
- Oltean S. (2014). Idioms of body parts in English: A cognitive Perspective. Accessed March 26, 2021. Available from <https://www.semanticscholar.org/paper/IDIOMS-OF-BODY-PARTS-IN-ENGLISH-A-COGNITIVE-Oltean/ada7b92e52442d0caadf20e73b36d0e19f72ef80#related-papers>.
- Open Development Vietnam. (2023). Tổng quan về Tôn giáo ở Việt Nam. Accessed May 26, 2024. Available from <https://vietnam.opendevdevelopmentmekong.net/vi/topics/overview-of-religions-in-vietnam/>.

- Pei, M. A., and Gaynor, F., (1954). A dictionary of linguistics. New York: Philosophical Library.
- Phạm Văn Tinh. (2019). Giải mã kho thành ngữ về chú lợn. Accessed May 26, 2024. Available from <https://thethaovanhoa.vn/giai-ma-kho-thanh-ngu-ve-chu-lon-20190203202606110.htm>.
- Pujo, L. R., Jantem, T., & Nguyen Thị Thuy Linh. (2020). A Comparative Analysis of Colour Idioms in Vietnamese, Thai and Indonesian Languages. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*. (13): 4. 38-46.
- Rodgers, G. (2017). Saving face and losing face. Accessed March 26, 2021. Available from <https://www.tripsavvy.com/saving-face-and-losing-face-1458303#:~:text=What%20is%20Face%3F,the%20eyes%20of%20their%20peers.>
- Rosemary Nguyen. (2021). Drinking Tea: A Unique Culture Of Vietnamese People. Accessed May 26, 2024. Available from <https://vietnamtimes.org.vn/drinking-tea-a-unique-culture-of-vietnamese-people-35372.html>.
- Rou, S. Y. a. K. H. K. (2015). A comparative study on idioms of the human body parts in Korean and Malay languages. Accessed March 26, 2021. Available from https://umexpert.um.edu.my/public_view.php?type=publication&row=Mzk3ODE%3D.
- Thi Kim Dung Le. (2021). Anthropological Researches and Studies Characteristics of Traditional Vietnamese Family and Its Influence on Communication Culture in The Family. *Anthropological Researches and Studies*. No.11. 49-64.
- Thu, H. D. T., & William H.Salazar. (2020). An analysis of recently created and disappearing Vietnamese idioms. *American Journal of Educational Research*, 8 (2): 66-70.
- Thu Nguyen Thi. (2005). The cultural nature of the Vietnamese language from the only extremities. In *The Sixth International Symposium on pan-Asian Linguistics*. Hanoi: Social Sciences Publishing House: 754 - 761.
- Tjuka, A. (2019). A cross-linguistic study of body-part metaphors and their cognitive basis. Accessed March 26, 2021. Available from https://www.researchgate.net/publication/335321644_A_cross-

linguistic_study_of_body-part_metaphors_and_their_cognitive_basis.

- Trần Lê Túy-Phượng. (2015). Dân ca dân nhạc VN – Nhạc Lễ Miền Nam. Accessed May 26, 2024. Available from <https://cvdvn.net/2015/06/07/dan-ca-dan-nhac-vn-nhac-le-mien-nam/>.
- Tran Thanh Tam. (2018). Some Characteristics of Idioms Expressing Emotions in Vietnamese and Chinese. Vietnam Journal of Education. Vol 3. 32-37.
- Trịnh Đức Hiên. (2006). Từ vựng tiếng Việt thực hành. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội: Hà Nội.
- Trinh Thi Ha. (2018). “Symbolic meanings of Tay and Vietnamese idioms.”: Tạp chí KHNNQS số 16 (11): 75-82.
- Trương Thị Cẩm Vân. (2013). Quan niệm về làm đẹp của phụ nữ Việt từ truyền thống đến hiện đại qua cách tiếp cận văn hóa. Tạp chí Nghiên cứu Văn hóa, Đại học Văn hóa Hà Nội. số 4: 18-22.
- Vinogradov V. V. (1977). Fundamentals of General Linguistics. Moscow: MoscowHigher - School Publishing House.
- Yağız & Izadpanah. (2013). Language, Culture, Idioms, and Their Relationship with the Foreign Language. Journal of language teaching and research, 4 (5): 956.
- เกียรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์. (2553). คำศัพท์ประกอบอาหาร: ภาพสะท้อนมรดกวัฒนธรรมการกินของชาวเวียดนาม. กรุงเทพฯ: ศูนย์มนุษยวิทยาสิรินธร.
- จันทราพร มุลลีสาร. (2546). โลกทัศน์ที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งหมอลำ จันทรา พูนลาภ. ปรินญา นินพธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดิเรกชัย มัทธนะสิน. (2529). ถ้อยสำนวน แนวคิดเชิงภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงเทพฯ. 62-68.
- บุญฤทธิ, อ. (2019). ระบบเสียงและไวยากรณ์ภาษาไทยและภาษาเขมร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษา ตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- ปรีชา ลักษณะสกุลชัย. (2540). สำนวนเวียดนามที่คล้ายกับสำนวนไทยในถ้อยคิด ถ้อยเขียน. คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- พชรพร แก้ววงษา. (2564). วัฒนธรรมความเชื่อและแนวความคิดการนับถือผีของชาวเวียดนาม. บทความวิจัยของการศึกษาลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะ อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชณี ขอโสติกุล. (2540). สำนวนอังกฤษและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระ
 บามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7
 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วู ถิ กิม จี. (2550). “การเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุนันทา ไสร์จจ. (2546). วิถีไทยในสำนวนภาษาิต. ๘๔ ปี ศาสตราจารย์ คุณหญิงกุหลาบ มัลลิกะมาส.
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุริยา รัตนกุล, ค. (2538). วัฒนธรรมไทย ความตายและจริยธรรม. ภาษาและวัฒนธรรม. 14 (2): 5.

โสภณา ศรีจำปา. (2544). โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาษิต. นครปฐม: โครงการอินโดจีนศึกษา
 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. .

โสภณา ศรีจำปา. (2546). มองสุภาษิต สำนวน คำพังเพยไทยบนพื้นฐานทางวัฒนธรรมของสุภาษิต
 สำนวนเวียดนาม. วารสารภาษาและวัฒนธรรม ภาษาและวัฒนธรรม. 22: 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2546),
 86-102

เหงวียน ถิ ชุง. (2554). “สำนวนไทยและสำนวนเวียดนาม: การศึกษาเปรียบเทียบ.” วิทยานิพนธ์
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาคผนวก ก

การถ่ายถอดอักษรภาษาเวียดนามเป็นอักษรภาษาไทย

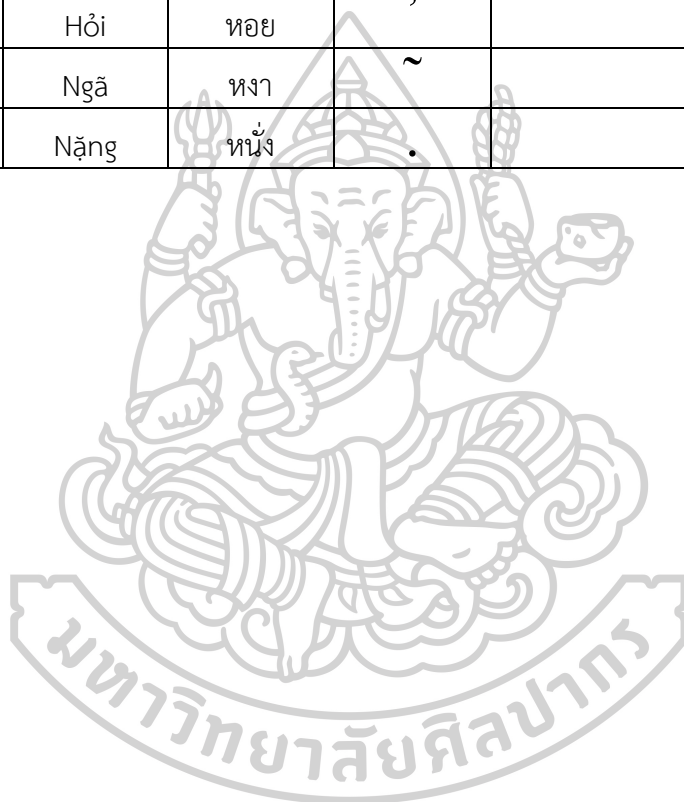
ลำดับ	พยัญชนะ (Phụ âm)		สระ (Nguyên âm)	
	ภาษาเวียดนาม	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม	ภาษาไทย
1	b	บ	a	-า
2	c	ก	ă	ะ ^๓
3	ch	จ	â	เ ^๓ อ
4	d / gi	ช	e	แ-
5	đ	ด	ê	เ-
6	g / gh	ก	i / y	อี / ย
7	h	ห	o	-อ
8	k	ก	ô	โ-
9	kh	ค	ơ	เ-อ
10	l	ล	u	อู
11	m	ม	ư	อื
12	n	น	ia / ya / iê / yê	เ-ย
13	ng / ngh	ง	ua / uô	-ว
14	nh	ญ	ua / uơ	เ-อ
15	p	ป		
16	ph	ฟ		
17	q / qu	ก/ เกว๋อ		
18	r	ร		
19	s	ซ		
20	t	ต		
21	th	ท		
22	tr	จ		
23	v	ว		
24	x	ซ		

ภาคผนวก ก

การถ่ายถอดอักษรภาษาเวียดนามเป็นอักษรภาษาไทย (ต่อ)

การเทียบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาเวียดนามกับภาษาไทย

ลำดับ	วรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม			วรรณยุกต์ภาษาไทย
1	Ngang	งาง	—	—
2	Huyền	เหวี่ยน	`	โ
3	Sắc	ซັก	´	๖
4	Hỏi	หอย	ˆ	+
5	Ngã	หงา	~	+
6	Nặng	หนั่ง	•	โ

ภาคผนวก ข

สำนวนอวัยวะบนใบหน้าในภาษาเวียดนาม

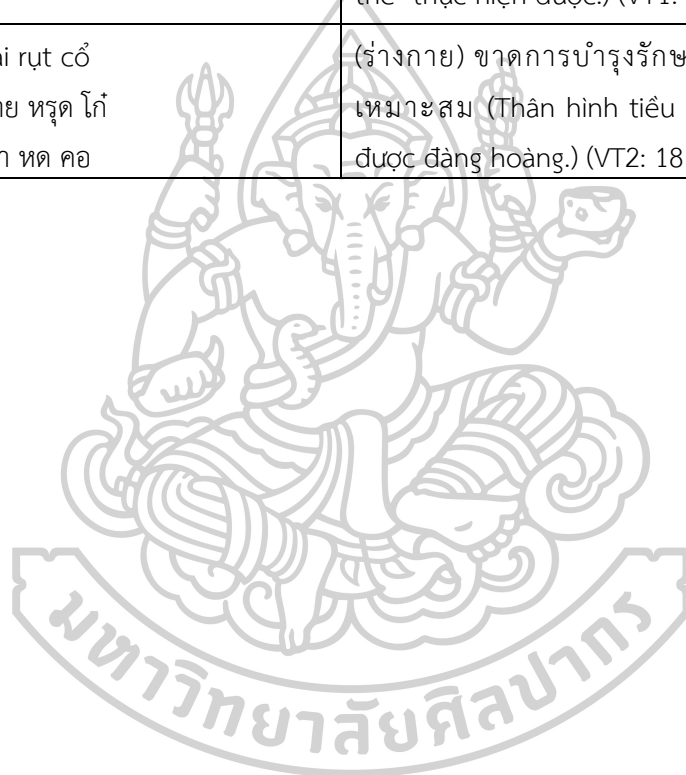
1. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “Cổ/ Hâu/ Họng คอ” (30 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Cổ/ Hâu/ Họng คอ”	
1	bóp cổ บีบ โกว บีบ คอ	กดขี่อย่างไร้ปราณี เอาเปรียบคนอื่นมากเกินไป (Hà hiếp tàn nhẫn, bóc lột quá đáng.) (VT1: 95; VT2: 135)
2	bóp hâu bóp cổ บีบ เหี่ยว บีบ โกว บีบ กระต๊อ กีบ คอ	กีดกัน กดขี่คนอื่นอย่างไร้ปราณี และรุนแรง (Chèn ép, hà hiếp người một cách tàn nhẫn, thô bạo.) เอาใจเปรียบ ปล้นทรัพย์สินของคนอื่นอย่างเห็นชัด (Bóc lột, cướp bóc người khác một cách trắng trợn.) (VT1: 95; VT2: 135)
3	cắm cổ กั้ม โกว กั้ม คอ	กั้มหน้าทำอะไรรอยงมกมุ่นโดยไม่สนใจเรื่องรอบข้าง (Cúi đầu xuống làm một việc gì đó mãi miết, không để ý đến xung quanh.) (VT1: 148; VT2: 199)
4	cắt cổ gà không cần dao phay กั๊ด โกว ก่า คง เกิน ชาว ไฟ เชือด คอ โกว ไม่ ต้อง มีดอีโต้	ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ต้องใช้คนเก่ง (Làm việc nhỏ nhặt không cần đến người tài giỏi.) (VT2: 203)
5	cắt cổ กั๊ด โกว ตัด คอ	ราคาหรือดอกเบี้ยสูงมากเกินไป (Giá cả, lãi suất quá cao đến mức tàn nhẫn, đáng sợ.) (VT2: 203)
6	chặn họng จั้น ห่อง กั้น คอ	ขัดขวางไม่ให้พูดสิ่งที่อยากพูดหรือแทรกแซงไม่ให้พูดออกมาทั้งหมด (Ngăn chặn không cho nói ra điều định nói hoặc không để cho nói hết ý.) (VT1: 174; VT2: 238)
7	chặn họng bẻ hâu จั้น ห่อง แบ เหี่ยว กั้น คอ หัก คอ	บีบรัด กีดขวางไม่ให้พูด ไม่ให้แสดงความคิดเห็น (Áp chế, ngăn cản không cho nói, không cho phát biểu.) (VT2: 238)
8	chẹn hâu chẹn họng แจ้น เหี่ยว แจ้น ห่อง กั้น กระต๊อ ขวาง คอ	กีดขวาง บีบคั้น เอาเปรียบทุกอย่าง (Chèn ép, bòn rút, bóc lột đủ thứ.) (VT2: 254)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Cố/ Hối/ Họng คอ”	
9	cố cày vai bừa โก้ โก้ วาย เปื่อ คอ คั่นไถ ไหล่ คั่นคราด	คนที่ทำงานที่หนักที่สุดของอาชีพเกษตรกรรม (อาชีพเกษตรกรรมคืออาชีพที่หนักที่สุด) (Chỉ hạng người phải cày đáng những công việc nặng nhọc nhất trong nghề nông.) (VT1: 256; VT2: 340)
10	cứng cổ กึ่ง โก้ คอ แข็ง	ไม่ยอมทำตามคำสั่งจากคนที่ตัวเองรับใช้ และมักจะทำสิ่งที่ตรงกันข้าม (Tỏ ra không dễ tuân theo người mà mình phục tùng, thường hay làm trái lại.) (VT1: 291; VT2: 375)
11	cứng họng กึ่ง ห่อง คอ แข็ง คอ	อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องยอมจำนน จะพูดแก้ตัวยังไงก็ไม่ได้ (Ở trong tình thế đành chịu im, không cãi vào đâu được.) (VT1: 291; VT2: 375)
12	cười cố เกือย โก้ ซี่ คอ	กตขี้บังคับให้ทำตาม (Đè nén, ức hiếp bắt phải phục tùng.) (VT1: 292; VT2: 377)
13	đâm họng เดิม ห่อง แทง คอ	ทำให้โมโหด้วยวาจา (Chọc tức, thường bằng lời nói.) (VT1: 374; VT2: 488)
14	động họng โหยง ห่อง ตี คอ	ทำให้โมโห ยั่วยุ หาเรื่องแบบดื้อรั้น (Chọc tức, khiêu khích, gây gổ một cách ngang ngược.) (VT2: 429) (động = đập/dù)
15	è cổ แ่อ โก้ โก่ง คอ	ใช้แรงทำงานที่หนักเกินไป (Phải đem hết sức lực ra làm việc quá nặng.) (VT1: 456; VT2: 577)
16	gutom ké cố เกือม เก่ โก้ ดาบ จี้ คอ	สภาวะที่ตกอยู่ในภัยอันตราย อยู่ใกล้กับความตาย (Ở vào tình thế nguy hiểm, cận kề cái chết.) (VT2: 656)
17	không bóp cổ chẳng lè lưỡi คง บีบ โก้ จิ้ง แผล เหลื่อย ไม่ บีบ คอ ไม่ แลบ ลิ้น	ต้องกระทำอย่างรุนแรง ต้องบุกโจมตีสู่จนยอมแพ้ (Phải hành động mạnh, phải lấn tới đối thủ mới chịu thua.) (VT2: 823)
18	mua thùng thắt cố มัว ถึง กัด โก้ ซื้อ เชือก ผูก คอ	ทำร้ายตัวเอง เปรียบเหมือนคนที่ซื้อเชือกมาผูกคอฆ่าตัวตาย (Tự mình làm hại mình, tự hủy hoại mình, ví như người ta mua thùng thắt cố tự tử.) (VT2: 1062)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Cổ/ Hầu/ Họng คอ”	
19	nói như móc họng น้อย ฎือ มือก ห่อง พูด เหมือน ถ้าง คอ	พูดจาด้วยคำพูดเหน็บแนม เสียดสี ต่ำทออย่างรุนแรง กล่าวหาใส่ร้าย (Nói bằng những lời lẽ cạnh khoe, nhiếc móc, xỉ vả cay độc.) (VT2: 1195)
20	nói rất bông cổ họng น้อย ร้าด บ่อง โก่ ห่อง พูด (จน) แสบ ไหม้ คอ	พูดมาก พยายามอ้อนวอน โน้มน้าวคนอื่นเกี่ยวกับเรื่อง บางอย่าง (Nói rất nhiều, cố nài nỉ, thuyết phục ai về điều gì.) (VT2: 1096)
21	rất cổ bông họng ร้าด โก่ บ่อง ห่อง แสบ คอ ไหม้ คอ	พูดมาก ตะโกนเสียงดัง แต่ไร้ผล (Nói nhiều, gào thét nhiều mà không có kết quả.) (VT2: 1320)
22	thấp cổ bé họng เที้ยบ โก่ เบี้ย ห่อง ต่ำ คอ เล็ก คอ	คนที่ไม่มีความสามารถทางสังคม ไม่มีอำนาจในมือ เมื่อประสบ ความยุติธรรม ถึงจะเรียกร้องอะไร ก็ไม่ได้ผล (Không có địa vị, quyền thế thì có kêu ca khi bị oan ức cũng vô ích.) (VT1: 1172; VT2: 1482)
23	thắt cổ bằng bạc ทัด โก่ บั้ง เบี้ย ผูก คอ ด้วย ใส้เทียน	ซื่อสัตย์ เก่งแต่ปากแต่จริง ๆ ไม่กล้าทำ เปรียบเสมือนคน ซุ่มซ่ามตายแต่ใช้ใส้เทียนหรือใส้ตะเกียงผูกคอตาย (Nhút nhát, chỉ mạnh mồm dọa chứ thực ra không dám làm, ví như kẻ luôn dọa sẽ tự tử nhưng lại dùng sợi dây thắt cổ bằng bạc đèn.) (VT2: 1475)
24	thắt cổ mèo treo cổ chó ทัก โก่ หม้าว แจว โก่ จื้อ ผูก คอ แมวแขวน คอ หม่า	ขี้เหนียวเกินไป เปรียบเหมือนการเลี้ยงสัตว์แต่ไม่ยอมให้ อาหารสัตว์ (Hà tiện quá đáng, ví như con vật nuôi cũng không dám cho ăn chút gì.) (VT2: 1475)
25	thắt họng ทัด ห่อง รัด คอ	เกินไป เกินกว่าปกติ (Quá lắm, quá xa với mức bình thường.) (VT2: 1475)
26	trặc họng จัด ห่อง บิต คอ	ผิดเพี้ยนจากปกติ ตรงกันข้ามอย่างไม่เป็นเหตุเป็นผล (Trái với lẽ thông thường, ngược đời vô lí.) (VT2: 1663)
27	treo họng แจ้ว ห่อง เปี้ยว คอ	พูดไม่เป็นความจริง สร้างเรื่องขึ้นมาเพื่อกล่าวหาใส่ร้ายคน อื่น (Nói điều không đúng sự thật, bịa đặt để vu khống.) (VT2: 1646)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Cố/ Hài/ Họng คอ”	
28	vắt chân lên cổ วัด เงิน เล่น โก๋ ก่าย ขา ขึ้น ขอ	วิ่งสุดแรงหวังให้ทันงานหรือหลบหนีให้เร็วที่สุด (Cố hết sức mà chạy để mong cho kịp hoặc thoát cho nhanh.) (VT1: 1399; VT2: 1748)
29	vắt cổ chà ra nước วัด โก๋ ใจ รา เนือก บิ๊บ คอ สาก ออก น้ำ	เปรียบเหมือนนิสัยคนที่ขี้เหนียวเกินไป (Vít tính người keo kiệt quá đáng.) (VT1: 1399; VT2: 1748) เรื่องไร้เหตุผลไม่สามารถทำได้ (Chuyện vô lí, không thể thực hiện được.) (VT1: 1399; VT2: 1748)
30	xo vai rứt cổ ขอ วาย หรูด โก๋ หุด บ่า หุด คอ	(ร่างกาย) ขาดการบำรุงรักษา ลักษณะท่าทางดูไม่เหมาะสม (Thân hình tiêu tụy, dáng điệu không được đàng hoàng.) (VT2: 1817)

2. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “อ้วน/ Thửn ั่ว” (93 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“อ้วน/ Thửn ั่ว”	
1	ba dẫu sáu tay บา เต๋ว ซั่ว ไต สาม ั่ว หก แขน	คนที่มีกำลังความสามารถเหนือคนธรรมดาหลายเท่า (Vi súc lực, tài năng gấp mấy người thường.) (VT1: 25; VT2: 51)
2	bạc dẫu บาก เต๋ว หงอก ั่ว	วัยชรา (Tuổi già.) (VT1: 29; VT2: 56)
3	bạc dẫu còn đại บาก เต๋ว ก่อน สาย หงอก ั่ว ยัง โง่	มีอายุมากแล้วแต่ยังโง่ (Nhiều tuổi rồi mà còn đại độn.) (VT2: 56)
4	bẻ dẫu sút trán เบ้ เต๋ว ซืด จ้าน แตก ั่ว บิ่น หน้าผาก	บิ่นแตก สึกหรือ ไม่สมบูรณ์ (Bị sút mẻ, tiêu hao dần, không còn nguyên vẹn nữa.) (VT2: 106)
5	bói dẫu cá, vạch dẫu tôm เบีย เต๋ว ก้า, แวก เต๋ว ตม คู้ย ั่ว ปา, ฉีก ั่ว กุ้ง	มีเจตนาที่จะไปขูดคู้ยข้อบกพร่อง ข้อดีของคนอื่น เพื่อลดความน่าเชื่อถือ ทำลายคุณค่าที่มีคนจำนวนมากยอมรับและประเมินว่าดี (Cố ý bói móc khiếm khuyết, thiếu sót, điểm chưa tốt, nhằm hạ thấp uy tín, đánh sập giá trị người hoặc việc vốn được nhiều người thừa nhận, đánh giá là tốt.) (VT2: 149)
6	cá dõn bằng dẫu ก้า โต้ย บั่ง เต๋ว ปลากระบอก ั่ว ั่ว	เท่าเทียมกัน ไม่ด้อยกว่ากัน (Ngang bằng tương xứng, không kém nhau.) (VT2: 171)
7	cắm dẫu กั้ม เต๋ว กั้ม ั่ว	กั้ม ั่วทำอะไรอย่างหมกหมุ่น ไม่สนใจกับสิ่งภายนอก (Cúi đầu xuống làm một việc gì đó mãi miết, không để ý đến xung quanh.) มองไม่เห็น ไม่คิดให้ติจึงทำตามคำพูดของผู้อื่น (Mù quáng, thiếu suy nghĩ mà nghe theo lời người khác.) (VT1: 148; VT2: 199)
8	cắm dẫu cắm cổ กั้ม เต๋ว กั้ม โก่อ กั้ม ั่ว กั้ม คอ	หมกหมุ่นในการเดินหรือวิ่ง (Chăm chú, mãi miết đi hoặc chạy.) (VT2: 199)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“อ้าย/ Thử หัว”	
9	cắt đầu xén đuôi กั๊ต เต๊ว แซ่้น ดวย ตัด หัว รอน หาง	ถูก (ตัด)รอน ไม่ได้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ (Cắt giảm, bót xén, không còn được nguyên vẹn như vốn có.) (VT2: 203)
10	cắt đầu không nổi กั๊ต เต๊ว คง โหนย โจ หัว ไม่ ขึ้น	อยู่ในสภาวะตกต่ำ ถดถอย พยายามอย่างที่สุดแล้วแต่ก็กลับมามีเหมือนเดิมไม่ได้ (Ổ trong hoàn cảnh sa sút, lụn bại, cố mãi vẫn không vươn lên được.) (VT2: 211)
11	cắt đầu mở mặt กั๊ต เต๊ว หมอ หมัด เงย หัว เปิด หน้า	ชีวิตดีขึ้น ร่ำรวยขึ้น มีความภูมิใจในตัวเอง (Khám khá lên, phát đạt, thịnh vượng lên, được rạng rỡ, hãnh diện, tự hào.) (VT2: 211)
12	có đầu có đuôi กั๊อ เต๊ว กั๊อ ดวย มี หัว มี หาง	พูดอย่างหลักแหลม กะทัดรัด และชัดเจน (Nói gãy gọn, mạch lạc, đầy đủ, sáng rõ.) การทำงาน การจัดการงานตามลำดับอย่างเป็นระบบและเหมาะสม (Làm, giải quyết công việc lần lượt có thứ tự từng bước rõ ràng và hợp lý.) (VT2: 326)
13	cúi đầu กั๊ย เต๊ว กั้ม หัว	ยอมจำนน ยอมแพ้ หมดทางสู้ (Khuất phục, chịu đầu hàng, chịu thua.) (VT2: 365)
14	cứng đầu กั๊ง เต๊ว แข็ง หัว	ดื้อดึง ไม่ยอมฟังหรือไม่ยอมทำตามคำสั่ง และไม่ยอมถอนความคิดเห็นส่วนตัวโดยง่าย (Bướng bỉnh, không dễ dàng nghe theo để phục tùng người khác và từ bỏ ý kiến riêng của mình.) (VT1: 291; VT2: 375)
15	cứng đầu cứng cổ กั๊ง เต๊ว กั๊ง โก้ แข็ง หัว แข็ง คอ	คนที่ดื้อดึง ไม่ยอมเปลี่ยนความคิดของตนเองโดยง่าย ไม่ยอมรับฟังคำสั่งคำเตือนของผู้ใหญ่ (Không dễ từ bỏ ý kiến riêng của mình để nghe theo người mà mình phải phục tùng; bướng bỉnh.) (VT1: 291; VT2: 375)
16	cuối đầu cuối cổ เกื้อย เต๊ว เกื้อย โก้ ชี้ หัว ชี้ คอ	เข้มแข็งบังคับให้ทำตาม (Úc hiếp bắt phải phục tùng.) (VT1: 292; VT2: 377)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“อ้าย/ Thử หัว”	
17	chặt đầu chặt đuôi จั่น เต๋ว จั่น ดวย ก๊ิด หัว ก๊ิด หาง	ยักยอกแบ่งกันไปจำนวนมากเพราะการทำงานต้องผ่านกระบวนการที่มากขึ้นตอน ซึ่งมีหลายคนนิสัยไม่ดี ฉ้อโกง (Ăn bót, ăn xén hết phần lớn vì phải qua nhiều khâu, nhiều kẻ tham lam, bần tính.) พูดตักไว้ก่อนในเรื่องที่คนอื่นอาจบอกจะชี้ให้ (Nói trước, rào đón trước những điều người nói có thể đặt ra, nêu ra cho mình.) (VT2: 238)
18	chàng phải đầu cũng phải tai จั้ง ฝ่าย เต๋ว กุ้ง ฝ่าย ตาย ไม่ โดน หัว ก็ โดน หู	ความเกี่ยวข้องกันกับปัญหาเกิดขึ้นง่าย เรื่องของภัยพิบัติยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ไม่รับผลกระทบจากเรื่องนี้ก็รับผลกระทบจากเรื่องอื่น (Để bị liên lụy, tai vạ, khó tránh khỏi, không bị cái này cũng bị cái kia.) (VT2: 239)
19	chúi đầu chúi mũi จ๊วย เต๋ว จ๊วย หมุย กั้ม หัว กั้ม จมูก	ยุ่งมาก หมกมุ่นอยู่กับงานจนไม่ได้พักผ่อนหรือสนใจเรื่องรอบตัวอีกเลย (Quá bận bịu, quá tập trung vào việc gì mà không được nghỉ ngơi, không quan tâm để ý đến việc khác, đến xung quanh.) (VT1: 230; VT2: 302)
20	chui đầu vào trong จួយ เต๋ว หัวว จ่อง สอด หัว เข้า บ่วง	ทำให้ตัวเองต้องตกในกับดัก/ อันตราย พื้นที่อันตราย เสี่ยงต่อชีวิต (Tự đưa mình vào cạm bẫy, nơi nguy hại tinh thể rắc rối, bất lợi.) (VT2: 302)
21	chua ráo máu đầu เจือ ร้าว เม้า เต๋ว ยัง (ไม่) แห้ง เลือด หัว	ยังไม่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ [Chua đến tuổi khôn lớn (hàm ý coi thường).] (VT1: 240; VT2: 313)
22	đâm đầu เด็ม เต๋ว ชน หัว	ทำงานด้วยความเสียด หรือหมกมุ่นทำงาน และไม่ได้สนใจสิ่งอื่นรอบตัว (Lao vào những công việc một cách liều lĩnh hoặc tập trung quá mà không còn biết đến đến cái khác.) (VT2: 489)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ ầu”	
23	đầu ai chấy nấy เดี๋ย าย เจี้ย เนี้ย หัว ใคร เหา นั้น	แต่ละคนล้วนมีข้อด้อยของตัวเอง มีลักษณะและมีสถานะที่แตกต่างกัน คนนอกยากที่จะเข้าใจและเห็นใจได้ (Mỗi người có khuyết tật, có đặc điểm riêng và chịu một hoàn cảnh, nỗi khổ riêng, người ngoài khó có thể hiểu để thông cảm hết được.) (VT2: 492)
24	đầu bạc như bông เดี๋ย าก ฐือ บง หัว หงอก เหมือน ฝ้าย	สภาพของคนแก่ อายุมากแล้ว ผมหงอกขาวเหมือนดอกฝ้าย (Đã già, cao tuổi, tóc bạc trắng tựa như bông.) (VT2: 492)
25	đầu bạc răng long เดี๋ย าก รั้ง ล็อง ผม หงอก ฟัน โยง	สภาพคนเราตอนแก่ (Tả tuổi hoàn toàn về già.) (VT1: 377; VT2: 492)
26	đầu bù đầu bù เดี๋ย บ่อ เดี๋ย ะอัว หัว ิ้ว หัว โหนก	ตื้อตึง ไม่สนใจถูกผิด ไม่เกรงกลัวกฎหมาย (Ung buông, ngang tàng, bất chấp lẽ phải, luật pháp.) (VT1: 377; VT2: 492)
27	đầu bù tóc rơi เดี๋ย ะอัว ้ออก ไร้ย หัว ฟู ผม หยิก	ลักษณะของคนที่กำลังยุ่งกับงาน (Đầu tóc bù xù; thường tả tình trạng bận túi bụi.) (VT1: 377; VT2: 492)
28	đầu chày dít thót เดี๋ย ัจ ๊ด ๊ด ๊ด หัว าก ัน เขียง	ตำแหน่งของคนที่ทำงานตามคำสั่ง ซึ่งเป็นงานหนักและลำบากที่สุด (Vị trí của người chỉ chuyên làm những việc thừa hành, vất vả khó nhọc nhất.) (VT1: 377; VT2: 492)
29	đầu cua tai nheo เดี๋ย ัก าย แฉว หัว ะอู ะอู ะอู	ทุกรายละเอียดของเหตุการณ์ เรื่องราวที่กล่าวมา (Mọi chi tiết cụ thể, mọi chuyện ngóc ngách sâu kín của sự việc, của câu chuyện.) (VT1: 377; VT2: 494)
30	đầu chảnh phải, phải tai เดี๋ย ัจ ฝาย, ฝาย าย หัว ั้ โดน, โดน ู	มีส่วนเกี่ยวข้องไม่มากก็น้อย ต้องรับผลกระทบหรือภัยพิบัติที่ไม่เป็นธรรม (ít nhiều bị liên lụy, bị vạ lây, chịu hậu quả, tai họa một cách oan uổng.) (VT2: 492)
31	đầu chấy mảy rận เดี๋ย เจี้ย ะมี้ย ะริน หัว เหา ั่ว ะ็บ	สกปรก น่าขยะแขยง (Bẩn thỉu, trông gớm ghiếc.) (VT2: 492)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ ầu”	
32	đầu dây mõi dợ दैवु डैयु म्मै सेอะ หัว สาย ขอด เชือก	เรื่องราวของเหตุการณ์ (Nguồn gốc sự việc.) (VT1: 377; VT2: 493)
33	đầu doi mặt chuột दैवु เดย มัด จวด หัว ค้างคาว หน้าหนู	ลักษณะรูปร่างภายนอกที่อัปลักษณ์ (Có hình thức xấu xí, hình thù quái dị.) (VT2: 493)
34	đầu dọi trời, chân đạp đất दैवु ด้อย เจย, เจิน ดาบ เต็ด หัว เทิน ฟ้า, ซา เขียบ ดิน	การใช้ชีวิตและการกระทำอย่างเสรี สง่าผ่าเผย ไม่ถูกบีบบังคับหรือควบคุมจากใคร ไม่ยอมจำนนให้ใคร (Lối sống và hành động tự do, hiên ngang, ngang tàng, không chịu sự bó buộc, kiểm chế, cũng như chịu khuất phục bất cứ ai.) (VT2: 493)
35	đầu dọi vai mang दैवु ด้อย วาว มาง หัว เทิน ไหล่ หาม	การทำงานที่ต้องใช้แรงกายอย่างหนักและลำบากมาก (Lao động chân tay nặng nhọc, vất vả.) (VT2: 493)
36	đầu gà dít vịt दैवุ ก่า ดิด หวิด หัว ไก่ กัน เป็ด	การประกอบสิ่งที่ไม่เข้ากัน (Cọc cách, chấp nói, không đồng bộ, không tương hợp.) (VT2: 493)
37	đầu gà hơn đuôi trâu दैवุ ก่า เฮิน ดวย เจิว หัวไก่ (ดีกว่า) หางควาย	ถึงแม้จะมีตำแหน่งที่ต่ำต้อย อยู่ในตำแหน่งที่ไม่มีเกียรติ แต่มีเงินเดือน มีอิสระ มีสิทธิ์ตัดสินใจด้วยตัวเองดีกว่าคนที่อยู่ในตำแหน่งสูง มีชื่อเสียงแต่ทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับคนอื่น (Tuy chỉ ở chức vụ thấp, nơi không được coi là danh giá lắm, nhưng bổng lộc, được tự do, có quyền tự quyết vẫn hơn chức vụ cao, nơi làm có danh tiếng mà ít bổng lộc, lại phụ thuộc vào nhiều người khác.) (VT2: 493)
38	đầu gà má lợn दैवุ ก่า ม้า เหลิน หัวไก่ แก้มหมู	ส่วนที่ได้รับของผู้ที่มีสถานะดี (หัวไก่ แก้มหมูเป็นอาหารสำหรับเฉพาะผู้มีศักดิ์สูงเท่านั้น) (Phần được hưởng, bổng lộc của người có địa vị.) (VT2: 493)
39	đầu gấu दैवุ โก้ว หัว หมู	พวกคนที่โหดเหี้ยม เป็นหัวหน้าพวกอันธพาล ชอบใช้ความรุนแรงในการต่อสู้กัน (Kẻ hung dữ, cầm đầu một bọn lưu manh, chuyên dùng bạo lực để trấn áp.) (VT1: 378; VT2: 493)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ หัว”	
40	đầu gối tay ấp दैवु गोडु डैडु หัว หนุน มือ สวมกอด	ความรักของสามีและภรรยาที่ใช้ชีวิตคู่กันอย่างสงบสุข (Tả tình vợ chồng chung sống bên nhau êm ấm, hạnh phúc.) (VT1: 378; VT2: 494)
41	đầu gio mặt muôi दैवु ซอ หมัด หม่วย หัว ซี้เก้า หน้า เขม่า	การทำงานหนักและลำบาก แยกภาระการงานและชีวิตของครอบครัว (Vất vả, cực nhọc, bận bịu lo toan công việc, cuộc sống gia đình.) (VT2: 494)
42	đầu huơu mõm nai दैवु เฮื้อว หมอม นาย หัว กวาง ปาก เก้ง	แปลงนาขนาดเล็กมีรูปร่างบิดเบี้ยว ยากที่จะไถกราดได้ (Ruộng nhỏ, có hình thù xiên xẹo, khó cày bừa.) (VT2: 494)
43	đầu không chằng, đít không rể दैवु คง จั้ง, ดีต คง เहरु หัว ไม่ ผูก, ก้น ไม่ ราก	แยกออกห่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ไม่มีที่พึ่งพิงกับใคร (Tách biệt, không có quan hệ mật thiết, không có chỗ dựa với bất cứ ai.) (VT2: 494)
44	đầu không khăn, đít không khố दैवु คง คั้น, ดีต คง โค้ หัว ไม่ (มี) ผ้าโพกหัว, ก้น ไม่ (มี) ผ้าเตี่ยว	แต่งตัวแบบสบาย ๆ ไม่พิถีพิถัน ไม่เรียบร้อย (Ăn mặc xuềnh xoàng, sơ sài, thiếu chỉnh tề.) (VT2: 494)
45	đầu lao bước chân दैवु ลาว เบื้อก เจิน หัว พุง ก้าว เท้า	ทำงานอย่างเร่งรีบ ความกังวลทำงานหนักหาเลี้ยงชีวิตจนไม่มีเวลาได้พักผ่อน (Tất tả, vội vàng, lo toan làm ăn, không lúc nào được nghỉ ngơi.) (VT2: 494)
46	đầu Ngô mình Sở दैवु โง่ หมี่ญู เสอ หัว โง่ ร้าง เสอ	ไม่เข้ากัน ไม่เข้าจังหวะกัน (Không ăn khớp, hòa hợp và đồng điệu với nhau.) (VT2: 495) “Ngô (吳國) โง่” (1200–473 ก่อนคริสตกาล) และ “Sở (楚國) เสอ” (1030 223ก่อนคริสตกาล) เป็น 2 อาณาจักรของจีนโบราณ
47	đầu như búa bổ दैवु ญื้อ บู้ โบ้ หัว เหมือน ขวาน ทุบ	ปวดหัวรุนแรงเหมือนถูกขวานจาม (Đầu nhức như có nhát búa bổ vào đầu.) (VT2: 495)
48	đầu như quạ đánh दैवุ ญื้อ กวะ แต้ญ หัว เหมือน กา ตี	ผมยุ่งเหยิงรุงรัง (Đầu tóc rối bời, tơ tả.) (VT2: 495)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ หัว”	
49	đầu như trái ké เดีว ฎือ จ้าย แก้ หัว เหมือน ผลกระซับ	ผมยุ่งเหยิงไม่เรียบร้อย (Đầu tóc bù xù, không gọn gàng.) (VT2: 495)
50	đầu ráo áo ướt เดีว ร้าว ฮ้าว เอื้อด หัว แห้ง เสื้อ เปียก	ได้อย่างหนึ่งเสียอย่างหนึ่ง เหมือนกันฝนไม่ให้หัวเปียกแต่เสื้อผ้าต้องเปียก (Được phần này thì hỏng phần khác, ví như che kín được đầu thì quần áo sẽ hở và ướt.) (VT2: 495)
51	đầu râu tóc bạc เดีว เริว ตือก บาก หัว เครา ผม หงอก	แก่แล้ว อายุมากแล้ว (Già cả, cao tuổi.) (VT2: 495)
52	đầu rồng đuôi tôm เดีว โหรง ดวย ตม หัว มังกร หาง กุ้ง	ไม่เข้ากัน ไม่สามารถจัดเป็นชุดเป็นกลุ่มได้ (Cọc cách, không đồng bộ, không ăn khớp giữa các chi tiết, bộ phận với nhau.)
53	đầu rơi máu chảy เดีว เรย แม้ว ใจ หัว ร่วง เลือด ไหล	สภาพองเลือด ล้มหายตายจาก เสียชีวิตหลายคน (Đổ máu, chết chóc, thiệt mạng nhiều người.) (VT2: 495)
54	đầu tắt mắt tối เดีว ตืด หมัด โตย หัวดับ หน้ามืด	ตกอยู่ในสภาวะยากลำบาก ขาดการพักผ่อน (Tình trạng vất vả liên miên không lúc nào rỗi rãi, nghỉ ngơi.) (VT1: 379; VT2: 495)
55	đầu thừa đuôi theo เดีว เถือ ดวย แถ้ว หัว เกิน หาง ขาด	สิ่งที่เป็นเสริ้งเล็ก ๆ ไม่มีหรือมีคุณค่าน้อยมาก (Chỉ những mảnh thừa nhỏ vụn, không có hoặc có ít giá trị.) (VT1: 379; VT2: 495)
56	đầu trâu mắt ngựa เดีว เจิว หมัด เหงือ หัว ควาย หน้าม้า	พวกอันธพาลที่ดุร้าย ไม่เหลือความเป็นมนุษย์ (Vi kẻ còn đồ hung ác, không còn tính người.) (VT1: 379; VT2: 495)
57	đầu trộm đuôi cướp เดีว จ้ม ดวย เกือบ หัว ขโมย หาง โจร	พวกขโมย ปล้นทรัพย์สินของคนอื่น (Chỉ kẻ chuyên nghề trộm cướp.) (VT1: 380; VT2: 496)
58	đầu voi đuôi chuột เดีว วอย ดวย จวด หัว ช้าง หาง หนู	เริ่มต้นการทำอะไรดูเหมือนจะยิ่งใหญ่มาก แต่สุดท้ายผลลัพธ์ไม่มีอะไรเลย (Vi sự việc lúc khởi đầu có vẻ to tát, nhưng khi kết thúc lại không có gì.) (VT1: 380; VT2: 496)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ หัว”	
59	dầu xanh tuổi trẻ เด็ว แซ่ญู ต่วย แจ๋ หัว เขียว อายุ อ่อน	คนที่ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว (Trẻ trung, đang ở độ tuổi thanh niên.) (VT2: 496)
60	dầu xuôi đầu lọt เด็ว ซวย ดวย หลอด หัว รอด ทาง รอด	การทำงานที่มีการจัดการอย่างดีตั้งแต่แรก ต่อไปก็สามารถดำเนินได้อย่างราบรื่น (Vi trường hợp công việc bước đầu giải quyết được tốt hơn thì các bước sau sẽ được dễ dàng thuận lợi.) (VT1: 380; VT2: 493)
61	đề đầu cuối cổ แต่ เด็ว เกี้ยว โก กต หัว ชี้ คอ	กีดกัน กดขี่คนที่อ่อนแอ ไม่มีอำนาจ ไม่มีสถานะในสังคม (Chèn ép, đè nén, áp bức những người hèn yếu, không có địa vị, quyền lực gì trong xã hội.) (VT1: 384; VT2: 502)
62	đề đầu chặt đuôi แต่ เด็ว จัด ดวย กต หัว ตัด ทาง	การกดขี่ ข่มเหงอย่างโหดเหี้ยมและไร้ปราณี (Chèn ép, bắt nạt một cách tàn bạo, trắng trợn.) (VT2: 502)
63	đến đầu đến đuôi เดิน เด็ว เดิน ตัว ถึง หัว ถึง ตะเกียบ	การทำอะไรก็เต็มที่ ครบถ้วนตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่ตัดตอนหรือละทิ้ง (Chu đáo, trọn vẹn, từ đầu đến cuối, không bỏ dở giữa chừng.) ทุกอย่างละเอียดครบถ้วน ชัดเจนและสิ้นไหลมาก (Tuông tận, rõ ràng, mạch lạc.) (VT1: 392; VT2: 511)
64	đi đàng đầu ดี ดั่ง เด็ว เดิน ด้าน หัว	เน้นการพูดยืนยันของคนที่พูดโกหกกับเรื่องที่ยกมาพูดนั้นจะเป็นไปไม่ได้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (Từ biểu thị ý nhấn mạnh sự đánh giá chủ quan của người nói đối với điều nêu ra là không thể có được, không thể xảy ra được.) (VT1: 394; VT2: 512)
65	được dâng chân lân dâng đầu เดือก ตั้ง เงิน เลิน ตั้ง เด็ว ได้ ทาง ขา ล้ำ ทาง หัว	ไม่รู้ดีชั่ว ได้ประโยชน์แล้วไม่รู้จักพอ แต่ก็ยังละโมภโลกมากอยากได้มากกว่าเดิม (Không biết điều, được lợi, được nhường nhịn thì cứ lấn tới, dần thêm để được nhiều hơn, được tất cả.) (VT2: 571)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ ầu”	
66	được đầu voi đòi đầu ngựa เด็ก เต๋ว วอย ต่อย เต๋ว เหงื่อ ได้ หัว ช้าง ทวง หัว ม้า	โลภมากเกินไป ได้อย่างหนึ่งแล้วยังอยากได้อีก (Quá tham lam, đã được cái này lại đòi cái khác nữa.) (VT2: 570)
67	gãi đầu gãi tai ก่าย เต๋ว ก่าย ตาย เกา ầu เกา หู	รู้สึกเขินอาย มีเรื่องที่ยากจะพูดแต่ยังไม่กล้าพูด และแสดงท่าทีเกาหัว (Ở trạng thái e thẹn, ngại ngùng, có điều gì muốn bày tỏ nhưng chưa dám nói, thường biểu thị bằng động tác lấy tay gãi đầu gãi tai.) (VT2: 594)
68	gõ đầu trẻ ก้อ เต๋ว แจ๋ เขก ầu เต็ก	อาชีพอสอนหนังสือให้กับเด็ก [Dạy học cho trẻ con (hàm ý đùa hoặc không coi trọng).] (VT1: 514; VT2: 649)
69	gục đầu vai vế กุก เต๋ว วาว เว้ ก้ม ầu ป่า ตัก	ยอมสยบ ลุกแก่งเลียขาผู้มีสถานะสูง มีอำนาจเพื่อให้สำเร็จเรื่องอันมิชอบธรรม (Luôn lợt, quy lụy người có địa vị quyền lực để đạt được điều không chính đáng.) (VT2: 655)
70	giật đầu cá, vá đầu tôm เสียด เต๋ว ก้า, ว้า เต๋ว ตม ดึง ầu ปลา ปะ ầu กุ้ง	ดิ้นรน ทำทุกวิถีทาง นำสิ่งหนึ่งไปทดแทนอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้พอกับการดำเนินชีวิตหรือทำบางสิ่งบางอย่าง (Xoay xở, lo liệu, lấy chỗ nọ, bù đắp chỗ kia mới đủ điều kiện sống hoặc đủ để làm được một cái gì đó.) (VT2: 635)
71	giấu đầu hở đuôi ซี้ว เต๋ว เหวอ ดวย ซ่อน ầu เผย หาง	คนที่อยากเก็บอะไรไว้เป็นความลับ แต่บางส่วนถูกเปิดเผยโดยไม่ตั้งใจ ทำให้คนอื่นรับรู้ (Muốn giấu điều gì nhưng lại vô tình để lộ ra phần nào đó cho người ta đoán biết được.) (VT1: 503; VT2: 635)
72	giơ đầu chịu báng เซอ เต๋ว จิว บ้าง ยื่น ầu ยอม เขก	ออกมายอมรับการโจมตีและการประณามของผู้อื่นในเรื่องที่ตัวเองไม่ได้ทำ (Đúng ra hứng chịu những sự công kích, chỉ trích về việc làm thật ra là của người khác.) (VT1: 509; VT2: 644)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ หัว”	
73	húc đầu vào đá ฮู้ก เต้ว หว่าว ต้า ชน หัว เข้า หิน	พุ่งเข้าไป ประสบอุปสรรคยิ่งใหญ่ที่เกิดขวางอยู่ ไม่เพียงไม่สามารถผ่านไปได้แต่ยังต้องรับผลกระทบและความเสียหายอย่างหนัก เปรียบเหมือนคนเอาหัวชนหินหัวก็จะแตกนั่นเอง (Lao vào, vấp phải trở ngại lớn, không những không vượt qua được mà còn phải chịu hậu quả, thất thiệt lớn.) (VT2: 749)
74	không đầu không đũa คง เต้ว คง ตั้ว ไม่ (มี) หัว ไม่ (มี) ตะเกียบ	วิธีการพูดที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีหัวไม่มีหาง ไม่เป็นระเบียบพูดไม่รู้เรื่อง (Thiếu tính chặt chẽ, không đầu không đuôi, lại rất lộn xộn, bạ gì nói nấy.) (VT1: 645; VT2: 823)
75	không đầu không đuôi คง เต้ว คง ดวย ไม่ (มี) หัว ไม่ (มี) หาง	ลักษณะคำพูดที่สั้นเกินไป เนื้อความขาดความละเอียดชัดเจน (Cụt lún, không có tính rành mạch, chặt chẽ trong nói năng suy nghĩ.) (VT2: 823)
76	lớn đầu to cái dai เลิ่น เต้ว ตอ ก้าย สาย โต หัว โต ความโง่	(คน) มีอายุมากหรือมีสถานะสูง แต่กระทำตัวโง่เขลา ทำให้ถูกผู้อื่นเยาะเย้ย (Lớn tuổi hoặc có địa vị cao mà làm những việc dại dột mang hậu quả lớn, bị nhiều người chế cười.) (VT2: 963)
77	mượn đầu heo nấu cháo เหมื่อน เต้ว แฮว เน้ว จ้าว ยืม หัว หมู ต้ม โจ๊ก	หลอกลวงใช้กลอุบายเพื่อกอบโกยทรัพย์สินสมบัติของคนอื่นด้วยความแค้นเคือง เปรียบเหมือนการยืมหัวหมูมาต้มโจ๊กแล้วเอาหัวหมูคืนกลับไป แต่ความจริงคือได้สกัดสารอาหารที่มีประโยชน์ออกมาหมดแล้ว (Giả dối tìm cách bòn rút lợi lộc của người khác một cách tinh vi, ví như kẻ mượn thủ lợn về nấu cháo rồi trả lại nguyên cả thủ, nhưng thực chất đã rút hết chất béo.) (VT2: 1073)
78	nước đổ đầu vịt เนื่อก โต เต้ว หวิด น้ำ เท หัว เป็ด	เสียแรงเสียเวลาสั่งสอน แต่ไม่ไม่ได้ผล เพราะผู้ที่ได้รับการสั่งสอนนั้นไม่ได้สนใจรับฟัง (Hoài công khuyên bảo, dạy dỗ, vì không có tác dụng gì, không được người nghe tiếp thu.) (VT2: 1213)
79	quỳ gối ôm đầu กวี โก้ย โอม เต้ว คุก เข่า กุม หัว	ยอมแพ้ ยอมจำนน (Chịu khuất phục, đầu hàng.) (VT2: 1308)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Đầu/ Thủ ầu”	
80	ra đầu ra đầu รา เต้า รา ต้า ออก ầu ออก หาง	การพูดที่สิ้นไหล ละเอียด ชัดเจน มีการเปิดเรื่องและจบเรื่อง (Cách ăn nói rành mạch, cặn kẽ, có đầu có đuôi.) (VT1: 1035; VT2: 1314)
81	rắn đầu cứng cổ รัน เต้า กิ่ง โก่อ แข็ง ầu แข็ง คอ	ดื้อดึง สั่งสอนยาก (Ngang ngạnh, ương bướng, khó dạy bảo.) (VT2: 1324)
82	sút đầu mé trán ซู้ด เต้า หมม จ้าน บิ่น ầu บิ่น หน้าผาก	บาดเจ็บ เสียแรงไปมาก (Bị thương vong, hao tổn sức lực khá nhiều.) ถูกข่ม ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ทำให้เสียหน้าต่อผู้คน (Bị chính đốn, phê bình gay gắt, đến nơi đến chốn, làm cho mất mặt trước đông người.) (VT2: 1410)
83	to đầu khó chui ตอ เต้า ค้อ จุย โต ầu ยาก ลอด	คนที่มีตำแหน่งสูงต้องทำงานอย่างระมัดระวัง ไม่สามารถทำงานอย่างไร้ระเบียบ ทำตามอำเภอใจได้ (Chức vị to, phải làm việc cẩn trọng, không thể tùy tiện, bừa bãi.) (VT2: 1595)
84	to đầu mà dài ตอ เต้า หม่า สาย โต ầu แต่ ้ง	คนมีตำแหน่งสูง อายุมากแต่โง่เขลา ถูกคนชั้นล่าง คนอายุน้อยหลอกหรือทำให้เสียหน้า (Những người có địa vị cao, những người lớn tuổi dài dốt, để những kẻ bậc dưới, kẻ ít tuổi hơn đánh lừa, hoặc làm nhục.) (VT2: 1595)
85	tránh đầu phải tai จัญ เต้า ผาย ตาย หลีกเลี่ยง ầu โดน ทุ	ไม่สามารถหนีพ้นจากภัยพิบัติได้ (Rủi ro, không thoát khỏi tai họa.) (VT2: 1630)
86	trăm đầu đổ đầu tằm จាំ เซว โต เต้า ต้า ร้อย ไบหม่อน เท ầu หนองไหม	ทุกภาระหน้าที่หรือการกระทำผิด งานที่หนักก็มีคนเดียวหรือคนกลุ่มหนึ่งต้องรับผิดชอบ (Tất cả mọi trách nhiệm, tội lỗi, nhọc nhằn khổ sở đều đổ vào cho một người hoặc một lớp người phải gánh chịu, cáng đáng.) (VT2: 163)
87	trăm tội đổ đầu nhà oán จัม โตย โต เต้า หล่า อ้วน ร้อย โทษ เท ầu บ้านอ้วน	ประชาชนถูกกดขี่ ถูกเอารัดเอาเปรียบทุกวิถีทาง (Người dân bị chèn ép, áp bức, bị bóc lột đủ đường.) (VT2: 164)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“อ้าย/ Thủ หัว”	
88	treo đầu dê bán thịt chó แจว เต๋ว เซ บ้าน ถิด จ้อ แขวน หัว แพะ ขาย เนื้อ หมา	ฉ้อโกงทางการค้า ขายของปลอม โฆษณาอย่างหนึ่งแต่ขายอย่างหนึ่ง (Bịp bợm, giả danh, giả hiệu cái tốt đẹp để làm cái xấu xa.) (VT2: 1645)
89	trọc đầu càng mát จอก เต๋ว ก่าง ม้าด โล้น หัว ยิ่ง เย็น	ไม่มีตำแหน่งหน้าที่อะไรก็ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรยิ่งสบาย (Không có địa vị, không chịu trách nhiệm gì càng dễ chịu, thanh thản.) (VT2: 1655)
90	trơ như đầu chó đá เจอ ฎื่อ เต๋ว จ้อ ต้า ด้าน เหมือน หัว สุนัข หิน	ดื้อด้าว มีลักษณะเงามัน (Trơ lì, nhãn bóng.) (VT2: 1655)
91	vật đầu vật tai หวัด เต๋ว หวัด ตาย ปลิด หัว ปลิด หู	พยายามคิดค้น หาแนวทางการแก้ไขปัญหา (Suy nghĩ, cố tìm cách giải quyết khó khăn.) (VT2: 1749)
92	vò đầu bóp trán หว่า เต๋ว บ้อบ จ้าน ยี หัว บีบ หน้าผาก	พยายามคิดหาทางจัดการแก้ไขปัญหา (Cố suy nghĩ để tìm lối giải quyết.) (VT2: 1769)
93	vò đầu bứt tai หว่า เต๋ว บู้ด ตาย ยี หัว ปลิด หู	แสดงกิริยาท่าทางที่ขุ่นขำ กังวลเพราะสำนึกผิดหรือรู้สึกผิด (Động tác tỏ vẻ lúng túng băn khoăn do ân hận hoặc nhận ra lỗi.) (VT2: 1769)

3. ส่วนวนที่เกี่ยวกับต้น “Gáy ต้นคอ” (2 ส่วนวน)

ลำดับ	ส่วนวน	ความหมาย
	“Gáy ต้นคอ”	
1	lạnh gáy แหล่ญ ไก้ หนาว ต้นคอ	เกรงกลัวถึงขนาดที่รู้สึกหนาวที่ท้ายทอย (Sợ tới mức cảm thấy ón lạnh ở gáy.) (VT1: 688; VT2: 886)
2	sờ lên gáy เสื่อ เลน ไก้ แตะ ขึ้น ต้นคอ	ย้อนกลับมามองที่ตัวเอง (Tự mình nhìn lại chính mình.) (VT1: 1100; VT2: 1393)

4. คำำนวนที่เกี่ยวกับ“Lông mày คิ้ว” (16 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“Lông mày คิ้ว”	
1	đầu mày cuối mắt เด็ว ใหม่ ก๊วย มัด ตัน คิ้ว ปลาย ตา	เหลือบมอง ให้สัญญาณกันแบบลับ ๆ (Liếc nhìn, ra hiệu cho nhau một cách kín đáo.) (VT2: 494)
2	mát mày mát mắt มัด ใหม่ มัด หมัด เย้น คิ้ว เย้น หน้า	ชีวิตความเป็นอยู่อย่างสบาย ๆ ความยากลำบากลดลงกว่าเมื่อก่อน (Đời sống dễ chịu, thoải mái, đỡ vất vả hơn.) (VT2: 1004)
3	mày chai mặt đá ใหม่ ง่าย หมัด ต้า คิ้ว ด้าน หน้า หิน	คนหน้าด้าน ไม่รู้จักอาย (Trơ trên, chai lì, không biết xấu hổ, nhục nhã.) (VT2: 1007)
4	mày liễu mặt hoa ใหม่ เหลียว หมัด ฮวา คิ้ว ใบหลิว หน้า ดอกไม้	ผู้หญิงที่มีหน้าตาสวยงาม สดใส มีคิ้วรูปใบหลิว หน้าชื่นบานเหมือนดอกไม้ (Người con gái xinh đẹp, tươi tắn, có lông mày lá liễu, mặt tươi như bông hoa.) (VT2: 1007)
5	mày ngài mắt phượng ใหม่ ง่าย มัด เฟื่อง คิ้ว ตัวใหม่ ตา นกฟีนิกซ์	ผู้หญิงที่งดงาม มีคิ้วเล็กและหนา ดวงตาเหมือนดวงตาของนกฟีนิกซ์ (Người con gái xinh đẹp, có lông mày nhỏ và dày, mắt như chim phượng.) (VT2: 1007)
6	mày ngang mũi dọc ใหม่ ง่าย หมุ่ย สอก คิ้ว แนวระนาบ จมูก แนวตั้ง	หน้าตาที่มีลักษณะเฉพาะ (ใช้ในเชิงตลกเมื่อต้องการสอบถามลักษณะหน้าตาของผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ดี/ ไม่เหมาะสม) (Mặt mũi với những đặc điểm cụ thể.) (VT2: 1007)
7	mày râu ใหม่ เริว คิ้ว เครา	คิ้ว (คก) และหนวดเครา หมายถึงผู้ชาย ต้องมีความกล้าหาญแตกต่างจากผู้หญิงที่อ่อนแอตามความคิดเก่า (Lông mày (rậm) và râu; dùng để chỉ giới đàn ông, cho là phải có khí phách, khác với giới nữ yếu ớt, theo quan niệm cũ.) (VT1: 779; VT2: 1007)
8	mày se mặt sém ใหม่ แซ หมัด แซ่ม คิ้ว แซ่ง หน้า ใหม่	คนที่ใช้ชีวิตยากลำบาก ทำงานทั้งวันไม่พักไม่หยุด (Vất vả, làm việc quần quật, túi bụi suốt ngày.) (VT2: 1007)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Lông mày cิ้ว”	
9	mở mày mở mặt เหมอ ใหม่ เหมอ หมัด เปิด หน้า เปิด ตา	มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างดี มีเกียรติ มีความภาคภูมิใจในตัวเองกับคนรอบข้าง (Sống đàng hoàng, hành diện, tự hào với mọi người xung quanh.) (VT1: 816; VT2: 1058)
10	nặng mày nặng mặt หนั่ง ใหม่ หนั่ง หมัด หนัก คิ้ว หนัก หน้า	กำลังงอน มีท่าทีคับแค้นแน่นใจ (Hờn dỗi, bức dọc.) (VT2: 1089)
11	nở mày nở mặt هنو ใหม่ هنو หมัด บาน คิ้ว บาน หน้า	แสดงความสุขและความสมหวังบนใบหน้าที่เต็มไปด้วยความปิติยินดี รุ่งโรจน์ (Sung sướng, mãn nguyện thể hiện rõ trên nét mặt hân hoan, rạng rỡ.) มีการพัฒนาอย่างดี ไม่ด้อยกว่าใคร และน่าภูมิใจมาก (Phát triển tốt đẹp, không thua kém ai và rất đáng tự hào.) (VT2: 1207)
12	sấp mày sấp mặt เซ็บ ใหม่ เซ็บ หมัด คว่ำ คิ้ว คว่ำ หน้า	(ชีวิต) ลำบากลำบาก ทั้งวันหมกมุ่นอยู่กับงาน หรือต้องวิ่งไปวิ่งมาดำเนินงานต่าง ๆ (Vất vả, suốt ngày chúi mũi vào công việc hoặc lo chạy vạy việc gì.) (VT2: 369)
13	sung mày sung mặt ซิ่ง ใหม่ ซิ่ง หมัด บวม คิ้ว บวม หน้า	หน้าตาหงุดหงิด โมโห จำใจต้องยอมทำอะไรบางอย่าง (Có vẻ bức bối, tức giận, tỏ ra bất đắc dĩ phải chấp nhận làm việc gì.) (VT2: 1408)
14	tô mày vẽ mặt โต ใหม่ แหว หมัด ทา คิ้ว วาด หน้า	แถม ๆ วาด ๆ หรือสร้างภาพเพื่อโฆษณาเผยแพร่เชิดชูตัวเองขึ้นมาเหมือนว่าดีงามมาก (Vẽ vờ, tuyên truyền để cao như thể là tốt đẹp.) ดูแล ฝ้ามองเพื่อก้าวหน้ามากขึ้น ดีงามมากขึ้น (Chăm chút, trông nom để tiến bộ hơn, tốt đẹp hơn.) (VT2: 1603)
15	tối mày tối mặt โต้ย ใหม่ โต้ย หมัด มืด คิ้ว มืด หน้า	งานยุ่งมากจนไม่มีเวลาว่าง (Bận rộn, không một chút rảnh rỗi.) อยู่ในสภาพมึนงง ไม่มีสติที่จะเผชิญกับปัญหา (Ở trong trạng thái choáng váng, xây xẩm mặt mày, không còn tỉnh táo để đối phó.) (VT1: 1279; VT2: 1604)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Lông mày cิ้ว”	
16	vẽ mày vẽ mắt แหว ใหม่ แหว หมัด เขียน คิ้ว วาด หน้า	สร้างภาพให้ตนเอง สร้างชื่อเสียงให้ตนเอง (Gây dựng cho, đem danh tiếng cho.) (VT2: 1756)

5. คำนวนที่เกี่ยวกับ “Luõĩ lĩn” (9 คำนวน)

ลำดับ	คำนวน	ความหมาย
	“Luõĩ lĩn”	
1	đá đũa dĩa luõĩ ดĩa เตื่อ เตื่อ เหลือย หีน ส่ง ปลาย ลิ่น	ปากหวานแต่จิตใจคดโกง มีเล่ห์เหลี่ยม (Miệng luõĩ ngon ngọt nhưng tâm địa giả dối gian manh.) (VT2: 454)
2	đũa luõĩ เตื่อ เหลือย ปลาย ลิ่น	คำพูดที่พล่อยออกมา คำพูดติดปาก (Lời nói được thốt ra luôn, cửa miệng.) ไม่จริงใจ เก่งแต่ปาก ดีแต่พูด (Không thật lòng, chỉ có trên lời nói mà thôi.) (VT1: 378; VT2: 494)
3	gĩaũ gươm dĩa luõĩ เขี้ยว เกื่อม เตื่อ เหลือย ซ่อน กระบี่ ปลาย ลิ่น	จอมคดโกง ปลิ้นปล้อน คำพูดที่พูดออกมาหลักแหลมสามารถฆ่าคนได้ (Kẻ gian hùng lắt léo, lời nói ra sắc bén có thể giết được người ta.) (VT2: 635)
4	giong luõĩ ส่ง เหลือย เสียง ลิ่น	การพูดจาหลอกลวง ไม่จริงใจ (Lời ăn nói gian xảo, không thực tâm.) (VT2: 643)
5	luõĩ không xương เหลือย คง เชื่อง ลิ่น ไม่ (มี) กระดูก	หมายถึงคนที่วันนี้พูดเป็นอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดเป็นอย่างหนึ่งโดยง่าย เชื่อถือไม่ได้ (Vi người nay nói thế này, mai lại nói thế khác một cách rất dễ dàng, không thể tin được.) (VT2: 757)
6	luõĩ không xương nhiều đường lắt léo เหลือย คง เชื่อง เหยี่ยว เตื่อง ลัด แล้ว ลิ่น ไม่ (มี) กระดูก หลาย ทาง คดเคี้ยว	เรื่องมาก มักกลับกลอก วันนี้พูดอย่างหนึ่ง พรุ่งนี้พูดอีกอย่างหนึ่ง เชื่อถือไม่ได้ (Lắm điều, lặt lõng, lúc nói thế này lúc nói thế khác, không thể tin được.) (VT2: 982)
7	luõĩ mềm thì còn, răng cứng thì gãy เหลือย เหม่ม ถี่ ก่อน, รัง กิ่ง ถี่ ใก้ ลิ่น อ่อน ก็ เหลือ ฟัน แข็ง ก็ หัก	ต้องประพฤติตัวอย่างอ่อนโยน และฉลาดถึงจะได้ประโยชน์ (Cần phải biết xử sự mềm mỏng, khéo léo thì mới có lợi cho mình.) (VT2: 982)
8	luõĩ sắc hơn gươm เหลือย ซัก เขิน เกื่อม ลิ่น คม กว่า กระบี่	คำที่พูดออกจากปากนั้นโหดร้ายที่สุด (Lời nói, mồm miệng độc địa.) (VT2: 982)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Luōi ลื้อน”	
9	uón ba táç luōi ฮ้วน บา เต็ก เหลือย ม้วน สามเดซิเมตร ลื้อน	แสดงท่าทีเจ้ากี้เจ้าการ (แฝงความหมายดี) [Trở tài ăn nói để làm việc gì (hàm ý chề).] (VT1: 1377; VT2: 1724)

6. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “Má แก้ม” (9 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Má แก้ม”	
1	chờ ăn vạ, má đả sung เจ้อ อัน หวะ, ม้า ต่ำ ซึง รอ ตาม ใจ, แก้ม แล้ว บวม	ช้าเกินไป ทำให้ไม่ทันงานที่เร่งด่วน ทำให้พลาดงานที่สำคัญ (Quá chậm chạp, làm không kịp việc cần kíp, làm nhỡ cả việc hệ trọng.) (VT1:290)
2	má bánh đúc ม้า แป้ง ตู้ก แก้ม ขนมหู้ก	แก้มอวบ แก้มยู่ย (Má phình phình, mạp tròn.) (VT1: 765; VT2: 993)
3	má dào ม้า ต่าว แก้ม ดอกท้อ	แก้มชมพูเหมือนดอกท้อ ใช้หมายถึงผู้หญิงงาม (Má đỏ hồng; dùng để chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994)
4	má dào mà liễu ม้า ต่าว ใหม่ เหลียว แก้ม ดอกท้อ คิ้ว ไบหลิว	หญิงสวย ความสวยของผู้หญิงที่มีแก้มสีชมพูเหมือนลูก ท้อและคิ้วทั้ง 2 ข้างงามดั่งไບหลิว (Người phụ nữ đẹp, sắc đẹp của người phụ nữ.) (VT2: 994)
5	má hồng ม้า ห่ง แก้ม ชมพู	แก้มแดงชมพู ใช้หมายถึงผู้หญิงงาม (Má đỏ hồng; dùng để chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994)
6	má phấn ม้า เฟิ่น แก้ม แป้ง	แก้มเหมือนทาแป้ง เปรียบเทียบความงามของผู้หญิงหรือ ผู้หญิงที่หน้าตาสวย (Má có guôi phấn; dùng để chỉ sắc đẹp của người phụ nữ hoặc chỉ người con gái đẹp.) (VT1: 765; VT2: 994) (หญิงงามต้องแต่งหน้า)
7	má phấn môi son ม้า เฟิ่น โม่ย ซอน แก้ม (ทา)แป้ง ริมหู้ปาก (ทา)ผงชาติ	ขอบแต่งตัวดูดี แต่งหน้าสวยงาม (Ăn diện, trang điểm đẹp.) (VT2: 994)
8	nặng nợ má dào หนั่ง เหนอะ ม้า ต่าว หนัก หนี้ แก้ม ชมพู	ผู้หญิงที่มีความสวยมักจะมีชะตากรรมที่ไม่มีความสุข (Thường phải gánh chịu số phận long đong bất hạnh.) (VT2: 1089) (หญิงสาวสวยแต่ชีวิตอากั๊พ)
9	phùng má trợn mắt โฝ่ง ม้า เจิ่น มัด โโป่ง แก้ม ซึง ตา	มีหน้าตาเหมือนกำลังโมโห แสดงท่าทีเจ้ากี้เจ้า หรือแสดง ท่าทีข่มขู่คนอื่น เปรียบเหมือนงูพิษกำลังจะเตรียมโจมตี ฝ่ายตรงข้าม (Vẻ mặt giận dữ, tỏ ra rất hống hách, đe nẹt.) (VT2: 1275)

7. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “Mắt ตา” (102 สำนวน)

สำนวน		ความหมาย
ลำดับ	“Mắt ตา”	
1	bánh mắt บึ้ง มัด ลิม ตา	เพิ่งตื่นนอนตอนเช้า (Vừa mới thức dậy lúc sáng sớm.) (VT2: 72)
2	bắt mắt บัต มัด ถูก ตา	สิ่งของหรือคนที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ถูกใจคนที่มองเห็น (Thu hút, hấp dẫn, làm chú ý đến ngay nhờ hình thức đẹp.) (VT2: 1393)
3	bận chúi mắt chúi mũi เบิ่น จุ้ย มัด จุ้ย หมุย ยุ่ง ก้ม ตา ก้ม จมูก	ยุ่งมาก มึนมาก เปรียบเหมือนการก้มหน้าทำงาน ไม่มีเวลาเงยหน้าขึ้น (Rất bận, rất nhiều công việc, ví như chỉ có cúi mặt mà làm, không lúc nào ngẩng lên được.) (VT2: 95) (ตราครุฑทำงานหนัก)
4	có mắt như mù ก้อ มัด ญื่อ หมู่ มี ตา เหมือน บอด	ตามองไม่เห็นหรือไม่มีความสามารถรับรู้ พบเห็นความจริงไม่ได้ (Không thấy hoặc không có khả năng nhìn nhận, phát hiện ra sự thật.) (VT2: 327)
5	coi người bằng nửa con mắt กอย เหงือย บั้ง เหนือ กอน มัด มอง คน ด้วย ครึ่ง ดวงตา	แสดงความเยื่อหยิ่งจองหอง ดูถูกคนอื่น (Tỏ ra khinh người, không coi ai ra gì.) (VT1: 249; VT2: 331)
6	con mắt là mắt đồng cân กอน มัด หล่า หมัด ด่ง เกิน ดวงตา เป็น หน้า สลึง	สายตาของคนแค่มองก็ทราบคุณค่าของวัตถุ คนที่มีสายตาหลักแหลมแค่มองผ่าน ๆ ก็สามารถแยกความดีความชั่วได้อย่างชัดเจน (Con mắt người ta chỉ nhìn cũng ước lượng được giá trị của vật, người có con mắt tinh đời thoáng qua cũng phân biệt được cái hay cái dở.) (VT2: 335) (มีสายตาที่สามารถแยกแยะดีชั่วได้) (Đồng cân = chỉ : เป็นหน่วยตวงวัดเก่า 1 chỉ = 3.78 กรัม)
7	con mắt tinh đời กอน มัด ติญ เตย ดวงตา ชำนาญ ชีวิต	ความชำนาญและความมีไหวพริบในการรับรู้ คิดเห็นและการประพจน์ (Tinh tường và tỏ ra nhạy bén trong nhìn nhận, đánh giá và ứng xử.) (VT2: 335)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
8	con mắt to hơn cái bụng กอน มัด ตอ เอ็น ก้าย บุง ดวงตา ใหญ่ กว่า ท้อง	ไม่มีความสามารถในการกำหนดปริมาณอาหารเมื่อเตรียมทำอาหารกลัวแต่ไม่พอ (ถึงแม้ในความเป็นจริงจะพอหรือมากไปแล้ว) [Không có khả năng định lượng khẩu phần nên khi chuẩn bị bữa ăn chỉ lo thiếu (dù đã đủ hoặc nhiều rồi).] (VT2: 335)
9	che mắt thế gian แจ มัด เท้ ซาน ปิด ตา โลกมนุษย์	การปกปิดความจริง ไม่เปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ (Che đậy, bung bít, không cho thiên hạ biết.) (VT2: 251)
10	chết không ai vuốt mắt เจ็ด คง อาย ้วัด มัด ตาย ไม่ (มี) ใคร ลูบ ตา	เสียชีวิตแต่ไม่ได้รับการดูแลตามพิธีกรรมเพื่อให้วิญญาณได้อยู่ในความสงบ (Chết mà không được chăm sóc theo đúng nghi lễ cho linh hồn được yên ổn, mắt mé.) (VT2: 260)
11	chết không nhắm mắt เจ็ด คง ญ้ม มัด ตาย ไม่ หลับ ตา	ตายอย่างทรมาน ตายอย่างไม่สงบ (Chết thê thảm, không được thanh thản trước khi chết.) (VT2: 260)
12	chờ đồ cả mắt เจ้อ ต้อ กำ มัด รอ แดง ทั้ง ตา	รอคอยจนหมดแรงสิ้นหวัง (Trông ngóng, chờ đợi, mong mỏi đến khắc khoải, mỏi mòn.) (VT2: 290)
13	chơi cò cò mỏ mắt เจย ก่อ ก่อ โทมม มัด เล่น นกกระยาง นกกระยาง จิก ตา	เล่นกับคนเลว บางทีอาจถูกพวกมันทำร้าย (Chơi thân với những kẻ xấu có khi bị chúng làm hại.) (VT2: 291)
14	da ngà mắt phượng ซา หง่า มัด เฟื่อง ผิว งา ตา นกฟีนิกซ์	ผู้หญิงที่งาม มีผิวพรรณขาวเหมือนงาช้าง ดวงตาสวยเหมือนดวงตานกฟีนิกซ์ (Người con gái rất xinh đẹp, có nước da trắng như ngà, mắt đẹp tựa mắt phượng.) (VT2: 383)
15	đẹp mắt แดบ มัด งาม ตา	สวยและมีความรู้สึกชื่นชอบ (Nhìn thấy đẹp và gây cảm giác thích thú.) (VT1: 387; VT2: 506)
16	để mắt เต้ มัด ไว้ ตา	เฝ้าสังเกต ติดตาม (Để ý trông coi, theo dõi.) (VT1: 390; VT2: 509)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
17	đỏ con mắt ต้อ กอน มัด ตา แดง	การรอคอยนานเกินไป จนตาแดง (Tả trạng thái mong ngóng quá lâu, đến mức đỏ cả mắt.) (VT1: 413; VT2: 532)
18	gai mắt กาย มัด หนาม ตา	รู้สึกอึดอัดเมื่อเห็นภาพที่ไม่ดี ยอมรับไม่ได้ (Khó chịu khi nhìn thấy cảnh lối lãng, không thể chấp nhận.) (VT2: 593)
19	gái một con trông mòn con mắt ก๊าย หมัด กอน จง หม่อน กอน มัด สาว หนึ่ง ลูก ดู เสื่อม ดวงตา	ผู้หญิงมีลูก 1 คนก็ยิ่งสวย น่าชม (Gái mới đẻ một lần thì đẹp, ưa nhìn.) (VT2: 595) (หญิงหลังคลอดบุตรหนึ่งคนที่ยังคงสภาพงดงามอยู่)
20	ghé mắt แก้ม มัด เหลือบ ตา	เอียงหัวและส่องสายตามอง (Nghiêng đầu và đưa mắt nhìn.) เฝ้าดู นาน ๆ ช่วยดูที่ (Trông chừng, thỉnh thoảng chú ý đến.) (VT1: 477; VT2: 608)
21	gút mắt ก๊ึด มัด สุด สายตา	หลงกล พบอุปสรรค ไม่ราบรื่นในทุก ๆ เรื่องที่ทำ (Mắc mưu, trở ngại, không trôi chảy, suôn sẻ.) (VT2: 656)
22	giương mắt ếch เขื่อง มัด เอ็ก แพร์ ตา กบ	ตะลึงเมื่อเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความงงงันหรือไม่มี ความสามารถทำอะไรได้ (Mở to mắt nhìn việc xảy ra với vẻ ngờ nghệch hoặc bất lực.) (VT1: 513; VT2: 648)
23	hai mắt đỏ dón làm một ฮาย มัด โต หย่น หล่าม หมัด สอง ตา เท รวม เป็น หนึ่ง	ให้สิทธิพิเศษและทุ่มเทในงานที่สำคัญและด่วนที่สุดก่อน งานอื่น ๆ (Ưu tiên, tập trung cho một việc quan trọng, cần kíp trước.) (VT2: 664)
24	khuất mắt khôn coi ค้วด มัด คน กอย กำบัง ตา ไม่ มองเห็น	ไม่ได้เห็นกับตาก็ไม่รู้ความจริงว่าดีหรือชั่ว มงคลหรือ อับมงคล ถูกหรือผิดอย่างไร (Không nhìn thấy tận mắt thì không biết được thực chất tốt hay xấu, lành hay dữ, đúng sai thế nào.) (VT2: 829)
25	lạ mắt หละ มัด แปลก ตา	แปลกมาก ไม่เคยรู้จักมาก่อน ไม่เคยเห็น ไม่เคยฟังมาก่อน หน้านี้ (Rất lạ, chưa từng biết đến, chưa thấy, chưa nghe bao giờ.) (VT1: 675; VT2: 861)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
26	lác mắt ล้าก มัด เอียง ตา	รู้สึกประหลาดใจ และชื่นชมมาก (Cảm thấy quá đỗi ngạc nhiên và thán phục.) (VT1: 676; VT2: 862)
27	lóa mắt ลัว้า มัด ตา พร่า	อยู่ในสภาพหน้ามืดต่อแรงยั่วชวน ส่งผลทำให้ไม่สามารถควบคุมสติปัญญาได้ (Ở trạng thái bị ngợp trước sức cám dỗ, khiến cho mắt cả sáng suốt, tỉnh táo.) (VT1: 725)
28	mắt mắt ม้ามัด มัด เย็น ตา	มีความรู้สึกสบาย ชื่นชอบเมื่อมองเห็นเพราะผลจากแสงสว่าง และสีที่อ่อนโยน (Có cảm giác dễ chịu, ưa thích khi nhìn đến, do tác động của ánh sáng và màu sắc êm dịu.) (VT1: 775; VT2: 1004)
29	mắt cú da lươn มัด กู้ ซา เลื่อน ตา นกฮูก ผิว ปลาไหล	เป็นคนที่มึนงงไม่เชื่อสัจย์ มักสังเกต ไปยุ่งเรื่องของคนอื่น (Có tính lươn lẹo, hay dòm ngó, xoi mói chuyện người khác.) (VT2: 1014)
30	mắt cú vọ มัด กู้ เหวาะ ตา นก แสก	คนที่ชอบสังเกตและทำลับ ๆ ล่อ ๆ รอโอกาสที่จะลงมือทำร้ายคนอื่น หรือเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ให้แก่ตน (Chuyên để ý, rình mò, chực làm hại để kiếm chác, thu vén lợi lộc cho riêng mình.) (VT2: 1014)
31	mắt dơi mày chuột มัด เซย ใหม่ จวด ตา ค้างคาว คิ้ว หนู	มีรูปร่างภายนอกที่แสดงถึงจิตใจอันชั่วร้าย มีเล่ห์เหลี่ยม (Có tướng mạo thể hiện tâm địa xấu xa, gian xảo.) (VT2: 1014)
32	mắt đẽ trên trán มัด เต้ เจน จ้าน ตา ไว้ บน หน้าผาก	การมองไปที่อื่น ไม่มองเห็นอะไรเลย หรือเดินไม่มองทาง (Nhìn đi đâu, chẳng thấy gì.) (VT2: 1014)
33	mắt đỏ như mắt cá chày มัด ต้อ ญื่อ มัด ก้า ใจ ตา แดง เหมือน ตา ปลาบาร์เบล	ตามีลายสีแดงเหมือนตาปลาบาร์เบล (Mắt đỏ sọc trông như mắt cá chày.) (VT2: 1041) (สายตาของคนที่กำลังโกรธจัด)
34	mắt la mày lét มัด ลา ใหม่ แล็ด ตา หลบ คิ้ว ข้ำเลื่อง	กล้า ๆ กลัว ๆ ไม่กล้ามองหน้าตรง ๆ (Lám la lám lét, không dám nhìn thẳng.) (VT1: 784; VT2: 1014)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
35	mắt lạng mày vược มัต ลัง หม่ เหวือก ตา ปลาตกแก้ว คิ้ว ปลากระพง	คนที่ว่องไว ระมัดระวังมาก สายตาสายตาไปมาเหมือนสายตาของปลาตกและปลากระพง (Nhanh nhạy, thấp thỏm, chao đảo bên này bên kia, ví như mắt của cá lạng, cá vược.) (VT2: 1014)
36	mắt lòà chân chậm มัต หลว่า เจิน เจ้ม ตา พร่า เท้า ช้า	คนอายุมากที่อยู่ในสภาพกำลังเจ็บป่วย (Già nua, ốm yếu.) (VT2: 1014)
37	mắt lõi đão มัต โหล ต้าว ตา รูสำหรับการเล่นทอยเหรียญ	ตากลมและลึก (Mắt tròn xoe và rất sâu.) (VT2: 1014) (ถลิ่งตากลมเวลาดวงหรือไม่เข้าใจ)
38	mắt lơ mày lảo มัต เลอ หม่ ล้าว ตา จ้อง คิ้ว มอง	การจ้องมองด้วยความงงวอยอย่างระวางและเกรงกลัว (Nhin ngó với vẻ ngổ ngàng, nghi hoặc và sợ sệt.) (VT2: 1014)
39	mắt lợn luộc มัต เหลิ่น หลวก ตา หมู ต้ม	ตาขาวซีด เต็มไปด้วยความโหดร้าย เปรียบเหมือนดวงตาของหมูต้ม (Mắt trắng dã, đầy vẻ độc ác, ví như mắt của lợn luộc.) (VT2: 1014)
40	mắt mù tai điếc มัต หมู่ ตาย เดี้ยก ตา บอด หู หนวก	เขื่องช้า ไม่ว่องไว (Chậm chạp không tinh nhanh.) (VT2: 1014)
41	mắt mùi มัต หมุย ตา จมูก	เสียสายตา (แฝงความหมายตี ต่ำหนิ) [Mắt nhìn (hàm ý chê bai).] (VT1: 784; VT2: 1014) (ตามีแต่ไม่ใช้มอง)
42	mắt nõ đom đóm มัต โหน ดอม ต้อม ตา ระเบิด หิ่งห้อย	หัวหมุน มึนงงหลังจากถูกตีหัวหรือเหนื่อยล้า (Hoa mắt, chóng mặt do bị đánh đầu hoặc mệt mỏi.) (VT2: 1014)
43	mắt nhảm mắt mở มัต ญั้ม มัต เหมอ ตา หลับ ตา ลืม	เพิ่งลืมตาตื่นจากการนอน ยังไม่สร้าง [Vừa mới bừng mắt dậy, chưa tỉnh hẳn (đã làm việc gì).] (VT1: 784; VT2: 1014)
44	mắt như mắt không đồng tử มัต ญื่อ มั๊ก คง ดั่งตื่อ ตา เหมือน ตา ไม่มี(มี) ลูกตาดำ	ไม่เห็นอะไร เปรียบเหมือนตาที่ไม่มีลูกตาดำ [Không nhìn thấy gì, ví như mắt không có con người (đồng tử).] (VT2: 1014)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
45	mắt như mắt lợn luộc มัต ญื่อ มัต เหลิ่น หลวก ตา เหมือน ตา หมู ต้ม	ตาขาวซีด เต็มไปด้วยความโหดร้าย เปรียบเหมือนดวงตาของหมูต้ม (Mắt trắng dã, đầy vẻ độc ác, ví như mắt của lợn luộc.) (VT2: 1014)
46	mắt như mắt rắn ráo มัต ญื่อ มัต รัน ร้าว ตา เหมือน ตา งูสิง	ตาเหลือบมองแล้วหันไปทางอื่นอย่างรวดเร็วด้วยความหวาดระแวง ไม่อยากให้ใครเห็นสายตาของตน (Mắt nhìn lăm lét, không thẳng thắn.) (VT2: 1014)
47	mắt như mắt thấy bói มัต ญื่อ มัต เถย บ้อย ตา เหมือน ตา หมอดู	ตาที่มองอะไรก็ไม่เห็น เปรียบเหมือนกับตาของหมอดูตาบอด (Mắt không nhìn thấy gì, ví như mắt thấy bói mù lòa.) (VT2: 1014)
48	mắt như xát ót มัต ญื่อ ซัด เอ็ด ตา เหมือน ทา พริก	แสบตา เปรียบเหมือนถูเอาพริกมาทา (Mắt cay xè, ví như bị xát ót.) (VT2: 1014)
49	mắt sắc như dao มัต ซัก ญื่อ ซาว ตา คม เหมือน มีด	สายตาแหลม ว่องไว มักจะเล่นหูเล่นตากับคนอื่น (มักจะ เป็นตาของผู้หญิง) [Mắt sắc sảo, tinh nhanh, hay đùa đả, liếc tinh (thường là mắt của phụ nữ).] (VT2: 1014)
50	mắt to như mắt ốc nhồi มัต ตอ ญื่อ มัต โ๊ก โหญ่ ตา โต เหมือน ตา หอยโข่ง	ตาโตและนูนออกมาเหมือนหอยโข่ง (Mắt rất to và lồi ra như con ốc nhồi.) (VT2: 1014)
51	mắt thánh tai hiện มัต แทญ ตาย เหียน ตา เทพ หู นักปราชญ์	คนที่มีไหวพริบปฏิภาณ มีความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางและลึกล้ำหลาย ๆ ด้านในชีวิต (Sáng suốt, có sự am hiểu sâu rộng về nhiều mặt trong cuộc sống.) (VT2: 1014)
52	mắt thấy tai nghe มัต เตย ตาย แง ตา เห็น หู ได้ยิน	ได้รับรู้เรื่องราวด้วยตัวเอง (Trực tiếp nhìn thấy, nghe thấy điều gì.) เรื่อง que เห็น ต่อ หน้า ต่อ ตา (Những điều mắt thấy tai nghe.) (VT1: 784; VT2: 1014)
53	mắt thứ hai, tai thứ bảy มัต ทื่อ ฮาย, ตาย ทื่อ ไบ ตา วันจันทร์, หู วันเสาร์	การปล่อยปะละเลย ไม่สนใจการงานขององค์กร เพราะรอคอยวันอาทิตย์ หรือยังคงรู้สึกเหนื่อยล้าเนื่องจากกิจกรรมในวันอาทิตย์ (Lơ đãng, không để ý đến công việc của cơ quan, vì mong ngóng ngày chủ nhật hoặc vì mệt mỏi do ngày chủ nhật để lại.) (VT2: 1014)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
54	mắt trắng môi thâm มัต จิ่ง โมย เติม ตา ขาว ริมฝีปาก ซีด	ดวงตาขาวซีด ริมฝีปากซีดเพราะถูกไอพิษในป่า (Mắt trắng dã, môi thâm sì do nhiễm khí độc của vùng núi rừng.) คนประเภทหนึ่งที่โหดเหี้ยม กลับกลอก ไม่รู้จักบุญคุณ (Thuộc loại người độc ác, tráo trở, vô ơn bạc nghĩa.) (VT2: 1015)
55	mắt tròn mắt dẹt มัต จ๋อน มัต แสด ตา กลม ตาแบน	กลัวมาก สับสนมาก (มักใช้เวลาพูดถึงฝูงชน) [Tả về sợ hãi, nhón nhác (thường của số đông).] (VT1: 784; VT2: 1015)
56	mắt trông, tay trở đũa mười มัต จง, ไต จ้อ ตู๋ เหมื่อย ตา มอง, มือ ซี้ เต็ม สิบ	เห็นกับตาของตัวเอง ไม่สามารถผิดพลาดได้ (Chính mình chúng kiến, không thể nhầm lẫn vào đâu được.) (VT2: 1015)
57	mắt trước mắt sau มัต เจือก มัต เซา ตา หน้า ตา หลัง	มองหน้ามองหลัง เพื่อที่จะได้พ้นไปจากที่นั้นยิ่งเร็วยิ่งดี เพราะมีเรื่องที่ทำให้กลัวและกังวล (Nhìn trước nhìn sau, liệu chừng để đi khỏi càng nhanh càng tốt, do có điều thấp thỏm lo âu) (VT1 : 784; VT2 : 1015)
58	mắt xanh มัต แซ่ญ ตา เขียว	สายตาของผู้หญิง (ในการเลือกคนรัก) [Mắt, cái nhìn của người phụ nữ (để ý lựa chọn người yêu).] (VT1: 784; VT2: 1015)
59	mong đỏ con mắt ม็อง ด้อ กอน มัต คอย แดง ดวงตา	รอคอยมาตั้งนานแล้ววันแล้ววันเล่า (Mong ngóng đã từ lâu, hết ngày này qua ngày khác.) (VT2: 1042)
60	mở mắt เหมอม มัต ลืม ตา	เห็นและรับรู้ความผิดพลาดของตัวเอง (Thấy được nhận thức sai lầm, tỉnh ngộ.) (VT1 : 816; VT2 : 1058)
61	múa riu qua mắt thợ มั่ว หริ้ว กวา มัต เถอะ แกว่ง ขวาน ผ่าน ตา ช่าง	กระทำในเรื่องที่ไม่ได้ชำนาญต่อหน้าผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในด้านนั้น ๆ (Vi trường hợp làm việc mình không thông thạo trước mặt người rất thành.) (VT2: 820)
62	mười mắt trông một เหมื่อย มัต จง หมด สิบ ตา มอง หนึ่ง	มีพยานจำนวนมาก พลาดไม่ได้ ไม่สามารถปฏิเสธได้ (Nhiều người cùng chúng kiến, không hề sai, không thể chối cãi được.) (VT2: 1073)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
63	no bụng đói con mắt นอ บุง ต้อย กอน มัด อ้อม ท้อง หิว ดวงตา	รับประทานอาหารอย่างตะกละตะกลาม เพราะอาหาร อร่อย ถึงแม้กินอิ่มแล้วแต่ยังอยากกินอีก (Tham ăn hoặc vì món ăn quá ngon, quá hấp dẫn nên dù bụng đã no rồi, nhưng vẫn cảm thấy thòm thèm muốn ăn nữa.) (VT2: 1191)
64	nóng mắt น้อง มัด ร้อน ตา	ขุ่นเคืองเมื่อเห็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรม (Nói nóng vì thấy việc bất bình.) (VT1: 932; VT2: 1199)
65	nút mắt นืด มัด ร้าว ตา	เพิ่งลืมตา เพิ่งเกิด หมายถึงคนที่ยังเป็นเด็กมาก (Mới mở mắt, vừa mới sinh ra, thường dùng để nói người còn quá trẻ.) (VT1: 947; VT2: 1215)
66	ngịch mắt หงิก มัด สว่น ตา	รู้สึกขัดตา (Cảm thấy chướng, khó coi.) (VT2: 1113)
67	ngon mắt งอน มัด อร่อย ตา	มีความรู้สึกชื่นชอบ (ทำให้) มองไม่รู้จักเบื่อ (Gây được cảm giác thích thú, làm cho nhìn không biết chán.) (VT1: 868; VT2: 1123)
68	ngứa mắt เงื้อ มัด คัน ตา	รู้สึกขัดตา ไม่สบายใจเมื่อมองเห็นเรื่องที่ผิดกับหลัก ศีลธรรม (Cảm thấy ngứa mắt, khó chịu khi nhìn thấy điều chướng mắt.) (VT1: 882; VT2: 1138)
69	người trần mắt thịt เหิง้อย เจิ้น มัด ถิด มนุษย์ โลก ตา เนื้อ	เป็นคนธรรมดาที่มีชีวิตอยู่บนโลกนี้ไม่ใช่เทพเจ้า ไม่ได้เก่ง การรับรู้และความเข้าใจก็มีขีดจำกัด (Người bình thường sống ở trên cõi đời, không phải là thần thánh, đấng tiên, nên cũng không tinh khôn, nhạy cảm và hiểu cũng có hạn, có mức độ.) (VT2: 1142)
70	nháy mắt ญ้ย มัด กระพริบ ตา	ช่วงเวลาสั้น ๆ (เหมือนเพียงกระพริบตาเดียว) [Khoảng thời gian rất ngắn (tựa như chỉ kịp nháy mắt).] (VT1: 895; VT2: 1153)
71	nhảm mắt ญ้ม มัด หลับ ตา	ตาย (Chết) ทำเหมือนไม่รู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับความจริงบางอย่าง (Làm như không biết gì cả về một sự thật nào đó.) (VT1: 896; VT2: 1154)
ลำดับ	สำนวน	ความหมาย

	“Mắt ตา”	
72	nhắm mắt ăn dơ ถั่ว มัด อัน เซอ หลับ ตา กิน สกปรก	จำใจทำงานที่ตัวเองไม่ชอบเพื่อให้เรื่องมันผ่านไป (Cam chịu làm một việc mình không muốn cốt để cho qua chuyện.) (VT2: 1154)
73	nhắm mắt bước qua ถั่ว มัด เบือก กวา หลับ ตา ก้าว ผ่าน	หลบเลี่ยง ทำเหมือนไม่สนใจ ไม่มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Lảng tránh, tàng lờ, vô trách nhiệm trước nghĩa vụ và lương tâm.) (VT2: 1154)
74	nhắm mắt đua chân ถั่ว มัด เตื่อ เงิน หลับ ตา ก้าว ขา	ยอมรับชะตากรรมในเชิงลบ ปล่อยวางตามโชคชะตา ได้แค่นั้น (Chấp nhận số phận một cách tiêu cực, mặc cho sự may rủi, đến đâu hay đến đó.) (VT1: 896; VT2: 1154)
75	nhắm mắt khoanh tay ถั่ว มัด แค้ว ฤ ไต หลับ ตา กอด แขน	นิ่ง ๆ ไว้ ไม่มีการเคลื่อนไหวใด ๆ ทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Đành phải ngồi yên, không động tĩnh gì, làm ngơ trước mọi diễn biến bên ngoài.) (VT2: 1154)
76	nhắm mắt làm ngo ถั่ว มัด หล้าม เงอ หลับ ตา ทำ(เป็น) เพิกเฉย	จงใจที่จะหลีกเลี่ยง ทำเหมือนไม่รู้อะไรเกี่ยวกับความจริง ที่กำลังเกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาเพื่อไม่ยอมยกมีความเกี่ยวข้อง เลียงหนีปัญหาที่จะเข้ามา (Cố tình lảng tránh, làm ra vẻ không biết gì về sự thật đang diễn ra trước mắt để tránh liên lụy, phiền phức.) (VT2: 1154)
77	nhắm mắt xuôi tay ถั่ว มัด ซวย ไต หลับ ตา วาง มือ	ตาย (Chết.) (VT1: 896; VT2: 1154)
78	nhìn bằng nửa con mắt หญื่น บั่ง เหนือ กอน มัด มอง ด้วย ครึ่ง ดวงตา	เหยียดหยาม ดูถูกคนอื่น (Kinh thường, coi rẻ người khác.) (VT2: 1173)
79	quả báo trước mắt กว่า บ้าว เจือก มัด กรรม ตอบ ข้างหน้า ตา	กรรมตามทันกับเรื่องร้ายหรือดีที่เคยก่อไว้ในชาติก่อน (Sự đáp lại điều ác hay điều thiện đã làm trong kiếp trước hiển hiện ngay trước mắt.) (VT2: 1281)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
80	sáng con mắt chặt đầu gói ซ่าง กอน มัด จัด เตี้ยว โก๊ย สว่าง ดวงตา แน่น หัวเข่า	ผู้สูงอายุแต่สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตยังแข็งแรงอยู่ (Người tuổi cao mà vẫn khỏe mạnh, sáng suốt.) (VT2: 1359)
81	sáng mắt ซ่าง มัด สว่าง ตา	เข้าใจและรับรู้ความจริง ความถูกต้องที่ก่อนหน้านี้ยัง ผิดพลาด แยกแยะไม่ได้ (Hiểu được, nhận ra được sự thật, lẽ phải mà trước đó còn mơ hồ, nhầm lẫn, mê muội, không nhận thấy.) (VT1: 1071; VT2 : 1358)
82	sợ xanh mắt mèo เสอะ แซ่ญู มัด หม่อม กลัว เขียว ตา แมว	กลัวมาก (Rất sợ hãi.) (VT2: 1394)
83	tiếc rỏ máu mắt เตี้ยก หรอ เม้า มัด เสียดาย ไหล เลือด ตา	เสียดายมาก จนใจจะขาด (Tiếc ghê gớm, đến mức đau đơn quá chừng.) (VT2: 1568)
84	tối mắt โต้ย มัด มืด ตา	ไม่สามารถมองเห็น ไม่สามารถแยกแยะดีชั่ว ผิดถูก เพราะ มัวแต่คิดแต่เรื่องได้เสียของตน (Không còn nhìn thấy, không còn phân biệt điều phải trái, tốt xấu do mải nghĩ về mối lợi nào đó.) (VT1: 1279; VT2 : 1015)
85	tối mắt tối mũi โต้ย มัด โต้ย หมุย มืด ตา มืด จมูก	ยุ่งอยู่กับงานจนไม่มีเวลาว่างสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ (Bận rộn quá, không chút rảnh rỗi, nhàn nhã.) (VT1: 1279; VT2: 11607)
86	thao lảo mắt ếch ทาว ล้าว มัด เอ๊ก ขยายเต็มที่ ตากบ	รอคอยนานเกินไป ถึงขนาดตาเหลือก (Tả trạng thái mong ngóng quá lâu, đến mức đỏ cả mắt.) (VT1: 413; VT2: 532)
87	thấy cửa tối mắt lại เที้ย ก้ว โต้ย มัด หล่าย เห็น ของ ตา มืด อ๊ก	โลภมาก เห็นแก่ทรัพย์สินสมบัติ เห็นของมีค่าที่ไรก็จะไม่ สนใจอะไรอีก (Tham lam, háms lợi, thấy có của cải thì không còn biết tới ai nữa.) (VT2: 1488)
88	trăm tay nghìn mắt จัม ไต หงิ่งน มัด ร้อย มือ พัน ตา	มีกำลังอันยิ่งใหญ่ รู้จักสังเกต มีสติปัญญาอันชาญฉลาด (Có sức mạnh to lớn, có sự nhìn nhận, trí tuệ tinh thông sáng suốt.) (VT2 : 1634)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
89	trắng mắt จิ้ง มัด ขาว ตา	ตกตะลึง เมื่อเห็นความจริงที่ทำให้เป็นทุกข์ (Sững sờ, nhận thấy một sự thật đau xót nào đó.) (VT1: 1302; VT2: 1636)
90	trắng mắt ra จิ้ง มัด รา ขาวตาออก	เห็นชัดเจนว่าตัวเองด้อย เสียหายหรือผิดพลาด (Thấy rõ ràng là mình thua kém, thiệt hại hoặc sai lầm.) (VT2: 1636)
91	trêu cò cò mớ mắt แจว ก่อ ก่อ โหม มัด หยอก นกกระยาง นกกระยาง จิก ตา	หยอกเย้า ยั่วอารมณ์คนอื่นก็จะถูกพวกเขาลงโทษ (Trêu tức, khiêu khích người ta, tất bị người ta trừng trị.) (VT2: 1647)
92	trông mòn con mắt จง หม่อม กอน มัด รอ เสื่อม ดวงตา	Chờ đợi, da diết, dăm dăm trông ngóng. การรอคอยที่ยาวนานด้วยความความรักและความคิดถึง
93	trơ mắt เจอ มัด ด้าน ตา	สับสนงงงต่อเรื่องที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างกะทันหันและไม่คาดคิด ได้แต่มอง ทำอะไรไม่ได้ (Ngẩn người ra trước điều không hay và bất ngờ xảy đến cho mình, và chỉ còn biết nhìn, không biết làm gì hơn.) (VT1: 1323; VT2: 1665)
94	trơ mắt ếch เจอ มัด เอ๊ก ด้าน ตา กบ	แสดงความเฉยเมย ทำเหมือนตนเองไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Trơ lì, tỏ ra vô can với mọi chuyện xung quanh.) (VT1: 1323; VT2: 1665)
95	trời có mắt เจ้ย กือ มัด ฟ้า มี ตา	สวรรค์มีตา ตามความเชื่อของชาวบ้านตั้งแต่โบราณ (Trời bao giờ cũng sáng suốt, công bằng, theo mê tín.) (VT1: 1325; VT2: 1668)
96	trời không có mắt เจ้ย คง กือ มัด ฟ้า ไม่มี ตา	ชีวิตไม่มีความเท่าเทียมกัน (Sự đời ngang trái, bất công.) (VT2: 1668)
97	vạch mắt แหวก มัด เปิด ตา	เห็นและเข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง (Làm cho hiểu rõ điều hay lẽ phải, dạy bảo.) (VT2: 1735)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mắt ตา”	
98	vải thua che mắt thánh หวายเป็น้อ แฉ มัด แต้ญ ฝ้า บาง ปิดบัง ตา เทพ	ใช้วิธีง่าย ๆ เพื่อปกปิดความผิดหรือการกระทำต่อหน้า เขี้ยวซาญญ (Dùng những phương tiện và biện pháp thô thiển, giản đơn để giấu giếm, che đậy những ý đồ, hành động trước mắt người tinh tường.) (Vt2: 1736)
99	vui mắt วูย มัด สนุก ตา	ซึ้นชอบเมื่อมองเห็น (Làm cho ưa thích khi nhìn.) (VT1: 1434; VT2: 1786)
100	vụng tay hay con mắt หุงง ไต ไฮ กอนมัด ซุ่มซำม มือ ดี ดวงตา	ทำงานไม่เก่ง แต่วิจารณ์เก่ง (Làm thì kém, nhưng nhận xét rất tinh tường.) (VT2: 1788)
101	xanh mắt แฉ็ญ มัด เขี้ยว ตา	อยู่ในสภาพที่หวาดกลัวมาก กลัวจนตาเป็นสีเขียว (Ở trạng thái quá sợ hãi, đến như xanh cả mắt.) (VT1: 1448; VT2: 1801)
102	xón mắt โซ้น มัด แสบ ตา	ขัดตา เห็นแล้วรู้สึกทนไม่ได้ (Gai mắt, nhìn thấy khó chịu.) (VT2: 1823)

8. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “Diện/ Mặt หน้า” (134 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
1	ăn ngộp mặt ngộp mũi อั้น เหงิบ หมัด เหงิบ หมุย กิน ท่วม หน้า ท่วม จมูก	กินมาก กินจนหน้าใจ (Ăn nhiều, ăn chán chẻ thừa thãi.) (VT2: 38)
2	ba mặt một lời บา หมัด หมัด เหล่ สาม หน้า หนึ่ง คำ	มีจำนวนคนเพียงพอที่เป็นพยานให้คำพูดของตน (Có đủ người làm chứng cho lời nói.) (VT1: 26; VT2: 52)
3	bạch diện thư sinh แบ็ก เสียน ท้อซึ้ง หน้า ขาว บัณฑิต	คนยังไม่เคยผ่านเหตุการณ์และยังขาดประสบการณ์ในชีวิต (Non trẻ, chưa từng trải, thiếu kinh nghiệm cuộc sống.) (VT2: 58)
4	bằng mặt chẳng bằng lòng บัง หมัด จัง บัง หล่อง พอ หน้า ไม่ พอใจ	ความสัมพันธ์ที่ไม่จริงใจต่อกัน ภายนอกดูเหมือนรักและศรัทธากัน ประพฤติดีต่อกัน แต่ในใจเกลียดกัน โกรธแค้นกัน (Sống không thật với nhau, bề ngoài tỏ ra yêu quý mến mộ đối xử tốt và hòa thuận với nhau nhưng trong lòng thì ghen ghét, nghi kị thù oán nhau.) (VT2: 90) (คนหน้าซื่อใจคด)
5	có máu mặt ก๊อ เม้า หมัด มี เลือด หน้า	มีเงินเก็บเงินใช้ ชีวิตดีไม่มีอะไรต้องห่วง (Tỏ ra có tiền dư dật, đời sống khá giả.) (VT1: 247; VT2: 327)
6	còn mặt mũi nào ก่อน หมัด หมุย หน้าว เหลือ หน้า จมูก ไหน	เสียศักดิ์ศรี ไม่สามารถมองหน้ากันหรืออยู่ร่วมกันได้อีกต่อไป (Mất thể diện, không thể nhìn mặt nhau hoặc chung sống với nhau.) (VT2: 337)
7	cuối mặt đầu mày ก๊วย หมัด เด๋ว ไหม ปลาย หน้า ต้น คิ้ว	ทุกจุด ทุกรายละเอียดบนใบหน้า (Mọi điểm, mọi chi tiết trên khuôn mặt.) (VT2: 369)
8	cháy nhà ra mặt chuột ไฉ้ หย่า รา หมัด จวด ไหม้ บ้าน ออก หน้า หนู	เพราะมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ความจริงถูกเปิดเผย ไม่สามารถปกปิด ซุกซ่อนได้อีกต่อไป อย่างเช่นเมื่อบ้านถูกไฟไหม้จึงเห็นหนูหลบซ่อนอยู่ทุกมุมในบ้าน (Do có sự biến, sự việc xảy ra mà phơi bày lộ tẩy sự thật vốn có, không còn che đậy, giấu giếm được nữa, ví dụ khi cháy nhà mới lộ ra chuột lâu nay ẩn nấp ở các xó xỉnh trong nhà.) (VT1: 170)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
9	chỉ mặt đặt tên จี้ หมด ดัด เตน ชี้ หน้า ตั้ง ชื่อ	เรียกชื่อจริง เปิดเผยความจริง (Gọi đích danh, vạch rõ thực chất.) (VT2: 264)
10	chó con liếm mắt จ้อ กอน เลี่ยม หมด หมา ลูก เลีย หน้า	ผู้น้อยหรือเด็กที่ถูกตามใจมากเกินไป กลายเป็นเด็กดีดื้อ ไม่เคารพผู้ใหญ่ (Kẻ dưới được nuông chiều, đâm nhờn, hỗn với người trên.) (VT2: 282)
11	chọn mặt gửi vàng จ๋อน หมด กี้ย หว่าง เลือก หน้า ฝาก ทอง	การเลือกคนดีมีความสามารถที่เชื่อถือได้เพื่อมอบหมายงานที่สำคัญให้ (Chọn người tốt, có khả năng, đáng tin cậy để giao phó trao gửi công việc quan trọng.) (VT1: 212; VT2: 286)
12	chơi chó chó liếm mắt เจย จ้อ จ้อ เลี่ยม หมด เล่น หมา หมา เลีย หน้า	มักง่าย เล่นสนทนากับพวกคนโง่คนเลวจนเคยตัว จะถูกพวกมันทำร้าย เปรียบเหมือนการเล่นกับหมาที่จะถูกหมาเลียหน้า (Để dãi, xuê xòa, chơi thân tình với kẻ dại dột, kẻ xấu đâm ra nhờn, đối xử một cách quá trớn, hoặc bị chúng làm hại; ví như chơi đùa với chó, thì sẽ có lúc bị chó liếm mắt.) (VT2: 291)
13	chửi như tát nước vào mặt จี้ย ญื่อ ตาด เนื่อก หว่าง หมด ด่า เหมือน สาด น้ำ เข้า หน้า	ด่าทอต่อว่าต่อ ๆ กันด้วยถ้อยคำกล่าวร้าย (Chửi thậm tệ, liên hồi với lời lẽ cay độc.) (VT2: 315)
14	dại mặt ส่าย หมด โง่ หน้า	เสียหน้าต่อผู้คนเพราะกระทำเรื่องที่ไม่เหมาะสม (Mất thể diện trước mọi người vì việc làm dại dột.) (VT1: 413; VT2: 387)
15	dày mặt mo ใส่ หมด มอ หนา หน้า กาบหมาก	ดื้อดึง ไม่รู้จักอาย หรือไม่เหมาะสม (Li lợm, không biết hổ thẹn, chướng tai, chướng mắt.) (VT2: 394)
16	đeo mo vào mặt แคว มอ หว่าง หมด สวม กาบหมาก เข้า หน้า	ได้รับความอับอาย ถึงขนาดที่ไม่กล้ามองใครหรือไม่ให้คนอื่นมองเห็น เปรียบเสมือนคนที่กำลังรู้สึกอายต้องเอากาบหมากมาปิดหน้า (Mang nhục vào thân đến mức không dám nhìn ai hoặc để ai thấy mình, ví như người cảm thấy tủi hổ phải đeo mo vào mặt vậy.) (VT2: 505)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
17	đẹp mặt แสบ หมด งาม หน้า	มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี (มักใช้ในทางเสียดสี เหน็บแนม) [Được vinh dự, có danh dự (thường dùng trong lời nói mỉa mai).] (VT1: 387; VT2: 506)
18	đỏ mặt tía tai ดื้อ หมด เตี้ย ตาย แดง หน้า แดง หู	ใบหน้าเปลี่ยนเป็นสีแดงเพราะโกรธหรืออาย (Đỏ mặt lên vì tức giận hoặc xấu hổ.) (VT1: 413; VT2: 533)
19	đói mặt xanh nanh vàng ด้อย หมด แซ่ญ แซ่ญ หว่าง หิว หน้า เขี้ยว เขี้ยว เหลือง	สภาพชีวิตที่ยากจน ขาดแคลนอาหารเป็นเวลานาน (Sống trong cảnh đói, thiếu thốn kéo dài.) (VT2: 536)
20	đục mặt như ngỗng ỉa ดึก หมด ญื่อ หง เอี้ย เงอะงะ หน้า เหมือน ห่าน ขี้	หน้าแสดงอาการตกตะลึง เพราะแปลกใจมากหรือกระวนกระวาย ไม่รู้จะพูดหรือจัดการอย่างไรให้เหมาะสม (Mặt ngẩn ra, đờ ra do quá xa lạ hoặc lúng túng chưa biết nói sao, xử lý thế nào cho phải.) (VT2: 569)
21	gắn lửa rát mặt เกิน เหลือ ร้าย หมด ใกล้ ไฟ แสบ หน้า	ใกล้ชิดผู้มีอำนาจสูงกว่ามักถูกกดขี่ ข่มเหง ถูกด่าทอ และพึ่งพาอะไรไม่ได้ (Người có quyền thế, gần cấp trên chỉ tổ bị hãm dọa, mắng mỏ, chứ chẳng được nhờ cậy gì.) (VT2: 604)
22	gần mặt xa lòng เกิน หมด ซา หล่อง ใกล้ หน้า ไกลใจ	อยู่ใกล้กัน แต่ไม่มีน้ำใจให้กัน (Sống gần nhau, ở gần nhau nhưng không có tình cảm với nhau.) (VT2: 604)
23	gãy gổi tới mặt ไก่อ่ ไก่อ้ย โต้ย หมด หัก เข้า มืด หน้า	ต้องใช้ชีวิตแบบประจบประแจง ลำบาก [Thực sự quy lụy, vất vả, cực khổ (thân phận những người bị áp bức trong xã hội cũ).] (VT2: 606)
24	giấu mặt ẩn hình เขี้ยว หมด เอ็น หนีญ ซ่อน หน้า ซ่อนเงา	ปกปิดเพื่อไม่ให้คนอื่นรู้ว่าตนเป็นใครและอาศัยอยู่ที่ไหน (Che giấu, không để cho người khác biết mình là ai và ở đâu.) (VT2: 635)
25	giở mặt như giở bàn tay เสอ หมด ญื่อ เสอ บ่าน ไต เผย หน้า เหมือน เผย ฝ่ามือ	ไม่รักษาคำมั่นสัญญา วันนี้แบบหนึ่งวันหน้าอีกแบบ (Sống lật lọng, hay tráo trở, nay thế này, mai thế khác.) (VT2: 645)
26	hai mặt một lời ฮาย หมด หมด เหลี้ย สอง หน้า หนึ่ง คำ	การสาบาน การตกลงแน่นอนระหว่าง 2 คน (Thề thốt, thỏa thuận chắc chắn mười mươi giữa hai người.) (VT2: 664)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
27	hiền lành trước mặt làm giặc sau lưng เหี้ยน แผล่ญ เจื่อก หมัด หล่าม สัก เซา ลิ่ง อ่อนโยน ข้างหน้า เป็น กบฏ ข้างหลัง	มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่จริงใจ (Nghịch ngấm, giả dối.) (VT2: 698)
28	kênh mắt เก็ญ หมัด อวด หน้า	แสดงความอหังการ ดูถูกคนอื่น (Lên mặt tỏ ra kiêu căng, coi thường người khác.) (VT2: 781)
29	khôn dõn ra mặt, què quặt dõn ra chân tay คน ส่น รา หมัด, แก้ว กวัด ส่น รา เงิน ไต ฉลาด ดัน ออกมา หน้า, พิการ ดัน ออกมา แชนขา	ลักษณะหน้าตาแสดงให้เห็นว่าเป็นคนฉลาดหรือโง่ (Vẻ mặt biểu lộ tâm tính tinh khôn hay khờ dại.) ดูภายนอกเพื่อคาดเดานิสัยใจคอว่าดีหรือเลว (Nhìn bề ngoài đoán được phẩm chất bên trong tốt hay xấu.) (VT2: 820)
30	lá mặt lá trái ล้ำ หมัด ล้ำ จ้าย ไบ หน้า ไบ ซ้าย	ไม่ซื่อสัตย์ กลับกลอกเปลี่ยนใจง่าย ไม่ซื่อสัตย์หรือหลอกลวงในการทำมาหากิน (Lật lọng, dễ dàng trở mặt, không trung thực.)
31	lại mặt hơn ăn cưới หล่าย หมัด เฮิน อัน เกือย ย่อน หน้า กว่า กิน งานแต่งงาน	งานเสริมหรือส่วนเสริมแต่ใช้เงินมากกว่างานหลัก เปรียบเหมือนใช้เงินในพิธีเยี่ยมค่านับหลังงานแต่งงานมากกว่าเงินที่ใช้ในงานแต่งงาน (Phần phụ lớn hơn, tốn kém hơn phần chính, ví như chi phí cho lễ lại mặt sau ngày cưới còn nhiều hơn cả những chi phí trong lễ cưới.) (VT2: 867)
32	lật mặt như trở bàn tay เหลิด หมัด ฎื่อ เจ้อ บ่าน ไต พลิก หน้า เหมือน พลิก ฝ่ามือ	เปลี่ยนท่าทีจากดีเป็นร้ายอย่างรวดเร็ว (Thay đổi thái độ từ tốt sang xấu một cách nhanh chóng.) (VT2: 907)
33	lên mặt เลน หมัด ขึ้น หน้า	แสดงความอหังการ ดูถูกคนอื่น (Tỏ ra kiêu căng coi thường người khác.) (VT2: 711)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
34	li như tiền chì hai mặt หลี่ ฎือ เตียนจี่ ฮายหมัด เรียบ เหมือน เงินเรียบ สอง หน้า	ดีดั่ง ไม่พูดไม่จา (Trơ li, không nói không rằng.) (VT2: 923)
35	lột mặt nạ โหลด หมัด นะ ลอก หน้า กาก	ฉีกหน้ากากที่ปกปิดใบหน้าจอมปลอมเพื่อเปิดเผยธาตุแท้ หรือ ความชั่วร้าย (Bóc trần bộ mặt giả để lộ nguyên hình bản chất xấu xa.) (VT2: 958)
36	ma bắt có mặt มา บัด กือ หมัด ผี จับ มี หน้า	การจะข่มเหงกลั่นแกล้งใครก็ต้องรู้จักเกรงกลัวผู้มีอำนาจ มีความสามารถมากกว่าตน (Phải tùy từng người mà hoạch họa, bắt nạt, phải biết nể sợ những người có thể lực, có tài năng hơn mình.) (VT2: 282)
37	mát mặt มัด หมัด เย็น หน้า	รู้สึกสบายใจกับชีวิตทางวัตถุสิ่งของ (Cảm thấy có phần dễ chịu về mặt đời sống vật chất.) รู้สึกมีความพอใจทางด้านจิตใจต่อหน้าคนอื่น (Cảm thấy có sự hài lòng về tinh thần trước mặt những người khác.) (VT1: 775; VT2: 1016)
38	mát mặt chặt da มัด หมัด จัด สะ เย็น หน้า แน่น ท้อง	มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น มีกินมีใช้อย่างเพียงพอ (สามารถ ลิ้มตาอ้าปากได้) (Đời sống khấm khá, no đủ.) (VT2: 1004)
39	máu mặt เมา หมัด หน้า เลือด	ฐานะทางเศรษฐกิจมีอยู่มีกินพอสมควร (Hoàn cảnh kinh tế khá giả.) มีความสามารถเหนือคนอื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น (Có khả năng hơn người khác.) (VT2: 1006)
40	mảng như tát nước vào mặt มั่ง ฎือ ตัด เนื่อก หว่าว หมัด ดำ เหมือน สาด น้ำ เข้า หน้า	ดำร้าย ๆ ต่อเนื่อง ไม่ให้ทันย้อนถาม หรืออธิบาย (Mảng chủi xa xả, tời tấp, không để cho kịp hỏi lại.) (VT2: 1013)
41	mặt bằng ngón tay chéo หมัด บั่ง ง้อน ไต แจ้ว หน้า เท่า นิ้ว ไขว้	ใบหน้าเล็ก หน้าตอ (Mặt nhỏ, gầy quắt lại.) (VT2: 1015)
42	mặt bèn bẹt như bánh giầy หมัด แบน แบด ฎือ บี้ญ เส่ย หน้า แบน เหมือน ขนมเส่ย	ใบหน้ามีลักษณะแบน ๆ ตูขรีม ๆ ไม่มีไหวพริบ (Mặt bè bè, trông ù lì, kém lanh lợi.) (VT2: 1015)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Điện/ Mặt หน้าที่”	
43	mặt búng da chì หมัด บุ่ง ซา จี หน้า ซีด ผิว ตะกั่ว	ลักษณะใบหน้าและสีผิวไม่สวยเพราะใช้สารเสพติด หรือ กำลังป่วย (Vẻ mặt và nước da xấu vì nghiện ngập hoặc ốm yếu.) (VT1: 784; VT2: 1015)
44	mặt búng ra sữa หมัด บุ่ง รา เสือ หน้า ตืด ออก น้านม	ลักษณะของใบหน้าอ่อนนุ่มของเด็กเพิ่งโต (Tả vẻ mặt non trẻ quá non trẻ của người vừa mới lớn.) (VT2: 990)
45	mặt cách lòng xa หมัด แก้ก หล่อง ซา หน้า ห่าง ใจ ไกล	โกรธกัน ชัดแย้งกันจึงต้องแยกห่างจากกัน (Giận đối, mâu thuẫn mà xa lánh nhau.) (VT2: 1015)
46	mặt cắt không còn hột máu หมัด คัด คง ก้อน โหด เม้า หน้า ตัด ไม้ เหลือ หยดเลือด	หน้าขาวซีดเพราะกลัวมาก (Mặt trắng bệch hoặc tái nhợt hẳn ra vì quá khiếp sợ.) (VT1: 784; VT2: 1015)
47	mặt cú da lươn หมัด กู๋ ซา เลื่อน หน้า นกฮูก ผิว ปลาไหล	คนที่มีรูปร่างภายนอกไม่งาม ผิดดำคล้ำ .(Có hình thể đen đúa, xấu xí.) (VT2: 1015)
48	mặt dạn mày dày หมัด sần ใหม้ ใส หน้า กล้า คิ้วหนา	หน้าด้าน ไม่รู้จักความละอายคืออะไร (Trơ trẽn đến mức, không còn biết xấu hổ là gì.) (VT: 785; VT2: 1015)
49	mặt đỏ như gà chọi หมัด đỏ ฎือ ก่า จ๋อย หน้าแดง เหมือน ไก่ชน	หน้าแดงก่ำเหมือนหนังไก่ชนเพราะดื่มสุรามาก (Mặt đỏ gay như da gà chọi.) (VT2: 1015)
50	mặt đỏ như gấc หมัด đỏ ฎือ เก็ก หน้าแดง เหมือน ฟักข้าว	หน้าแดงเหมือนสีของฟักข้าว หน้าแดงเพราะเขินอาย (Mặt đỏ ứng lên như màu quả gấc.) (VT2: 1015)
51	mặt đỏ tía tai หมัด đỏ เตี้ย ตาย หน้าแดงแดง หู	สีหน้าเปลี่ยนเป็นสีแดงเพราะโกรธหรือเขินอาย (Mặt mày đỏ ứng lên vì bực tức hoặc e thẹn.) (VT1: 785; VT2: 1015)
52	mặt đối mặt หมัด โต้ ด้ย หมัด หน้า ต่อ หน้า	การต่อสู้กันแบบตัวต่อตัว (Đối chọi trực tiếp với nhau.) (VT2: 1015)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้าที่”	
53	mặt gà mái หมัด ก่า ไม้ หน้า ไก่ ตัวเมีย	ใบหน้ามีลักษณะผิวขาวซีด (ใช้หมายถึงผู้ชายมีโรคในตัวอย่างอ่อนแอ ซ้ำฉลาด หรือเป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยม) [Mặt có màu da tái tái (chỉ những người đàn ông bệnh hoạn, yếu đuối, nhút nhát và phần nào gian xảo). (VT2: 1015)]
54	mặt hoa da phấn หมัด ฮวา ซา เฟิ่น หน้า ดอกไม้ ผิว แป้ง	ผู้หญิงที่งดงาม นุ่มนวลและสดใส (Tà người phụ nữ có vẻ đẹp mượt mà và tươi tắn.) (VT1: 785)
55	mặt lung mày vực หมัด ลึง หมៃ หวีก หน้า หล้ง คิ้ว เหว	ทำหน้าเย็นชา ไม่พูดคุยกัน เพราะกำลังโกรธหรืออึดอัดกัน (Lạnh nhạt, không nói năng gì với nhau, do bức tức, giận dỗi.) (VT2: 1016)
56	mặt măng miệng sữa หมัด มัง หมื่อง เสือ หน้า หมอไม้ ปาก นม	ยังเด็กและอ่อนด้อยเกินไป (Còn quá trẻ và non nớt.) (VT2: 1016)
57	mặt met หมัด หมัด หน้า กระดิ่ง	(พูดถึง) คนที่น่าดูถูก น่ารังเกียจ (ใช้เป็นคำตำหนิติ) [Chỉ kẻ đáng khinh, đáng ghét (thường dùng làm tiếng chửi).] (VT1: 785; VT2: 1016)
58	mặt mo หมัด มอ หน้า กาบหมาก	คนหน้าด้านไม่รู้จักอาย (Chỉ kẻ không biết xấu hổ, trơ trẽn.) (VT1: 785; VT2: 1016)
59	mặt muội mày tro หมัด หม่วย หมៃ จอ หน้า เขม่า คิ้ว ขี้เถ้า	รู้สึกเขินอาย อับอายขายหน้าเมื่อคนใกล้ชิดกระทำความผิด เปรียบเหมือนถูกคนนำขี้เถ้ามาทาหน้าหรือเอาแกลบมาฉาบหน้า (Cảm thấy hổ thẹn, nhục nhã khi người thân làm việc xấu, ví như bị bôi tro trát trấu vào mặt.) (VT2: 1016)
60	mặt nạc đóm dày หมัด นาก ต้อม ใส หน้า อ้วน ฟัน หนา	หน้าด้าน บุดบึ้ง เต็มไปด้วยความโง่เขลา (Mặt dày, bì bì, đầy vẻ ngu độn.) (VT2: 1016)
61	mặt nặng mày nhẹ หมัด หม่ง หมៃ หมู่ หน้า หมัก คิ้ว เบา	มีท่าที คำพูดที่แสดงอาการหงุดหงิดโมโห (Có những cử chỉ lời nói tỏ ra khó chịu bức bối, tức tối.) (VT2: 1016)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
62	mặt nặng như chì หมัดหนัก ญื่อ จี้ หน้าหนัก เหมือน ตะกั่ว	ทำหน้านิ่งเฉย เจ็บขริม แสดงอาการไม่พอใจ โกรธเคือง (Mặt nặng trịch, lăm lì, tỏ ra bực bội, tức giận.) (VT2: 1016)
63	mặt ngay cán tà หมัด ไง ก้าน ต่าน หน้า ชื่อ ก้าน ฉัตร	หน้าตาเฉื่อยชา หน้าสลด ดูเช่อ ไม่รู้จะพูดอะไรดี (Vẻ mặt dờ dẩn, thuõn ra, không biết nói năng gì hơn.) (VT2: 1016)
64	mặt ngay như chúa tàu nghe kèn หมัด ไง ญื่อ จี้ เต่า แง แก่น หน้า ชื่อ เหมือน ผู้นำจิ้น ฟัง เสียง แคน	หน้าตาดกตะลึง ดูเช่อ เพราะไม่รู้เรื่องอะไรเลย (Mặt ngơ ngác đến dờ dẩn, dài thuõn ra, do không hiểu biết gì.) (VT2: 1016)
65	mặt ngày như ngỗng ỉa หมัด เงี้ย ญื่อ หง เอี้ย หน้า ชื่อ เหมือน ห่าน ขี้	หน้าตาเซื่องซึม โง่เขลา ไม่รู้จะต้องพูดจาโต้ตอบอย่างไร (Vẻ mặt dờ dẩn ngày ngò, không còn biết phản ứng nói năng gì hơn.) (VT2: 1016)
66	mặt nghệt như người mắt số gạo หมัด เหงือ ญื่อ เหงือย เม็ด โส ก้าว หน้า ชื่อ เหมือน คน เสีย สมุดข้าว	หน้าตาเซื่องซึม ใจลอย เปรียบเหมือนคนที่ทำสมุดซื้ออาหารหายตามมาตรฐานของรัฐบาลสมัยก่อนหาย (Mặt dờ dẩn, thẩn thờ, ví như mặt của người đánh mắt số mua lương thực theo tiêu chuẩn nhà nước bao cấp trước đây.) (VT2: 1016)
67	mặt ngọc da ngà หมัด หงือก ซา หง่า หน้า หยก ผิว งา	หญิงงามผิวขาวละออ (Người phụ nữ xinh đẹp trắng trẻo.) (VT2: 1016)
68	mặt người bụng quý หมัด เหงือย บุง กวี หน้า คน ท้อง ปัสสาว	โหดเหี้ยม ร้ายกาจเหมือนปัสสาว (Nham hiểm, độc ác, tàn bạo ví như lòng dạ của ác quỷ.) (VT2: 1016)
69	mặt người dạ thú หมัด เหงือย สะ ทุ้ หน้า คน ใจ สัตว์	หน้าพระใจมาร ใจร้าย ดุร้ายไม่ต่างกับสัตว์ (Lòng dạ độc ác, thâm độc chẳng khác gì thú dữ.) (VT1: 785; VT2: 1016)
70	mặt nhẵn như bì หมัด ญัน ญื่อ บี หน้า ยับ เหมือน กระจสบ	ทำหน้าบุดเบี้ยวอยู่เพราะเจ็บปวด เหนื่อยล้า หรือโมโห (Mặt nhẵn nhó, vì đau đớn, mệt nhọc, hoặc bực tức.) (VT2: 1016)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้าที่”	
71	mặt nhẵn như cầu hàng thịt หมัด หนูน ก้าว ห่าง ถิด หน้า เกลี้ยง เหมือน สะพาน รั้นขาย เนื้อ	หน้าด้านอย่างตื้อตึง ไม่รู้จักอาย (Trơ lì, không biết hổ thẹn.) (VT2: 1016)
72	mặt như đỏ chàm หมัด หนูน โต งาม หน้า เหมือน เท สีคราม	หน้าซีดขาวเหมือนสีครามเพราะกลัวมาก (Mặt tái xanh, tái xám như màu chàm, do kinh sợ, khiếp đảm.) (VT2: 1016)
73	mặt như dưa dấm หมัด หนูน เตื่อ ต้าม หน้า เหมือน ส่ง งานศพ	หน้าเหี่ยวโศกเศร้า เหมือนหน้าของคนที่ร่วมงานศพ (Mặt buồn ủ rũ, giống như vẻ mặt của người đưa đám tang.) (VT2: 1016)
74	mặt như gà cắt tiết หมัด หนูน ก่า กัด เตียด หน้า เหมือน ไก่ ตัด เลือด	หน้าซีดขาวเพราะกลัวมาก เหมือนหน้าไก่ที่ถูกเชือดจนเลือดไหลออกไปหมด (Mặt tái xám do quá sợ hãi, khiếp đảm, ví như vẻ mặt của gà đã cắt hết tiết.) (VT2: 1016)
75	mặt nước chân mây หมัด หนูน อก เงิน เมฆ หน้า น้ำ ตีน เมฆ	ถูกพัดไป พเนจรไปยังที่ห่างไกล (Sự trôi dạt, phiêu bạt tới nơi xa xôi.) (VT2: 1017)
76	mặt như mặt mo หมัด หนูน หมัด มอ หน้า เหมือน หน้า กาบหมาก	หน้าด้าน ไม่รู้ละอายใจต่อการกระทำอันชั่วช้าของตน (Mặt trơ lì không biết hổ thẹn về những việc làm xấu xa của mình.) (VT2: 1016)
77	mặt phèn phẹt như cái mâm หมัด หนูน ฝ่น ฝืด หนูน ก้าย เม้ม หน้า แบน เหมือน ถาด	(ลักษณะ) ใบหน้าใหญ่และแบน (Mặt to và bè bè.) (VT2: 1017)
78	mặt rắn như sành หมัด หนูน ฐน หนูน สู้ญ หน้า แข็ง เหมือน ดินเผา	ตื้อตึง ยากที่จะสั่งสอนได้ (Bướng bỉnh, khó dạy bảo.) (VT2: 1017)
79	mặt rỗ như tổ ong bầu หมัด หนูน โหระ หนูน โต้อองเบี้ยว หน้า พรุน เหมือน รัง ต่อ	ผิวหนังไม่เรียบ ขรุขระ ส่วนมากเป็นรอยของโรคอีสุกอีใส (Mặt lỗ chỗ đều khắp, thường là vết tích của bệnh đậu mùa.) (VT2: 1017)
80	mặt sứt หมัด หนูน ชาติ หน้า เหล็ก	ใบหน้ามีลักษณะเคร่งขรึม เยือกเย็น (Nghiêm nghị, lạnh lùng.) (VT2: 1017)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้าที่”	
81	mặt sắt đen sì หมัด ซัด แดน สี หน้า เหล็ก ดำ ปี๋	สีหน้าแสดงความเยือกเย็น เกร็งขริม ตื้อดิ่ง และดูร้าย (Mặt lạnh lùng, nghiêm nghị, lì lợm và dữ tợn.) (VT1: 785; VT2: 1015)
82	mặt sứa gan lim หมัด เซื่อ กาน ลิม หน้า แมงกะพรุน ตับ ไม้ซาก	คนที่มีรูปร่างภายนอกดูอ่อนแอ แต่ใจแกร่งกล้า กล้าหาญมาก (Vị người trông bề ngoài có vẻ mềm yếu, nhưng rất gan góc, cứng cỏi.) (VT1: 785; VT2: 1017)
83	mặt tái như gà cắt tiết หมัด ต้าย ฎือ กำ กัด เตียด หน้า ซีด เหมือน ไก่ ตัด เลือด	หน้าซีดขาว แสดงอาการออกส้นขวัญหนี หวาดหวั่นเหมือน ไก่ที่กำลังจะถูกเชือด (Mặt tái xám, tỏ rõ sự kinh hồn, khiếp đảm ví như mặt con gà đã cắt hết máu.) (VT2: 1017)
84	mặt tam mỳ tứ หมัด ตาม ใหม่ ตื้อ หน้า สาม คิ้ว สี	ตลบตะแลง พลิกแพลง มักเปลี่ยนใจ เปรียบเสมือน ลูกเต๋าที่ทอยได้หลายหน้าบางที่ได้แต้มเป็น 3 บางที่ได้ แต้มเป็น 4 คาดเดาไม่ได้ (Lật lọng, tráo trở, hay thay đổi lòng dạ, ví như con thò lò, khi ở mặt ba, khi ở mặt bốn, không thể lường trước được.) (VT2: 1017)
85	mặt tươi như hoa หมัด เตื่อย ฎือ ฮวา หน้า สด เหมือน ดอกไม้	หน้าตาสดใส สวยงามน่ารัก (Có vẻ mặt tươi tắn, xinh xắn.) มีความปิติยินดี ตื่นเต้นดีใจ (Vui mừng, phấn khởi.) (VT2: 1017)
86	mặt trái xoan หมัด จ้าย ซวาน หน้า ลูกเลี่ยน	Mặt thon đẹp, như hình quả xoan. ลักษณะใบหน้าเรียวเหมือนรูปลูกเลี่ยน (VT1: 875)
87	mặt trơ như mặt thót หมัด เจอ ฎือ หมัด เท็ด หน้า ด้าน เหมือน หน้า เชียง	หน้าด้านไม่รู้จักอาย (Trơ lì không biết hổ thẹn.) (VT2: 1017)
88	mặt trơ trán bóng หมัด เจอ จ้าน บ้อง หน้า ด้าน หน้าผาก ใส	หน้าด้าน ตื้อดิ่งไม่รู้จักอาย (Mặt lì lợm, trơ trẽn, không biết hổ thẹn.) (VT2: 1017)
89	mặt ủ mỳ chau หมัด อุ๋ ใหม่ เจา	ใบหน้าแสดงความเศร้าหมอง ทรมานใจ (Có vẻ mặt âu sầu, rầu rĩ, khổ đau.) (VT2: 1017)

	หน้า บุค คิ้ว งอ	
ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
90	mặt vàng như nghệ หมัด หว่าง ฎือ เหงะ หน้า เหลือง เหมือน ขมิ้น	สีหน้าเหลืองเหมือนสีของขมิ้น อาจเกิดจากความเจ็บป่วยหรือหวาดกลัว (Mặt vàng như màu vàng của củ nghệ, do ốm yếu, hay quá sợ hãi.) (VT2: 1017)
91	mặt vuông chữ điền หมัด ววง จื่อ เตียน หน้า สีเหลี่ยม อักษร นา	รูปใบหน้าทรงสี่เหลี่ยม (เหมือนตัวอักษร เตียน (นา) ในภาษาจีน) (Khuôn mặt vuông vắn (tựa như mặt chữ điền tiếng Hán) (VT1: 786; VT2: 1015)
92	mặt xanh mày xám หมัด แซ่ญู ใหม่ ซ้ำม หน้า เขียว คิ้ว เทา	สีหน้าเขียวซีดเพราะเจ็บไข้ได้ป่วย หรือหวาดหวั่นขวัญหาย (Mặt tái xanh tái xám vì ốm yếu, hay sợ hãi, khiếp đảm.) (VT2: 1017)
93	mặt xanh nanh vàng หมัด แซ่ญู เน้ญู หว่าง หน้า เขียว เขี้ยว เหลือง	การใช้ชีวิตในสภาพยากจน ขาดแคลนอาหารเป็นเวลานาน (Sống trong cảnh đói, thiếu thốn kéo dài.) หน้าตาเหลืองซีด แสดงอาการ เจ็บป่วย อ่อนแอ (Mặt mũi xanh xao, vàng vọt, biểu hiện sự ốm yếu, bệnh tật.) (VT2: 1017)
94	mắt mắt เม็ด หมัดเสี่ยหน้า หาย หน้า หาย ตา	ไปไหนไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็นหน้า [Đi biệt đâu, không ai thấy mặt đâu cả (hàm ý trách mắng).] ไม่เหลือความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือ (Không còn thể diện, uy tín gì nữa.) (VT1: 788; VT2: 1202)
95	méo mặt แม้ว หมัด เบี้ยว หน้า	หน้าตาบูดเบี้ยวเพราะกังวล ทรมาณใจ (Nhãn nhó vì lo lắng, đau khổ.) (VT2: 1027)
96	một mặt người mười mặt của หมัด หมัด เหง้งอย เหมือน หมัด กั่ว หนึ่ง หน้า คน สิบ หน้า ของ	หลักศีลธรรมของคนเวียดนามที่ให้คุณค่าคนมากกว่าสิ่งของ (Đạo lý của người Việt Nam quý trọng con người hơn của cải.) (VT2: 1054)
97	mở mặt เหมอ หมัด เปิด หน้า	แสดงความภูมิใจในตัวเอง [Có thể ít nhiều hãnh diện được với mọi người (do đã làm nên).] (VT1: 816)
98	muối mặt มั่วย หมัด เกลือ หน้า	ยอมให้คนอื่นดูถูกเพื่อจะกระทำเรื่องที่ไม่รู้ว่ามันน่าอายใจ (Cho người ta khinh bỉ mà làm một việc biết là đáng hổ thẹn.) (VT1: 823; VT2: 1067)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
99	nói như đổ mè vào mặt น้อย ญ้อ โต้ หม่อม หว่าว หมัด พูด เหมือน เท ข้าวหมก เข้า หน้า	พูดหรือตำท้อใส่หน้าแบบสาดเสียเทเสียอย่างไม่ไว้หน้า (Nói xa xả, chửi mắng, xỉ vả một cách thậm tệ, nhục nhã.) (VT2: 1196)
100	nóng mặt น่อง หมัด ร้อน หน้า	เกิดอาการโมโหเพราะได้ยินได้เห็นเรื่องที่ผิดหูผิดตา หรือ ตะตองถึงศักดิ์ศรี ผลประโยชน์ของตน (Nói nóng vì nghe chuông tai, thấy chuông mắt, hoặc bị đụng chạm tới quyền lợi cá nhân.) (VT1: 932; VT2: 1196)
101	nhấn mặt หญ้น หมัด เรียบ หน้า	คั้นชินมากเพราะได้เจอมาหลายครั้ง (แฝงความหมายดู ถูก) [Quá quen vì đã gặp nhiều lần (thường hàm ý coi thường).] (VT2: 897)
102	nhấn như mặt hổ phù ญ้น ญ้อ หมัด โห ฝู ย่น เหมือน หน้า ตรารูปหน้าเสือ	หน้าตาอยู่ยแสดงอาการโกรธมาก ถึงขั้นดุร้าย เปรียบ เหมือนหน้าเสือในภาพวาดหรือรูปปั้น (Mặt mày nhấn nhúm lộ vẻ căm giận, đến mức dữ tợn, ví như mặt hổ phù trong tranh tượng.) (VT2: 1154)
103	nhọ mặt เหญาะ หมัด เปื้อน หน้า	มีรอยเปื้อนบนใบหน้า มักใช้เพื่อบ่งบอกถึงการกระทำที่ไม่ ดีที่ทำให้คนใกล้ชิดรู้สึกอับอายขายหน้า (Có vết bẩn trên mặt, thường dùng để chỉ vì hành động xấu xa mà làm cho người thân bị cảm thấy như nhuốc.) (VT2: 1174)
104	ón mặt เอิ้น หมัด เข็ด หน้า	กลัว เข็ดหลาบ (Sợ, chừa mặt.) (VT2: 1231)
105	qua mặt กวา หมัด ข้าม หน้า	เพิกเฉยไม่ขอความคิดเห็น หรือไม่บอกให้รู้ แสดงการดูถูก คนอื่น (Lờ đi không hỏi ý kiến hoặc không cho biết, tỏ ra coi thường.) (VT1: 1008; VT2: 1280)
106	quen mặt cắn đau แควน หมัด กั้น เต่า คุ่น หน้า กัด เจ็บ	ยิ่งรู้จักกันยิ่งขายแพง ยิ่งสนิทยิ่งประพฤติชั่วต่อกัน (Càng quen càng bán đắt, càng thân càng xử tệ.) (VT2: 1302)
107	quen mặt đắt hàng แควน หมัด ดื้อ ห่าง คุ่น หน้า แพง ของ	รู้จักกันแล้ว การซื้อขายก็ง่ายและสะดวกมากขึ้น (Quen nhau rồi thì dễ mua dễ bán.) (VT2: 1302)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
108	ra mặt รา หมด ออก หน้า	แสดงออกอย่างชัดเจน ไม่ปกปิดอะไร (Tỏ rõ ra, không che giấu giếm gì.) (VT1: 1035; VT2: 1315)
109	rát mặt ร้าย หมด แสบ หน้า	อายหน้า รู้สึกอายใจเมื่อความลับหรือเรื่องไม่ดีของตน ถูกเปิดเผย (Nguợng mặt, cảm thấy xấu hổ khi điếu xấu xa của mình bị vạch ra.) (VT1: 1040)
110	rắn mặt รั้น หมด แข็ง หน้า	เด็กไม่เชื่อฟังคำสอน ไม่ว่าจะมีการตักเตือน เด็กที่มีนิสัยดื้อดึง สอนยาก (Trẻ con không chịu nghe theo những lợi dạy dỗ, bất chấp cả sự răn đe, bướng bỉnh, khó bảo.) (VT1: 1042)
111	rầy mặt เหวี่ยง หมด อาย หน้า	อับอายขายหน้า (Nguợng mặt, bẽ mặt.) (VT2: 1239)
112	sạm mặt ส่าม หมด ดำ หน้า	ขวยเขินเพราะเสียเกียรติเสียศักดิ์ศรี (Hổ thẹn vì mất danh dự, thể diện.) (VT2: 1356)
113	sạn mặt सान หมด กรวด หน้า	ยอมให้คนอื่นดูถูกเพื่อจะกระทำเรื่องที่รู้ว่ามันน่าอายใจ (Cho người ta khinh bỉ mà làm một việc biết là đáng hổ thẹn.) (VT1: 785; VT2: 1016)
114	sần mặt เสิ้น หมด หยาบ หน้า	กระดากอาย (Sợng sùng, xấu hổ.) (VT2: 1369)
115	sấp mặt เซ็็บ หมด คว่า หน้า	มีท่าทีทรยศ หักหลังกับผู้ที่ทำความดีให้กับตน (ใช้เป็นคำด่า) [Có thái độ trở mặt, bội bạc với người đã làm điều tốt cho mình (dùng làm tiếng chửi).] (VT1: 1080; VT2: 1369)
116	sượng mặt เสื่อง หมด ดืบ หน้า	เขินอายถึงขนาดที่ความอายปรากฏอย่างชัดบนใบหน้า (Xấu hổ đến mức cảm thấy trơ trên, lộ rõ trên vé mặt.) (VT1: 1113)
117	tay bắt mặt mừng ไต บัด หมด หมิ่ง มือ จับ หน้า ยิ้มแย้ม	การพบปะกันที่เต็มไปด้วยความปิติยินดี หน้าขึ้นตาบาน และมีความสุข (Tả cảnh gặp gỡ vui vẻ và mừng rỡ.) (VT1: 1130; VT2: 1431)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
118	tắm khi nào vượt mặt khi ấy ต้ม คี หนาว ว่าง หมด คี เอ้ย อาบน้ำ เมื่อไร ลูบ หน้า เมื่อนั้น	ลืมนบุญคุณ ร่ำรวยแล้วลืมช่วงเวลาที่ยังยากลำบาก (Không nhớ ơn trước nghĩa sau, giàu rồi quên lúc nghèo, sang rồi quên lúc hèn.) (VT2: 1302)
119	tiền ngắn mặt dài เตี้ยน ั้น หมด สาย เงิน สั้น หน้า ยาว	คนที่มีความกังวลมากกับเรื่องหนี้สินเปรียบเหมือนคนที่ กู้ยืมเงินมาจำนวนน้อยแต่ก็กังวลจนรู้สึกหน้ายาว (Quá lo lắng vì nợ nần, ví như người chỉ vay ít tiền mà đã lo lắng đến mức mặt dài và méo xệch ra.) (VT2: 1573)
120	tối tăm mặt mũi โต้ย ต่ำ หมด หมุ่ย มืดมัว หน้า จมูก	อยู่ในสภาวะเหมือนไม่สามารถมองเห็นอะไรรอบตัวได้ เพราะมีแรงกระทบบางอย่างเข้ามา (Ở trạng thái tuờng như không còn thấy gì ở xung quanh do chịu một tác động mạnh mẽ nào đó. วุ่นวายอยู่กับงาน ไม่มีเวลาว่างที่จะพักผ่อน (Bận bịu tui bụi, không chút thành thời nhàn hạ.) (VT2: 1608)
121	thò lò hai mắt ถ่อ ถ่อ ฮาย หมด ลูกเต๋า สอง หน้า	คนที่มีลักษณะปลิ้นปล้อน เปรียบเสมือนลูกเต๋าที่หมุนไม่ หยุด จะพลิกทางไหน หน้าไหนก็ไม่สามารถคาดเดา ล่วงหน้าได้ในการพนัน (Tráo trở lật lọng, ví như con thò lò quay tít, lật trở bẻ nào, mặt nào không thể lường trước được trong các cuộc chơi bạc.) (VT2: 1515)
122	trập mặt เจิบ หมด ตูป หน้า	ทำงานลำบาก ยุงอยู่กับงาน ไม่ว่างงาน (Làm việc vất vả, tối mắt mũi.) (VT2: 1640)
123	trêu chó chó liếm mặt แจว จ้อ จ้อ เลี่ยม หมด หยอก หมา หมา เลีย หน้า	หยอกเข้า ยั่วอารมณ์คนอื่นก็จะถูกพวกเขาทำโทษกลับ (Trêu tức, khiêu khích người ta, tất bị người ta trùng trị.) (VT2: 1647)
124	trông mặt đặt tên จง หมด ดัด เตน มอง หน้า ตั้ง ชื่อ	มองดูและสังเกตลักษณะภายนอกเพื่อตีความให้ตรงกับ แก่นแท้ของวัตถุหรือลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ (Nhìn bên ngoài mà đoán đúng bản chất của sự vật, bản chất con người.) (VT2: 1662)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Điện/ Mặt หน้า”	
125	trơ như mặt thốt เจอ ญื่อ มัด เท็ด ด้าน เหมือน หน้า เชียง	ดื้อด้าน ไม่รู้จักอาย (Trơ lì, không biết hổ thẹn.) (VT2: 1665)
126	vạc mặt หวาก หมัด ถาก หน้า	ฉีกเสื่อ ทำให้เสียหน้า (Xé áo, làm cho mất thể diện.) (VT2: 1736)
127	vạch mặt แหวก หมัด เผย หน้า	เปิดเผยโฉมหน้าจริงที่ชั่วร้าย เพื่อช่วยให้คนอื่นไม่หลงกล (Làm cho lộ rõ bộ mặt thật xấu xa, để mọi người khỏi lầm.) (VT1: 1388; VT2: 1735)
128	vạch mặt chỉ tên แหวก หมัด ชี้ เตน เผย หน้า ชี้ ชื่อ	เปิดเผยโฉมหน้าจริงที่ชั่วร้าย บอกชื่อตัวการผู้หลอกลวงได้ถูกต้อง เพื่อช่วยให้คนอื่นไม่หลงกล (Vạch rõ, làm rõ bộ mặt thật xấu xa, gọi đích danh thủ phạm, kể lữa bịp để tiện để mọi người khỏi nhầm lẫn.) (VT2: 1735)
129	vuốt mặt còn phải nể mũi วู๊ด หมัด ก้อน ฝาย เหน หมุย ลูบ หน้า ยัง ต้อง เกรงใจ จมูก	ไม่กล้าทำอะไรที่ไม่ดีต่อใคร ๆ เพราะเกรงว่าจะมีคนอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับคนนั้น ๆ (Không dám thẳng tay làm điều tệ hại với ai vì còn nể người khác có liên quan mặt thiết đến họ.) (VT2: 1789)
130	vuốt mặt không kịp วู๊ด หมัด คง กีบ ลูบ หน้า ไม่ ทัน	ไม่ทันพูดหรือทำอะไรเพื่อช่วยลดความอับอาย ต้องยอมความอับอายนั้นทั้งหมด (Không kịp nói gì, làm gì cho đỡ xấu hổ, mà đành phải chịu nhục.) (VT1: 1437; VT2: 1789)
131	vuốt mặt không nể mũi วู๊ด หมัด คง เหน หมุย ลูบ หน้า ไม่ เกรงใจ จมูก	ตำหนิติเตียนหรือประณามคน ๆ หนึ่งโดยไม่เกรงใจ ทำให้พาดพิงถึงผู้ที่จริง ๆ แล้วคุณต้องให้เกียรติ (Đả kích, mắng nhiếc một người nào đó mà không kiêng nể, để động chạm đến một người khác mà đáng lẽ ra phải coi trọng.) ประพาดชั่วร้ายต่อคนที่ใกล้ชิด เป็นคนที่รู้จักหรือผู้มีอำนาจ (Đối xử tệ hại với người thân là người quen biết hoặc có thế lực.) (VT1: 1437; VT2: 1789)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Diện/ Mặt หน้า”	
132	xấu mặt chặt dạ เขี้ยว หมัด จัด สะ ขี้ว หน้า แน่น ท้อง	อาหารที่มีรูปร่างภายนอกไม่ได้ชวนกินแต่สามารถช่วยให้ อิ่มท้องได้ (Thức ăn bề ngoài không đẹp nhưng ăn no dạ.) รูปแบบภายนอกหน้าตาดูไม่สวยงาม แต่เป็นของแท้ของดี หรือเป็นคนที่มีจิตใจดี (Hình thức, bề ngoài xấu nhưng thực chất.) (VT2: 1206)
133	xấu mặt xin tương, cả phường cùng húp เขี้ยว หมัด ซิน เตือง, กำ เฟื่อง กุ้ง ฮุบ เสี้ย หน้า ขอ ซอส, ทั้ง พวก ร่วม ซด	ด้วยผลประโยชน์ส่วนรวมจึงจำเป็นต้องเสี่ยงที่จะทำเรื่อง ที่ไม่ค่อยสง่างามนัก (Vi lợi ích tập thể mà phải liều mình làm một việc không vẻ vang gì.) (VT1 : 1437; VT2: 1807)

9. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mòm ปาก” (116 คำำนวน)

คำำนวน		ความหมาย
ลำดับ	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mòm ปาก”	
1	ăn xong lại quẹt mỏ อั้น ซ็อง หล่าย แกวด หมอ กิน เสรีจ อี้ก เซ็ด ปาก	อกตัณญู ไซ้เสรีจแล้วทัง ไม่รู้จักบุญคุณผู้เลี้ยงดู ช่วยเหลือ (Vô ơn, hưởng thụ xong là rũ tuột, không còn nhớ tới người nuôi nấng, cuu mang.) (VT2: 42)
2	ác khẩu อ้าก เขิว ร้าย ปาก	ชอบพูดคำพูดที่ไม่ดี ว่าร้ายคนอื่น (Hay nói những lời độc địa.) (VT1: 2; VT2: 20)
3	ác mỏ อ้าก หมอ ร้าย ปาก	นกแก้ว มักใช้เปรียบเหมือนหรือคนที่จองหอง (Vet; thường dùng để ví người cay độc.) (VT1: 2; VT2: 20)
4	ăn như mỏ khoét อั้น ญื่อ หมอ แคว็ด กิน เหมือน ปาก ขุด	กินเยอะและกินตลอดเวลา กินเท่าใดก็ไม่อิ่ม (Ăn nhiều và luôn miệng, bao nhiêu cũng không vừa.) (VT1: 17; VT2: 39)
5	bán thân nuôi miệng บ้าน เทิน นวย เหมียง ขาย ตัว เลียง ปาก	เลี้ยงชีพด้วยการค้าโสเภณี (Làm nghề mại dâm để sinh nhai, làm đĩ để kiếm sống.) ยอมแลกศักดิ์ศรีของตนเพื่อดำรงชีวิตต่อไป (Đánh đổi danh dự để kiếm sống.) (VT2: 20)
6	bạo mồm bạo miệng บ่าว โหม่ม บ่าว เหมียง กล้า ปาก กล้า ปาก	กล้าพูดในสิ่งที่คนอื่นรู้สึกเกรงกลัวไม่กล้าพูด (Dám nói những điều, những lời mà người khác cảm thấy e ngại, không dám nói.) (VT1: 51; VT2: 82)
7	bia miệng เบีย เหมียง แผ่นจารึก ปาก	คำเล่าลือที่สืบเนื่องกันมา (Tiếng xấu để lại ở đời.) (VT1: 76; VT2: 114)
8	bó mồm bó miệng บ้อ โหม่ม บ้อ เหมียง มัด ปาก มัด ปาก	ประหยัดมากเกินไป ไม่กล้าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในมื้ออาหาร (Chặt bó, tằn tiện, không dám chi tiêu rộng rãi trong ăn uống hằng ngày.) (VT2: 130)
9	bóp mồm bóp miệng บ้อบ โหม่ม บ้อบ เหมียง บีบ ปาก บีบ ปาก	ประหยัด ใช้จ่ายอย่างอดออม เพื่อเก็บเงินไว้ (Tiết kiệm, tằn tiện, dè sẻn trong ăn tiêu để tích cóp, dành dụm.) (VT2: 135)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
10	bớt mồm bớt miệng เบ็ด โหม่ม เบ็ด เหมียง ลด ปาก ลด ปาก	การกินใช้อย่างประหยัด (Ăn uống, chi dùng ít đi, để sên đi.) พูดให้น้อยลง ไม่มากเรื่อง (Nói ít đi, không lắm lời, lắm điều.) (VT1: 109; VT2: 150)
11	bụng chua miệng ngọt บุง จิว เหมียง หงอด ท้องเปรี้ยว ปากหวาน	ปากพูดดี พูดแต่เรื่องธรรมะ แต่จิตใจโหดหี้ยมและชั่วร้าย (Ngoài miệng nói hay, nói điều nhân đức, nhưng trong lòng lại ác độc, nham hiểm.) (VT2: 155)
12	bụng đói miệng khát บุง ต้อย เหมียง ค้าด ท้องหิว ปากกระหาย	อยู่ในสภาพปากแห้งท้องหิว อยากกิน อยากดื่ม (Ở trong trạng thái đói khát, thèm ăn, thèm uống.) (VT2: 155)
13	cái miệng hại cái thân ก้าย เหมียง ห่าย ก้าย เเทิน ปากทำร้าย ตัว	การพูดจาไม่ระมัดระวัง ไม่รู้จักเก็บความลับ ชอบโอ้อวด หยิ่งโส อาจก่อผลร้ายแก่ตนเองได้ (Nói năng thiếu thận trọng, không biết giữ mồm giữ miệng, hay khoe khoang cần rõ, ngạo mạn thì có lúc gây vạ vào mình.) (VT2: 181)
14	câm miệng hén เกิม เหมียง เฮ้น เงียบ ปาก หอย	อยู่เงียบ ๆ ไม่พูดอะไรต่อเรื่องที่ควรพูด ควรให้ความ คิดเห็น (Im lặng không nói năng gì trước tình thế đáng ra phải nói, phải có ý kiến.) (VT2: 203)
15	có mồm thì cấp có nắp thì dầy ก้อ โหม่ม ถึ กีบ ก้อ นับ ถึ เตย มี ปาก ก็ เก็บ มี ฝา ก็ ปิด	ต้องระมัดระวังในการพูด รักษาคำพูดให้ดี ไม่พูดเมื่อยังไม่ คิดให้ถี่ถ้วน ไม่พูดคุยกับคนหลายคน (Phải hết sức cẩn thận, giữ gìn trong lời ăn tiếng nói, không ăn nói lung tung, khéo chuyện với nhiều người.) (VT2: 327)
16	cóc lại mỏ miệng ก้อก หล่าย เหมอ เหมียง คางคก อี้ก อ้า ปาก	คนที่เดิมทีเป็นคนไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ หรือ ถกเถียงอะไรกับใคร อยู่ ๆ ก็พูดออกมาอย่างดุตัน (Người vốn ít nói, ít bàn luận, tranh cãi bỗng dung nói và nói rất hăng.) (VT2: 282)
17	chậm mồm chậm miệng เจิม โหม่ม เจิม เหมียง ช้า ปาก ช้า ปาก	ไม่ว่องไวในการพูดจา ทักทาย สนทนากับคนอื่น (Không nhanh nhẹn trong chào hỏi, giao tiếp với người khác.) (VT2: 241)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mồm/ Mồm/ Mồm ปาก”	
18	che miệng thế gian แฉ เหมียง เท่ ซาน ปิด ปาก โลกมนุษย์	ปิดกั้น ปิดบังคำพูดของสังคม หลีกเลี่ยงคำวิพากษ์วิจารณ์ และความอยากรู้อยากเห็นของคนอื่น (Che đây, bung bít miệng lưỡi người đời, tránh dư luận hoặc sự bình phẩm, soi mói của người khác.) (VT2: 251)
19	chép miệng thờ dài แฉ็บ เหมียง เถอ สาย เม้ม ปาก หายใจ ยาว	แสดงความเศร้าหรือความเบื่อหน่ายด้วยการเม้มปาก (Tỏ thái độ buồn bã, chán nản (bằng động tác chép miệng). (VT2: 255)
20	chửi lắm mồm mồm จี้ ล้า หมอย โหม่ม ด่า มาก เมื่อย ปาก	ด่าไปมากเท่าใดก็ไร้ผล ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ (Tha hồ mắng chửi cũng vô hiệu, không đạt được mục đích.) (VT2: 315)
21	dài mồm ส่าย โหม่ม ยาว ปาก	พูดมากเกินไป (Nhiều lời một cách quá quắt.) (VT2: 300)
22	dại mồm đại miệng ส่าย โหม่ม ส่าย เหมียง โง่ ปาก โง่ ปาก	พูดพาดพิงถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะก่อให้เกิดความวุ่นวายกันตนได้ (Nói đùa chạm đến những điều được coi là linh thiêng hoặc cần phải né tránh, dễ mang tai vạ vào thân.) (VT2: 387)
23	day tay mắt miệng ไย ไต่ ม้า เหมียง กต มือ เม้ม ปาก	แสดงท่าทีขมขื่นขึง อยากรจะทำบางอย่างเพื่อให้ความโกรธลดลง (Biểu lộ tính hung hăng, muốn hành động cho hả giận.) (VT2: 394)
24	đánh giặc mồm แต่ญ หยัก โหม่ม ปราบ ศัตรู (ด้วย) ปาก	คนบางคนเก่งแต่ปาก แต่จริง ๆ แล้วเป็นคนซื่อฉลาด ไม่กล้าทำในสิ่งที่ตนพูดออกมา (Miệng nói thì mạnh mẽ ba hoa nhưng thực chất là nhút nhát, sợ hãi, không dám làm điều vừa nói ra.) (VT2: 203)
25	đấm mồm đấm miệng เต็ม โหม่ม เต็ม เหมียง ต้อย ปาก ต้อย ปาก	ติดสินบนเพื่อให้ช่วยจัดการงาน (แฝงความหมายดูถูก) [Cho quà cáp, biếu xen để nhờ giải quyết công việc (hàm ý coi khinh).] (VT1: 374; VT2: 489)
26	đậy mồm đậy miệng เด๋ย โหม่ม เด๋ย เหมียง ปิด ปาก ปิด ปาก	ควรระมัดระวังในการพูด ไม่ควรปากบอน ไม่ควรพูดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน (Cẩn thận trong lời ăn nói, không được bép xép, không phải chuyện gì cũng đem ra để nói.) (VT2: 502)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
27	độc mồm độc miệng ดก โหม่ม ดก เหมียง ร้าย ปาก ร้าย ปาก	พูดในทางร้าย ไม่เป็นมงคล (Hay nói những lời gở, không lành.) (VT1: 424; VT2: 545)
28	gái dī già mồm ก้าย ดี สำ โหม่ม หญิง โสเภณี แก่ ปาก	กระทำผิดชัดอย่างชัดเจน แต่เสียงเสียงดัง ต่ำทอไม่หยุดปาก เปรียบเหมือนหญิงโสเภณีที่ทำผิดแล้วยังเสียงดังเพื่อกลบเกลื่อนเรื่องที่ทำผิด (Đã sai trái rành rành còn to tiếng cãi, chửi rủa, ví như gái dī, đã xấu xa lại còn làm ầm ĩ lên để lấp liếm đi.) (VT1: 467; VT2: 594) (การกระทำที่ผิดพลาดแล้วไม่ยอมรับผิด)
29	gở mồm gở miệng เก้อ โหม่ม เก้อ เหมียง ร้าย ปาก ร้าย ปาก	ถ้อยคำที่มีลักษณะที่ไม่ดี ลางบอกเหตุที่ไม่ดีจะเกิดขึ้นตามความเชื่อทางไสยศาสตร์ (Những lời nói có tính chất không hay, báo trước điều chẳng lành, theo mê tín.) (VT1: 519)
30	già mồm สำ โหม่ม แก่ ปาก	พูดมาก แย่งคนอื่นพูด (Nói quá nhiều, tranh cướp lời của người khác.) (VT2: 614)
31	giữ mồm giữ miệng สือ โหม่ม สือ เหมียง เก็บ ปาก รักษา ปาก	เก็บรักษาให้มิดชิด รู้จักไตร่ตรอง คิดทบทวนในการพูด เพื่อไม่ให้มีเรื่องมาหาตน (Giữ gìn kín đáo, biết cân nhắc, suy nghĩ trong ăn nói, để tránh bị liên lụy đến bản thân.) (VT1: 513; VT2: 648)
32	há miệng chờ ho ฮ้า เหมียง เจ้อ ฮอ อ้า ปาก รอ ไอ	การรอคอยที่ไม่เป็นจริง ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (Mong chờ hảo huyền cái chưa biết bao giờ mới có.) คนขี้เกียจ รอรับผลด้วยการเสียดใจ (Lười biếng, chực ăn sẵn bằng cách cầu may.) (VT2: 660)
33	há miệng chờ sung ฮ้า เหมียง เจ้อ ซุง อ้า ปาก รอ มะเดื่อ	คนที่มีนิสัยขี้เกียจ รอแต่เสียดใจ ไม่ยอมทำงาน (Vì thái độ lười biếng, chỉ chực ăn sẵn bằng cách cầu may, chứ không chịu làm.) (VT1: 523; VT2: 660)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
34	há miệng mắc quai ฮ้า เหมียง มัค กวาย ฮ้า ปาก ติด ขากรรไกร	(กรณี) คนที่ไม่กล้าพูดเปิดเผยความผิดของคนอื่น เพราะ เขาเองก็มีความผิดเหมือนกัน (Ví trường hợp không dám nói ra điều sai trái của người khác, vì bị vướng mắc bởi điều sai trái khác cùng loại của chính mình.) (VT1: 523; VT2: 660)
35	hén mở miệng เฮ้น เหมอ เหมียง หอย ฮ้า ปาก	คนที่ไม่ค่อยพูด แต่ในสถานการณ์ที่จำเป็นเขาก็อดพูด ไม่ได้ (Đến những người ít nói nhất, trong những hoàn cảnh nhất định, không thể im lặng được, cũng phải lên tiếng.) (VT2: 693) (คนที่ต้องเปิดปาก พูดยามคับขัน)
36	họa tung khẩu sinh หวะ ตุง เขิว ชิญ ภัย ตาม ปาก เกิด	ประสบภัยเพราะคำพูด เพราะการพูดที่ไม่ระมัดระวัง ไม่ เรียบร้อย (Tai họa do lời nói mang lại, do nói năng bộp chộp, không chín chắn.) (VT2: 719)
37	kẻ cắp già mồm แก่ กั๊ป ส่า เหมียง ขโมย แก่ ปาก	กระทำผิดแล้วยังทำปากเก่งเสียงดัง เหมือนพวก ขี้ขโมยที่ขโมยแล้วยังข่มขู่ ด่าทอผู้เสียหายอย่างไม่เกรง กลัว (Đã sai phạm, làm trái rõ ràng, còn to tiếng cãi bừa, ví như bọn ăn cắp đã lấy của còn dọa dẫm, chửi mắng người bị mất không tiếc lời.) (VT2: 733) (การกระทำที่ผิดพลาดแล้วไม่ยอมรับผิด)
38	kẻ miệng lõ เก้ เหมียง โหล ซ้าง ปาก รุ	แก่แล้ว ใกล้เคียงชีวิต (Già nua, sắp chết tới nơi rồi.) (VT2: 779)
39	khẩu dẫu khẩu đui เคี้ยว เคี้ยว เคี้ยว ดวย หัก หัวหัก หาง	การหักหัวหักหาง เอาเกือบจะหมด เหลือเพียงเล็กน้อย (Trừ dẫu trừ đui, gần như lấy hết, chẳng còn bao lăm.) (VT2: 797)
40	khẩu giác xuân phong เขิว ซ้ำก ซวน ฟ็อง ปาก มุม ฤดูใบไม้ผลิ ลม	คำชมเชยที่อ่อนโยน สนุกสนาน ฟังรื่นหู เปรียบเหมือน สายลมในฤดูใบไม้ผลิที่รู้สึกเย็นสบายที่มุมปาก (Lời tán dương dịu dàng, vui vẻ, nghe thích tai, ví như ngọn gió xuân mát mẻ, dễ chịu ở khóe miệng.) (VT2: 796)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
41	khẩu huyết vị can เขิว เฮ้วียด หวิ กาน ปาก เลือด ยังไม่ แห้ง	กลับกลอก ทำผิดคำมั่นสัญญาอย่างรวดเร็ว เปรียบเหมือนคนดื่มเลือดสุญญากัน เลือดยังไม่ทันแห้งก็ทำผิดคำมั่นสัญญาเสียแล้ว (Tráo trở, bội ước một cách nhanh chóng, ví như kẻ uống máu ăn thề, máu chưa khô đã làm trái lời thề.) (VT2: 796)
42	khẩu mật phúc kiếm เขิว เหมิต ฟุก เกี่ยม ปาก น้ำผึ้ง ท้อง กระบี่	คนที่เล่ห์เหลี่ยมและโหดร้าย ปากพูดหวาน แต่ใจเหมือนมีดาบ (Nham hiểm, độc ác, ngoài miệng thì ngọt ngào mà trong bụng như có đao kiếm.)
43	khẩu Phật tâm xà เขิว เฟิด เติม ส่า ปาก พระ ใจ งู	ปากพูดแต่ธรรมะ การแสดงออกก็เหมือนคนดี แต่จิตใจโหดเหี้ยมอำมหิตเหมือนงูพิษ (Miệng nói từ bi, ra vẻ đức độ, thương người như Phật mà trong lòng nham hiểm, độc địa như loài rắn.) (VT2: 797)
44	khẩu tâm bất nhất เขิว เติม เบ็ด เญ็ด ปาก ใจ ไม่ หนึ่ง	ปากใจไม่ตรงกัน ไม่เหมือนกัน พูดดีแต่คิดและทำแต่เรื่องชั่วร้าย (Ngoài miệng và trong lòng không thống nhất, không giống nhau, thường là nói tốt đẹp nhưng nghĩ và làm những việc xấu xa, đạo đức giả.) (VT2: 797)
45	khẩu tâm như nhất เขิว เติม ญื่อ เญ็ด ปาก ใจ เหมือน หนึ่ง	ซื่อสัตย์ พูดคิด และกระทำเป็นแบบเดียวกัน ไม่ผิดเพี้ยนไม่แตกต่างกัน (Trung thực, nói, nghĩ và làm thống nhất, không khác lệch, trái ngược.) (VT2: 797)
46	khẩu tụng tâm duy เขิว ตุง เติม ซวี ปาก อธิษฐาน ใจ คิด	ทำด้วยความจริงใจ อ่านไปด้วยคิดค้นไปด้วยเกี่ยวกับความหมาย หลักธรรมของเรื่องที่ตนกำลังอ่าน (Thành tâm, vừa đọc, vừa suy nghĩ về ý nghĩa, đạo lý của điều mình đang đọc.) (VT2: 797)
47	khẩu thị tâm phi เขิว ถิ เติม พี ปาก ไซ่ ใจ ไม่ไซ่	ความไม่จริงใจ ไม่ซื่อตรง ปากพูดว่าไซ่ แต่ใจคิดแบบตรงกันข้าม (Không thực bụng, không thành thực, ngoài miệng thì nói đúng nhưng trong lòng nghĩ trái lại.) (VT2: 797)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
48	khẩu thiết vô bằng เขิว เลียด โว บั่ง ปาก ลิ่น ไม้ (มี) หลักฐาน	คำพูดอยู่ที่ปาก ไม่มีอะไรเป็นหลักฐานได้ เชื่อถือไม่ได้ (Lời nói ở miệng ra không có gì làm bằng.) (VT2: 796)
49	khéo mồm khéo miệng แคว้ โหม่ม แคว้ เหมียง คล่อง ปาก คล่อง ปาก	พูดคล่องแคล่ว รู้จักเลือกคำพูดเพื่อให้คนอื่นพอใจ (Khéo ăn khéo nói, biết lựa lời để làm vừa lòng người khác.) (VT1: 628; VT2: 799)
50	khéo tay hay miệng แคว้ ไต ไฮ หล่าม คล่อง มือ คล่อง ปาก	คล่องแคล่วทั้งในการพูดและการทำงาน (Khéo léo trong ăn nói cũng như việc làm.) (VT2: 799)
51	khóa mồm khóa miệng คว้า โหม่ม คว้า เหมียง ลือก ปาก ลือก ปาก	การกีดกันไม่ให้พูด ไม่ให้สิทธิ์เสรีภาพในการพูด (Chèn ép, không cho giải bày ý nghĩ, tâm tư, không cho ăn nói tự do.) (VT2: 811)
52	khôn ra miệng, đại ra tay คน รา เหมียง, สาย รา ไต ฉลาด ออก ปาก, ไร่ ออก มือ	คนฉลาดใช้คำพูด ชี้นำสั่งงานคนอื่นได้ มีแต่คนโง่เท่านั้น ถึงจะต้องทำงาน (Kẻ khôn thì dùng miệng lưỡi, chỉ tay năm ngón, kẻ đại mới lao vào làm.) (VT2: 821)
53	làm chẳng đủ dứt miệng หล่าม จั้ง ตู๋ ตู๊ด เหมียง ทำ ไม้ พอ ยัด ปาก	ทุ่มเทมากในการทำงานแต่ไม่พอกิน (Bỏ nhiều công sức lao động mà không đủ ăn.) (VT2: 869)
54	lắm mồm lắm miệng ล้า โหม่ม ล้า เหมียง มาก ปาก มาก ปาก	พูดมาก ปากจืด (Nói nhiều hoặc chua ngoa, đanh đá.) (VT1: 693; VT2: 892)
55	lòng gấm miệng vóc หล่อง เก็ม เหมียง ว๊อก ใจ ผ้าแพร ปาก ผ้าไหม	มีจิตใจงาม มีคำพูดที่ไพเราะน่าฟัง (Có tấm lòng đẹp, có lời nói hay.) (VT2: 947)
56	manh miệng แหมญู เหมียง แกร่ง ปาก	กล้าพูดในเรื่องที่คนอื่นไม่กล้าพูดอย่างไม่เกรงกลัว (Dám nói một cách không ngại ngùng những điều người khác không dám nói.) (VT1: 772; VT2: 1002)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
57	manh mồm แหม่มญ โหม่ม ปาก กล้า	กล้าพูดเรื่องที่คนอื่นไม่กล้าพูด แต่มักจะทำไม่ได้ในเรื่องที่พูดออกมา (แฝงความหมายตำหนิ) [Dám nói điều người khác e ngại, nhưng lại thường không làm được những điều đã nói (hàm ý chê).] (VT1: 774; VT2: 1002)
58	mau mồm mau miệng เมา โหม่ม เมา เหมียง ไว ปาก ไว ปาก	มีไหวพริบ คล่องแคล่วลื่นไหลในการพูด การพบปะผู้คน (Hoạt bát, lanh lợi, xởi lởi trong nói năng, giao thiệp.) (VT2: 1002)
59	méo miệng đòi ăn xối vò แหม้ว เหมี้ยว ต่อย อัน โสย หว่อ ปาก เบี้ยว อยาก กิน ข้าวเหนียวคลุก ถั่ว	ไม่รู้จักรักผิด ไม่มีความสามารถแต่เรียกร้องผลประโยชน์สูง (Không biết điều, chẳng tài cán lại đòi hỏi quyền lợi cao.) (VT2: 1027)
60	miệng ai tai nấy เหมียง आय ตาย เน้ย ปาก ใคร หู นั้น	ความเห็นแก่ตัว ไม่ทำตามคำสอน ไม่สนใจคนอื่น (Chỉ biết mình, không nghe theo, không quan tâm tới người khác.) (VT2: 1035)
61	miệng ăn núi lở เหมียง อัน น้วย เหลอ ปาก กิน (จน) เขา ถล่ม	คนที่รู้จักแต่กินแต่ใช้ ไม่รู้จักทำงาน แม้จะมีทรัพย์สินสมบัติมากแค่ไหนก็หมดอยู่ดี (Chỉ ăn mà không làm, dẫu có bao nhiêu cũng hết.) (VT1: 800; VT2: 1035)
62	miệng bà đồng như lông chim khuớu เหมียง บ่าด่ง ญื่อ หล่ง จิมเคี้ยว ปาก ร่างทรง เหมือน กรง นกกระยาง	ไม่สามารถเชื่อในคำพูดไร้สาระของพวกร่างทรงได้ (Không thể tin vào lời nói của bọn đồng cốt quàng xiên ba hoa bẻm mép.) (VT2: 1035)
63	miệng còn hỏi sữa เหมียง ก่อน โสย เสื่อ ปาก ยัง เหม็น นม	ยังเป็นเด็ก ยังไม่มีความรู้ (Còn non dại, chưa biết gì.) (VT1: 800; VT2: 1035)
64	miệng còn se lấy đầu chề thiết khách เหมียง ก่อน แซ เลี้ยว เดิว แจ๋ เที้ยด แค๊ก ปาก ยัง แห้ง เอา ที่ไหน ซา เลี้ยว แขก	ตัวเองยังขาดแคลน จะเอาอะไรไปช่วยคนอื่นได้ (Chính mình còn thiếu, làm sao có của giúp được người.) (VT2: 1035)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
65	miệng cọp gan thỏ เหมี้ยง กอบ กาน ถอ ปาก เสือ ตับ กระต่าย	แสดงออกมาเหมือนเป็นคนกล้าหาญ แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นคนอ่อนแอ (Tỏ ra bạo dạn, nhưng thực chất hèn kém.) (VT2: 1035)
66	miệng chào roi, lay trời dùng ăn เหมี้ยง จ่าว เรย, ไหล่ เจ้ย ดิ่ง อัน ปาก ทัก ตก, กราบ ฟ้า อย่า กิน	ทำทีเสแสร้ง ไม่จริงใจ (Thái độ giả tạo, không thật lòng.) (VT2: 1035)
67	miệng đọc tay viết เหมี้ยง ดอก ไต เวียด ปาก อ่าน มือ เขียน	อ่านไปด้วยจดเขียนไปด้วย ดูที่ท่าคล่องแคล่วว่องไวมาก (Vừa đọc vừa chép, trông rất nhanh miệng, nhanh mắt, nhanh tay.) (VT2: 1035)
68	miệng hùm gan súa เหมี้ยง หุ้ม กาน เซื้อ ปาก เสือ ตับ แมงกะพรุน	คนที่ดีแต่พูด แต่ทำอะไรก็กลัว แบบแข็งนอกอ่อนใน (Người nói năng hùng hổ, mà làm thì nhút nhát, sợ sệt.) (VT1: 800; VT2: 1035)
69	miệng hùm hang sói เหมี้ยง หุ้ม ฮาง ซ้อย ปาก เสือ หลุม หมาจิ้งจอก	สถานที่อันตราย เสี่ยงเกิดภัยต่อมนุษย์ (Nơi nguy hiểm dễ gây tai họa cho con người.) (VT2: 1038)
70	miệng kẻ sang có gang có thép เหมี้ยง แก่ ขาง ก้อ กาง ก้อ แท้ ปาก คน หู มี ขาง มี เหล็ก	คำพูดของผู้มีอำนาจเป็นคำสั่งการ บังคับให้คนอื่นต้องทำตาม ต้องยินยอม (Lời nói người quyền thế là mệnh lệnh, bắt người khác phải làm theo, nghe theo.) (VT2: 1035)
71	miệng khấn tay vái เหมี้ยง เค้น ไต ว้าย ปาก อธิษฐาน มือไหว	การไหว้บูชาเทพบูชาพระด้วยความศรัทธาเพื่อขอพรขอความช่วยเหลือ (Thành kính khấn vái trước bàn thờ thần, phật để cầu xin điều gì.) (VT2: 1002)
72	miệng khôn tròn dai เหมี้ยง คน จน ส่าย ปาก เก่ง ก้น โง่	ผู้หญิงเวลาพูดออกมาดูเหมือนว่าเป็นคนฉลาดแต่ความเป็นจริงเป็นคนโง่ มักจะหลงใหลในกิเลส (Người phụ nữ ăn nói tỏ ra khôn ngoan nhưng thực tình lại dại dốt, dễ bị sa ngã.) (VT2: 1036)
73	miệng lẩn lưỡi mồi เหมี้ยง หลั่น เหลื่อย ม้อย ปาก กิ่งก่า ลิ้น จิ้งเหลน	ปากร้าย มักพูดใส่ร้ายป้ายสีคนอื่น (Miệng lưỡi độc ác, hay nói xấu, bôi nhọ người khác.) (VT2: 1036)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
74	miệng lưỡi เหมียง เหลือย ปาก ลิ้น	ปากกับลิ้นเป็นสัญลักษณ์ของการพูดจาที่คล่องแคล่วแต่ไม่จริงใจ (Miệng và lưỡi biểu trưng của cách ăn nói lém lỉnh nhưng gian dối.) (VT1: 800; VT2: 1036)
75	miệng mặt lòng dao เหมียง เหมิด หล่อง ซาว ปาก น้ำผึ้งใจ มีด	ปากพูดแต่คำหวาน ๆ ดี ๆ แต่จิตใจโหดเหี้ยม (Miệng nói ngon ngọt tốt đẹp nhưng trong lòng độc ác, nham hiểm.) (VT2: 1036)
76	miệng na mô bụng bỏ dao găm เหมียง นา โม บุง โป่ ซาว กำ ปาก นโม ท้อง กระบุง ดาบสั้น	ปากพูดแต่คำดี ๆ พูดเรื่องธรรมะ แต่จิตใจโหดเหี้ยม (Ngoài miệng thì nói hay, nói điều nhân đức, nhưng trong lòng lại độc ác, nham hiểm.) (VT2: 1036)
77	miệng nói chân dài เหมียง น้อย เงิน ดี ปาก พูด ขา เติง	มีไหวพริบ พูดแล้วทำเลย (Nhanh nhẩu, đã nói là làm ngay.) (VT2: 1036)
78	miệng nói tai nghe เหมียง น้อย ตาย แง ปาก พูด หู ฟัง	พูดเองฟังเอง ไม่มีใครฟังเราพูด (Minh nói mình nghe, chẳng ai nghe mình nói.) (VT2: 1036)
79	miệng nói tay làm เหมียง น้อย ไต หล่าม ปาก พูด มือ ทำ	ปากพูดมือทำควบคู่กันไป (Tháo vát, nhanh nhẹn, chăm chỉ trong công việc.)
80	miệng nhà giàu nói đầu ra dấy เหมียง หล่า เส่า น้อย เติว รา เตี้ย ปาก คนรวย พูด อย่งไร (ก็) ออก อย่งนั้น	ตามวิถีโลกมนุษย์ คนมั่งมีมักจะพูดอะไรก็ง่าย พูดอะไรก็ดี (Thói đời, kẻ có của nói gì cũng dễ, cũng hay.)
81	miệng như gấu dai เหมียง ฎือ เกี้ยว ซาย ปาก เหมือน ถังวิดน้ำ	ปากกว้าง แฝงความหมายว่า พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย [Miệng to (hàm ý hay nói, hay khóc).] (VT2: 103)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Miệng/ Mồm/ Khẩu/ Mồm/ Mỏปาก”	
82	miệng như thác nước เหมี้ยง ญื่อ ท้าก เนื่อก ปาก เหมือน น้ำตก	มีความรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง มีความสามารถในการพูด และพูดอะไรก็จะพูดไม่หยุด เปรียบปากพูดเหมือนน้ำตกที่ไหลลงมาไม่หยุด (Có kiến thức sâu rộng, uyên bác, có tài ăn nói, nói cái gì cứ nói mãi không hết lời, ví mồm miệng như dòng sông tuôn trào từ trên cao xuống, không ngừng, không nghỉ.) (VT2: 1036)
83	miệng ông cai vai đẩy tở เหมี้ยง อง กาย วาย เต๋ย เตื่อ ปาก ผู้คุม บ่า คนใช้	พูดเหมือนกำลังสั่งงานคนอื่นแต่ตัวเองต้องลงมือทำเอง ต้องรับผิดชอบในงานนั้น (Nói thì có giọng điệu sai bảo nhưng rồi tự mình phải làm lấy, phải đảm đương, gánh vác.) (VT2: 1036)
84	miệng quan tròn trẻ เหมี้ยง กวาน จน แจ๋ ปาก ขุนนาง กั้น เด็ก	ทำตามอำเภอใจ ผิดถูกไม่สน คำพูดกลับลอกไม่น่าเชื่อถือ เปรียบเหมือนการซบถของเด็กตลอดทั้งวัน (Tùy tiện, đúng sai bất chấp, hay tráo trở không đáng tin tưởng trong lời nói, miệng lưỡi của bọn quan lại trong xã hội cũ, ví như việc vệ sinh, bài tiết của con trẻ loẹt xoẹt suốt ngày.) (VT2: 1036)
85	miệng thế gian chẳng ít thì nhiều เหมี้ยง เท่ ซาน จั้ง อี้ด ถึ เหมี้ยงว ปาก โลกมนุษย์ ไม่ น้อย ก็ มาก	ต้องสนใจคำเล่าลือ เพราะไม่ใช่ว่าเป็นการเสกสรรปั้นแต่งทั้งหมด (Cần chú ý tới dư luận, vì không phải người ta hoàn toàn bịa đặt ra.) (VT2: 1036) (คำพูดเสริมแต่ง)
86	miệng thơn thớt dạ ót ngám เหมี้ยง เทิน เท็ด สะ เอ็ด เจิม ปาก พูดสนับสนุนใจ พริกตอง	ภาพภายนอกเป็นคนปากหวาน ใจดี แต่ในใจเป็นคนที่ใจร้าย โหดเหี้ยม (Ngoài miệng thì ngọt ngào, tử tế, nhưng trong lòng thì nham hiểm cay độc.) (VT2: 1036)
87	mồm cá ngỗ โหม่ม ก้า หงาว ปาก ปลาเบี้ยว	ปากกว้างมาก พูดมาก หรือร้องไห้บ่อย (Mồm rất rộng, hay nói, hay khóc.) (VT2: 1049)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
88	mồm loa mép giải โหม่ม ลวา แม็บ สาย ปาก ลำโพง ริมฝีปาก เต่า	(ชอบ) พูดมากและเสียงดัง พูดแทรกเข้ามาในเวลาที่คุณอื่นพูด (ความหมายเชิงตำหนิ) [To tiếng và lảm lời lẫn át cả người khác (hàm ý chê).] (VT1: 811; VT2: 1049)
89	mồm miệng đỡ chân tay โหม่ม เหมียง เต๋อ เงิน ไต ปาก ช่วย ขา แขน	คนขี้เกียจแต่ฉลาด เพียงคล่องแคล่วในการใช้คำพูดก็ไม่ต้องทำงาน (Lười mà khôn ranh, chỉ dùng lời nói khéo mà đỡ phải làm.) (VT1: 811; VT2: 1049)
90	mồm nồm miệng muối โหม่ม น้ม เหมียง เหมื่อย ปาก ห้า ปาก สิบ	พูดมาก เบียดเบียนคนอื่น (Lảm mồm, lảm miệng. Lấn át cả người khác.) (VT1: 811; VT2: 1049)
91	mồm như quạ cái โหม่ม ฎือ กวะ ก้าย ปาก เหมือน กาดัวเมีย	คนปากโป้ง ชอบพูดเสียงดัง ด้วยวาจาชั่วร้าย เปรียบเหมือนเสียงร้องของกาดัวเมีย (Nói to, nói quang quác những điều độc ác, ví như quạ cái kêu.) (VT2: 1049)
92	mồm như sọc gố โหม่ม ฎือ แส่ว โก๊ ปาก เหมือน ตาไม้	พูดมากและพูดไม่หยุด ไม่อ่อนโยน (Mồm cứ nói xoàng xoạc ra, không nhẹ nhàng, không dịu dàng.) (VT2: 1049)
93	mồm Phật bung răn โหม่ม เฟ็ด บุง รัน ปาก พระ ท้อง งู	ปากพูดดีเหมือนพระ แต่ในใจเล่ห์เหลี่ยม โหดเหี้ยมเหมือนงูพิษ (Ngoài miệng thì tỏ ra đức độ như phật, nhưng trong lòng thì độc ác, nham hiểm như loài rắn độc.) (VT2: 1049)
94	một miệng hai lòng หมด เหมียง ฮาย หล่อง หนึ่ง ปาก สองใจ	คนที่ชอบหลอกลวง มักลับกลอก เปลี่ยนใจง่าย (Giả dối, hay tráo trở, lật lọng.) (VT2: 1055)
95	một miệng kín, chín miệng hở หมด เหมียง กิ้น, จิ้น เหมียง เหว หนึ่ง ปาก แน่น แก้ว ปาก ผาย	ยากที่จะรักษาความลับได้ (Khó có thể giữ được điều bí mật.) (VT2: 1055)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
96	mỡ để miệng mèo เหมอ เต๋ เหมียง แหม่ว มัน ไว้ ปาก แหมว	เอาสิ่งที่คนอื่นกำลังอยากได้มาวางไว้ต่อหน้าพวกเขา เปรียบเหมือนเอามันหมูไปไว้ที่ปากแมว (Phò bày trước mắt người tra cái thứ người ta đang thèm muốn, khát khao, ví như đưa mỡ đặt trước miệng mèo.) (VT2: 1058)
97	no miệng dói mắt นอ เหมียง ต้อย มัด อืม ปาก หิว ตา	ตะกละอยากกินเพราะอาหารอร่อย ๆ น่ากิน ถึงแม้จะอิ่ม แล้วแต่ยังอยากกินอีก (Tham ăn hoặc vì muốn ăn quá ngon, quá hấp dẫn nên mặc dù đã no nhưng vẫn cảm thấy thòm thèm muốn ăn nữa.) (VT2: 1191)
98	nỏ mồm หนอ โหม่ม แหย่ ปาก	พูดมากและพูดเสียงดัง ทำให้คนอื่นรำคาญ (หรือ) ชอบ เถียง (Nói nhiều và lớn tiếng, gây cảm giác khó chịu.) (VT1: 926; VT2: 1191)
99	ngậm miệng ăn tiền เง้ม เหมียง อัน เตียน หุบ ปาก กิน เงิน	หุบปากเงียบ ไม่แสดงที่ทำปกป้องความเป็นธรรมเพื่อ ไม่ให้เกิดกระทบถึงผลประโยชน์ของตัวเอง (Im lặng, làm ngờ không bảo vệ lẽ phải để khỏi ảnh hưởng đến quyền lợi của bản thân mình.) (VT2: 1104)
100	ngậm miệng kín tiếng เง้ม เหมียง กิ้น เตียง หุบ ปาก เงียบ เสียง	หุบปากเงียบไว้ ไม่พูดอะไรเพื่อรักษาความลับ (Im lặng, không đùng nói gì để giữ bí mật.) (VT2: 1104)
101	ngứa mồm ngứa miệng เงื่อ โหม่ม เงื่อ เหมียง คัน ปาก คัน ปาก	อดทนไม่ได้จึงพูดออกมาในเรื่องที่ไม่ควรพูด หรือไป แทรกแซงเข้าในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Không kim giữ đùng nên cứ nói ra điều đáng ra không nên nói hoặc cứ chõ vào những chuyện không liên quan đến mình.) (VT2: 1138)
102	ngượng mồm เหื่อง โหม่ม อาย ปาก	รู้สึกยากที่จะพูดเพราะกลัวที่จะต้องได้รับความอับอาย (Cảm thấy khó nói vì sợ xấu hổ.) (VT1: 885; VT2: 1142)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
103	nhẹ mồm nhẹ miệng แหงะ โห่่ม แงะ เหมียง เบา ปาก เบา ปาก	(ชอบ) พูดโดยไม่ไตร่ตรองให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนที่จะพูดออกมา (Có tính hay nói điều chưa suy nghĩ kĩ, thiếu đắn đo, cân nhắc trong nói năng.) (VT1: 907; VT2: 1167)
104	rộng miệng cả tiếng หรง เหมียง กำ เตียง กว้าง ปาก ใหญ่ เสียง	ปากกว้างเสียงดัง พูดในเชิงบังคับเหมือนการพูดของผู้มีอำนาจ [(Miệng rộng thì tiếng vang to) Có cách nói hách dịch, trịch thượng (cách ăn nói của kẻ có quyền thế).] (VT2: 1340)
105	sẩy miệng เสี้ย เหมียง เปลอ ปาก	หลุดปากพูดออกมาในเรื่องที่ไม่ควรพูด (Lỡ miệng nói ra điều không nên nói mà không kịp giữ lại.) (VT2: 1371)
106	thần nanh đỏ mỏ เถิน แ่น้ญ ต๋อ หมอ วิญญาณร้าย แดง ปาก	คนประเภทเจ้าเล่ห์ โหดร้าย ไม่สามารถกลับมาเป็นคนดีได้ เปรียบเหมือนวิญญาณร้ายปากแดงชนิดหนึ่งที่มนุษย์จินตนาการขึ้นมา (Thuộc hạng người tinh quái, độc địa, bất trị, ví như loại thần nanh đỏ mỏ bất trị nào đó, do con người tưởng tượng ra.) (VT2: 1481)
107	thói mồm โทัย โห่่ม เหม็น ปาก	ชอบพูดหาเรื่องคนอื่น หรือชอบพูดเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Hay nói những chuyện không liên quan đến mình, gây xích mích.) (VT2: 1523)
108	thơm tay may miệng เทิม ไต ไม เหมียง หอม มือ โชคดี ปาก	มีโชคดี ทำงานเก่ง พูดจान่าโชค ทำและพูดล้วนได้ตามที่ปรารถนา (Có vía tốt, mát tay làm việc, nói năng đều may mắn, tốt đẹp, làm và nói đều đạt được như ý nguyện.) (VT2: 1531)
109	thương miệng thương môi เทือง เหมียง เทือง โมย รัก ปาก รัก ริมฝีปาก	ปากบอกว่ารักแต่ไม่จริงใจ [Giả dối, yêu thương theo kiểu đả bôi (nhiệt tình bên ngoài nhưng không thật lòng).] (VT2: 1558)
110	tra miệng จา เหมียง แทรก ปาก	พูดแทรกแซงเข้ามาในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง (Nói chen, nói ngang vào những chuyện không liên quan đến mình.) (VT2: 1619)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Khẩu/ Miệng/ Mỏ/ Mồm/ Mồm ปาก”	
111	trống mồm trống miệng โจ้ง โหม่ม โจ้ง เหมียง โล่ง ปาก โล่ง ปาก	พูดจาอย่างไม่ระมัดระวัง มักผลอตัว ทำให้ความลับถูกเปิดเผย (Nói năng thiếu ý tứ, hay sơ hở, để lộ bí mật.) (VT2: 1664)
112	vạ mồm vạ miệng หวะ โหม่ม หวะ เหมียง ภัย/โทษ ปาก ภัย/โทษ ปาก	ภัยพิบัติที่ตามมาเพราะว่าใช้คำพูดที่ไม่ระมัดระวัง (Tai vạ do nói năng không thận trọng gây nên.) (VT1: 1387, VT2: 1734)
113	vào miệng cộp หว่าว เหมียง กอบ เข้า ปาก เสือ	ตกเข้ามาในพื้นที่อันตราย ยากที่จะรอดพ้นได้ (Vào nơi đầy nguy hiểm, khó bề thoát khỏi tai họa.) (VT2: 1734)
114	vụng miệng biếng chân ห้วง เงิน เบียง เหมียง ไม่คล่อง ปาก ชี้เกียจ ขา	ไม่มีอะไรดีเลย โง่อย่างเดียวไม่พอแต่ยังชี้เกียจอีก (Không được nét gì, đã vụng về trong xã giao lại còn lười biếng.) (VT2: 1778)
115	vừa mồm เหวื่อ โหม่ม พอ ปาก	พูดพอดี ไม่พูดมากเกินไป (Nói vừa phải, không nhiều lời, không quá lời.) (VT1: 1438; VT2: 1791)
116	xuất khẩu thành chương ซั่วต โขว แถญ เจือง ออก ปาก เป็น หนังสือ	คนมีความสามารถทางภาษา พูดตอบโต้อย่างเก่งกาจและคล่องแคล่ว (Có tài văn chương, ứng đối văn thơ rất nhanh nhạy tài tình.) (VT2: 1797)

10. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “Mép/ Mòi ริมฝีปาก” (14 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“Mép/ Mòi ริมฝีปาก”	
1	ăn vụng biết chùi mép อ้น ห่วง เบี้ยด จุ้ย แม้ม กิน แอบ รู้จัก เช็ด ริมฝีปาก	รู้จักปกปิด เก็บซ่อนการกระทำชั่วหรือความผิดของตน (Biết che đậy, giấu giếm những hành vi xấu hoặc sai trái của mình.) (VT2: 41)
2	ăn vụng không biết chùi mép อ้น ห่วง คง เบี้ยด จุ้ย แม้ม กิน แอบ ไม่ รู้จัก เช็ด ริมฝีปาก	ไม่รู้จักปกปิด หรือเก็บซ่อนการกระทำชั่วหรือผิดของตน (Không biết che đậy, giấu giếm những hành vi xấu hoặc sai trái của mình.) (VT2: 41)
3	gái thâm môi, trai lòi mắt ก้าย เทม โมย, จาย โหล้ย มัด หญิง ดำ ริมฝีปาก, ชาย โปน ตา	(เป็นการดูลักษณะคน) ผู้หญิงริมฝีปากดำ ผู้ชายตาโปนจะเป็นคนมีเล่ห์เหลี่ยม อันตราย (Một kinh nghiệm xem tướng người là đàn bà thâm môi, đàn ông lòi mắt là người đảo đố, thâm hiểm.) (VT2: 595)
4	khua môi múa mép ค้ว โมย มั่ว แม้ม แกว่ง ริมฝีปาก แกว่ง ริมฝีปาก	พูดมาก เก่งแต่ปาก พูดเก่งพูดไม้เพื่อแสดงออกว่าตัวเองเก่ง (Bẻm mép, nói nhiều, tỏ ra hùng biện, thường ba hoa khoác lác) (VT1: 649; VT2: 828)
5	mềm môi เหม่ม โมย นึม ริมฝีปาก	(ดื่มเหล้า) รู้สึกอร่อย สนุกปากจึงอยากดื่มไม่หยุด [(Uống rượu) có cảm giác ngon, vui miệng cứ uống mãi, không muốn thôi.] (VT2: 1029)
6	mép thầy kiện แม้ม ถ่ย เกียน ริมฝีปาก ทนายความ	พูดมาก มีเหตุมีผลมาก เปรียบเหมือนปากของคนรับจ้างฟ้องศาลในสมัยก่อน (Mồm miệng nói nhiều, lí sự nhiều, ví như mồm của những người làm nghề đi kiện thuê (thầy kiện) trước đây.) (VT2: 1027) (คนพูดเก่งและพูดมีเหตุผล)
7	môi hở răng lạnh โม่ย เทอ รัง แผลญ ริมฝีปาก ไม่สนิท ฟัน เย็น	มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือมีอิทธิพลซึ่งกันและกันของกลุ่มคนมีความสัมพันธ์เป็นสายเลือดเดียวกัน (Quan hệ thân thiết, gần bó hữu cơ, ảnh hưởng lẫn nhau giữa những người có quan hệ gần gũi, thân thuộc.) การประพฤติไม่ดีต่อคนใกล้ชิดที่สนิทสนมด้วย มีผลกระทบไม่ดีต่อตน (Đối xử không tốt với những người thân thích, gần gũi với mình, thì chính mình cũng phải chịu ảnh hưởng xấu.) (VT2: 1048)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mép/ Mòi रिमฝีปาก”	
8	mòi không dính mép โมย คง ชิ่ง แม็บ ริมฝีปาก ไม่ ติด ริมฝีปาก	พูดมาก พูดไม่หยุดตลอดเวลาจนดูเหมือนว่าริมฝีปาก ไม่(เคย)ติดกัน(เลย) (Nói nhiều, nói liên tục, tưởng chúng như môi và mép không bao giờ liền nhau.) (VT2: 1048)
9	mỏng mòi หม่อง โมย บาง रिमฝีปาก	ชอบแฉ้งเบาแสบ คนปากพล่อย (Hay mách lẻo, hay nói hót.) (VT2: 1043)
10	múa mép มั่ว แม็บ แกว่ง रिमฝีปาก	พูดมั่ว พูดอวดอ้าง (Ăn nói ba hoa, khoác lác.) (VT1: 820)
11	như môi với răng ญือ โมย เว้ย รัง เหมือน रिमฝีปาก กับ ฟัน	มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นเป็นปีกแผ่นของส่วนต่าง ๆ ที่ ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Quan hệ khăng khít gắn bó giữa các yếu tố, không thể tách rời nhau được.) (VT2: 1185)
12	nói mép น้อย แม็บ พูด रिमฝีปาก	พูดเก่งและคล่องแคล่ว แต่เป็นเพียงคำพูด ในความเป็น จริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น [Nói nhiều và khéo, nhưng chỉ là lời nói ở ngoài miệng (chứ trên thực tế thì không phải vậy).] (VT2: 1194)
13	quá chén mềm môi กว่า แจ้น เหม่ม โมย เกิน แก้ว นิ่ม रिमฝีปาก	เพราะเมาเหล้าจึงพูดมาก พูดมั่วไปหมด (Vi say rượu mà nói nhiều, nói lung tung.) (VT2: 1282)
14	trả môi trả miếng จำ โมย จำ เหมียง คืน रिมฝีปาก คืน คำ	ถกเถียง ตอบโต้กัน (Cãi lại, đối đáp đôi co với nhau.) (VT2: 1620)

11. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “Mũi จมูก” (17 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“Mũi จมูก”	
1	bóp mũi บีบ หมุ่ย บีบ จมูก	กลั่นแกล้งได้ย้งง่ายตาย (Bắt nạt một cách dễ dàng.) (VT1: 95; VT2: 135)
2	cản mũi ก้ำน หมุ่ย ขวาง จมูก	ขัดขวาง สร้างอุปสรรค (Ngăn cản, gây trở ngại.) (VT2: 185)
3	cười mũi เกือย หมุ่ย หัวเราะ (ออก) จมูก	หัวเราะแบบแ้มปากและเสียงขึ้นจมูก แสดงกิริยาตูดุก (Cười ngậm miệng, phát ra một vài tiếng bằng đường mũi, tỏ ý khinh thường.) (VT1: 292; VT2: 376)
4	cười vào mũi เกือย หัวว หมุ่ย หัวเราะ ใส่ จมูก	หัวเราะเยาะเย้ยใส่หน้า (Cười chế nhạo thẳng vào mặt.) (VT2: 377)
5	dắt mũi ยัด หมุ่ย จุง จมูก	รังไว้ ควบคุม บังคับให้ต้องรับใช้ เชื้อฟ้งและทำตาม (Niu kéo, điều khiển, bắt phải phục tùng, tuân thủ mà làm theo, nghe theo.) (VT1: 308; VT2: 396)
6	đúng mũi chịu sào ดิง หมุ่ย จิว ส้าว ย่น จมูก ยอม ไม้	ต้องแบกรับภารกิจที่หนักที่สุดของงานที่ทำร่วมกัน (Vi trường hợp phải gánh vác nhiệm vụ nặng nề nhất trong một công việc chung.) (VT1: 449; VT2: 569)
7	gửi mũi xa miệng เกิ่น หมุ่ย ซา เหมียง ไกล้ จมูก ไกล้ ปาก	รู้ว่ามึรรสชาติอย่งไรแต่กินไม้ได้ ไม้รู้ได้เห็นแต่ครอบครองไม้ได้ (Cảm nhận được mùi vị mà không được ăn, được biết, được thấy mà không được hưởng thụ.) (VT2: 604)
8	hểnh mũi เห็ญ หมุ่ย บาน จมูก	จมูกบาน แสดงความพอใจในตัวเอง หรือความอึมอึมใจ (Nở mũi, tỏ vẻ thỏa mãn hoặc tự đắc.) (VT2: 694)
9	hỉ mũi chưa sạch หึ หมุ่ย เจือ แล็ก สั่ง จมูก (น้ำมูก) ย้งไม้ สะอาด	ย้งอ่อนหัด ย้งเด็กแต่ม่กไปทำเรื่งของผู้ใหญ่ (Còn non nớt, đại dốt nhưng lại thường làm những việc của người lớn tuổi.) (VT1: 549; VT2: 696)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Mũi จมูก”	
10	mũi đại lái chịu đòn หมุย สาย ล้าย จีว ตอน จมูก โง่ คนพวยเรือ รับ ผลร้าย	ผู้บัญชาการ ผู้นำโง่หรือรับสั่งการผิดพลาด ผู้น้อยผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต้องรับผิดชอบผลกระทบทั้งหมด (Người chỉ huy, lãnh đạo kém cỏi, sai lầm thì mọi hậu quả đều đổ lên đầu cấp dưới, người thực thi nhiệm vụ gánh chịu tất cả.) (VT2: 1065)
11	thò lò mũi xanh ถ่อ หล่อ หมุย แซ่ญ ไหลหยด จมูก เขียว	(เด็ก) น้ำมูกไหลหยดย้อย ไม่สะอาด ((Trẻ con) để mũi chảy dài, trông bẩn thỉu) ยังเป็นเด็ก ยังอยู่ในวัยเด็ก (Còn trẻ thơ, ở tuổi con nít) (VT2: 1515)
12	vặt mũi chẻ đũa dứt miệng วัด หมุย จำ ตู๋ ตืด เหมียง บิ๊บ จมูก ไม้ พอ ยัดปาก	ยากจน ทำงานหาเงินไม่พอใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (Nghèo khó, làm ăn không đủ tiêu pha, sinh sống hằng ngày.) (VT2: 1748)
13	vặt mũi chua sạch วัด หมุย เจือ แซ่ก บิ๊บ จมูก ยังไม่ สะอาด	หมายถึงคนที่อายุน้อย ความรู้ยังไม่มากพอ (แฝง ความหมายดูถูก) [Nói người quá non trẻ, chưa biết gì (hàm ý khinh).] (VT1: 1399; VT2: 1749)
14	vặt mũi dứt miệng วัด หมุย ตืด เหมียง บิ๊บ จมูก ยัด ปาก	มีชีวิตยากจน ขาดแคลนอาหาร ทำได้เท่าไรก็ใช้เท่านั้น (Nghèo túng, đói khổ, làm đến đâu hay đến đó.) (VT2: 1749)
15	vặt mũi chỉ đũa dứt miệng หวัด หมุย จี ตู๋ ตืด เหมียง ถอน จมูก แค พอ ยัด ปาก	ทำงานลำบาก ดิ้นรนทำทุกวิถีทางแต่ก็ได้แค่พอกิน ไม่มีเหลือเก็บสักนิด (Làm vất vả, chạy vạy xoay xở đủ cách mà chỉ đủ ăn, không có chút dư dật nào.) (VT2: 1749)
16	xỏ chàn lỗ mũi สอด เงิน โหลหมุย ใส่ เท้า รู จมูก	อาศัยการที่ได้ตามใจ หรืออ่อนปัญญาจนเคยตัว ดูถูกหรือข่มเหง บังคับให้ทำตามที่ตัวเองชอบ (Lợi dụng tình cảm yêu chiều, quý mến hoặc non yếu về trí tuệ sinh ra nhờn, coi thường hoặc bắt nạt, sai khiến lòi kéo làm theo ý thích riêng tư). (VT2: 1817)
17	xỏ mũi สอด หมุย เจาะ จมูก	เอาเชือกสอดจมูกวัวควายเพื่อจูงไป เปรียบเหมือนกรณีที่สั่งการ หรือควบคุมคนอื่นอย่างง่ายตาย (Luồn thừng vào mũi trâu bò để dắt đi; dùng để ví trường hợp sai khiến, điều khiển một cách quá dễ dàng.) (VT1: 1461; VT2: 1817)

12. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “Nanh/ Răng เขี้ยว/ ฟัน” (14 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“Nanh/ Răng เขี้ยว/ ฟัน”	
1	cắn răng bắm bụng กิน รัง เบิ้ม บุ่ง กัด ฟัน กัด ท้อง	เก็บกดเอาไว้ ไม่แสดงความโกรธ และความเกลียดชังออกมา (Cố nén lòng lại, nhẫn nhục chịu đựng để không biểu lộ thái độ, lòng căm giận, thù ghét ra ngoài.) (VT2: 201)
2	cắn răng buộc bụng กิน รัง บวก บุ่ง กัด ฟัน มัด ท้อง	กัดฟันอดทนต่อความลำบาก กินใช้อย่างประหยัด (Chịu đựng gian khổ ăn uống, chi dùng tiết kiệm.) (VT2: 201)
3	có nanh có mỏ กือ แน่ญ กือ หมอ มี เขี้ยว มี ปาก	(คน) กะล่อน มีอารมณ์ดุเดือด โหดร้าย น่ากลัว (Tinh ranh, có tính khí mãnh liệt, ghê gớm, ác độc, đáng sợ.) (VT2: 327)
4	chết đói năn răng เจ็ด ต้อย ญัน รัง ตาย หิว แยก เขี้ยว	ตกอยู่ในสภาวะขาดแคลนอาหารหรือตายเพราะขาดแคลนอาหาร (Chịu cảnh đói khổ hoặc chết vì thiếu đói.) (VT2: 259)
5	chết năn răng เจ็ด ญัน รัง ตาย ยิงฟัน	ตายอย่างน่าสลดใจ สมน้ำหน้า (มักใช้ในการตำ) [Chết một cách thê thảm, đáng đời (thường dùng trong câu chửi).] (VT2: 260)
6	gần nhà giàu đau răng ăn cốm เกิน หญ้า เส้า เต่า รัง อัน กิม ใกล้ บ้าน (คน)รวย ปวด ฟัน กิน ข้าวเม่า	ใกล้บ้านคนรวยมักจะเจอเรื่องที่น่ารำคาญ (Gần nhà giàu hay gặp những chuyện bực mình.) เลือกเพื่อนบ้านดี ๆ (Cần chọn láng giềng tốt mà quan hệ.) (VT2: 604) (คนที่อยู่ก็ชี้แนะให้ทำสิ่งนั้น ๆ ถ้าอยู่ใกล้คนดีก็จะทำให้ชีวิตพบแต่ความสงบสุข)
7	giấu vuốt che nanh เขี้ยว วัวด แจ แน่ญ ซ่อน เล็บ ซ่อน เขี้ยว	เก็บงำซ่อนเร้น ปกปิดเจตนา ซันเชิงในการต่อสู้ เพื่อกำจัดศัตรูเมื่อมีโอกาส (Giấu giếm, che đậy ý đồ, thủ đoạn chống đối, hạ bệ đối thủ của mình, khi chưa có đủ điều kiện thực hiện.) (VT2: 635)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Nanh/ Răng เขี้ยว/ ฟัน”	
8	giơ nanh dẫu mỏ เขอ แฉ่ญ เลิว หมอ แยก เขี้ยว ยื่น ปาก	แสดงความแข็งแกร่ง ดุเดือดเหมือนสัตว์ร้ายที่แสดงกำลัง ข่มขู่คนอื่น (Tỏ vẻ mạnh mẽ, hung dữ, ác độc như cầm thú để thị uy, đe nẹt người khác.) (VT2: 664)
9	lo bò trắng răng ลอ บ่อ จั้ง รัง ห้วง วัว ขาว ฟัน	กังวลในเรื่องที่ไม่ควรกังวล (Lo lắng những chuyện không đáng lo.) (VT2: 395)
10	mài nanh giũa vuốt หม่าย แฉ่ญ ส้ว วัวด ฝน เขี้ยว ฝน เล็บ	ฝึกฝนเตรียมกำลังให้พร้อมเพื่อโจมตีหรือต่อสู้กับฝ่ายอื่น ๆ (Rèn luyện, chuẩn bị mọi mặt nhằm tăng cường sức mạnh để tiến công hoặc đối chọi một lực lượng khác.) (VT2: 996)
11	nhe nanh múa vuốt แฉ่ญ แฉ่ญ ม้ว วัวด แยก เขี้ยว แกว่ง เล็บ	แสดงกำลังเพื่อข่มขู่ฝ่ายตรงข้ามเปรียบเหมือนเสือที่แยก เขี้ยวทางโกร่งเล็บพร้อมที่จะตะครุบเหยื่อ (Phò trương sức mạnh, thanh thế nhằm đe dọa đối phương, ví như loại hùm hổ nhe răng múa vuốt sẵn sàng vồ chụp con mồi.) (VT2: 1166)
12	răng cắn phải lưỡi รัง กั๊น ฝาย เหลือย ฟัน กัด โดน ลิ้น	พี่น้องแท้ ๆ แต่มีความขัดแย้งกัน มักทะเลาะและทำร้าย กัน (Anh em ruột máu thuần, cãi lộn, xâu xé nhau.) (VT2: 1326)
13	răng long đũa bạc รัง ล็อง เต๋ว บาก ฟัน โยก หัว หงอก	สภาพของคนแก่อายุมาก สุขภาพเสื่อมลง (Tuổi cao, già yếu.) (VT2: 1492)
14	trên răng dưới dái เจน รัง เขี้ยว ซ้าย บน ฟัน ล่าง ลูกอ้นทะ	มือเปล่า ยากจน ไม่มีทรัพย์สินสมบัติหรือตำแหน่งอะไรเลย (Trắng tay, nghèo khổ, không còn chút của cải, tài sản hoặc chức vụ nào.) (VT2: 1647)

13. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “Râu หนด/ เครา” (7 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“Râu หนด/ เครา”	
1	lên râu เลน เริว ขึ้น เครา	แสดงความภูมิใจในตัวเอง อวดเก่งอวดดี (Tỏ ra hãnh diện, kiêu căng.) (VT2: 919))
2	lo bực râu, sấu bực tóc ลอบาค เริว, เสี้ยว บาค ตือก ห้วง หงอก เครา, เสร้า หงอก ผม	ห้วงใย ซึมเสร้า่มากจนทำให้แก่เริวขึ้น (Lo lắng, buồn phiền đến mức làm cho già nua nhanh chóng.) (VT2: 935)
3	quặp râu กวั็บ เริว งอ หนด	คนที่กลัวภรรยา (Có tính sợ vợ.) (VT2: 1295)
4	queo râu แกว เริว หด เครา	ยอมแพ้ หมดทางสู้ (Bế tắc, chịu bó tay.) (VT2: 1302)
5	rậm râu sâu mắt เหรัม เริว เซิว มัด ดก เครา ลิก ตา	ลักษณะภายนอกของผู้ชายที่ดูร้าย แกร่งกล้า และคาดเดาใจยาก (Tuông đàn ông dữ tợn, mạnh mẽ, thâm hiểm.) (VT2: 1329)
6	vênh râu tré เว็ญ เริว เจ เซ็ด หนด ปลาตุก	แสดงความพอกพองใจ ทำเหมือนไม่เกี่ยวข้องกับงานหรือเยอหยิ่ง อวดอ้างต่อหน้าคนอื่น (Tỏ ra thỏa mãn, vô can trước công việc hoặc kiêu căng, vênh vang trước mọi người.) (VT2: 1579)
7	vuốt râu hùm วู้ด เริว หุ่ม หนด ขน เสือ	กระทำการประมาทเลินเล่อ ยอมสละชีวิตและเสี้ยงอันตรายต่อผู้ที่มีกำลังเหนือกว่า หรือกองกำลังที่เหนือกว่าตนหลายเท่า (Hành động táo bạo, liều lĩnh và nguy hiểm đối với người có uy lực hoặc lực lượng đối chọi mạnh hơn mình gấp bội.) (VT1: 1437; VT2: 1789)

14.สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ “Tai หู” (35 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tai หู”	
1	bỏ hơi tai เบื่อ เฮย ตาย แหลก ลม หู	เหนื่อยถึงขนาดลมออกทางหู (Mệt đến mức như hơi ra cả tai.) (VT1: 107; VT2: 148)
2	bỏ ngoài tai บ้อ หงว่าย ตาย ไว้ นอก หู	ไม่รับฟัง ไม่สนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ เพราะเห็นว่าสิ่งที่คนอื่นพูดไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะกับตรรกะของตัวเอง (Không thèm nghe, không thèm để ý, mặc kệ dư luận, vì tự thấy những điều người khác nói không đúng, không hợp với lô gic ứng xử của mình.) (VT1: 89; VT2: 129)
3	bùi tai บ้วย ตาย สนุก หู	คำพูดที่สามารถทำให้คนอื่นยินยอมทำตาม (Lời nói dễ làm cho người ta vui lòng nghe theo, thuận theo.) (VT1: 111; VT2: 152)
4	bụng dói tai điếc บุง ด้อย ตาย เตี้ยก ห้อง หิว หู หนวก	คนที่ตกอยู่ในภาวะหิวโหยก็ไม่สนใจว่าอะไรถูกอะไรผิดแล้วเสี่ยงทำทุกอย่างเพื่อจะได้อิ่มท้อง (Đã đói thì không còn biết gì đến việc phải trái nên cứ làm liều.) (VT2: 155)
5	bung tai bịt mắt บึง ตาย ปิด มัด ปิด หู ปิด ตา	อยู่อย่างโดดเดี่ยวแยกห่างจากสังคม ไม่สนใจ ไม่รับรู้ และหันหลังกับทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว (Sống tách biệt với xã hội, làm ngơ không quan tâm, không nghe không, quay lưng với những gì xảy ra quanh mình.) ปกปิดหรือบังคับคนอื่นต้องเพิกเฉยกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Che đậy hoặc bắt người khác phải làm ngơ trước sự việc xảy ra quanh mình.) (VT2: 162)
6	bung tai giả điếc บึง ตาย สา เตี้ยก ปิด ตา แกล้ง หนวก	รู้ว่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นไม่ถูกต้องแต่ไม่อยากพูดหรือไม่อยากแสดงความคิดเห็น และทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็น (Biết việc không đúng nhưng không muốn hoặc không dám nói, có ý làm ngơ.) (VT2: 162)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tai หู”	
7	bung tai trộm chuông บึ้ง ตาย จม จวง ปิด หู ขโมย ระฆัง	ทำอะไรแบบโง่ ๆ เหมือนคนขโมยระฆัง กลัวเสียงระฆังดัง ทำให้คนอื่นรู้ ก็เลยอุดหูตัวเองเพื่อไม่ต้องได้ยินเสียงระฆัง (Việc làm ngu ngốc, khờ khạo, ví như kẻ ăn trộm chuông, sợ chuông kêu to kẻ khác biết, nên tự bịt tai mình cho đỡ nghe tiếng kêu của chuông.) (VT2: 162)
8	chán đến (tận) mang tai จ้าน เต็ม (เต็ม) มาง ตาย เบื่อ ถึง หน้า หู	เบื่อถึงขนาดที่ไม่ชอบและไม่อยากได้อะไรอีกเลย (Chán quá mức đến nỗi không còn chút thích thú mong muốn gì.) (VT1: 167; VT2: 229)
9	chạy hơi ra lỗ tai ไจ่ เฮย รา โหล ตาย วิ่ง ลม ออก รู หู	วิ่งจนปวดเมื่อยทั้งตัว (Chạy đến mệt lử cả người.) (VT2: 234) (ทำงานหนักไม่ได้หยุดพัก)
10	chương tai gai mắt เจื่อง ตาย กาย มัด ขัด หู ขัด ตา	ต่อต้าน ผิดปรกติ รู้สึกรำคาญ เวลาดูหรือฟัง (Ngang ngược, trái lẽ thường, gây khó chịu khi nhìn, khi nghe.) (VT1: 224; VT2: 379)
11	chuyện bỏ ngoài tai เจวี่ยน บ่อ หงว่าย ตาย เรื่อง ปล่อย นอก หู	เรื่องที่หยาบหยาบไม่มีเนื้อหาสาระอะไร ไม่น่าสนใจ (Chuyện vụn vặt, không thêm để tâm, chấp nhặt.) (VT2: 311)
12	đàn gậy tai trâu ด่าน ไก่ ตาย เจิว พิณ ดีด หู ควาย	การทำเรื่องที่ไม่มีความหมายสำหรับคนที่ไม่มีความสามารถ รับรู้ความดีความงามทางศิลปะ (Vi việc làm uổng công nhằm vào đối tượng không có khả năng tiếp thu, không biết thưởng thức cái hay.) (VT1: 537; VT2: 1486)
13	đắp tai cài tróc ดัด ตาย ก่าย จัก ปก หู เหน็บ หัว	มีพฤติกรรมเฉยเมย มีเจตนาไม่สนใจเรื่องอะไรเลย เหมือนปิดหูไม่ได้ยิน (Có thái độ thờ ơ, cố tình làm ngơ trước mọi việc, coi như bịt tai không nghe thấy.) (VT2: 486)
14	để ngoài tai เต้ หงว่าย ตาย ไว้ นอก หู	ทำเหมือนไม่รู้ไม่เห็นและไม่สนใจเรื่องที่เกิดขึ้นเลย (Coi như không nghe thấy, không quan tâm, không cần bận lòng, chấp nhặt.) (VT2: 509)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tai หู”	
15	đinh tai nhức óc ดิญ ตาย ญึก อ็อก แสบ หู ปวด สมอง	มีเสียงดังลั่น ทำให้หนวกหูและรู้สึกอึดอัด (Có âm thanh, tiếng động mạnh, đanh, gây cảm giác khó chịu.) (VT2: 528)
16	gác bỏ ngoài tai ก๊าก บ่อ หงว่าย ตาย ละทิ้ง นอก หู	ไม่สนใจเรื่องของคนอื่นพูด (Không quan tâm đến những điều người ta nói.) (VT2: 592)
17	gió thoảng ngoài tai ซ้อ ถวาง หงว่าย ตาย ลม พัด นอก หู	คำพูดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ส่งผลกระทบต่อหรือไม่ทำให้เกิดความประทับใจอะไรเลย (Lời nói sự việc lướt qua, không gây tác động hoặc để lại ấn tượng gì mạnh mẽ.) (VT2: 641)
18	mật rót vào tai เหมิด รือต หวาว ตาย น้ำผึ้ง เท เข้า หู	การใช้คำพูดหวาน ๆ น่าน้ำผึ้ง เพื่อหลอกลวงยั่วยวนใจคนอื่น (Nói rất ngọt ngào để lừa dối, quyến rũ người khác.) (VT2: 1021)
19	mỏng tai หม้อง ตาย บาง หู	บุคคลที่มีนิสัยชอบสืบหาเรื่องส่วนตัวของคนอื่น (Hay tò mò nghe ngóng chuyện riêng của người khác.) (VT2: 806)
20	mũ ni che tai หมู นี แจ ตาย หมวก พระ ปิด หู	ที่ทำเฉยเมย ย่อท้อต่อเรื่องในชีวิตโดยปล่อยไว้นอกหูทั้งหมด (Thái độ bàng quan, tiêu cực, gác bỏ ngoài tai mọi sự đời.) (VT2: 819) (ที่ทำเพิกเฉยไม่สนใจสิ่งใดในชีวิต)
21	ngàn tai vạn mắt หง่าน ตาย หวาน มัด พัน หู หมื่น ตา	มีไหวพริบ แจ่มแจ้งในการรับรู้ข้อมูล หรือทราบสถานการณ์ (Nhanh nhạy, tinh tường trong việc nắm bắt thông tin, nắm bắt tinh hình.) (VT2: 1098)
22	nghe như dấm vào tai แง ญื่อ เต็ม หวาว ตาย ฟัง เหมือน ต่อย เข้า หู	ฟังด้วยความรู้สึกอึดอัด ยากที่จะสื่อได้ เพราะการพูดการตั้งประเด็นที่พูดไม่คล่องแคล่วขาดความละเอียดอ่อน และดูเหมือนว่ามีความตื้อตันอยู่ไม่น้อย (Nghe với cảm giác khó chịu, khó tiếp thu, thường chỉ do cách nói, cách đặt vấn đề không khéo léo, thiếu tế nhị có vẻ ngang gàn.) (VT2: 1108)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tai หู”	
23	nghe như rót vào tai แฉะ ญื่อ รือด หว่าว ตาย ฟัง เหมือน เท เข้า หู	ฟังรื่นหู สื่อสารเข้าใจ เพราะมีวิธีการพูดที่อ่อนโยน นำฟังและนำเชื่อถือ (Cảm giác rất dễ nghe và rất dễ tiếp thu, do có cách nói nhẹ nhàng, hấp dẫn, đầy thuyết phục.) (VT2: 1108)
24	ngứa tai แฉะ ตาย คัน หู	รู้สึกหงุดหงิดโมโหเมื่อได้ยินเรื่องที่ไม่ถูกต้อง (Cảm thấy bức dọc khó chịu khi nghe thấy điều sai trái.) (VT1: 882; VT2: 1139)
25	nói như (mật) rót vào tai น้อย ญื่อ (เหมิด) รือด หว่าว ตาย พูด เหมือน น้ำผึ้ง เท เข้า หู	การพูดที่ชัดเจนด้วยน้ำเสียงที่อ่อนหวาน มีแรงดึงดูดเมื่อได้ฟัง (Nói rành rọt bằng giọng nói ngọt ngào dịu dàng có sức thuyết phục, cuốn hút khi nghe.) (VT2: 1195)
26	nói như dấm vào tai น้อย ญื่อ เต็ม หว่าว ตาย พูด เหมือน ต่อย เข้า หู	การพูดเสียงดังอีกทีหรือว่าพูดตามอำเภอใจ ขัดแย้งกับความคิดของผู้อื่นทำให้ไม่สามารถรับฟัง ไม่สามารถยอมรับได้ (Nói to tiếng hoặc nói ngang ngược, trái với ý người khác nên khó tiếp thu, khó chấp nhận được.) (VT2: 1195)
27	quen tai nhìn mặt แฉวน ตาย หนุ้น หมด คุ้นเคย หู คุ้นเคย หน้า	คนที่คุ้นเคยทั้งในคำพูดและรูปร่างหน้าตา (คนที่รู้จักกันเป็นอย่างดีเพราะพบกันเป็นประจำ) (Những người đã quá quen thuộc về cả lời ăn tiếng nói đến hình dáng bên ngoài.) (VT2: 1302)
28	sét đánh ngang tai แฉัด แฉ่ญู งาม ตาย ฟ้าผ่า ท่ามกลาง หู	ข่าวร้ายทำให้สะเทือนใจสุดขีด (Tin dữ bất ngờ làm choáng váng bàng hoàng.) (VT1: 1083; VT2: 1373)
29	tai mắt ตาย มัด หู ตา	หมายถึงคนที่มีหน้าที่เป็นหูเป็นตา จัดหาข้อมูลช่วยให้ผู้อื่นได้ทราบสถานการณ์ (Tai và mắt, thường dùng để ví người chuyên nghe ngóng, tìm hiểu, cung cấp tin tức giúp người khác nắm bắt tình hình.) ผู้มีศักดิ์ศรี (Người có danh vọng.) (VT1: 1117; VT2: 145)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tai หู”	
30	tai nghe mắt thấy ตาย แง่ มัด ทั้ย หู ได้ยิน ตา เห็น	ได้ยินกับหู ได้เห็นกับตา (Trực tiếp nghe thấy, được chứng kiến trực tiếp.) (VT2: 1014)
31	tai to mặt lớn ตาย ตอ หมัด เลี่ยน หู ใหญ่ หน้า ใหญ่	ผู้ที่มีอำนาจ มีตำแหน่งที่สูงในสังคม (แฝงความหมายไม่เคารพนับถือ) [Chỉ người có quyền thế, địa vị trong xã hội (hàm ý không coi trọng).] (VT1: 1117; VT2: 1415)
32	tai vách mạch rừng ตาย แวก แหมก หรั่ง หู ผนัง ซึ้งจร ป่า	เรื่องที่พูดคุยกันอาจถึงหูคนอื่น หากไม่ระมัดระวังให้ดี ความลับนั้นจะถูกเปิดเผย (Chuyện gì nói riêng với nhau cũng có thể lọt đến tai người khác, không cẩn thận thì dễ lộ bí mật.) (VT1: 1117; VT2: 1415)
33	tâng háng như chó cụt tai เต็ง เหิง ฎื่อ จ้อ กุด ตาย งงวย เหมือน หมา ขาด หู	ใจลอย อารมณ์เสียเพราะทุกเรื่องที่เกิดขึ้นไม่เป็นตามที่คาดไว้ล่วงหน้า (Ngó người ra, cụt húng đột ngột vì mọi chuyện xảy ra không đúng như dự đoán, mong muốn của mình.) (VT2: 1442)
34	thở ra lỗ tai เถอ รา โหล ตาย หายใจ ออก รู หู	เหนื่อยมาก เกือบจะหมดแรง (Quá mệt, gần như kiệt sức.) (VT2: 1592)
35	trái tai gai mắt จ้าย ตาย กาย มัด ผิด หู ชุ่นเคื่อง ตา	มองไม่ถูกตา ฟังไม่ถูกหู (Trái lẽ thường, khó nghe.) (VT1: 1294; VT2: 1624)

15. คำำนวนที่เกี่ยวกับ “tóc ผม” (21 คำำนวน)

ลำดับ	คำำนวน	ความหมาย
	“tóc ผม”	
1	ba thứ tóc บา ทื่อ ตื่อก สาม แบบ ผม	สภาพของคนมีอายุมาก ผมเปลี่ยนสีแล้ว (Đã nhiều tuổi, tóc đã ngả màu.) เคยผ่านเหตุการณ์มามาก เข้าใจเรื่องราวในชีวิต (Từng trải nhiều, am hiểu sự đời.) (VT2: 53)
2	chạy long tóc gáy ใจ ลือ่ง ตื่อก ใ้ วิ่ง หลุด ผม ต้นคอ	ยุ่งเหยิงวุ่นวาย รีบเร่งในการทำงาน (Bạn rộn tít tít, tất tả ngược xuôi để lo công việc.) (VT1: 171; VT2: 234)
3	chê sơi tóc làm tư แจ๋ เส่ย ตื่อก หล่าม ตื่อ เซาะ เส้น ผม เป็น สี	วิเคราะห์ละเอียด แยกย่อยเกินไป (Vi việc phân tích quá tỉ mỉ, sa vào những chi tiết vụn vặt không cần thiết.) (VT1: 184; VT2: 234)
4	da trắng tóc dài ซา จั้ง ตื่อก สาย ผิว ขาว ผม ยาว	ความงามที่เ้ายวนใจของผู้หญิง ตามทัศนะในการรับรู้ ความงามแบบดั้งเดิม (Vẻ đẹp quyến rũ của người phụ nữ, theo quan niệm thẩm mĩ truyền thống.) (VT2: 383)
5	dụng tóc gáy สิ่ง ตื่อก ใ้ ตั้ง ผม ต้นคอ	หวาดกลัวต่อเรื่องที่สยองขวัญ เลวร้ายถึงขนาดขนหัวลุก (Quá sợ trước việc rùng rợn, khủng khiếp đến mức tóc gáy dựng đứng cả lên.) (VT1: 342; VT2: 444)
6	kể tóc chân tơ แ่ก่ ตื่อก เงิน เตอ ร่อง ผม ตีน ขน	รู้ทั้งหมด ละเอียดยิบ หรือรู้หมดทุกเรื่องทุกรายละเอียด (Tất cả, đến tận cùng, đến mọi chi tiết rất nhỏ.) (VT1: 179; VT2: 774)
7	kết tóc xe tơ เกิด ตื่อก แซ เตอ ถัก ผม เเดิน ไย	แต่งงาน เป็นสามีภรรยากัน (Kết hôn, nên vợ nên chồng với nhau.) (VT2: 783)
8	mỗi cái tóc mỗi tội โหมย ก้าย ตื่อก โหมย โด่ย แต่ละ เส้นผม แต่ละ โทษ	มีความผิดมากต่อเทพเจ้า เปรียบเหมือนบนศีรษะมีผม มากเท่าไรโทษก็มีมากเท่านั้น (Mắc nhiều tội lỗi với thần linh, ví như trên đầu có bao nhiêu cái tóc thì mình phạm bấy nhiêu tội.) (VT2: 1048) (มี ความผิดเท่ากับจำนวนของเส้นผมบนศีรษะ)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Tóc ผม”	
9	ngàn cân treo sợi tóc หน่าน เกิน แจว เส่ย ตีอก พัน กิโลกรัม แขนว เส้น ผม	ตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย และคับขันมาก ซึ่งยากที่จะผ่านพ้นหรือช่วยเหลือได้ (Ở vào tình thế hết sức nguy ngập, hiểm nghèo, khó bề vượt qua hoặc cứu chữa.) (VT2: 1098)
10	són tóc gáy เส้น ตีอก ไก่ ลูก ผม ต้นคอ	มีความรู้สึกที่ตื่นตอต้งขึ้นเพราะหวาดกลัวมาก (Có cảm giác tóc gáy dựng ngược lên do quá kinh sợ.) (VT1: 1102; VT2: 1397)
11	thay mái tóc ไท ม้าย ตีอก เปลี่ยน เรือน ผม	แก่แล้ว ผมบนหัวหงอกขาวหมดแล้ว (Đã già, khi mái tóc đã bạc trắng.) (VT2: 1471)
12	tóc bạc da mồi ตีอก บาก ซา โหม่ย ผม หงอก ผิว ่ย่น	คนมีอายุมาก ป่วยบ่อย (Tuổi tác già nua, ốm yếu.) (VT2: 1600)
13	tóc bạc răng long ตีอก บาก รัง ลีอง ผม หงอก ฟัน โยก	สภาพคนแก่ที่สุขภาพเสื่อม ผิวหนังเหี่ยวแห้ง เจ็บป่วยเป็นประจำ (Già nua, ốm yếu.) (VT2: 1600)
14	tóc chắm ngang vai ตีอก เจ้ม งาม วาย ผมแตะ ท่ามกลาง บ่า	หญิงสาวเพ็งโต หรือกำลังย่างเข้าสู่วัยสาว (Thiếu nữ ở tuổi mới lớn lên, còn trẻ trung.) (VT2: 1600)
15	tóc mây ตีอก เมีย ผม เมฆ	ผมเขียว (ผมดำ) ที่มีความนุ่มนวลสวยงามของผู้หญิง (Tóc xanh, mềm đẹp của người phụ nữ.) (VT1: 1272; VT2: 1600)
16	tóc mây mà nguyệt ตีอก เมีย ใหม่ งเวียด ผม เมฆ คิ้ว จันท์	ผู้หญิงที่มีความงดงาม ด้วยเรือนผมดัดตั้งเมฆและคิ้วโค้งดุจดั่งดวงจันทร์เสี้ยว (Người phụ nữ xinh đẹp, với mái tóc như mây, lông mày cong như vành trăng.) (VT2: 1600)
17	tóc rối da chì ตีอก โร้ย ซา จี ผม ยุ่ง ผิว ตะกั่ว	ลำบากดิ้นรนทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ (Vất vả, bận bịu làm ăn.) (VT2: 1600)
18	tóc sương ตีอก เชื่อง ผม หมอก	ผมหงอกขาว หมายถึงผู้เฒ่า ผู้อาวุโส (Tóc bạc trắng; chỉ người già cả, tuổi già.) (VT1: 1272; VT2: 1600)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“tóc ผม”	
19	tóc xanh ต็อก แซ่ญ ผม เขียว	ผมยังเข้ม หมายถึงคนยังเป็นหนุ่มสาว คนอยู่ในวัยคณอง (Tóc còn đen; chỉ người còn trẻ, tuổi trẻ.) (VT1: 1273; VT2: 1600)
20	tóc xanh nanh vàng ต็อก แซ่ญ แน่ญ หว่าง ผม เขียว เขี้ยว เหลือง	คนอยู่ในวัยหนุ่มสาวแต่สุขภาพอ่อนแอ ซีดเขียว เหลือง ซีด (Người trẻ tuổi mà ốm yếu, xanh xao, vàng vọt.) (VT2: 1600)
21	tóc xòm như tổ quạ ต็อก เส้ม ญื่อ โต้ กาะ ผม รุงรัง เหมือน รังกา	ผมรุงรังยุ่งเหยิงเหมือนรังนกกา (Đầu tóc bù xù, bờm xòm giống như tổ quạ.) (VT2: 1601)

16. สำนวนที่เกี่ยวข้องกับ“Trán หน้าผาก” (1 สำนวน)

ลำดับ	สำนวน	ความหมาย
	“Trán หน้าผาก”	
1	vung tay quá trán วุง ไต กว้า จ้าน แกว่ง มือ เกินกว่า หน้าผาก	ใช้เงินฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายโดยไม่มีขอบเขต (Chi dùng quá hoang phí, không có chừng mực.) (VT2: 1787)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

Vuong NGOC LE

วุฒิการศึกษา

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะภาษาศาสตร์และวรรณคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยการศึกษาแห่งชาติฮานอย (Faculty of Philology - Hanoi
National University of Education)

